

Evangelische Theologische Faculteit, Leuven

STUDIEGIDS

2019
2020

Studiegids

Academiejaar 2019-2020

Versie 1.0

© Evangelische Theologische Faculteit, Leuven v.z.w.

St.-Jansbergsesteenweg 95-97

B-3001 Leuven

Tel. +32-16-200895

info@etf.edu

www.etf.edu

Deze studiegids is op verschillende wijzen beschikbaar. Er kan enerzijds een geprinte versie worden opgevraagd bij het academisch secretariaat. Anderzijds is een elektronische versie te vinden op de website van de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven (www.etf.edu) en op de ETF Virtual Campus.

De studiegids bestaat uit drie grote delen:

- Algemene informatie (voor elke ETF-student van belang)
- Informatie per opleiding (specifieke informatie voor elke opleiding)
- Informatie per opleidingsonderdeel (beschrijvingen van elk opleidingsonderdeel)

De inhoud van deze studiegids is met zorg samengesteld. Mocht er toch een fout in de tekst zijn geslopen, dan is de Evangelische Theologische Faculteit hiervoor niet aansprakelijk. Aan deze studiegids kunnen geen rechten worden ontleend. Wijzigingen en onjuistheden voorbehouden.

Inhoud

Inhoud	3
Gedetailleerde inhoudsopgave	4
Voorwoord	7
1. Identiteit en organisatie van de ETF	9
1.1 Identiteit van de ETF	9
1.2 Organisatie van de ETF	14
2. Onderwijs- en examenreglement 2019-2020	23
2.1 Onderwijsreglement 2019-2020	23
2.2 Examenreglement 2019-2020	35
3. Informatie per opleiding	47
3.1 Algemeen	47
3.2 Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen	48
3.3 Bijkomende pakket, voorbereidings- en schakelprogramma	55
3.4 Master of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen	59
3.5 Lerarenopleiding	66
3.6 Doctor in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen	70
4. Informatie per opleidingsonderdeel	72
4.1 Bachelor 1	72
4.2 Bachelor 2	102
4.3 Bachelor 3	155
4.4 Master	199
4.5 Lerarenopleiding	285
5. Overige regelingen en bijlagen	301
5.1 Academische kalender 2019-2020	301
5.2 Onderwijsconcept	304
5.3 Mentoraat en studiebegeleiding	306
5.4 Sociale vorming	308
5.5 Financiën	310
5.6 Bepalingen m.b.t. wijzigingen/stopzetten studies	314
5.7 Register van opleidingsonderdelen	315

Gedetailleerde inhoudsopgave

Inhoud	3
Gedetailleerde inhoudsopgave	4
Voorwoord	7
1. Identiteit en organisatie van de ETF	9
1.1 Identiteit van de ETF	9
1.1.1 <i>Ontwikkeling van de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven</i>	9
1.1.2 <i>Visie-statement</i>	10
1.1.3 <i>Opdracht en doelstellingen</i>	10
1.1.4 <i>Geloofsbasis</i>	12
1.2 Organisatie van de ETF	14
1.2.1 <i>Bestuursorganen</i>	14
1.2.2 <i>Commissies</i>	14
1.2.3 <i>Onderwijzend personeel</i>	16
1.2.4 <i>Administratie en ondersteunende diensten</i>	19
1.2.5 <i>Bibliotheek</i>	20
1.2.6 <i>Campus</i>	20
1.2.7 <i>Samenwerkingsverbanden</i>	21
1.2.8 <i>Overige activiteiten</i>	22
2. Onderwijs- en examenreglement 2019-2020	23
2.1 Onderwijsreglement 2019-2020	23
2.2 Examenreglement 2019-2020	35
2.2.1 <i>1e Afdeling. Algemene Bepalingen</i>	35
2.2.2 <i>2e Afdeling. Organisatie van de examens</i>	36
2.2.3 <i>3e Afdeling. Examencommissie</i>	38
2.2.4 <i>4e Afdeling. Verloop van de examens</i>	38
2.2.5 <i>5e Afdeling. Beraadslaging</i>	40
2.2.6 <i>6e Afdeling. Mededelingen en gevolgen van de examenresultaten</i>	43
2.2.7 <i>7e Afdeling. Ombudsfunctionaris</i>	44
2.2.8 <i>8e Afdeling. Bijzondere regelingen doctoraatsprogramma</i>	45
2.2.9 <i>9e Afdeling. Geschillenregeling</i>	45
2.2.10 <i>10e Afdeling. Slotbepalingen</i>	46
3. Informatie per opleiding	47
3.1 Algemeen	47
3.1.1 <i>Overzicht van het onderwijsaanbod</i>	47
3.1.2 <i>Organisatie van het academiejaar</i>	47
3.1.3 <i>Organisatie van informatiesessies en bezoeken</i>	47
3.2 Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen	48
3.2.1 <i>Beschrijving van de opleiding</i>	48
3.2.1.1 <i>Algemene bepaling</i>	48
3.2.1.2 <i>Doelstellingen en eindtermen</i>	48
3.2.1.3 <i>Vervolgopleidingen</i>	50

3.2.2	<i>Inschrijving en studiekosten</i>	51
3.2.2.1	Gewone inschrijving	51
3.2.2.2	Studiekosten	52
3.2.2.3	Toelatingsvoorwaarden	52
3.2.3	<i>Opleidingsprogramma en indeling in studiejaren en opleidingsonderdelen</i>	53
3.2.4	<i>Afwijkend studietraject (vrijstellingen)</i>	54
3.2.4.1	Vrijstelling	54
3.2.4.2	ETF Open University Bachelor	54
3.3	Bijkomend pakket, voorbereidings- en schakelprogramma	55
3.3.1	<i>Beschrijving van de programma's</i>	55
3.3.1.1	Algemene bepaling	55
3.3.1.2	Doelstellingen en eindtermen	55
3.3.2	<i>Inschrijving en studiekosten</i>	55
3.3.2.1	Gewone inschrijving	55
3.3.2.2	Studiekosten	56
3.3.2.3	Toelatingsvoorwaarden	56
3.3.3	<i>Programma's en opleidingsonderdelen</i>	57
3.3.3.1	Bijkomend pakket (maximaal 18 stp)	57
3.3.3.2	Vorbereidingsprogramma (maximaal 90 stp)	57
3.3.3.3	Schakelprogramma (minimaal 45 - maximaal 90 stp)	58
3.3.4	<i>Afwijkend studietraject</i>	58
3.3.4.1	Vrijstelling	58
3.3.4.2	ETF Open University schakelprogramma, voorbereidingsprogramma en bijkomend pakket	58
3.4	Master of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen	59
3.4.1	<i>Beschrijving van de opleiding</i>	59
3.4.1.1	Algemene bepaling	59
3.4.1.2	Doelstellingen en eindtermen	59
3.4.1.3	Vervolgopleidingen	61
3.4.2	<i>Inschrijving en studiekosten</i>	61
3.4.2.1	Gewone inschrijving	61
3.4.2.2	Studiekosten	62
3.4.2.3	Toelatingsvoorwaarden	62
3.4.3	<i>Opleidingsprogramma en indeling in studiejaren en opleidingsonderdelen</i>	63
3.4.4	<i>Afwijkend studietraject</i>	65
3.4.4.1	Vrijstelling	65
3.4.4.2	ETF Open University Master	65
3.5	Lerarenopleiding	66
3.5.1	<i>Beschrijving van de opleiding</i>	66
3.5.1.1	Algemene bepaling	66
3.5.1.2	Doelstellingen en eindtermen	66
3.5.2	<i>Inschrijving en studiekosten</i>	67
3.5.2.1	Gewone inschrijving	67
3.5.2.2	Studiekosten	67
3.5.2.3	Toelatingsvoorwaarden	68
3.5.3	<i>Opleidingsprogramma, opleidingsonderdelen en integratie in Masterprogramma</i>	68
3.5.3.1	Opleidingsonderdelen	68
3.5.3.2	Route voor integratie in Masterprogramma	68
3.5.4	<i>Afwijkend studietraject (vrijstellingen)</i>	69
3.6	Doctor in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen	70
3.6.1	<i>Beschrijving van de opleiding</i>	70
3.6.1.1	Algemene bepaling	70
3.6.1.2	Doelstellingen en eindtermen	70
3.6.2	<i>Inschrijving en studiekosten</i>	71
3.6.2.1	Studiekosten	71
3.6.2.2	Toelatingsvoorwaarden	71
3.6.3	<i>Diploma's en erkenning</i>	71

4.	Informatie per opleidingsonderdeel	72
4.1	Bachelor 1	72
4.2	Bachelor 2	102
4.2.1	<i>Gemeenschappelijke deel</i>	102
4.2.2	<i>Bijbel en Theologie</i>	123
4.2.3	<i>Kerk en Pastoraat</i>	135
4.2.4	<i>Godsdienst en Onderwijs</i>	148
4.3	Bachelor 3	155
4.3.1	<i>Gemeenschappelijke deel</i>	155
4.3.2	<i>Bijbel en Theologie</i>	170
4.3.3	<i>Kerk en Pastoraat</i>	182
4.3.4	<i>Godsdienst en Onderwijs</i>	190
4.4	Master	199
4.4.1	<i>Common Courses</i>	199
4.4.2	<i>Bible and Theology</i>	219
4.4.3	<i>Church and Pastoral Ministries</i>	257
4.4.4	<i>Religious Studies and Education</i>	271
4.5	Lerarenopleiding	285
5.	Overige regelingen en bijlagen	301
5.1	Academische kalender 2019-2020	301
5.2	Onderwijsconcept	304
5.3	Mentoraat en studiebegeleiding	306
5.3.1	<i>Situering en definities</i>	306
5.3.2	<i>Vormgeving mentoraat</i>	307
5.3.3	<i>Ondersteuning kringen</i>	307
5.3.4	<i>Omgaan met studievaardigheidsproblemen</i>	307
5.4	Sociale vorming	308
5.5	Financiën	310
5.5.1	<i>Kosten bij verblijf op de campus</i>	310
5.5.2	<i>Werkelijke kostprijs per student</i>	311
5.5.3	<i>Betalingsregeling studiegeld</i>	311
5.5.4	<i>Belgische beursstudenten</i>	313
5.6	Bepalingen m.b.t. wijzigingen/stopzetten studies	314
5.7	Register van opleidingsonderdelen	315

Voorwoord

Beste student,

Het is me een eer om u welkom te heten als (nieuwe) student aan onze Evangelische Theologische Faculteit in Leuven (ETF). Het is me een eer vanwege u: u hebt gekozen voor een studie theologie en godsdienstwetenschappen aan onze faculteit. En het is me een eer omdat dit voor mij de eerste maal is dat ik u in de functie van rector van de ETF vanaf deze plek mag verwelkomen. Het is ook voor mij een voorrecht om als een soort “nieuwkomer” in uw midden te mogen zijn; ik zie ernaar uit om u allen gedurende dit nieuwe academiejaar te ontmoeten.

Deze studiegids verschaft u alle mogelijke informatie die u nodig heeft om een geweldige tijd in een van onze onderwijsprogramma's door te maken. Het is een enorme hoeveelheid informatie. Op deze plek wil ik dan ook wat gedachten met u delen over wat u voor alles op het netvlies moet hebben als u dit jaar aan de ETF studeert. Uiteraard is dat niet bedoeld als vervanging van de verdere inhoud van deze studiegids. Zie het als de geest waarin u de informatie uit de studiegids tot u mag nemen.

Zowel de ETF staf als de ETF studenten werken onder het motto “Fides Quaerens Intellectum” – “Geloof dat zoekt te verstaan”, naar het adagium van de middeleeuwse theoloog Anselm van Canterbury. Dat verstaan of begrijpen heeft voor mij te maken met wijsheid: wijsheid in de zin van wijs *doen* in de ontmoeting met de dagelijkse realiteit. Onze faculteit is een plek waar u wijsheid zou kunnen ontvangen. Dat is althans wat ik hoop dat u zal gebeuren dit jaar.

Ook in het academische werk en de academische studie gaat het bij wijsheid om wijs *doen*; wijsheid beperkt zich niet tot het produceren van wijze woorden voor elkaar en voor de wereld. Wijsheid opgevat als wijs *doen* staat centraal in een bijbelvers uit het Nieuwe Testament, namelijk Jakobus 3:13: (HSV) *Wie is wijs en verstandig onder u? Laat hij uit zijn goede levenswandel zijn werken laten zien, in zachtmoedige wijsheid.* In de Engelse NIV vertaling luidt deze passage: *Who is wise and understanding among you? Let him show it by his good life, by deeds done in the humility that comes from wisdom.* Wijsheid heeft hier betrekking op *praktisch* inzicht met geestelijke implicaties. Zachtmoedigheid is een belangrijke implicatie.

Als praktisch theoloog met godsdienstpedagogiek als mijn specialisatie doet het woord zachtmoedigheid mij denken aan enkele collega's die terecht wijzen op zachtmoedigheid als fundamentele voorwaarde voor goede vormen van godsdienstige of levensbeschouwelijke vorming. Mijn hoop is dat wij als gemeenschap van staf en studenten van dag tot dag zachtmoedigheid zullen ontmoeten en wijsheid zullen ontvangen.

Onder het motto “Geloof dat zoekt te verstaan” doen we als student en staf prachtig werk aan de ETF. Tegelijkertijd kan het moeilijk werk zijn, altijd maar in de weer, proberen aan de vele verwachtingen te voldoen, prestatiedruk voelend, en geconfronteerd met de complexiteit van het ontdekken van wie we nu eigenlijk zijn in een steeds ‘vloeibaarder’ en hoogst gefragmenteerd kerklandschap en theologisch landschap, al hoofdbrekend en lerend.

Ik zou zeggen: als de tijden stressvol zijn, houd vol, help elkaar, door elkaar te ontmoeten met zachtmoedigheid en elkaar er aan te herinneren wat een eer het voor ons allen is om als staf en studenten bij elkaar te komen; om met elkaar te delen in onze gemeenschappelijke wetenschappelijke arbeid in de theologie en godsdienstwetenschappen.

Namens de gehele staf van de ETF Leuven,

Prof. dr. Jos de Kock
Rector

1. Identiteit en organisatie van de ETF

In dit deel vindt u informatie over de identiteit en de organisatie van de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven.

1.1 Identiteit van de ETF

Achtereenvolgens komen aan bod: ontwikkeling van de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven; opdracht; doelstellingen en geloofsbasis.

1.1.1 Ontwikkeling van de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven

De Evangelische Theologische Faculteit (ETF) te Leuven (Heverlee) is een unieke instelling voor hoger onderwijs. Zij is gelegen in de oudste universiteitsstad van de Benelux - in een land waar het protestantisme een kleine minderheid vormt. Tegelijk heeft zij als een van de weinige evangelische instellingen voor universitair onderwijs in Europa een brede uitstraling ver over de landsgrenzen heen.

Het fundament voor de ETF is in 1919 gelegd door de oprichting van het Bijbelinstituut België. Het onderwijs werd in de loop der jaren op verschillende niveaus gegeven. Begin jaren tachtig is de universitaire opleiding door de overheid erkend. Deze erkenning vormt nu de basis voor ons huidige onderwijsaanbod.

De opleiding is sinds 1975 gevestigd in een voormalig jezuïetenklooster in de Leuvense deelgemeente Heverlee. Op deze indrukwekkende locatie wil de ETF vanuit een bijbelgetrouw standpunt op wetenschappelijk verantwoorde wijze deelnemen aan hedendaagse theologische discussies. De vraagstukken uit de praktijk van de kerkelijke gemeenten en de samenleving komen in het onderwijs nadrukkelijk aan de orde. Bovendien schenkt de ETF ruime aandacht aan persoonlijke en geestelijke toerusting.

Naast veel studenten uit Nederland en Vlaanderen heeft de opleiding een groeiende belangstelling van studenten uit andere Europese landen. Het bachelorprogramma is een driejarig programma en kan alleen in het Nederlands worden gevolgd. De meeste studenten komen dan ook uit Vlaanderen en Nederland. Het tweejarige masterprogramma en ook het doctoraatsprogramma daarentegen zijn duidelijk internationaal en worden in het Engels gegeven. Zowel studenten als professoren zijn afkomstig uit alle hoeken van de wereld en horen bij verschillende kerkelijke denominaties. Als voltijd- en deeltijdstudenten bij elkaar opgeteld worden, heeft de ETF ruim 200 studenten.

De doelstelling van de ETF is om de internationale evangelische beweging te verdiepen en versterken door middel van theologisch onderwijs en onderzoek. Het gaat de ETF om een vorm van theologiebeoefening die tegelijk bijbelgericht, academisch, interkerkelijk, internationaal en actueel christelijk is. Een goed voorbeeld hiervan is de jaarlijkse doctoraatsweek. In deze week verzorgen promovendi en professoren lezingen, er worden proefschriften verdedigd en examens worden afgelegd. Wetenschappers uit Europa en

andere continenten bespreken met elkaar de meest recente ontwikkelingen binnen hun vakgebied.

1.1.2 Visie-statement

Het is onze visie om mensen toe te rusten om hun plaats in kerk en maatschappij in te nemen en zo het goede nieuws van Jezus Christus bekend te maken in onze wereld. Onze aanpak is bijbelgericht, van academisch niveau en cultureel verrijkend.

Het goede nieuws van Jezus Christus: De basis van ons onderwijs is Jezus Christus. Theologie zonder het Evangelie verliest zijn betekenis. Toewijding aan het Evangelie betekent toewijding aan de gemeente en haar opdracht voor deze wereld. Ons verlangen is dat meer mensen Hem mogen leren kennen als Redder en Heer.

Bijbelgericht: De meest fundamentele bron van ons onderwijs is de Bijbel. We koesteren de overtuiging dat de Bijbel het geïnspireerde en gezaghebbende Woord van God is. In de lijn van de Reformatie bestuderen onze studenten de Bijbelse talen om ze voor te bereiden de Bijbelse boodschap op een goede manier door te geven.

Academisch niveau: We bieden erkende diploma's aan op academisch niveau (bachelor, master, doctoraat). We zijn overtuigd van het belang van actueel en wetenschappelijk onderbouwd onderwijs. Ook stimuleren we de geestelijke vorming in combinatie met de ontwikkeling van leiderschapskwaliteiten.

Cultureel verrijkend: De ETF is een Europese opleiding waaraan studenten van verschillende nationaliteiten studeren. Als student leer je omgaan met christenen uit verschillende culturen. We leiden docenten, voorgangers en leidinggevenden op om werkzaam te zijn in een multiculturele samenleving. Studenten en professoren hebben verschillende kerkelijke achtergronden. Je leert daardoor omgaan met christenen afkomstig uit diverse kerkelijke tradities.

1.1.3 Opdracht en doelstellingen

Opdracht

De ETF, erkend door de Vlaamse Gemeenschap om in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid de graden van bachelor, master, leraar en doctor te verlenen (Codex Hoger Onderwijs van 20 XII 2013), heeft vanuit haar protestants-evangelische identiteit, zoals verwoord in haar *Geloofsbasis*, als doel de internationale evangelische beweging te verdiepen en te versterken op academisch niveau. Zij voorziet in onderwijs op universitair niveau voor mensen die zich theologisch willen bekwamen tot dienst in kerk en samenleving, o.a. voor leraren Protestantse Godsdienst en predikanten c.q. voorgangers, met name met het oog op de kerken die zijn aangesloten bij de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België. Zij verricht wetenschappelijk onderzoek en draagt door publicaties en voortgezette vorming bij tot de theologische bezinning van de evangelische beweging. In al haar activiteiten beoogt zij de eer van God en de dienst tot de naaste. Zij voorziet voor dit alles ook in een toereikende materiële en organisatorische infrastructuur.

Doelstelling onderwijsprogramma's

De *algemene doelstelling* van de verschillende onderwijsprogramma's is naast het doorgeven van kennis en het trainen tot verschillende vaardigheden ook het scheppen van een kader ter bevordering van een christelijke levenswandel.

De *specifieke doelstellingen* van de verschillende opleidingen worden vermeld in het onderwijsreglement (art. 12bis en 13bis).

Doelstelling onderzoeksprogramma's

De doelstelling van het *onderzoek* is een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling van de theologische wetenschap. Alle onderzoek heeft als kader de *Geloofsbasis* van de ETF. Binnen deze grenzen is het onderzoek vrij. Het onderzoek gebeurt in voortdurende wisselwerking met onderwijs en dienstverlening: het onderzoek geeft hiervoor de nodige kennis en expertise, maar wordt hierdoor ook gestimuleerd. Lidmaatschappen van redactieraden en wetenschappelijke verenigingen en regelmatige participatie aan wetenschappelijke symposia en conferenties vormen een noodzakelijke stimulans voor het onderzoek. Onderzoek behoort uit te monden in publicaties, zowel wetenschappelijke als populair-wetenschappelijke. Het onderzoek dient gerelateerd te zijn aan ontwikkelingen die relevant zijn voor de evangelische beweging in Vlaanderen, Nederland en Europa. Naast de aandacht voor nieuwe terreinen moet er ook aandacht zijn voor het behoud van de expertise op terreinen die al eeuwenlang het voorwerp van studie zijn, weliswaar in dialoog met de nieuwe generaties, en voor de grenzen van de evangelische theologie en van de wetenschap in het algemeen.

Doelstellingen dienstverlening

De doelstelling van de *dienstverlening* is de in de faculteit aanwezige academische kennis en/of expertise dienstbaar te maken voor kerk of samenleving. Dienstverlening kan zowel gebeuren op vraag van de overheid, bijvoorbeeld om inzicht te verschaffen in de beweegredenen en de werking van religieuze (i.h.b protestants-evangelische) groeperingen, als op vraag van een protestants-evangelische kerk of een christelijke organisatie, bijvoorbeeld om adviezen, coaching of cursussen te geven om de evangelische beweging te ondersteunen in allerhande aspecten.

Doelstelling ondersteunende diensten

De doelstelling van de *administratieve en technische diensten* is het creëren van een goede infrastructuur voor de onderwijs- en onderzoeksoopdracht van de ETF. De administratieve en technische diensten staan borg voor een accurate administratie, een goede infrastructuur, een aangename werksfeer en een goede presentatie voor student, docent en buitenstaander. Al hun activiteiten doen zij vanuit de christelijke identiteit van de ETF. De doelstelling van het studentenpastoraat is de studenten bij te staan bij persoonlijke en relationele problemen voor zover deze hun studie en mogelijk toekomstige beroepspraktijk belemmeren. Het studentenpastoraat beweegt zich steeds binnen het kader van de opleiding. De doelstelling van de bibliotheek is het onderwijs en onderzoek op de verschillende niveaus te ondersteunen. Voor elke vakgroep zijn de belangrijkste standaardwerken, tijdschriften en overige informatiedragers aanwezig. Voor uitgebreider onderzoek kan de collectie meestal niet meer dan een bruikbaar vertrekpunt betekenen. De samenwerking met de Maurits Sabbebibliotheek van de KU Leuven is echter geregeld, zodanig dat personeelsleden en studenten van de ETF na een eenvoudige inschrijving gebruik kunnen maken van deze bibliotheek. Het is de bedoeling dat in de bibliotheek van de ETF wel een speciale collectie

evangelische theologie in engere zin wordt opgebouwd, als aanvulling op de collectie van de Maurits Sabbebibliotheek van de KU Leuven.

1.1.4 Geloofsbasis

Aan de Evangelische Theologische Faculteit zijn onderwijs, onderzoek en gedragscode gebaseerd op het geloof in God zoals Hij zich heeft geopenbaard in de schepping, in Christus, in zijn omgang met zijn schepselen en in de Bijbel. Uit dit geloof vloeit voor ons voort:

(1) Het geloof in de drie-ene God, Vader, Zoon en Heilige Geest. In overeenstemming met het historisch geloof van de christelijke Kerk zoals wordt betuigd in de oecumenische belijdenissen, belijden wij met de woorden van de *Apostolische Geloofsblijdenis*:

Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en de aarde.
 En in Jezus Christus, zijn eniggeboren Zoon, onze Heer;
 die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria;
 die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven;
 op de derde dag opgestaan uit de doden;
 opgevaren naar de hemel, en zit aan de rechterhand van God, de almachtige Vader;
 vandaar zal Hij komen om te oordelen de levenden en de doden.
 Ik geloof in de Heilige Geest;
 de heilige, algemene, christelijke kerk, de gemeenschap der heiligen;
 de vergeving van de zonden;
 de opstanding van het lichaam;
 en het eeuwig leven.

(2) Het geloof, zoals het door evangelische christenen van de “Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België” wordt beleden in aansluiting bij de geloofsverklaring van de wereldwijde *Evangelische Alliantie* (“World Evangelical Alliance”):

We believe in

- The Holy Scriptures as originally given by God, divinely inspired, infallible, entirely trustworthy; and the supreme authority in all matters of faith and conduct;
- One God, eternally existent in three persons, Father, Son, and Holy Spirit;
- [The almighty Father, sovereign, invisible Creator of everything and everyone; eternal Father of Jesus Christ, and Father of those who receive His Son;]¹
- Our Lord Jesus Christ, God manifest in the flesh, His virgin birth, His sinless human life, His divine miracles, His vicarious and atoning death, His bodily resurrection, His ascension, His mediatorial work, and His Personal return in power and glory;
- The Salvation of lost and sinful man through the shed blood of the Lord Jesus Christ by faith apart from works, and regeneration by the Holy Spirit;
- The Holy Spirit, by whose indwelling the believer is enabled to live a holy life, to witness and work for the Lord Jesus Christ;

¹ Dit punt werd toegevoegd op voorstel van de Faculteitsraad (voormalig Academische Senaat) van de ETF, in overeenstemming met de oecumenische geloofsblijdenissen en met de consensus binnen de evangelische beweging.

- The Unity of the Spirit of all true believers, the Church, the Body of Christ;
- The Resurrection of both the saved and the lost; they that are saved unto the resurrection of life, they that are lost unto the resurrection of damnation.

(3) De erkenning van de verantwoordelijkheid van de gehele kerk om aan de gehele wereld het gehele evangelie te brengen, zoals beleden in het *Lausanne Covenant* (1974).

(4) Het geloof dat de Bijbel volkomen is geïnspireerd door de Heilige Geest. Daaruit volgt de waarheid, eenheid, betrouwbaarheid en onfeilbaarheid van de Schrift. Dit houdt in dat de Schrift misleiding noch dwaling bevat, evenmin in de verslagen van Gods bovennatuurlijk ingrijpen in de wereld en in de informatie over schepping en geschiedenis als in de voorschriften voor menselijk gedrag. De Bijbel is aan het geloof en aan het onderzoekend begrip gegeven als goddelijk openbaringswoord in de gestalte van historisch talig mensenwoord. In overeenstemming met het geloof van de vroege kerk, de reformatoren en de grondleggers van de evangelische beweging, belijden wij met de woorden van de *Nederlandse Geloofsbelijdenis* (1561 [Art. 3a, 4a, 5a, 7a]):

Confessio Belgica:

Art. 3a: Wij belijden dat dit Woord van God niet is voortgekomen uit de wil van een mens, maar dat mensen, door de Heilige Geest gedreven, van Godswege gesproken hebben, zoals de apostel Petrus zegt in 2 Pe 1:21. [...]

Art. 4a: Wij onderscheiden in de Heilige Schrift twee delen: het Oude en het Nieuwe Testament. Dit zijn canonieke boeken, waartegen niets valt in te brengen. [...]

Art. 5a: Wij ontvangen al deze boeken, en deze alleen, als heilig en canoniek om ons geloof daarnaar te richten, daarop te gronden en daarmee te bevestigen. En zonder in enig opzicht te twijfelen, geloven wij alles wat zij bevatten. [...]

Art. 7a: Wij geloven dat deze Heilige Schrift de wil van God volkomen bevat en voldoende leert al wat de mens moet geloven om behouden te worden. Daarin heeft God uitvoerig beschreven op welke wijze wij Hem moeten dienen. Daarom is het de mensen, zelfs al waren het apostelen, niet geoorloofd anders te leren dan ons reeds geleerd is door de Heilige Schrift; zelfs niet een engel uit de hemel, zoals de apostel Paulus zegt in Galaten 1:8. Het is verboden aan het Woord van God iets toe te voegen of daarvan af te doen (Deut 12:32). [...].

1.2 Organisatie van de ETF

De volgende onderwerpen worden behandeld: bestuursorganen, commissies, onderwijzend personeel, administratie, bibliotheek, campus, samenwerkingsverbanden en overige activiteiten.

1.2.1 Bestuursorganen

De Evangelische Theologische Faculteit is een vereniging zonder winstoogmerk en wordt volgens de wet op de v.z.w. georganiseerd.

Algemene vergadering

Gottlieb Blokland, Koen Celis, Filip De Cavel (voorzitter), Diederick Eikelboom, Henk Jochemsen (vice-voorzitter), Michael Künnemann, Hans Maat, Sarah Morton, Phil Roberts, Chris Sebrecchts, Jean-Claude Thienpont, Richard Toes, Anne van Olst, Kees van Velzen, een studentenvertegenwoordiger.

Participerend zonder stemrecht: Jos de Kock, Andreas Beck, Gerson Veldhuizen.

Raad van bestuur

Gottlieb Blokland, Koen Celis, Filip De Cavel (voorzitter), Henk Jochemsen (vice-voorzitter), Sarah Morton, Chris Sebrecchts, Richard Toes, Anne van Olst, een studentenvertegenwoordiger.

Participerend zonder stemrecht: Jos de Kock, Andreas Beck, Gerson Veldhuizen.

Directie

Rector: Jos de Kock

Decaan: Andreas Beck

Administratief directeur: Gerson Veldhuizen

Administratief directeur ad interim: Jeroen Le Jeune

Participerend zonder stemrecht: Maria Verhoeff (vicedecaan)

Regeringscommissaris

In het kader van de toekenning van de onderzoekssubsidie heeft de Vlaamse Regering een regeringscommissaris aangewezen om toe te zien op de besteding van de overheidsmiddelen en het nakomen van de regelgeving van de overheidsopdrachten. De regeringscommissaris woont de vergaderingen van de raad van bestuur en de algemene vergadering bij.

Marleen Deputter

marleen.deputter@ond.vlaanderen.be

1.2.2 Commissies

Faculteitsraad

De faculteitsraad keurt voorstellen goed van de onderwijscommissie en van de onderzoekscommissie. Ook geeft hij goedkeuring bij benoemingen van directie en academisch personeel en bij aanstellingen van academisch personeel. De faculteitsraad moet worden geraadpleegd bij wijzigingen van de statuten, van het huishoudelijk reglement en van het onderwijs- en examenreglement.

Leden: Bosco Bangura, Jack Barentsen, Andreas Beck, David Courey, Jelle Creemers, Jos de Kock (voorzitter), Philip Fisk, Kobus Kok, Matthias Mangold, Creighton Marlowe, Ronald Michener, Patrick Nullens, Jeremy Otten, Koert van Bekkum, Steven van den Heuvel, Jermo van Nes, Bernard Vantieghem, Gerson Veldhuizen, Maria Verhoeff, Martin Webber, Elsie Wilms, twee studentenvertegenwoordigers.

Onderzoekscommissie

De onderzoekscommissie stimuleert en coördineert het onderzoek in de faculteit en evalueert de onderzoeksactiviteiten van het academisch personeel.

Leden: Jack Barentsen, Andreas Beck (voorzitter), Jelle Creemers, Jos de Kock, Kobus Kok, Ronald Michener, Koert van Bekkum, Maria Verhoeff.

Onderwijscommissie

De onderwijscommissie ontwikkelt de curricula van de opleidingsprogramma's, aanvaardt studenten, stelt de programma's van de individuele studenten vast, hierbij inbegrepen het verlenen van vrijstellingen en van goedkeuringen om een vak of semester aan een andere instelling te volgen (zie verder art. 16, 18 en 19 van het onderwijsreglement) en evalueert de onderwijsactiviteiten van het academisch personeel.

De onderwijscommissie kan het aanvaarden van studenten en het vaststellen van de programma's van de individuele studenten per cyclus delegeren aan een subcommissie. Deze subcommissies bestaan uit minstens drie leden van de onderwijscommissie die onderwijs verstrekken in de betrokken cyclus en uit maximaal drie andere leden. Deze laatsten worden aangeduid door de directie, waarbij deze streeft naar een evenwichtige vertegenwoordiging van alle invalshoeken.

Leden onderwijscommissie: Jack Barentsen, Andreas Beck (voorzitter), Jelle Creemers, Jos de Kock, Kobus Kok, Ronald Michener, Koert van Bekkum.

Leden subcommissie doctoraat: Jack Barentsen, Andreas Beck, Jelle Creemers, Jos de Kock, Kobus Kok, Ronald Michener, Koert van Bekkum, Maria Verhoeff (vice-decaan), Martin Webber (voorzitter), een vertegenwoordiger van de doctoraatsstudenten.

Leden subcommissie bachelor en master ("administratieve commissie"): Andreas Beck (voorzitter), Matthias Mangold (ETF OU), Maria Verhoeff (vice-decaan), Johan Jacobse en Elsie Wilms (medewerkers academisch secretariaat), N.N.

Examencommissie

Het is de taak van de examencommissie collegiaal te beoordelen of de student voldoet aan het geheel van de voorwaarden om aan een volgend studiejaar te beginnen of om een diploma toegekend te krijgen. De examencommissie gaat hierbij de voorwaarden na die gesteld zijn door de onderwijscommissie. Zodra een onderwijsprogramma voor een student is vastgesteld door de onderwijscommissie, kan de examencommissie hierop niet terugkomen. De examencommissie kan milder zijn dan de strikte toepassing van de reglementen zou vereisen. Zij is hierin autonoom. De examencommissie stelt zelfstandig het totale examenresultaat vast van elke student die door haar beoordeeld wordt.

Voorzitter: Koert van Bekkum

Secretaris: Johan Jacobse

Leden: Alle docenten die betrokken zijn bij het lopende programma

Ombudsfunctionaris (ombuds@etf.edu):

Martin Webber (1^e ombudsfunctionaris bachelor), Kobus Kok (2^e ombudsfunctionaris bachelor), Jeremy Otten (1^e ombudsfunctionaris master), Matthias Mangold (2^e ombudsfunctionaris master)

Studentenraad

De studentenraad adviseert de directie op verzoek en op eigen initiatief. Hij moet worden geraadpleegd bij wijzigingen van het onderwijs- en examenreglement. Daarnaast is er regelmatig overleg tussen afgevaardigden van de studentenraad en de onderwijscommissie, waaraan desgevraagd ook de voltallige directie deelneemt. Overigens heeft de studentenraad het recht te worden gehoord door de raad van bestuur. De beslissingsbevoegdheid van de studenten heeft in de eerste instantie betrekking op de participatie van studenten in de raad van bestuur volgens het medebestuurmodel, waarvoor aan de ETF is gekozen. De studentenraad kiest jaarlijks uit haar midden haar vertegenwoordiging, waarbij de omvang van die vertegenwoordiging tenminste 10% bedraagt van het totaal aantal leden van de raad van bestuur. Daarnaast is de studentenraad ook vertegenwoordigd in de faculteitsraad (10% van het totaal aantal leden van faculteitsraad) en in de doctoraatscommissie (één vertegenwoordiger, gekozen door de doctoraatsstudenten).

De studentenraad bestaat uit minimaal acht en maximaal twaalf leden en dient een afspiegeling te zijn van de studentenpopulatie. Voorzitter en leden worden elk jaar door de studenten gekozen.

1.2.3 Onderwijzend personeel

Vakgroep Oude Testament

Zelfstandig academisch personeel (ZAP)

dr. Koert van Bekkum (voorzitter)

prof. dr. Geert W. Lorein

dr. Creighton Marlowe

prof. dr. Mart-Jan Paul

prof. dr. Markus Zehnder

koert.vanbekkum@etf.edu

geert.lorein@etf.edu

creig.marlowe@etf.edu

mart-jan.paul@etf.edu

markus.zehnder@etf.edu

Bijzonder academisch personeel (BAP)

prof. dr. Hendrik Koorevaar

hendrik.koorevaar@etf.edu

Externe lesgevers

dr. Benjamin Kilchör

dr. Siegbert Riecker

David Van Acker, MA (werkt aan een promotie)

dr. Hans van den Herik

Wouter Wakker, MPhil

benjamin.kilchoer@etf.edu

siegbert.riecker@etf.edu

david.vanacker@etf.edu

hans.vandenherik@etf.edu

wouter.wakker@etf.edu

Vakgroep Nieuwe Testament*Zelfstandig academisch personeel (ZAP)*

prof. dr. Jacobus (Kobus) Kok (voorzitter)
 prof. dr. Armin Baum
 prof. dr. Gie Vleugels (ziekteverlof)
 prof. dr. Martin Webber

kobus.kok@etf.edu
 armin.baum@etf.edu
 gie.vleugels@etf.edu
 martin.webber@etf.edu

Bijzonder academisch personeel (BAP)

dr. Jeremy Otten
 dr. Boris Paschke
 dr. Jermo van Nes
 dr. H.H. Drake Williams III

jeremy.otten@etf.edu
 boris.paschke@etf.edu
 jermo.vannes@etf.edu
 drake.williams@etf.edu

Externe lesgevers

dr. Mark Paridaens

mark.paridaens@etf.edu

Vakgroep Historische Theologie*Zelfstandig academisch personeel (ZAP)*

prof. dr. Andreas J. Beck (voorzitter)
 dr. Dolf te Velde
 dr. Maria Verhoeff

andreas.beck@etf.edu
 dolf.tevelde@etf.edu
 maria.verhoeff@etf.edu

Assisterend academisch personeel (AAP)

Matthias Mangold, MA (werkt aan een promotie)

matthias.mangold@etf.edu

Bijzonder academisch personeel (BAP)

dr. Michaël Bauwens
 dr. H el ene Evers
 prof. dr. Donald M. Fairbairn
 dr. Philip Fisk
 dr. Aza Goudriaan
 Song Kim, MA (werkt aan een promotie)
 dr. Viacheslav Lytvynenko
 Anne-Catherine Pardon, MA (werkt aan een promotie)
 dr. Aaldert Prins
 Rostislav Tkachenko, MA (werkt aan een promotie)
 dr. Nathan Witkamp

michael.bauwens@etf.edu
 helene.evers@etf.edu
 donald.fairbairn@etf.edu
 philip.fisk@etf.edu
 aza.goudriaan@etf.edu
 song.kim@etf.edu
 slavik.lytvynenko@etf.edu
 anne-catherine.pardon@etf.edu
 aaldert.prins@etf.edu
 rostislav.tkachenko@etf.edu
 nathan.witkamp@etf.edu

Externe lesgevers

dr. Rob Nijhoff
 drs. Laas Terpstra (werkt aan een promotie)

rob.nijhoff@etf.edu
 laas.terpstra@etf.edu

Vakgroep Systematische Theologie*Zelfstandig academisch personeel (ZAP)*

prof. dr. Ronald T. Michener (voorzitter)
 prof. dr. Nico den Bok
 prof. dr. Jan Hoek
 prof. dr. Patrick Nullens

ron.michener@etf.edu
 nico.denbok@etf.edu
 jan.hoek@etf.edu
 patrick.nullens@etf.edu

dr. Steven van den Heuvel

steven.vandenheuvel@etf.edu

Bijzonder academisch personeel (BAP)

dr. David Courey

david.courey@etf.edu

dr. Emilio Di Somma

emilio.disomma@etf.edu

dr. Raymond Hausoul

raymond.hausoul@etf.edu

dr. Peirong Lin

peirong.lin@etf.edu

Vakgroep Praktische Theologie

Zelfstandig academisch personeel (ZAP)

prof. dr. Jack Barentsen (voorzitter)

jack.barentsen@etf.edu

prof. dr. Jos de Kock

jos.dekock@etf.edu

Bijzonder academisch personeel (BAP)

dr. Jos Douma

jos.douma@etf.edu

dr. René Erwich

rene.erwich@etf.edu

dr. Rinke van Hell

rinke.vanhell@etf.edu

prof. dr. Helge Stadelmann

helge.stadelmann@etf.edu

Externe lesgevers

drs. Oeds Blok

oeds.blok@etf.edu

dr. Jocelyn Bryan

jocelyn.bryan@etf.edu

dr. Reijer de Vries

reijer.devries@etf.edu

ds. Jaap Hansum

jaap.hansum@etf.edu

prof. dr. Mark Lamport

mark.lamport@etf.edu

dr. Kees van Ekris

kees.vanekris@etf.edu

dr. Léon van Ommen

leon.vanommen@etf.edu

dr. Marco Wittenberg

marco.wittenberg@etf.edu

Vakgroep Godsdienstwetenschappen en Missiologie

Zelfstandig academisch personeel (ZAP)

dr. Jelle Creemers (voorzitter a.i.)

jelle.creemers@etf.edu

prof. dr. Christof Sauer

christof.sauer@etf.edu

prof. dr. Christine Schirrmacher

christine.schirrmacher@etf.edu

Bijzonder academisch personeel (BAP)

dr. Bosco Bangura

bosco.bangura@etf.edu

prof. dr. Pieter Boersema

pieter.boersema@etf.edu

dr. Jelle Creemers (FWO-V)

jelle.creemers@etf.edu

dr. Georgia Du Plessis

georgia.duplessis@etf.edu

Tabitha Moyo, MA (werkt aan een promotie)

tabitha.moyo@etf.edu

prof. dr. Evert van de Poll

evert.vandepoll@etf.edu

Externe lesgevers

dr. John Choi

john.choi@etf.edu

prof. dr. Bernhard Reitsma

bernhard.reitsma@etf.edu

dr. Simon van der Lugt

simon.vanderlugt@etf.edu

Lerarenopleiding / Onderwijskundig personeel*Assisterend academisch personeel (AAP)*

lic. Greet Gevaert

greet.gevaert@etf.edu

lic. Erika Voskuil

erika.voskuil@etf.edu

1.2.4 Administratie en ondersteunende diensten**Administratief directeur**

Gerson Veldhuizen

gerson.veldhuizen@etf.edu

Jeroen Le Jeune (ad interim)

jeroen.lejeune@etf.edu

Academisch secretariaat

as@etf.edu

Elsie Wilms (office manager)

Johan Jacobse

Matthias Mangold (coördinator ETF OU)

Automatisering

Kris Sinnaeve

kris.sinnaeve@etf.edu

Bibliothecaris

library@etf.edu

Marjorie Webber

Liesbet Van Gysegem

Boekhouding

bo@etf.edu

Bernard Vantieghem (verantwoordelijke)

Paul de Pender (assistent)

Conciërge

Eurydice Van Waegelde

concierge@etf.edu

Coördinator Conferenties en Hospitality Manager

Petra Laagland Winder

hospitality@etf.edu

Directiesecretariaat

Julie Gelling

julie.gelling@etf.edu

ILSE

Cees Tulp

cees.tulp@etf.edu

Onderhoud

Danny Van der Merwe

danny.vandermerwe@etf.edu

Public Relations

Veerle Groeneveld (algemeen)

veerle.groeneveld@etf.edu

Receptie

receptie@etf.edu

Corike Baan (verantwoordelijke)

(bijgestaan door studenten)

Studentenpastoraat

André Le Roux
Anne-Catherine Pardon

andre.leroux@etf.edu
anne-catherine.pardon@etf.edu

Studenten kunnen de studentenpastors via spreekuur of op afspraak raadplegen. Indien studenten verdere professionele begeleiding wensen, kunnen zij een beroep doen op dhr. Gerrit Houtman (tel. 089 36 32 69, gsm 0487 41 32 03, e-mail gahoutman@telenet.be). Voor deze externe professionele begeleiding dient door de student wel een vergoeding betaald te worden.

1.2.5 Bibliotheek

De theologische vakbibliotheek van de ETF dient een tweeledig doel: zij stimuleert en ondersteunt studie en onderzoek van studenten en professoren en dient tevens als een evangelisch studieceterum voor België en Nederland. De ETF-bibliotheek biedt draadloos internet, scan-, print- en kopieerfaciliteiten, maar bovenal: rust en ruimte om te studeren. De collectie omvat ruim 100.000 delen. Studenten en personeel hebben toegang tot belangrijke online databanken zoals *EBSCO (Religion & Philosophy Collection en ATLA Religion Database with ATLASerials)* en *ProQuest Religion*. Binnen het gebouw van de ETF zijn deze vrij raadpleegbaar via elk ETF netwerk. Toegang van buitenaf vereist een log-in die via de ETF Virtual Campus wordt verstrekt.

De openingsuren van de bibliotheek worden in het begin van het academiejaar vastgesteld. Tijdens de vakantieperiodes gelden beperkte openingstijden.

Studenten worden aangemoedigd gebruik te maken van de theologische Maurits Sabbebibliotheek van de KU Leuven. De KU Leuven biedt sinds begin 2016 de mogelijkheid aan stafleden en studenten van de ETF om gratis een jaarkaart aan te vragen. Deze kaart geeft tevens toegang tot de centrale bibliotheek en andere relevante vakbibliotheeken van de KU Leuven, zoals die van het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte. Studenten die een of meerdere vakken aan de KU Leuven volgen, krijgen automatisch een studentenkaart die hen toegang tot deze bibliotheeken verschaft.

1.2.6 Campus

De campus fungeert ook als studentenhuysvesting van de Evangelische Theologische Faculteit en is gelokaliseerd in hetzelfde gebouwencomplex als de opleidingen. De campus beschikt over een zeventigtal kamers en studio's. Haar doelstelling is een goed leef- en studieklimaat te scheppen voor de studenten. Aangezien de school multicultureel is, wordt ook van de bewoners verwacht dat zij respect hebben voor elkaars cultuur en geloofsbeleving. De campus is in eerste instantie bedoeld voor studenten die studeren aan de ETF, maar staat ook open voor christenen die elders in Leuven studeren.

De campus wordt bestuurd door de pedacommissie, die valt onder de Raad van Bestuur van de Evangelische Theologische Faculteit. De dagelijkse leiding van de campus wordt opgenomen door de conciërge en de gangverantwoordelijken. Er zijn kamers in verschillende prijsklassen, afhankelijk van de grootte.

De student zorgt zelf voor alle maaltijden.

Voor meer informatie wordt verwezen naar het huishoudelijk reglement van de campus. Kosten bij verblijf op de campus vindt u in § 5.5.

Conciërge: Eurydice Van Waegelde (conciërge@etf.edu).

1.2.7 Samenwerkingsverbanden

Institutionele samenwerkingspartners

De ETF heeft een groeiend aantal overeenkomsten gesloten in het kader van interuniversitaire samenwerking met binnen- en buitenlandse onderwijs- en onderzoeksinstituten, zoals: Asia Center for Theological Studies and Mission (Zuid Korea), Durham University (Engeland); Hapdong Theological Seminary (Zuid-Korea); Handong Global University (Zuid-Korea); Freie Theologische Hochschule Giessen, (Duitsland); Korea Theological Seminary (Cheonan, Zuid-Korea); Kosin University (Zuid-Korea); KU Leuven; McMaster Divinity College (Hamilton, Canada); North-West University (Potchefstroom, Zuid-Afrika); Protestantse Theologische Universiteit; Theologische Universiteit Kampen; Vrije Universiteit Amsterdam; Yale University (New Haven, Verenigde Staten).

Erasmus+ en andere uitwisselingsprogramma's

De ETF participeert in het Erasmus+-programma, het nieuwe EU-programma voor onderwijs, beroepsopleidingen, jeugdzaken en sport. Erasmus+ heeft als doel het verbeteren van de vaardigheden en inzetbaarheid van jongeren op de arbeidsmarkt en het moderniseren van onderwijs, beroepsopleidingen en jongerenwerk. Studenten worden aangemoedigd van deze mogelijkheid gebruik te maken.

Naast Erasmus+ participeert de ETF ook in andere uitwisselingsprogramma's zoals Transition en ASEM-DUO.

In bachelor 2, bachelor 3 en master 1 zijn er mogelijkheden om een (deel van het) academiejaar in het buitenland te studeren. Meer informatie over de mogelijkheden voor internationale uitwisseling wordt voor de studenten beschikbaar gesteld op de ETF Virtual Campus. Minimaal één keer per jaar vindt een bijeenkomst plaats voor geïnteresseerde studenten.

Center of Excellence for Reformed and Evangelical Theology (CERET)

De ETF en de Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken in Nederland (TU Kampen) hebben in 2014 gezamenlijk een Center of Excellence for Reformed and Evangelical Theology (CERET) opgezet met als doel het gezamenlijk stimuleren van excellentie in onderzoek en onderwijs in het brede spectrum van evangelische en gereformeerde theologie. Onderdeel van deze samenwerkingsovereenkomst vormt het stimuleren van gezamenlijke doctoraten tussen beide instellingen. De ETF heeft daarnaast ook een samenwerkingsovereenkomst met deze instelling van hoger onderwijs in het kader van het Erasmus+ programma. Deze overeenkomst voorziet in docenten- en studentenmobiliteit.

Overige samenwerkingspartners

Administratieve Raad voor de Protestantse en Evangelische Eredienst (ARPEE)

De Vlaamse Kamer van de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken, een van de twee vleugels van de ARPEE, erkent de ETF als aangewezen academische theologische opleiding met de volgende woorden:

“Voor wat betreft de functie van bedienaar van de eredienst in de kerken aangesloten bij de Federale Synode is in de Vlaamse Gemeenschap de Evangelische Theologische Faculteit (Leuven/Heverlee) de aangewezen academische opleiding. Als academische instelling belichaamt de ETF de theologische identiteit van de Federale Synode. De ETF-graden van ‘Bachelor en Master in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen’ fungeren als

referentiepunt voor het evalueren van de kandidaat-predikanten die elders hun academische opleiding hebben genoten. Als ambtshalve erkende instelling met academische graden vervult de ETF niet alleen een belangrijke rol als opleidingsinstituut, maar draagt ze door middel van onderzoek ook bij tot de ontwikkeling van de evangelische kerken in Vlaanderen.”

Comité Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs (PEGO)

De ETF wordt door het Comité Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs erkend als onderwijsinstelling voor het afleveren van het diploma van leraar die de houder onderwijsbevoegdheid geeft voor het Protestants-Evangelisch Godsdienstonderwijs.

1.2.8 Overige activiteiten

Academische dienstverlening is naast onderwijs en onderzoek een belangrijke opdracht voor een universitaire faculteit. De ETF vindt deze vorm van dienstverlening belangrijk en ze onderneemt tal van activiteiten die onder deze noemer te plaatsen zijn.

2. Onderwijs- en examenreglement 2019-2020

2.1 Onderwijsreglement 2019-2020

Rechten en plichten (toetredingsovereenkomst en contract)

art. 1. De Evangelische Theologische Faculteit (ETF), door artt. II.105 en II.112 §4 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 erkend door de Vlaamse Gemeenschap om in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid de diploma's van bachelor, master, leraar en doctor te verlenen, heeft vanuit haar protestants-evangelische identiteit, zoals verwoord in haar geloofsbasis, als doel de internationale evangelische beweging te verdiepen en te versterken op academisch niveau. Zij voorziet in theologisch onderwijs op universitair niveau en verzekert o.a. de theologische vorming van protestantse godsdienstleraren en van predikanten c.q. voorgangers, met name met het oog op de kerken die zijn aangesloten bij de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België. Zij verricht wetenschappelijk onderzoek en draagt bij tot de theologische bezinning, verdieping en voortgezette vorming van de evangelische beweging.

art. 2. De leden van het academisch personeel van de ETF zetten zich vanuit hun studie en ervaring en in overeenstemming met haar protestants-evangelische identiteit in om hun onderwijs blijvend te optimaliseren, de ontwikkelingen in hun vakgebied bij te houden en voeling te houden met een toekomstig tewerkstellingsgebied van de studenten. Naast onderwijs- en onderzoekscompetenties hebben zij ook competenties op het vlak van de dienstverlening voor de protestants-evangelische kerken en de evangelische beweging.

art. 3. Van studenten die zich inschrijven (m.a.w., een toetredingsovereenkomst aangaan) wordt verwacht dat zij beantwoorden aan de academische vereisten (zie verder artt. 7-11) en dat zij per stp zich 25 à 30 uur op een academisch werkniveau willen inzetten. Gezien de bijzondere aard van de opleiding wordt van studenten – evenals van het personeel – een houding van goede trouw en loyaliteit aan de grondslag van de instelling verlangd (zoals bedoeld in Richtlijn 2000/78 van de Raad van de Europese Unie, art. 4). Dit houdt in dat zij in hun levensbeschouwing aansluiten bij minstens de hoofdlijnen van de geloofsbasis van de ETF en in hun levenshouding aansluiten bij de wijze waarop door de ETF georganiseerde activiteiten hieraan invulling geven (in dit verband zijn de stageplaatsen van het grootste belang).

In de regel vinden (her)inschrijvingen voor het academiejaar plaats op de inschrijfdag of, wat betreft het tweede semester, ten laatste één week voor het begin van het semester. Op verzoek van de student kan de administratieve commissie (i.e., de onderwijssubcommissie Ba/Ma) hierop een afwijking toestaan.

art. 3bis De toetredingsovereenkomst wordt geconcretiseerd in een contract. Het standaardcontract is het diplomacontract met voltijds studietraject, waarbij de student een studiejaar afrondt in een academiejaar. Er kan ook een diplomacontract met deeltijds studietraject worden afgesloten.

Het creditcontract is bedoeld voor studenten die één welbepaald opleidingsonderdeel (of cluster van opleidingsonderdelen) aan de ETF willen volgen. Dit is niet mogelijk voor alle opleidingsonderdelen, inzonderheid voor masterproef en stage.

Omwille van het belang dat de ETF hecht aan dialoog en begeleiding, stelt zij zich terughoudend op t.o.v. examencontracten of diplomering op grond van art. II.245 §1 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013. De minimumleeftijd is vastgesteld op dertig jaar en er wordt minimaal zes jaar werkervaring vereist. Nooit zal louter op grond van deze contracten een diploma kunnen worden behaald. Een examencontract is niet mogelijk voor alle opleidingsonderdelen, inzonderheid voor opleidingsonderdelen waarbij een grote interactie van student en professor of medestudenten wezenlijk is. De student met een examencontract heeft geen recht op begeleiding, gratis bibliotheekgebruik of het studentenstatuut.

De contracten bevatten een precieze omschrijving van het programma en de nodige verwijzingen naar het examenreglement. Voor de vaststelling van het programma, zie art. 18.

art. 3ter Wijzigen van de type van het contract (cf. art. 3bis) is enkel mogelijk in de eerste week van het tweede semester door een schriftelijk verzoek te richten aan het academisch secretariaat. Wijzigen van de inhoud van het contract kan enkel door een schriftelijke verzoek te richten aan het academisch secretariaat en dat voor het verstrijken van de uiterste termijn vermeld in de academische kalender zowel wat het eerste als het tweede semester betreft (sluitingsdatum inschrijving/uitschrijving opleidingsonderdelen).

art. 4. Studenten mogen, naast het in art. 2 vermelde, persoonlijke begeleiding verwachten: in redelijke mate op administratief en onderwijskundig gebied vanuit de faculteit (inclusief informatiesessies voor nieuwe generatiestudenten) en in beperkte mate op inhoudelijk gebied van de leden van het academisch personeel.

Studenten met bijzondere noden op grond van een erkende handicap of op grond van een erkend statuut op sport- of cultureel gebied kunnen een aanvraag indienen voor specifieke onderwijs- en examenfaciliteiten. De student dient hiertoe een gemotiveerd en gedocumenteerd verzoek in bij de examencommissie.

art. 5. De student die langdurig haar/zijn taak verwaarloost, schade aanbrengt aan materiaal of materiële belangen van de ETF, bij herhaling bibliotheek- en/of ICT-reglement overtreedt of bewust schade toebrengt aan het imago van de ETF als evangelische, academische, zakelijk betrouwbare instelling, kan een tuchtstraf oplopen. De tuchtstraffen zijn de blaam, de schorsing en het consilium abeundi. Zij worden opgelegd door de faculteitsraad met een tweederde meerderheid. De student krijgt de gelegenheid haar/zijn dossier in te zien en zich te verdedigen. Tegen schorsing en consilium abeundi is een beroep mogelijk volgens art. 24.

art. 6. De student die meent dat de ETF of een van de leden van haar academisch personeel grondig tekort schieten in wat in art. 2 of art. 4 wordt toegezegd, kan een klacht indienen bij de directie. De klacht wordt behandeld op de eerstvolgende vergadering van de directie, waarvoor nog geen agenda was verstuurd op het ogenblik van de klacht. Deze hoort de betrokkenen en neemt een beslissing. Tegen deze beslissing is een beroep mogelijk volgens art. 24.

Bijkomende toelatingsvoorwaarden per opleiding

art. 7. Studenten die aan de Ba-opleiding willen beginnen, moeten naast een voldoende kennis van het Nederlands (B2 niveau van het Europese referentiekader) minimaal beschikken over:

- of een diploma secundair onderwijs, een diploma hoger onderwijs van het korte type met volledig leerplan, of een diploma hoger onderwijs voor sociale promotie (met uitzondering van een bewijs van pedagogische bekwaamheid), uitgereikt onder gezag van de Vlaamse Gemeenschap;
- of een diploma secundair onderwijs uitgereikt onder gezag van de Franse of van de Duitstalige Gemeenschap van België;
- of een buitenlands diploma dat hiermee gelijkwaardig is verklaard;
- of een buitenlands diploma van een land waarvoor geen gelijkwaardigverklaringen zijn gebeurd, maar dat in eigen land toegang geeft tot het academisch onderwijs.

art. 8. Studenten die aan de Ma-opleiding willen beginnen, moeten naast een aantoonbare kennis van het Engels op B2 niveau van het Europese referentiekader beschikken over een Ba. Als die Ba een aangewezen afstudeerrichting bevat (zie art. 12), kan er rechtstreeks worden doorgestroomd. In andere gevallen is er een bijkomende inspanning vanwege de student nodig:

- een bijkomend pakket van max. 18 stp als het gaat om een Ba van de ETF met een andere afstudeerrichting of om een academische Ba van een andere instelling met dezelfde afstudeerrichting;
- een voorbereidingsprogramma van max. 90 stp als het gaat om een andere (niet-theologische) academische Ba;
- een schakelprogramma van 45 of 47 stp (afhankelijk van de afstudeerrichting) als het gaat om een professionele Ba in de theologie. In uitzonderlijke situaties kan de onderwijscommissie aan houders van een andere (niet-theologische) professionele Ba toestaan een schakelprogramma van max. 90 stp te volgen.

De Ma-opleiding kan tegelijk met de Ba-opleiding (of bijkomend pakket, voorbereidings- en schakelprogramma) worden gevolgd, in de mate dat dit programma niet afgerond had kunnen zijn (zie ook art. 21 (ex.)).

art. 9. Voor wie niet aan de voorwaarden van art. 7 of art. 8 voldoet, bestaat er de mogelijkheid een dossier in te dienen met de volgende onderdelen:

- een verklaring met vermelding van de humanitaire, medische, psychologische en/of sociale redenen waarom men niet volgens art. 7 of art. 8 kan worden toegelaten;
- een bewijs van academische equivalentie met resp. secundair onderwijs of een Ba;
- voor toelating tot de Ba kan deze equivalentie worden aangetoond door een colloquium doctum, bestaande uit: een verhandeling over een onderwerp uit de vakoverschrijdende eindtermen van de derde graad van het algemeen secundair onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap; een ondervraging in het Nederlands over onderwerpen uit de vakgebonden eindtermen Nederlands, Frans (of Duits), Engels, geschiedenis en aardrijkskunde van de derde graad van het algemeen secundair onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap; de examencommissie beslist over het resultaat; eventueel kan ze na een eerste poging een voorbereidingsprogramma opleggen met het oog op een tweede poging. De student is verantwoordelijk voor het bezorgen van gelijkwaardigverklaringen en dergelijke.

art. 9bis De houders van een academisch bachelordiploma kunnen een inschrijving nemen voor de specifieke lerarenopleiding samen met een inschrijving voor de

masteropleiding.; het behalen van het diploma van leraar is pas mogelijk na het behalen van het Ma-diploma.

art. 10. Studenten die aan de doctoraatsopleiding willen beginnen, moeten in principe beschikken over een tweejarige academische Ma godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen of gelijkwaardig met minstens 70% op het totaal van de punten. Zie, voor het specifieke reglement, het actuele Ph.D. Handbook.

art. 10bis Studenten die een doctoraat willen verdedigen, moeten de doctoraatsopleiding hebben afgerond (cf. art. 14.).

art. 11. Voor een creditcontract gelden de bijkomende voorwaarden die gelden voor het programma of de opleiding waartoe het betrokken opleidingsonderdeel behoort (cf. art. 7, 8 en 10).

Omschrijving van de verschillende opleidingen

art. 12. De Ba-opleiding (academische Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen), met onderwijs in het Nederlands, omvat 180 stp (minimaal 54, maximaal 66 stp per jaar), staat omschreven in de studiegids en leidt tot een diploma van Bachelor of Arts (BA) in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen met als afstudeerrichting *Bijbel en Theologie, Kerk en Pastoraat* of *Godsdienst en Onderwijs*. Op de verschillende afstudeerrichtingen van de Ba-opleiding sluiten de gelijknamige afstudeerrichtingen van de Ma-opleiding rechtstreeks aan (zie ook art. 8.).

art. 12bis De afgestudeerde Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen voldoet aan de volgende niveaudecriptoren (cf. VKS 30 IV 2009). Hij/zij kan:

1. kennis en inzichten uit de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen kritisch evalueren;
2. complexe gespecialiseerde vaardigheden gelieerd aan onderzoeksuitkomsten toepassen;
3. aangeleerde methodes aanwenden in nieuwe omstandigheden;
4. handelen in complexe en gespecialiseerde situaties binnen protestants-evangelische kerken, christelijke organisaties of andere contexten;
5. functioneren met grote zelfstandigheid en een ruime mate van initiatief;
6. medeverantwoordelijkheid opnemen voor het bepalen van collectieve resultaten.

Deze competenties worden verder uitgewerkt in termen van algemene opleidingsdoelstellingen en doelstellingen specifiek voor de afstudeerrichtingen.

De algemene opleidingsdoelstellingen zijn als volgt geformuleerd. De afgestudeerde:

1. kan theologische en godsdienstwetenschappelijke literatuur en databases in het Nederlands, het Engels en één andere taal wetenschappelijk verwerken;
2. kan reflectie en beleidsvorming over theologie, kerk en maatschappij kritisch volgen en een wetenschappelijk verantwoord standpunt innemen en medeverantwoordelijkheid dragen voor het bepalen van collectieve resultaten;
3. kan een theologisch of godsdienstwetenschappelijk probleem analyseren en een verwijzing naar een wetenschappelijk verantwoorde oplossing voorstellen, daarbij gebruik makend van inzichten en methodes van andere relevante wetenschappen;

4. is zich bewust van de complexiteit van een multiculturele en multireligieuze samenleving en geeft hiervan blijk in de praktijk;
5. is zich bewust van het belang van de voortdurende wisselwerking tussen Bijbel, theologie, kerk en maatschappij;
6. heeft kennis van en inzicht in de vorm en inhoud van Oude en Nieuwe Testament;
7. heeft een elementaire kennis van Hebreeuws en Grieks en kan gebruik maken van literatuur die gebaseerd is op de grondtekst van de Bijbel;
8. kan de Bijbel vanuit systematisch-hermeneutische, historisch-hermeneutische en praktisch-hermeneutische invalshoeken benaderen en hieruit voortvloeiende inzichten helder communiceren;
9. heeft kennis van en inzicht in de christelijke geloofsleer;
10. heeft een structureel overzicht van de kerkgeschiedenis;
11. kent basisbegrippen van de studie van cultuur, maatschappij en godsdiensten;
12. kent basisbegrippen van andere relevante wetenschappen;
13. kan op begeleid-zelfstandige wijze een onderzoeksvraag formuleren, opgedane kennis en inzichten kritisch evalueren, onderzoeksvaardigheden en -methodes toepassen en dit weergeven, zowel mondeling in het Nederlands als in een Engelse tekst van beperkte omvang, getuigend van een wetenschappelijk verantwoorde onderzoekshouding;
14. beseft dat het nodig is om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het wetenschapsgebied.

Daarnaast zijn er opleidingsdoelstellingen gekoppeld aan elk van de drie afstudeerrichtingen.

De bachelor die de afstudeerrichting Bijbel en Theologie heeft gevolgd,

1. heeft een voldoende kennis van vocabularium en grammatica van het Hebreeuws en van de hulpmiddelen om zelfstandig tot een werkvertaling te komen;
2. heeft een voldoende kennis van vocabularium en grammatica van het Bijbelgrieks en van de hulpmiddelen om zelfstandig tot een werkvertaling te komen;
3. kan zich inleven in en de relevantie onderkennen van problematieken die in de geschiedenis van kerk en theologie aan de orde zijn geweest;
4. realiseert zich de essentiële plaats van primaire bronnen in zowel de systematisch-hermeneutische, historisch-hermeneutische als praktisch-hermeneutische discussie en weet zich de toegang tot deze bronnen te verschaffen;
5. kan bij reflectie over de trits van theologie, kerk en maatschappij theologische argumenten aandragen vanuit een eigen analyse, synthese en evaluatie.

De bachelor die de afstudeerrichting Kerk en Pastoraat heeft gevolgd,

1. heeft een wetenschappelijk verantwoord overzicht van de verschillende kerkelijke structuren met hun achtergronden, met name in de Lage Landen;
2. kent de diverse onderdelen van de theologie vanuit een protestants-evangelische identiteit en is in staat deze kritisch te integreren in de pastorale praktijk;
3. heeft een wetenschappelijk verantwoord overzicht van de verschillende modellen van pastoraal handelen en kan mensen respectvol begeleiden in eenvoudige pastorale situaties;
4. heeft een basisvaardigheid in de agogische, met name homiletische, en de liturgische praktijk van de kerk;

5. kan bij reflectie over de trits van theologie, kerk en maatschappij de consequenties aangeven voor kerk en christenen vanuit een eigen analyse, synthese en evaluatie.

De bachelor die de afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs heeft gevolgd,

1. heeft een wetenschappelijk verantwoord overzicht van de wereldreligies en overige modellen van zingeving en kan de eigen christelijke geloofsleer in dit geheel situeren;
2. is op de hoogte van de algemene discussies wat betreft de vraag naar de wederzijdse invloed van religie en religieuze instellingen en van individu en samenleving;
3. kan wetenschappelijk verantwoord en respectvol communiceren in een multiculturele en multireligieuze omgeving;
4. heeft vaardigheden met betrekking tot de interlevensbeschouwelijke dialoog vanuit een evangelisch christelijk perspectief;
5. kan onderwijs geven in de christelijke geloofsleer aan christenen en aan mensen met een andere religieuze overtuiging;
6. kan een eenvoudig godsdienstsociologisch onderzoek uitvoeren en daaruit beleidsmatige consequenties afleiden;
7. kan bij reflectie over de trits van theologie, kerk en maatschappij de consequenties voor de maatschappij aangeven vanuit een eigen analyse, synthese en evaluatie.

art. 13. De Ma-opleiding (academische Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen), met onderwijs in het Engels, maar met de mogelijkheid om de examens in het Nederlands af te leggen (zie ook art. 11bis van het examenreglement) en de masterproef in het Nederlands te schrijven, omvat 120 stp (minimaal 54, maximaal 66 stp per jaar), staat omschreven in de studiegids en leidt tot een diploma van Master of Arts (MA) in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen met als afstudeerrichting *Bijbel en Theologie, Kerk en Pastoraat* of *Godsdienst en Onderwijs*. De verschillende afstudeerrichtingen van de Ma-opleiding sluiten rechtstreeks aan op de gelijknamige afstudeerrichtingen van de Ba-opleiding (zie ook art. 12.).

art. 13bis De afgestudeerde Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen voldoet aan de volgende niveaudecriptoren (cf. VKS 16 VII 2009). Hij/zij kan:

1. kennis en inzichten uit de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen en aangrenzende domeinen integreren;
2. nieuwe vaardigheden gelieerd aan eigen onderzoek toepassen;
3. nieuwe methodes probleemoplossend aanwenden;
4. handelen in zeer complexe en gespecialiseerde situaties binnen protestants-evangelische kerken, christelijke organisaties of andere contexten;
5. functioneren met volledige zelfstandigheid;
6. eindverantwoordelijkheid opnemen voor het bepalen van collectieve resultaten.

Deze competenties worden verder uitgewerkt in termen van algemene opleidingsdoelstellingen en doelstellingen specifiek voor de afstudeerrichtingen. De algemene opleidingsdoelstellingen zijn als volgt geformuleerd. De afgestudeerde:

1. heeft gevorderde kennis van inhouden en methodes van theologie en/of godsdienstwetenschappen volgens internationale criteria;

2. kan kritisch participeren in reflectie en beleidsvorming over theologie, kerk en maatschappij en eindverantwoordelijkheid dragen voor het bepalen van collectieve resultaten;
3. kan op basis van relevante kennis en methoden mensen met diverse achtergronden motiveren en stimuleren, hun bekwaamheid bevorderen en hen leren problemen op te lossen;
4. kan voor een theologisch of godsdienstwetenschappelijk probleem een gereflecteerd en gemotiveerd oplossingsmodel voorstellen;
5. heeft inzicht in de complexiteit van de huidige multiculturele en multireligieuze samenleving en de daaruit voortkomende theologische of godsdienstwetenschappelijke vraagstellingen;
6. heeft inzicht in de voortdurende wisselwerking tussen enerzijds Bijbel en theologie en anderzijds kerk en maatschappij;
7. is in staat voor specifieke problemen de Bijbel op een exegetisch verantwoorde manier te raadplegen;
8. is vanuit relevante wetenschappelijke kennis in staat voor specifieke problemen na te gaan wat de kerkgeschiedenis hieraan kan bijdragen;
9. is vanuit relevante wetenschappelijke kennis in staat voor specifieke problemen de pastorale, kerkelijke en maatschappelijke consequenties na te gaan;
10. kan in pastorale situaties functioneren met respect voor de andere;
11. kan zelfstandig en in dialoog met andere wetenschappers op methodisch verantwoorde wijze een onderzoeksbijdrage leveren aan het wetenschapsgebied en hiervan een heldere en coherente verslaggeving verzorgen;
12. beseft dat het nodig is de eigen competenties zo breed mogelijk en blijvend bij te werken.

Daarnaast zijn er leerresultaten gekoppeld aan elk van de drie afstudeerrichtingen.

De master die de afstudeerrichting Bijbel en Theologie heeft gevolgd,

1. heeft gevorderde kennis van de context waarin Bijbelse geschriften en gerelateerde literatuur zijn ontstaan;
2. heeft een gevorderde kennis van de hulpmiddelen om met de grondtekst van de Bijbel (Hebreeuws en Grieks) om te gaan;
3. heeft een goed overzicht van de oudtestamentische exegese en weet op verantwoorde wijze aan de exegetische discussies deel te nemen;
4. heeft een goed overzicht van de nieuwtestamentische exegese en weet op verantwoorde wijze aan de exegetische discussies deel te nemen;
5. is in staat de bijdrage van de christelijke tradities voor het huidige christendom in al zijn verscheidenheid te onderkennen en te waarderen;
6. kan de historische ontwikkeling van de theologie volgen, interpreteren en evalueren;
7. kan de huidige internationale discussies op het gebied van exegese, theologie en ethiek volgen, interpreteren en evalueren;
8. kan vanuit een zelfstandig-wetenschappelijke integratie van theologische problemen, concepten en inzichten deelnemen aan de kritische theologische discussie met betrekking tot de trits van theologie, kerk en maatschappij.

De master die de afstudeerrichting Kerk en Pastoraat heeft gevolgd,

1. heeft gevorderde kennis van de verschillende, met name protestantse, kerkelijke structuren met hun achtergronden;

2. heeft een wetenschappelijk inzicht in de relatie tussen de theologische theorie en de geloofspraktijk;
3. kan de huidige internationale discussies op het gebied van theologie en ethiek volgen, interpreteren en evalueren;
4. heeft gevorderde kennis van de verschillende modellen van pastoraal handelen;
5. kan mensen respectvol begeleiden in complexe pastorale situaties, met oog voor sociale contexten als huwelijk en gezin;
6. is in staat stimulerend te werken op de ontwikkeling en de opbouw van kerkelijke gemeenschappen in een multiculturele en multireligieuze context;
7. kan het christelijk geloof exegetisch-theologisch verantwoord en actueel relevant communiceren in een agogisch, met name homiletisch, en liturgisch kader;
8. kan vanuit een zelfstandig-wetenschappelijke integratie van theologische problemen, concepten en inzichten in een kerkelijke context met respect voor anderen processen begeleiden binnen de trits van theologie, kerk en maatschappij.

De master die de afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs heeft gevolgd,

1. kan de studie van religies plaatsen in een brede culturele context en daarbij een evangelisch christelijke visie formuleren;
2. kent de hedendaagse ideeën en ontwikkelingen van de godsdiensten in Europa (inzonderheid van Jodendom en Islam) en in meer beperkte mate buiten Europa;
3. kan de huidige internationale discussies op het gebied van godsdienstwetenschappen, missiologie en ethiek volgen, interpreteren en evalueren;
4. kan de maatschappelijke situatie in de eigen of een verwante cultuur verantwoord beschrijven;
5. kan ethische, sociaal-culturele en pedagogische vraagstukken die een relatie met religie hebben, formuleren en analyseren en oplossingen voorstellen;
6. kan vanuit een zelfstandig-wetenschappelijke integratie van godsdienstwetenschappelijke problemen, concepten en inzichten deelnemen aan de kritische godsdienstwetenschappelijke, missiologische en interlevensbeschouwelijke discussie met betrekking tot de trits van theologie, kerk en maatschappij;
7. kan in een niet-kerkelijke context onderwijs geven.

art. 13ter De lerarenopleiding, met onderwijs in het Nederlands, omvat 60 stp, staat omschreven in de studiegids en leidt tot het diploma van leraar.

art. 13quater De afgestudeerde leraar kan het tijdens de basisopleiding (Ba en Ma) geleerde benutten om inhoud te geven aan de doelstellingen van het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs, rekening houdend met didactische en pedagogische principes en met de concrete onderwijssituatie. Hij/zij kan dit op een algemeen werk- en denkniveau van leraar en heeft de basiscompetenties voor de leerkracht secundair onderwijs, zoals omschreven in het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 X 2007, dat vaardigheden en kenniselementen bevat die in tien functionele gehelen werden gegroepeerd:

1. de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen;
2. de leraar als opvoeder;
3. de leraar als inhoudelijk expert;
4. de leraar als organisator;
5. de leraar als innovator en onderzoeker;
6. de leraar als partner van de ouders of verzorgers;

7. de leraar als lid van het schoolteam;
8. de leraar als partner van externen;
9. de leraar als lid van de onderwijsgemeenschap;
10. de leraar als cultuurparticipant.

Voor alle functionele gehelen gelden volgende attitudes: beslissingsvermogen, relationele gerichtheid, kritische ingesteldheid, leergierigheid, organisatievermogen, zin voor samenwerking, verantwoordelijkheidszin.

Voor de specifieke lerarenopleiding gelden de volgende specifieke doelstellingen. De afgestudeerde:

1. is in staat leerlingen te begeleiden in hun ontwikkeling om leerstof, maatschappij en zingeving te integreren en met een persoonlijk engagement hun plaats in de samenleving in te nemen, rekening houdend met hun psychosociale eigenheid;
2. kan op respectvolle wijze omgaan met de diversiteit van de protestants-evangelische gemeenschap en is in staat deze gemeenschap in woord en daad te vertegenwoordigen;
3. is op de hoogte van het wettelijk kader van het godsdienstonderwijs, de organisatie van het PEGO en de functiebeschrijvingen van de leerkrachten levensbeschouwelijke vakken;
4. kan werken vanuit en aan interlevensbeschouwelijke competenties met het oog op dialoog en samenwerking met de andere levensbeschouwingen op school;
5. is in staat om constructieve relaties te onderhouden met scholendirecties, de inspecteurs-adviseurs, collega's en ondersteunend personeel.

art. 14. De doctoraatsopleiding bestaat uit twee fasen, een examenfase en een dissertatiefase. De examenfase omvat een studielast van 700 à 1400 uren, wordt autonoom vastgesteld door de doctoraatscommissie. Cf. het actuele Ph.D. Handbook.

art. 15. Voor het voorbereiden van het doctoraat op proefschrift (doctor in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen) moet worden gerekend op drie jaar voltijdse studie (of zes jaar deeltijds), met mogelijkheid tot verlenging.

art. 15bis De afgestudeerde doctor in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen voldoet aan de volgende niveaudecriptoren (cf. VKS 30 IV 2009). Hij/zij kan:

1. bestaande kennis uit de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen en aangrenzende domeinen uitbreiden of herdefiniëren;
2. nieuwe kennis via origineel onderzoek of geavanceerde wetenschappelijke studie interpreteren en creëren;
3. projecten ontwerpen en uitvoeren die de bestaande procedurele kennis uitbreiden en herdefiniëren, gericht op het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden, technieken, toepassingen, praktijken en/of materialen;
4. handelen in bijzonder complexe situaties binnen protestants-evangelische kerken, christelijke organisaties of andere contexten met brede, innoverende implicaties;
5. met een hoge mate van kritische zin en sturend vermogen de verantwoordelijkheid opnemen voor de ontwikkeling van de professionele praktijk of van wetenschappelijk onderzoek;

6. nieuwe kennis gelieerd aan origineel onderzoek communiceren, zowel in een dissertatie als in samenvattingen voor verschillende doelgroepen.

Deze competenties worden verder uitgewerkt in de volgende algemene opleidingsdoelstellingen. De afgestudeerde:

1. kan op basis van eigen onderzoek een dissertatie van 100 000 à 150 000 woorden tekst schrijven;
2. kan hierbij gebruik maken van vakliteratuur in Engels, Frans en Duits en van de relevante bronnen in de oorspronkelijke talen;
3. kan de relevantie van het eigen onderzoek, het eigen vakgebied en de theologie voor kerk en maatschappij aantonen;
4. kan binnen haar/zijn specialisatie leiding geven aan reflectie en beleidsvorming;
5. kan het bovenstaande communiceren op wetenschappelijke fora;
6. beseft dat het nodig is om internationale contacten te onderhouden om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het vakgebied.

art. 16. Bijkomende pakketten (max. 18 stp), schakelprogramma's (max. 90 stp) en voorbereidingsprogramma's (max. 90 stp) volgens art. 8 en verkorte programma's worden vastgesteld door de administratieve commissie. Deze programma's leiden tot een certificaat met vermelding van de studierichting van de Masteropleiding waarop het heeft voorbereid. Het voorbereidingsprogramma volgens art. 9. wordt autonoom door de onderwijscommissie vastgesteld en geeft recht op een tweede poging voor het colloquium doctum.

art. 17. De studiegelden per academiejaar zijn voor 2019-2020 als volgt vastgesteld:

- Studiegeld vanaf 36 stp: €938,80 niet-beurstarief, €494,80 bijna-beurstarief, €110,80 beurstarief voor Belgische studenten; €1.660 voor Nederlandse studenten; €2.370 voor andere EER- en Zwitserse studenten en €6.280 voor anderen.
- Studiegeld minder dan 36 stp, naast een vast bedrag van €242,80 (€110,80 voor Belgische beursstudenten) per jaar per stp: €11,60 niet-beurstarief, €4,20 bijna-beurstarief, €0 beurstarief voor Belgische studenten; €23,60 voor Nederlandse studenten; €35,50 voor andere EER- en Zwitserse studenten en €100,60 voor anderen. Herinschrijving thesis na overigens voltooide opleiding: €532,80. Voor opleidingsonderdelen die extracurriculair zijn, moet afzonderlijk worden betaald.
- Afwijkende tarieven voor ETF Open University: Voor studenten uit EER-landen (behalve België) en Zwitserland zijn de tarieven in ETF Open University gelijk aan de tarieven voor studenten uit Nederland: Studiegeld vanaf 36 stp: €1.660. Studiegeld bij minder dan 36 stp: het standaard vast bedrag van €242,80 en een variabel bedrag per stp van €23,60.
- Eventuele verblijfskosten voor het Summer Colloquium worden afzonderlijk gerekend. Voor externe studenten die enkel het Summer Colloquium volgen wordt €205 aan studiegeld gerekend.
- Doctoraatsopleiding en begeleiding: €1.560 voor Belgische en Nederlandse studenten; €2.300 voor andere EER- en Zwitserse studenten en €5.150 voor anderen. Promotievergoeding: €620. Eventuele verblijfskosten voor het Doctoral Colloquium worden afzonderlijk gerekend.
- Voor de opleidingsonderdelen van de lerarenopleiding die buiten de Ma-opleiding gevolgd worden, gelden dezelfde studiegelden als voor het reguliere programma.

art. 17bis Bijkomende kosten voor keuzevakken aan een andere instelling worden door de student zelf geregeld.

art. 17ter Bij stopzetting van de studie wordt het studiegeld gerestitueerd volgens de bepalingen opgenomen in de Studiegids §5.6.

Vaststelling jaarprogramma

art. 18. De ETF gaat uit van het bestaan van een aantal pedagogisch, didactisch en vakinhoudelijk vastgestelde gehelen van opleidingsonderdelen: programma's, normatief ingedeeld in voltijdse studiejaren (omschreven in de studiegids).

Van de programma's omschreven in de studiegids kan worden afgeweken door vrijstellingen (zie art. 19.) of het volgen van (een) opleidingsonderde(e)l(en) (of zelfs hele semesters) aan een andere instelling (overeenkomstig het vermelde in art. II.172 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013).

Bovendien laat de studiegids in bepaalde gevallen de keuze tussen verschillende opties. Een voltijds modeltraject bevat per academiejaar 54 à 66 stp. Een programma dat via ETF Open University wordt gevolgd, bevat in principe drie opleidingsonderdelen die als Summer Colloquia zijn ingericht. Op grond hiervan dient de student ten laatste drie weken na het begin van het semester een aanvraag voor haar/zijn individueel jaarprogramma in te leveren bij de administratieve commissie.

Deze laat zich bij de beoordeling hiervan leiden door de volgende criteria: het niveau, de aansluiting bij het door de student gevolgde programma en de roostertechnische haalbaarheid van de opleidingsonderdelen. De administratieve commissie deelt haar beslissing mee binnen de twee weken na de aanvraag van de student. Een goedgekeurd individueel jaarprogramma resulteert in een gepersonaliseerd jaarcontract, i.e. het totaal aan opleidingsonderdelen die een student in een academiejaar volgt, eventueel ondergebracht in meerdere contracten.

Voor iedere student houdt de administratieve commissie naast de jaarcontracten ook voor haar/zijn opleiding(en) een overzicht van reeds gevolgde opleidingsonderdelen bij. Indien een student boven het aantal stp van het geheel van de opleiding zou uitkomen, worden de bijkomende opleidingsonderdelen als extracurriculair beschouwd, tenzij het als zodanig beschouwen van een opleidingsonderdeel zou betekenen dat men onder 180 (Ba) of 120 (Ma) stp zou uitkomen.

Voor omvang, inhoud, doelstellingen, niveau en eventueel bijzondere toelatingsvoorwaarden van de opleidingsonderdelen wordt verwezen naar de studiegids. In het algemeen moeten de opleidingsonderdelen in de volgorde van de studiejaren worden gevolgd.

Tegen studievoortgangsbeslissingen van de administratieve commissie is beroep mogelijk volgens art. 24.

art. 19. Vrijstellingen worden door de administratieve commissie verleend voor verplichte opleidingsonderdelen die men tijdens een vroegere opleiding al met gunstig resultaat heeft gevolgd. Dit opleidingsonderdeel moet hetzelfde niveau, ongeveer dezelfde doelstellingen en ongeveer dezelfde omvang hebben gehad. De ETF erkent overeenkomstig het Verdrag van Lissabon van 11 IV 1997 studieperioden in het buitenland, tenzij de administratieve commissie een substantieel verschil aantoot. Er worden geen vrijstellingen verleend voor opleidingsonderdelen die niet voorkomen in het gevolgde opleidingsprogramma en daarin louter als individuele keuzevakken zouden terechtkomen.

Alhoewel de ETF zich wil inzetten om haar onderwijs te optimaliseren met het oog op de noden van de individuele student (cf. art. 1.), zijn vrijstellingen steeds als een gunst voor de student te beschouwen, niet als een recht.

art. 19bis Op basis van de vooropleiding kan aan een inkomende bachelorstudent door de administratieve commissie vrijstelling verleend worden voor een pakket studiepunten.

art. 19ter De administratieve commissie kan voor afgestudeerden van soortgelijke bacheloropleidingen als de bacheloropleiding aan de ETF, die gevolgd werden aan een andere onderwijsinstelling, het programma van de masteropleiding differentiëren naargelang van de graad van inhoudelijke verwantschap zonder dat de studieomvang aangepast wordt (Codex Hoger Onderwijs art. II.182§2).

art. 20. Van de programma's omschreven in de studiegids kan bij overmacht door de ETF worden afgeweken. Dit wordt vastgesteld door de decaan in overleg met de studentenraad. Opleidingsonderdelen waarvoor aan het begin van het semester minder dan vijf inschrijvingen zijn, worden niet gegarandeerd ingericht; de drie afstudeerrichtingen worden wel gegarandeerd ingericht, zowel in Ba als in Ma.

art. 21. Indien de studentenraad kan aantonen dat voor de gemiddelde student het aantal uren besteed aan een opleidingsonderdeel twee jaar achter elkaar niet overeenkomt met het opgegeven aantal stp, dan neemt de decaan de nodige maatregelen.

Inrichting academiejaar

art. 22. Het academiejaar begint op de maandag van de dertiende week voor de kerstvakantie en eindigt op de vooravond van het nieuwe academiejaar.

De examenperiodes worden vastgesteld door de examencommissie.

Op zon- en wettelijke feestdagen is er geen dienstverlening, evenmin als tussen Kerst en Nieuwjaar. Op zaterdagen en tijdens de maanden juli en augustus is er een beperkte dienstverlening.

Studenten hebben recht op een ononderbroken vakantie van drie weken in de periode tussen de proclamatie van de eerste examenperiode en het einde van het academiejaar.

art. 22bis De student mag voor een bepaald opleidingsonderdeel niet meer dan één contactuur per studiepoint zonder geldige reden afwezig zijn. Voor studenten van de ETF Open University is de aanwezigheid bij de collegedagen, behoudens geldige reden, verplicht.

Wordt als geldige reden beschouwd, de afwezigheid ingevolge (1) overmacht; (2) dwingende persoonlijk of familiale redenen die een dringende en noodzakelijke tussenkomst van de betrokken persoon vereist; (3) een situatie die beschouwd zou worden als klein verlet. Afwezigheden dienen voorafgaand aan de betreffende docent te worden gemeld, met opgave van redenen.

Studenteninspraak (participatiereglement)

art. 23. Aan de ETF is gekozen voor het medebestuursmodel. De beslissingsbevoegdheid van de studenten krijgt vorm door de participatie van studenten in

de Raad van Bestuur, de faculteitsraad en de doctoraatscommissie. Daarnaast is er regelmatig overleg tussen afgevaardigden van de studentenraad en de onderwijscommissie. Overigens heeft de studentenraad het recht te worden gehoord door de Raad van Bestuur. Bij geschillen betreffende materies die tot de bevoegdheid van de directie, de onderwijs- en onderzoekscommissie en de faculteitsraad behoren, kan de studentenraad klacht indienen bij de directie. Deze hoort de betrokkenen en neemt een beslissing. Tegen deze beslissing is een beroep mogelijk volgens art. 24.

Beroepsprocedure

art. 24. Na toepassing van de procedure vermeld in art. 5, art. 6 of art. 23 van het onderwijsreglement is beroep bij de Raad van Bestuur mogelijk. Elk beroep moet worden ingesteld binnen de veertien kalenderdagen nadat de klager kennis heeft gekregen van het hem berokkende nadeel. De klacht wordt behandeld op de eerstvolgende vergadering van de Raad van Bestuur waarvoor nog geen agenda was verstuurd op het ogenblik van de klacht. De Raad van Bestuur hoort alle betrokkenen en neemt een beslissing. Indien de student niet akkoord gaat met deze beslissing, kan hij/zij in beroep gaan bij het Beroepscollege ETF. Dit bestaat uit drie Nederlandstalige leden van het academisch personeel van verwante instellingen die zelf niet verbonden zijn aan de ETF, met mogelijkheid van wraking door de klager. Dit Beroepscollege neemt binnen de drie maanden een beslissing. Hierna staat de weg naar de externe procedures open.

Voor studievoortgangsbeslissingen (art. 18) moet beroep worden ingesteld binnen de zeven kalenderdagen nadat de klager kennis heeft gekregen van de voor hem ongunstige beslissing, deelt de directie uiterlijk twintig kalenderdagen na ontvangst van de klacht schriftelijk aan de verzoeker haar beslissing mee, en wordt de stap van het Beroepscollege ETF overgeslagen. Hierna staat de weg naar de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen open. De beroepstermijn om een extern beroep in te stellen na het uitblijven van een tijdige interne beroepsbeslissing is decretaal vastgelegd op zeven kalenderdagen vanaf de dag die volgt op de dag van de kennisgeving van de beslissing omtrent het interne beroep of, ingeval van uitblijven van een tijdige, interne beroepsbeslissing, vanaf het verstrijken van de termijn van twintig kalenderdagen na het indienen van het interne beroep. Indien de zevende dag een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag waarop de postdiensten open zijn.

2.2 Examenreglement 2019-2020

2.2.1 1e Afdeling. Algemene Bepalingen

Artikel 1. Preambule

Dit reglement legt de regels vast die aan de Evangelische Theologische Faculteit, Leuven (ETF), een vlot en correct verloop van de examens, de deliberatie en de proclamatie moeten waarborgen.

Een examen aan de ETF vindt in de regel in de examenperiode plaats, maar examinering kan eveneens zowel tussentijdse dealexamens als een afsluitend (deel)examen omvatten en kan gebruik maken van diverse examineervormen. Het examen heeft als doel de bekwaamheid te evalueren die een student in een bepaald opleidingsonderdeel verworven heeft. Elk examen dient zo te worden georganiseerd dat de student ten volle de kans krijgt die bekwaamheid te

bewijzen. Dit vraagt van de examinator, en van alle ter zake bevoegde organen in de ETF, een constante zorg om een voor elk opleidingsonderdeel optimaal georganiseerd examen te garanderen. Het onderwijsgebeuren kan nooit louter in examens samengevat worden. Aanwezigheid tijdens contacturen is ook noodzakelijk (cf. art. 24).

Het is de taak – de plicht én het recht – van de examinator (c.q. stagecoördinator) een examencijfer toe te kennen voor haar/zijn opleidingsonderdeel.

Het is de taak van de examencommissie collegiaal te delibereren over de studievoortgang van elke student. De examencommissie gaat hierbij de voorwaarden na die gesteld zijn door de administratieve commissie. De competenties van beide commissies mogen niet worden verward. Zodra een jaarcontract is toegestaan door de administratieve commissie, kan de examencommissie hierop niet terugkomen.

Er kan worden geoordeeld dat de student een studiejaar heeft afgerond of een diploma met een bepaalde vermelding heeft verworven, zelfs als niet strikt aan alle voorwaarden is voldaan. Dit is het wezen van de deliberatie: de examencommissie kan milder zijn dan de strikte toepassing van de reglementen zou vereisen. Hieruit volgt per definitie dat een op schrift zetten van deliberatiecriteria onmogelijk is en dat de examencommissie hierin autonoom is. Uiteraard zal de examencommissie haar taak naar eer en geweten uitvoeren en rekening houden met consequenties t.o.v. andere studenten, zowel in dezelfde examenperiode als in volgende, zodat elke indruk van willekeur wordt vermeden. De belangrijkste vraag is of het op lange termijn het meest in het belang van de student en van de gemeenschap is om haar/hem examens opnieuw te laten doen, of om haar/hem een programma te laten afronden, of om haar/hem te adviseren een andere studie te kiezen.

De examencommissie komt op vooraf vastgestelde en in de academische kalender aangegeven data samen. Tijdens het academiejaar kan de voorzitter beslissingen nemen namens de examencommissie. Hij/zij wordt hierin bijgestaan door de secretaris. Van deze beslissingen wordt verslag gegeven aan de examencommissie.

Gezien het gevoelige karakter van een en ander, zijn de leden van de examencommissie (evenals de overige aanwezigen zoals ombudsfunctionaris(sen), administratieve secretaris(sen)) verplicht tot geheimhouding aangaande de details van de deliberatie. Aan de student mogen naast de eindbeoordeling ook de examencijfers worden meegedeeld. Examencijfers mogen op uitdrukkelijke vraag van de student aan derden meegedeeld worden.

Artikel 1bis. Geldigheidsdomein

De artikelen 2-6, 7-8, 15-18, 20-26, 28, 35-37 gelden niet voor de examens en de verdediging betreffende de doctoraatsopleiding.. De overeenkomstige regeling is opgenomen in art. 40.

2.2.2 2e Afdeling. Organisatie van de examens

Artikel 2. Gewone examenperioden

Er zijn per academiejaar twee gewone examenperioden. De eerste periode bevat twee deelperioden (januari / februari en juni / juli) en wordt afgesloten in juni / juli. De tussentijdse evaluatiemomenten voor Inleiding Hebreeuws en Inleiding Grieks worden beschouwd als behorend tot de gewone examenperiode. De tweede examenperiode is een herkansing in augustus / september en wordt afgesloten in september.

Artikel 3. Bijzondere examineertijdstippen

Deelexamens over practica, seminars of werkcolleges kunnen samen met of aansluitend op deze werkvormen worden georganiseerd. Werkstukken kunnen eveneens deelexamens met een tussentijdse inleverdatum zijn. Indien een student meent om gegronde redenen een tussentijdse examendatum of inleverdatum voor een werkstuk niet te kunnen respecteren, neemt hij/zij op voorhand contact op met de examiner die een nieuwe datum binnen het lopende semester kan vastleggen.

Bij onvoorziene afwezigheid van een examiner of in gevallen van overmacht kan een examen ook buiten de vastgelegde tijdstippen gehouden worden, mits goedkeuring vooraf door de voorzitter van de examencommissie of zijn afgevaardigde (cf. art 12).

In bijzondere gevallen kunnen de examens, met instemming van de examencommissie, kort na de laatste colleges van een opleidingsonderdeel worden georganiseerd.

Artikel 4. Beperking examenmogelijkheden

Per academiejaar worden een student twee kansen geboden om over een opleidingsonderdeel examen af te leggen en wel in het daarvoor bestemde onderdeel van de eerste examenperiode en in de tweede examenperiode. Uitzonderingen zijn de Summer Colloquia en de Ba-stage, waarvoor normaal gesproken slechts één examenmogelijkheid per academiejaar wordt aangeboden.

De volgorde waarin examens moeten worden afgelegd, wordt bepaald door de volgorde waarin opleidingsonderdelen moeten worden gevolgd; er zijn op het vlak van de volgorde geen verdere beperkingen.

Artikel 5. Begin en einde van de examenperiodes

De examencommissie stelt jaarlijks vóór het begin van het academiejaar de examenperiodes vast. Ze worden opgenomen in de academische kalender.

Artikel 6. Inschrijving en registratie

Ondertekening van het contract betekent automatisch ook een inschrijving voor het examen van die opleidingsonderdelen in de eerste examenperiode (en/of de bijzondere examineertijdstippen) en registratie voor de deliberatie.

De inschrijving voor de examens in de tweede examenperiode gebeurt ten laatste één week na de proclamatie van de eerste examenperiode. Wie zich niet inschrijft voor de examens van de tweede examenperiode, verliest automatisch het recht tot deelname aan deze examens.

Artikel 6bis. Betalingsverplichtingen

Studenten die ook na aanmaning niet aan hun betalingsverplichtingen hebben voldaan worden geschorst als student. Zolang de schorsing niet herroepen wordt, hebben zij geen recht op onderwijs/begeleiding, kunnen zij niet deelnemen aan de examens en worden examens afgelegd binnen het academiejaar in dit geval beschouwd als niet-afgelegd. Voor nadere bepalingen wordt verwezen naar de studiegids §5.5.3 "Betalingsregeling studiegeld".

Artikel 7. Examenregeling

De volledige en gedetailleerde examenregeling wordt ad valvas bekendgemaakt. Bij de eerste gewone examenperiode gebeurt dat ten minste drie weken voor het begin van elk van de deelperiodes. Bij de tweede gewone examenperiode gebeurt dat ten minste twee weken voor het begin ervan.

De examenregeling vermeldt de naam van de voorzitter en van de secretaris van de examencommissie en die van de ombudsfunctionaris.

De examenregelingen worden opgesteld door het academisch secretariaat. Alle examinatoren delen het academisch secretariaat, op diens verzoek en binnen de vastgestelde termijn, mee op welke dagen zij voor het examineren niet beschikbaar zijn, er rekening mee houdend dat het aantal halve dagen waarop zij wel beschikbaar zijn, de minimaal vereiste examentijd ruim moet overtreffen.

De voorzitter van de examencommissie keurt de definitieve opstelling van de examenregeling goed na de studentenraad en de ombudsfunctionaris te hebben gehoord.

2.2.3 3e Afdeling. Examencommissie

Artikel 8. Samenstelling van de examencommissie

De examencommissie bestaat uit een voorzitter, een secretaris, alle examinatoren en de stagecoördinator(s). De examencommissie draagt bij haar laatste beraadslaging van het academiejaar een voorzitter en een secretaris voor het volgende academiejaar voor. De voorzitter en de secretaris worden benoemd door de rector. De voorzitter wordt gekozen uit de leden van het zelfstandig academisch personeel die geen directiefunctie hebben.

De administratieve secretarissen en de ombudsfunctionarissen zijn geen lid van de examencommissie, maar nemen zonder stemrecht aan de beraadslagingen deel.

Artikel 9. Examinator

In geval van bloed- of aanverwantschap tot de derde graad tussen een student en een examinator, verzoekt de examinator de voorzitter van de examencommissie een plaatsvervanger aan te wijzen. De voorzitter wijst deze plaatsvervanger aan in overleg met de ombudsfunctionaris.

2.2.4 4e Afdeling. Verloop van de examens

Artikel 10. Informatie vooraf

De docenten van de opleidingsonderdelen geven in hun studiehandleiding gedetailleerde informatie over de inhoud, de doelstellingen, de examenstof en de wijze van evalueren, inclusief de weging van eventuele onderdelen waarvoor een deeltijfer wordt toegekend. Als er bij de herexamens anders geëxamineerd wordt, dan wordt dat ook in de studiehandleiding opgenomen.

Artikel 11. Vormen van examinering

Mogelijke examenvormen zijn: mondeling examen, schriftelijk examen. Dit kan worden vervangen door de beoordeling van een werkstuk of een presentatie of door permanente evaluatie. Mengvormen zijn mogelijk. De vorm van de examens wordt bepaald door de titularis naar de te beoordelen bekwaamheid.

Bij een mondeling of deels mondeling examen wordt een schriftelijke voorbereidingstijd van ten minste vijftien minuten toegestaan. De student is niet verplicht hiervan gebruik te maken.

Het examen dient representatief te zijn voor de leerstof en daarvan minstens vier verschillende gebieden te bestrijken.

Om redenen van lichamelijke of psychische aard kan een student, mits hij/zij daar vóór de opening van de examenperiode om verzoekt, van de voorzitter van de examencommissie toestemming krijgen om examens op een andere dan de vastgelegde wijze af te leggen. Het verzoek om een andere examenvorm zal de voorzitter van de examencommissie via het academisch secretariaat bereiken.

Artikel 11bis. Taal van het examen

Als een opleidingsonderdeel is onderwezen in een andere taal dan het Nederlands, heeft de student toch recht op een examen in het Nederlands. De student kan hiertoe een schriftelijk verzoek indienen bij de examencommissie. Indien een gastprofessor het Nederlands niet machtig is, stelt de voorzitter van de examencommissie op verzoek van de student in overleg met het betrokken departementshoofd een examinerator aan.

Artikel 11ter. Openbaarheid van de examens

Bij mondelinge examens kan een student zich laten vergezellen door iemand die niet voor hetzelfde opleidingsonderdeel is ingeschreven. De student meldt dit vooraf bij de examencommissie.

Bij schriftelijke examens (incl. werkstuk) kan de student inzage krijgen in de gecorrigeerde stukken tot drie maanden na de proclamatie.

Bij een permanente evaluatie kan de student vernemen op welke factoren de beoordeling is gebaseerd.

Artikel 12. Naleving van de examenregeling

Examinatoren en studenten houden zich strikt aan de vastgelegde examenregeling. Examens kunnen enkel om zwaarwichtige redenen verplaatst worden, binnen een onderdeel van de examenperiode door een ombudsfunctionaris, naar een ander moment door de voorzitter van de examencommissie. Het academisch secretariaat zorgt voor de praktische uitvoering.

Artikel 13. Plaats van het examen

Alle examens worden afgenomen in een lokaal van de ETF. Steeds wordt het toezicht verzekerd door de examinerator of een door de ETF aangewezen persoon. Bij zwaarwegende omstandigheden, vast te stellen door de voorzitter van de examencommissie, is een uitzondering mogelijk. Eventuele daaraan verbonden kosten dienen door de student gedragen te worden.

Artikel 14. Beoordeling

Elk opleidingsonderdeel wordt op twintig punten beoordeeld. Het resultaat wordt in gehele getallen uitgedrukt of met de codes G ("Geslaagd") of NG ("Niet geslaagd").

De quotering van een opleidingsonderdeel begint met NA ("Niet afgelegd") voor evt. deeltijfers en eindcijfer. Indien een opdracht is ingediend of een examen is afgelegd (evt. als blanco blad met naam van de student en omschrijving van de opdracht), wordt een deeltijfer of een code G of NG ingevuld. Indien alle deelexamens afgelegd zijn, wordt omgezet naar een eindcijfer (of naar eindcode G of NG). Indien alle deeltijfers 0 (of NG) zijn, blijft de code van het opleidingsonderdeel NA.

Artikel 15. Deelname aan en stopzetting van de examens

Indien een student niet aan een examen in de examenperiode deelneemt, meldt hij/zij dat onmiddellijk en gemotiveerd aan de ombudsfunctionaris via Ad Valvas Studenten op ETF

Virtual Campus (Main Ad Valvas>Links). Op diens verzoek licht de student haar/zijn situatie toe.

2.2.5 5e Afdeling. Beraadslaging

Artikel 16. Voorbereiding

Eindcijfers en eventuele deelcijfers van een examen worden zo spoedig mogelijk aan het academisch secretariaat meegedeeld. Bij de examens in januari / februari geschiedt dit ten laatste binnen twee weken na het examen en bij de examens in juni / juli en in augustus / september ten laatste drie werkdagen vóór de beraadslaging.

Ook deelcijfers worden in gehele getallen op een schaal van twintig uitgedrukt, met vermelding van de weging in procenten.

Een elders verworven examencijfer wordt als zodanig opgenomen en speelt vanaf dat ogenblik zijn rol binnen het systeem van de ETF. Dit geldt niet voor cijfers die aan een andere instelling zijn verworven vóór het afsluiten van het betrokken contract en hierbij een vrijstelling hebben opgeleverd: hiervoor wordt alleen EVK vermeld.

Artikel 17. Aanwezigheid titularissen

De leden van de examencommissie worden nominatim uitgenodigd, ten laatste veertien kalenderdagen voor de deliberatie; zij nemen aan de beraadslaging deel en ondertekenen de presentielijst.

De examencommissie vergadert geldig als er een vertegenwoordiger vanuit elke vakgroep aanwezig is, tenzij de voorzitter van de examencommissie daarover anders beslist. De examinatoren delen hun aan- of afwezigheid ten spoedigste aan de voorzitter van de examencommissie mee en zij dienen zich bij afwezigheid telefonisch ter beschikking te houden.

Artikel 18. Aanwezigheid studenten

De studenten zijn verplicht zich tijdens de beraadslaging ter beschikking van de examencommissie te houden.

Artikel 19. Geheimhouding

De leden van de examencommissie en alle personen die ter zitting aanwezig zijn, zijn tot geheimhouding over de beraadslaging en de stemmingen verplicht.

Aan de student mogen naast de eindbeoordeling ook de examencijfers worden meegedeeld.

Aan derden mag alleen de eindbeoordeling worden meegedeeld.

Artikel 20. Stemgerechtigden

De examencommissie handelt als college. Alle leden nemen betreffende elke student aan de beraadslaging deel.

Bij stemming nemen alleen de examinatoren van de betrokken student deel.

Elk lid van de examencommissie beschikt maximaal over één stem.

Artikel 21. Wie beoordeeld worden

Er wordt gedelibereerd over elke student die geregistreerd is voor Ba1, een brugprogramma (schakel- of voorbereidingsprogramma en bijkomend pakket) of een opleiding. Er wordt een beslissing genomen over Ba1, een brugprogramma of een opleiding wat betreft het tolereren van (een) onvoldoende(s). Bij het nemen van een beslissing over het tolereren van (een)

onvoldoende(s) wordt onder andere rekening gehouden met het aantal opgenomen studiepunten, de opleidingsfase, de cumulatieve studie-efficiëntie en het totaal van de toleranties.

Ook wordt een beslissing genomen over de vermelding in de termen van art. 23 voor elke student die Ba1, een brugprogramma of opleiding kan afronden.

Van alle studenten wordt gemeld hoeveel stp zij al hebben verworven van Ba1, hun brugprogramma of opleiding. Eventuele begeleidingsmaatregelen kunnen worden voorgesteld met het oog op de bevordering en bewaking van de studievoortgang. Bij de tweede examenperiode spreekt de examencommissie ook de maatregelen van studievoortgangbewaking uit.

Artikel 22. Vaststelling examenresultaat

De voorzitter stelt het totale examenresultaat van elke student vast die Ba1, een opleiding of brugprogramma af kan ronden. De examencommissie beslist bij gewone meerderheid van de stemgerechtigden. Als een lid van de examencommissie of de ombudsfunctionaris erom verzoekt, wordt er over het resultaat geheim gestemd.

Bij de stemmingen worden ongeldige stemmen en onthoudingen niet meegerekend.

Bij staking van stemmen geldt het voor de student gunstige voorstel als beslissing van de commissie.

De examencommissie spreekt bij de tweede examenperiode ook de maatregelen van studievoortgangsbewaking uit. Studenten onder diplomacontract die minder dan 50% van de stp van hun jaarcontract hebben behaald, of die na vier examenkansen een opleidingsonderdeel nog niet hebben afgewerkt, of die meer dan één contactuur per studiepunt zonder geldige reden afwezig zijn geweest (zie art. 22bis onderwijsreglement) kunnen een waarschuwing ("bindende voorwaarden") krijgen. Op het einde van het academiejaar na de waarschuwing kan de examencommissie hun de inschrijving weigeren voor het volgende academiejaar. Studenten onder credit- of examencontract die na twee academiejaren nog niet zijn geslaagd, kan de examencommissie de inschrijving weigeren voor het volgende academiejaar.

Artikel 23. Totaal examenresultaat

De examencommissie stelt zelfstandig het totale examenresultaat vast van elke student die Ba1, een opleiding of een brugprogramma af kan ronden . De volgende vermeldingen zijn mogelijk .

- Geslaagd met de grootste onderscheiding (gemiddelde: $\geq 85\%$)
- Geslaagd met grote onderscheiding (gemiddelde: $\geq 77\%$)
- Geslaagd met onderscheiding (gemiddelde: $\geq 68\%$)
- Geslaagd op voldoende wijze (gemiddelde: 50-67%)
- Niet geslaagd (op gewone wijze)
- Niet geslaagd (wegens onregelmatigheden, met recht op overdracht van gunstige examenresultaten)
- Niet geslaagd (wegens onregelmatigheden, zonder recht op overdracht van gunstige examenresultaten)
- Afgewezen (wegens onregelmatigheden)

Bij de berekening wordt uitgegaan van de oorspronkelijke examencijfers, inclusief de onvoldoendes (code D), waarbij het gemiddelde wordt afgerond.

Artikel 24. Bindende criteria

Voor het bepalen van de examenresultaten gelden de volgende bindende criteria:

- De student die voor een bepaald opleidingsonderdeel de code "G" of ten minste 10 op 20 punten behaalt, voldoet voor dat opleidingsonderdeel.
- De student die voor alle in haar/zijn Ba1, brugprogramma of opleiding opgenomen opleidingsonderdelen voldoet, slaagt voor Ba1, het brugprogramma of de opleiding. De quoteringen van de masterproef worden tijdens de deliberatie afzonderlijk beschouwd.
- Een student die niet aan alle (deel)examens heeft deelgenomen, kan niet geslaagd worden verklaard.

Artikel 25. Uitleg van enige examenresultaten

Bij een student die "niet geslaagd (wegens onregelmatigheden, al dan niet met recht op overdracht)" of "afgewezen" is, hebben zich onregelmatigheden voorgedaan (zie art. 27).

Artikel 26. Weging

De examencommissie past op de voor de onderscheiden opleidingsonderdelen behaalde resultaten een weging toe, overeenkomstig het aantal stp dat het opleidingsonderdeel inneemt.

Artikel 27. Onregelmatigheden

Elke examinerator informeert ten spoedigste de voorzitter van de examencommissie, met kopie aan de ombudsfunctionaris, over elke bij een examen begane onregelmatigheid die de uiteindelijke beslissing van de examencommissie kan beïnvloeden. Dit omvat elk gedrag van een student dat de examinerator in de onmogelijkheid stelt een juist oordeel te vormen van de kennis en/of vaardigheden van de betreffende of een andere student. Hiertoe behoort het (vermoeden van) plagiaat, i.e., het als eigen werk presenteren van andermans werk door het te gebruiken zonder adequate bronvermelding of het hergebruiken van eigen werk zonder bronvermelding. In geval van groepsplagiat wordt aan alle leden van de groep dezelfde maatregel opgelegd. De examencommissie kan hiervan enkel afwijken, mits de individuele student de examencommissie hiervan kan overtuigen. In afwachting van een uitspraak van de examencommissie kan aan de student niet geweigerd worden haar/zijn examens (inclusief het betreffende examen) verder af te werken.

Op grond van een bij een examen begane onregelmatigheid kan de examencommissie beslissen, na het voorstel van de examinerator te hebben gehoord:

- 1° dat de student het betreffende examen opnieuw moet afleggen op een later tijdstip binnen dezelfde examenkans;
- 2° de student een 0 te geven voor het betreffende examen;
- 3° de student "niet geslaagd" te verklaren voor dat opleidingsonderdeel;
- 4° de student "niet geslaagd" te verklaren voor enkele of alle opleidingsonderdelen van de betreffende examenperiode;
- 5° de student af te wijzen. De afgewezenen kunnen pas na het afsluiten van een nieuw contract opnieuw examens afleggen.

De maatregelen 3, 4 en 5 vergen dat de ombudsfunctionaris en/of de student zijn gehoord.

Bij het bepalen van de maatregel wordt onder meer rekening gehouden met de omvang en aard van de onregelmatigheid, de mate van voorbedachtheid, alsook met de ervaring van de student.

Een onaangekondigde afwezigheid op een examen wordt niet beschouwd als een onregelmatigheid.

Artikel 28. Verplichte geheime stemming

Wanneer een student Ba1, een brugprogramma of opleiding kan afronden en voor één of meerdere opleidingsonderdelen van slechts één examinator een onvoldoende heeft behaald en er wordt voorgesteld in termen van artikel 23 hem/haar niet te laten slagen, wordt een geheime stemming gehouden.

Artikel 29. Beraadslagingsverslag

Er wordt een beraadslagingsverslag opgesteld en ondertekend door de voorzitter en de secretaris van de examencommissie. Dit bevat de presentielijst en vermeldt voor elke student het examenresultaat met de motivatie daarvan. Het bevat verder vaststelling van naleving van de procedurevoorschriften over “verplichte geheime stemming” (art. 28), en “onregelmatigheden” (art. 27). Het verslag bevat de examencijfers of verwijst naar de examencijfers die als bijlage aan het verslag worden toegevoegd of in een beveiligd elektronisch bestand zijn opgenomen. Het bevat ook de gemotiveerde beslissingen in verband met “beroepsprocedure” (art. 43).

De voorzitter of de secretaris van de examencommissie verleent inzage van het beraadslagingsverslag aan de student die haar/zijn belang daartoe aantoonst en voor zover het haar/hem betreft.

2.2.6 6e Afdeling. Mededelingen en gevolgen van de examenresultaten

Artikel 30. Proclamatie en plechtige proclamatie

Op de dag van de deliberatie volgt ook de proclamatie. Dat wil zeggen dat, namens de examencommissie, de examenresultaten voor alle opleidingsonderdelen en/of de deliberatiebeslissingen en/of de beslissingen over het geheel van Ba1, de opleiding of het brugprogramma per individuele student elektronisch worden meegedeeld via de cijferlijst(en).

Na deze mededelingen verklaart de voorzitter van de examencommissie de examenperiode voor gesloten.

Overeenkomstig de bepalingen in het Besluit van de Vlaamse Regering tot vaststelling van de vorm van de diploma's en de inhoud van het bijhorend diplomasupplement uitgereikt door de instellingen voor hoger onderwijs in Vlaanderen, goedgekeurd op 12 december 2014, ontvangt de student die geslaagd werd verklaard voor een opleiding een diploma of een getuigschrift met bijbehorend diploma- of getuigschriftsupplement tijdens een plechtige proclamatie (diploma-uitreiking) vastgelegd in de academische kalender.

Artikel 31. Mededeling van het eindresultaat

De secretaris van de examencommissie deelt de studenten de resultaten mee, conform de termen van art. 30 en per opleidingsonderdeel.

Behalve cijfers zijn de volgende codes mogelijk.

V = vrijstelling (als een student dat opleidingsonderdeel aan een andere instelling met goed gevolg heeft afgelegd en de administratieve commissie hiervoor vrijstelling verleend heeft);

G = geslaagd;

NG = niet geslaagd;

D = gedelibereerd (het reële examencijfer wordt niet meegedeeld);

NA = niet afgelegd;

AF = afgewezen;

ND = geen overdracht na deliberatie (art. 33).

Artikel 32. Bespreking van de resultaten

Onmiddellijk na de proclamatie stellen de voorzitter en de examinatoren zich mondeling of schriftelijk (via e-mail) ter beschikking van de studenten voor de bespreking van de resultaten. Zie ook art. 11ter.

Artikel 33. Overdracht van examencijfers naar een latere examenperiode

Gunstige examenuitslagen worden overgedragen totdat Ba1, een brugprogramma of een opleiding definitief is afgerond, tenzij de examencommissie de student dit recht heeft ontzegd (zie art. 27). De overdracht blijft onbeperkt geldig binnen de betrokken opleiding.

De tweede examenperiode biedt de mogelijkheid van herexamens van opleidingsonderdelen waarvoor de student in de eerste examenperiode niet heeft voldaan (cf. art. 24). Na een herexamen geldt als uiteindelijke examenuitslag het meest gunstige resultaat. Uitslagen van examenonderdelen blijven niet behouden in een nieuw academiejaar, tenzij het een als zodanig in de studiegids of studiehandleiding omschreven afzonderlijk subonderdeel betreft.

Na ongunstige examenuitslagen moet een verplicht opleidingsonderdeel opnieuw bij de eerstvolgende gelegenheid in het jaarcontract worden opgenomen.

Artikel 34. Verslaggeving

Diploma en diplomasupplement worden opgesteld zoals voorgeschreven in het desbetreffende Besluit van de Vlaamse Regering van 12 XII 2014 en uitgereikt tijdens de plechtige proclamatie (diploma-uitreiking) vastgelegd in de academische kalender.

Als de student de ETF verlaat, worden op verzoek van de student creditbewijzen verstrekt voor die opleidingsonderdelen waarvoor hij/zij intrinsiek geslaagd is en die niet in een diplomasupplement zijn opgenomen.

Creditbewijzen bevatten een cijfer, maar geen vermelding zoals beschreven in art. 23.

Het creditbewijs wordt opgesteld zoals voorgeschreven in art. II.252 §2 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.

Artikel 35. Mededeling van de deelresultaten

De examinerator deelt tijdens de examenperiode het resultaat van een examen niet mee aan de geëxamineerde.

Na elk onderdeel van een examenperiode (zie art. 2) worden binnen de vier weken de examenresultaten, inclusief de deelcijfers, aan de student meegedeeld.

2.2.7 7e Afdeling. Ombudsfunctionaris

Artikel 36. Algemene taakomschrijving

De ombudsfunctionaris verdedigt de belangen van individuele studenten bij de individuele examinatoren en bij de examencommissie. Hij/zij bemiddelt bij conflicten en stimuleert de studenten om hun examens volgens de vastgelegde regeling af te leggen. Hij/zij heeft recht op ondersteuning door het academisch secretariaat.

Artikel 37. Aanstelling

Per studiejaar of per groep studenten wordt door de examencommissie na raadpleging van de studentenraad een lid van het personeel van academisch niveau tot ombudsfunctionaris, en een ander tot plaatsvervangend ombudsfunctionaris aangesteld. Hij/zij mag in geen geval de studenten voor wie hij/zij als ombudsfunctionaris optreedt, zelf examineren.

Artikel 38. Beschikbaarheid

Zo vroeg als mogelijk in het academiejaar wordt ad valvas vermeld waar en wanneer de ombudsfunctionaris bereikbaar is.

Artikel 39. Recht op informatie

Om haar/zijn taak naar behoren te kunnen vervullen, heeft de ombudsfunctionaris, ook vóór de beraadslaging van de examencommissie, recht op volledige informatie. Hij/zij is tot discretie verplicht.

2.2.8 8e Afdeling. Bijzondere regelingen doctoraatsprogramma

Artikel 40. Bijzondere regelingen doctoraatsprogramma

Tijdens de examenfase van de doctoraatsopleiding zijn er twee vormen van examinering. Examinering van opleidingsonderdelen uit het ETF curriculum die de student onder creditcontract volgt, gebeurt in de regel conform het gewone examenreglement. Voor uitzonderingen op deze regel, zie art. 12. Het afsluitende examen van de examenfase (het doctoraatsexamen) gebeurt in de regel tijdens het jaarlijkse doctoraatscolloquium. De doctoraatscommissie kan hierop uitzonderingen toestaan. Bij het doctoraatsexamen bestaat de examencommissie uit minstens drie personen, waaronder de supervisor(en) een vertegenwoordiger van de doctoraatscommissie, die als voorzitter optreedt, en eventuele andere aangestelde examinatoren. Bij de verdediging van de dissertatie bestaat de examencommissie uit alle aanwezige professoren van de faculteit en uitgenodigde specialisten ter zake. De examencommissie wordt voorgezeten door de rector of de decaan. De voorzitter stelt het examenresultaat voor. De volgende resultaten zijn mogelijk: summa cum laude; magna cum laude; cum laude; rite; niet geslaagd. De examencommissie beslist bij gewone meerderheid. Elk lid beschikt over één stem. Ongeldige stemmen worden niet meegerekend. Bij staking van stemmen geldt het voor de student gunstige voorstel als beslissing van de commissie. De graad wordt niet publiekelijk genoemd.

Ieder jaar wordt door de directie een gepromoveerd lid van het academisch personeel tot ombudsfunctionaris voor het doctoraatscolloquium en het daaropvolgende academiejaar aangesteld. Hij/zij verdedigt de belangen van de student.

Verdere bijzondere regelingen zijn opgenomen in het PhD Handbook.

2.2.9 9e Afdeling. Geschillenregeling

Artikel 41. Bemiddeling

Onregelmatigheden en conflicten tussen examinatoren en studenten die een correct verloop van examens in het gedrang brengen, worden door de ombudsfunctionaris of door de betrokkenen aan de voorzitter van de examencommissie meegedeeld. Die bemiddelt en neemt, zo nodig, voorlopige maatregelen om het correcte verloop van de examens te waarborgen. De examencommissie neemt de uiteindelijke beslissing. Zij hoort vooraf de ombudsfunctionaris en/of de student.

Artikel 42. Materiële vergissingen

Materiële vergissingen die tot tien kalenderdagen na de proclamatie worden vastgesteld en die niet van aard zijn dat ze de beslissing van de examencommissie kunnen beïnvloeden, worden onmiddellijk door de voorzitter hersteld.

Vergissingen of onregelmatigheden die de geldigheid van een door de examencommissie genomen beslissing in het gedrang brengen, worden binnen tien kalenderdagen na de proclamatie door de examencommissie hersteld. De examencommissie wordt daartoe in buitengewone zitting bijeengeroepen door haar voorzitter, eventueel op verzoek van de ombudsfunctionaris, die de betrokkene heeft gehoord.

De nieuwe beslissing wordt bekend gemaakt zoals bepaald in art. 30 (proclamatie).

Artikel 43. Beroepsprocedure

De student zal eerst de weg van de vraag om informatie bewandelen. Hij neemt daartoe contact op met de examiner, de ombudsfunctionaris en/of de examencommissie. Dit kan beschouwd worden als een informele klacht.

De student wordt in elk gesprek en in elk geschrift over deze materie geïnformeerd omtrent de formele klachtenprocedure, zoals hieronder beschreven.

Indien overleg niet tot een gewenst resultaat leidt, kan de student die meent dat een beslissing van een examiner of van de examencommissie is aangetast door een schending van het recht, binnen de zeven kalenderdagen na de dag van de proclamatie schriftelijk beroep aantekenen bij de ombudsfunctionaris. Die kan beslissen dat de examencommissie opnieuw zal bijeenkomen. Hij/zij deelt uiterlijk twintig kalenderdagen na ontvangst van de klacht schriftelijk aan de verzoeker ofwel haar/zijn beslissing om de examencommissie niet opnieuw bijeen te roepen, ofwel een nieuwe beslissing van de examencommissie mee.

Hierna staat, conform de bepalingen van de Codex Hoger Onderwijs, gecodificeerd op 11 oktober 2013, de weg naar de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen open. De beroepstermijn om een extern beroep in te stellen bedraagt zeven kalenderdagen vanaf de dag die volgt op dag van de kennisgeving van de beslissing omtrent het interne beroep of, ingeval van uitblijven van een tijdige interne beroepsbeslissing, vanaf het verstrijken van de voormelde termijn van twintig kalenderdagen.

Indien de zevende dag een zaterdag, zondag of wettelijke feestdag is, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag waarop de postdiensten open zijn.

Artikel 44. Onverenigbaarheden

Als voor de gevallen bedoeld in art. 41 (bemiddeling) en art. 43 (beroepsprocedure) de voorzitter van de examencommissie zelf bij de beslissing betrokken is, wordt hij door het lid van de examencommissie met de hoogste anciënniteit vervangen.

2.2.10 10e Afdeling. Slotbepalingen**Artikel 45. Wettelijke bepalingen**

De bepalingen van het examenreglement zijn steeds ondergeschikt aan de wettelijke bepalingen aangaande de toekenning van de door de wet beschermde graden.

Artikel 46. Wijzigingen

Wijzigingen aan het examenreglement zijn slechts mogelijk bij beslissing van de Raad van Bestuur, na raadpleging van de faculteitsraad en studentenraad.

3. Informatie per opleiding

3.1 Algemeen

3.1.1 Overzicht van het onderwijsaanbod

Geaccrediteerde opleidingen

- Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen (§ 3.2)
- Master of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen (§ 3.4)
- Doctor in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen (§ 3.6)

Andere erkende opleidingen

- Lerarenopleiding (§ 3.5)

3.1.2 Organisatie van het academiejaar

De ETF organiseert haar opleidingen in de vorm van semesters. Ieder semester bestaat uit een collegeperiode die wordt afgesloten met studieweken en examenweken. Voor de derdejaarsstudenten is er in het tweede semester een collegevrije stageperiode van 8 weken. De beraadslaging (deliberatie) over de gehele jaarprestatie gebeurt na de examens van het tweede semester.

De colleges worden onderbroken door twee weken kerstvakantie, een week semestervakantie en twee weken paasvakantie. De zomervakantie begint na de beraadslaging en duurt tot de aanvang van de herexamens op 10 augustus 2020. De herexamenperiode duurt tot 29 augustus 2020. Daarna volgt voor de eerste en tweede cyclus nog een vakantietijd tot aan het begin van het volgende academiejaar. Het colloquium dat georganiseerd wordt in het kader van de deeltijdse variant, ETF Open University, vindt in 2020 van 10-15 augustus plaats.

In de eerste week van september vindt de onderwijsactiviteit voor de derde cyclus plaats in de vorm van een doctoraal colloquium.

Bij de programmering wordt zoveel mogelijk gestreefd naar een evenwichtige verdeling over semesters. Een opleidingsonderdeel wordt in principe binnen één semester afgerond. De academische kalender vindt u bij "Overige regelingen en bijlagen" (§ 5.1).

3.1.3 Organisatie van informatiesessies en bezoeken

Informatiesessies

De ETF organiseert naast de jaarlijkse informatiesessies voor nieuwe studenten (onderwijsreglement art. 4) ook regelmatig informatiesessies waarvoor alle ingeschreven studenten worden uitgenodigd. Daarbij wordt ook voorzien in de mogelijkheid om vragen over de diverse programma's, doorstroommogelijkheden, mogelijkheden tot (Erasmus+) uitwisseling en aanvragen van FWO mandaten te stellen.

Bezoekdagen

De ETF organiseert met regelmaat Open Dagen. Kandidaat-studenten die zich hiervoor aanmelden krijgen de gelegenheid om enkele colleges bij te wonen en krijgen een

rondleiding op de campus. Verder is er gelegenheid tot gesprekken met docenten en studenten. Deze Open Dagen zijn geschikt voor zowel het residentiële programma als voor de ETF Open University variant. De data waarop deze sessies doorgaan, zijn te vinden op de website van de ETF, <https://www.etf.edu>. Kandidaat-studenten kunnen tijdens de lesweken ook een dag meelopen met een ETF-student. Het academisch secretariaat (as@etf.edu) kan hier meer informatie over verstrekken.

3.2 Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen

3.2.1 Beschrijving van de opleiding

3.2.1.1 Algemene bepaling

De opleiding leidt tot de graad van “Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen”. Deze opleiding omvat 180 stp met min. 54 en max. 66 stp per studiejaar bij een voltijds studietraject. 1 stp staat gelijk aan gemiddeld 28 uur studiebelasting (25 à 30 uur).

Er zijn drie afstudeerrichtingen:

- Bijbel en Theologie;
- Kerk en Pastoraat;
- Godsdienst en Onderwijs.

De onderwijstaal is Nederlands. Uitzonderlijk kan een opleidingsonderdeel ook in het Engels gedoceerd worden. Het totaal van de opleidingsonderdelen die een andere taal dan Nederlands als onderwijstaal hebben, bedraagt maximaal 18,33% van de opleiding.

De opleiding kan gevolgd worden in de vorm van voltijdse of deeltijdse studie. Dit laatste houdt praktisch in dat de student een studiejaar verdeelt over twee academiejaren. In bachelor 2 is het echter ook toegestaan alternerende opleidingsonderdelen van bachelor 3 te volgen en vice versa.

3.2.1.2 Doelstellingen en eindtermen

De afgestudeerde Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen voldoet aan de volgende niveaudescriptoren (cf. VKS 30 IV 2009). Hij/zij kan:

1. kennis en inzichten uit de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen kritisch evalueren;
2. complexe gespecialiseerde vaardigheden gelieerd aan onderzoeksuitkomsten toepassen;
3. aangeleerde methodes aanwenden in nieuwe omstandigheden;
4. handelen in complexe en gespecialiseerde situaties binnen protestants-evangelische kerken, christelijke organisaties of andere contexten;
5. functioneren met grote zelfstandigheid en een ruime mate van initiatief;
6. medeverantwoordelijkheid opnemen voor het behalen van collectieve resultaten.

Deze competenties worden verder uitgewerkt in termen van algemene opleidingsdoelstellingen en doelstellingen specifiek voor de afstudeerrichtingen.

De algemene opleidingsdoelstellingen zijn als volgt geformuleerd. De afgestudeerde:

1. kan theologische en godsdienstwetenschappelijke literatuur en databases in het Nederlands, het Engels en één andere taal wetenschappelijk verwerken;
2. kan reflectie en beleidsvorming over theologie, kerk en maatschappij kritisch volgen en een wetenschappelijk verantwoord standpunt innemen en medeverantwoordelijkheid dragen voor het behalen van collectieve resultaten;
3. kan een theologisch of godsdienstwetenschappelijk probleem analyseren en een verwijzing naar een wetenschappelijk verantwoorde oplossing voorstellen, daarbij gebruik makend van inzichten en methodes van andere relevante wetenschappen;
4. is zich bewust van de complexiteit van een multiculturele en multireligieuze samenleving en geeft hiervan blijk in de praktijk;
5. is zich bewust van het belang van de voortdurende wisselwerking tussen Bijbel, theologie, kerk en maatschappij;
6. heeft kennis van en inzicht in de vorm en inhoud van Oude en Nieuwe Testament;
7. heeft een elementaire kennis van Hebreeuws en Grieks en kan gebruik maken van literatuur die gebaseerd is op de grondtekst van de Bijbel;
8. kan de Bijbel vanuit systematisch-hermeneutische, historisch-hermeneutische en praktisch-hermeneutische invalshoeken benaderen en hieruit voortvloeiende inzichten helder communiceren;
9. heeft kennis van en inzicht in de christelijke geloofsleer;
10. heeft een structureel overzicht van de kerkgeschiedenis;
11. kent basisbegrippen van de studie van cultuur, maatschappij en godsdiensten;
12. kent basisbegrippen van andere relevante wetenschappen;
13. kan op begeleid-zelfstandige wijze een onderzoeksvraag formuleren, opgedane kennis en inzichten kritisch evalueren, onderzoeksvaardigheden en -methodes toepassen en dit weergeven, zowel mondeling in het Nederlands als in een Engelse tekst van beperkte omvang, getuigend van een wetenschappelijk verantwoorde onderzoekshouding;
14. beseft dat het nodig is om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in het wetenschapsgebied.

Daarnaast zijn er opleidingsdoelstellingen gekoppeld aan elk van de drie afstudeerrichtingen.

De Bachelor die de afstudeerrichting Bijbel en Theologie heeft gevolgd,

1. heeft een voldoende kennis van vocabularium en grammatica van het Hebreeuws en van de hulpmiddelen om zelfstandig tot een werkvertaling te komen;
2. heeft een voldoende kennis van vocabularium en grammatica van het Bijbelgrieks en van de hulpmiddelen om zelfstandig tot een werkvertaling te komen;
3. kan zich inleven in en de relevantie onderkennen van problematieken die in de geschiedenis van kerk en theologie aan de orde zijn geweest;
4. realiseert zich de essentiële plaats van primaire bronnen in zowel de systematisch-hermeneutische, historisch-hermeneutische als praktisch-hermeneutische discussie en weet zich de toegang tot deze bronnen te verschaffen;
5. kan bij reflectie over de trits van theologie, kerk en maatschappij theologische argumenten aandragen vanuit een eigen analyse, synthese en evaluatie.

De Bachelor die de afstudeerrichting Kerk en Pastoraat heeft gevolgd,

1. heeft een wetenschappelijk verantwoord overzicht van de verschillende kerkelijke structuren met hun achtergronden, met name in de Lage Landen;
2. kent de diverse onderdelen van de theologie vanuit een protestants-evangelische identiteit en is in staat deze kritisch te integreren in de pastorale praktijk;
3. heeft een wetenschappelijk verantwoord overzicht van de verschillende modellen van pastoraal handelen en kan mensen respectvol begeleiden in eenvoudige pastorale situaties;
4. heeft een basisvaardigheid in de agogische, met name homiletische, en de liturgische praktijk van de kerk;
5. kan bij reflectie over de trits van theologie, kerk en maatschappij de consequenties aangeven voor kerk en christenen vanuit een eigen analyse, synthese en evaluatie.

De Bachelor die de afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs heeft gevolgd,

1. heeft een wetenschappelijk verantwoord overzicht van de wereldreligies en overige modellen van zingeving en kan de eigen christelijke geloofsleer in dit geheel situeren;
2. is op de hoogte van de algemene discussies wat betreft de vraag naar de wederzijdse invloed van religie en religieuze instellingen en van individu en samenleving;
3. kan wetenschappelijk verantwoord en respectvol communiceren in een multiculturele en multireligieuze omgeving;
4. heeft vaardigheden met betrekking tot de interlevensbeschouwelijke dialoog vanuit een evangelisch christelijk perspectief;
5. kan onderwijs geven in de christelijke geloofsleer aan christenen en aan mensen met een andere religieuze overtuiging;
6. kan een eenvoudig godsdienstsociologisch onderzoek uitvoeren en daaruit beleidsmatige consequenties afleiden;
7. kan bij reflectie over de trits van theologie, kerk en maatschappij de consequenties voor de maatschappij aangeven vanuit een eigen analyse, synthese en evaluatie.

3.2.1.3 Vervolgopleidingen

Rechtstreeks

- Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting "Bijbel en Theologie" volgend op Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting "Bijbel en Theologie";
- Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting "Kerk en Pastoraat" volgend op Bachelor Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting "Kerk en Pastoraat";
- Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting "Godsdienst en Onderwijs" volgend op Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting "Godsdienst en Onderwijs".

Met bijkomend pakket (= individueel studieprogramma van max. 18 stp, structuurdecreet art. 66 § 2)

- Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting anders dan "Bijbel en Theologie" volgend op Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting "Bijbel en Theologie";

- Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting anders dan “Kerk en Pastoraat” volgend op Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting “Kerk en Pastoraat”;
- Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting anders dan “Godsdienst en Onderwijs” volgend op Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen afstudeerrichting “Godsdienst en Onderwijs”.

Doorstroom naar de predikantsmaster van de PThU

- Wie aan de ETF het bachelorprogramma met afstudeerrichting Bijbel en Theologie volledig doorlopen heeft, kan rechtstreeks in de Master gemeentepredikant van de PThU te Amsterdam of Groningen instromen. Met vragen kan je steeds bij het academisch secretariaat terecht.

3.2.2 Inschrijving en studiekosten

3.2.2.1 Gewone inschrijving

Elke student die voor het eerst aanmeldt, dient een ingevuld aanmeldingsformulier, eerder behaalde diploma's, motivatiebrief en twee referenten te bezorgen aan het academisch secretariaat. Na goedkeuring van dit dossier door de administratieve commissie wordt de kandidaat als student aanvaard. Tijdens de inschrijfdag worden de contracten ondertekend.

In het tweede en/of derde jaar van studie dient de student zich in te schrijven voor de keuzevakken die hij/zij wil volgen. Een inschrijving voor de aansluitende examens is inbegrepen. Voor het inbrengen van keuzevakken van andere universitaire instellingen dan de ETF dient alle nodige informatie overhandigd te worden aan het academisch secretariaat. De administratieve commissie stelt na aanvraag van de keuzevakken door de student ten laatste twee weken na de aanvraag van de student het individuele jaarprogramma vast. De aanvraag wordt ten laatste drie weken na het begin van het semester ingediend. De administratieve commissie gebruikt hierbij als criteria: het niveau, de aansluiting bij het door de student gevolgde programma en de roostertechnische haalbaarheid van de opleidingsonderdelen (vgl. art. 18 van het onderwijsreglement).

Men kan zich ook inschrijven voor één of meerdere afzonderlijke opleidingsonderdelen (creditcontract). Zie verder voor de verschillende contractvormen art. 3bis van het onderwijsreglement. Bij de aanvraag van een creditcontract volstaat een verkorte inschrijvingsprocedure (zonder motivatiebrief en referentieformulieren).

Deelname aan herexamens kan slechts na inschrijving via een daartoe bestemd formulier dat beschikbaar is op de ETF Virtual Campus. De inschrijving voor een herexamen sluit één week na de afkondiging van de eerste examenperiode. Wie zich niet inschrijft verliest automatisch het recht op deelname aan de herexamens (zie examenreglement).

3.2.2.2 Studiekosten

- Contracten vanaf 36 stp tot en met max. 66 stp
 - Belgische studenten: € 938,80
 - Nederlandse studenten: € 1.660,00
- Contracten minder dan 36 stp of meer dan 66 stp
 - Inschrijvingsgeld per jaar: € 242,80
 - Plus Collegegeld per stp
 - Belgische studenten: € 11,60
 - Nederlandse studenten: € 23,60

Boeken, cursussen en kopieën

Cursusboeken die door de school uitgegeven worden, zijn voor studenten te koop aan de receptie.

Onkosten voor kopieën, uitgereikt door de docenten of het academisch secretariaat, zijn in de studiekosten inbegrepen (met uitzondering van cursussen).

De uitgaven voor boeken en cursussen worden geraamd op ongeveer € 500,00 per jaar. Het eerste jaar is de kost gewoonlijk wat hoger.

Officiële transcripten kosten € 70,00 ter vergoeding van archief- en dossieronderzoek.

3.2.2.3 Toelatingsvoorwaarden

De toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in het onderwijs- en examenreglement, § 2.1, art. 7 en 8.

3.2.3 Opleidingsprogramma en indeling in studiejaren en opleidingsonderdelen

In de onderstaande tabel met het studieaanbod staan de studiepunten tussen haakjes vermeld.

Bachelor 1	Bachelor 2	Bachelor 3
Gemeenschappelijk (60)	Gemeenschappelijk (36)	Gemeenschappelijk (20)
Studie- en Onderzoeksmethoden (4)	Interdisciplinair College (4)	Seminarie Religie en Spiritualiteit (4)
Geschiedenis v/d Westerse Wijsbegeerte (3)	Oude Testament 1 (4)	Oude Testament 2 (4)
Inleiding Hebreeuws (7)	Nieuwe Testament 1 (4)	Nieuwe Testament 2 (4)
Inleiding Grieks (7)	Historische Theologie 1 (4)	Historische Theologie 2 (4)
Hermeneutiek (3)	Systematische Theologie 1 (Dogmatiek) (4)	Systematische Theologie 2 (Dogmatiek) (4)
Inleiding i/d Methodiek v/d Bijbelexegese (4)	Christelijke Ethiek en Moraal filosofie (4)	
Oriëntatie Oude Testament (4)	Kerkgesch. Nederlanden (Reformatie) (3)	
Oriëntatie Nieuwe Testament (4)	Wetenschapsfilosofie (4)	
Oriëntatie Historische Theologie (4)	Ecclesiologie en Oecumene (5)	
Oriëntatie Systematische Theologie (4)		
Oriëntatie Praktische Theologie (4)	Bijbel en Theologie (26)	Bijbel en Theologie (38)
Oriëntatie Godsdienstwetensch. en Missiol. (4)	Seminarie Hebreeuws 1 en 2 (3 ieder)	Seminarie Hebreeuws 3 (3)
Godsdienstige Ontwikkelingspsychologie (5)	Seminarie Grieks 1 en 2 (3 ieder)	Seminarie Grieks 3 (3)
Christelijke Spiritualiteit (3)	Oude Testament in Context (4)	Seminarie Bijbelwetenschappen (4)
	Nieuwe Testament in Context (4)	Seminarie Hist. of Syst. Theologie (4)
	Keuzevakken (6)	Bachelorscriptie (in afstudeerrichting) (8)
		Stage (12)*
		Keuzevakken (4)
	Kerk en Pastoraat (24)	Kerk en Pastoraat (40)
	Gemeentepedagogiek (4)	Gemeenteopbouw (4)
	Inleiding Pastorale Theologie (4)	Seminarie Praktische Theologie (4)
	Inleiding Liturgiek (4)	Inleiding Homiletiek (6)
	Godsdienstsociologie: Theorie (3)	Bachelorscriptie (in afstudeerrichting) (8)
	Godsdienstsociologie: Praktijk (3)	Stage (12)*
	Kerkrecht: Geschiedenis en Actualiteit (3)	Keuzevakken (6)
	Keuzevakken (3)	
	Godsdienst en Onderwijs (24)	Godsdienst en Onderwijs (40)
	Jodendom (4)	Islam (4)
	Aziatische religies (3)	Kerk, Cultuur en Samenleving (3)
	Oecumenica, evangelisatie en dialoog (3)	Zendingsgesch. en actuele ontwikkelingen (3)
	Godsdienstsociologie: Theorie (3)	Seminarie Godsdienstw. en Missiologie (4)
	Godsdienstsociologie: Praktijk (3)	Bachelorscriptie (in afstudeerrichting) (8)
	Keuzevakken (8)	Stage (12)*
		Keuzevakken (6)

*Het is ook mogelijk om de stage te combineren met supervisie. In dit geval breidt de stage uit met 2 stp en verminderen de keuzevakken met 2 stp.

3.2.4 Afwijkend studietraject (vrijstellingen)

3.2.4.1 **Vrijstelling**

De student die aan een andere academische instelling een opleidingsonderdeel gevolgd heeft dat als equivalent kan beschouwd worden van een opleidingsonderdeel van de bachelor, kan een verzoek tot vrijstelling doen door het indienen van een aanvraagformulier “vrijstelling”, bij de administratieve commissie. Dit formulier is beschikbaar op de ETF Virtual Campus.

3.2.4.2 **ETF Open University Bachelor**

ETF Open University Bachelor is de naam van een (deeltijdse) variant op het bachelorprogramma waarbij op afstand gestudeerd wordt. Het wordt aangeboden aan een specifieke doelgroep onder vooraf bepaalde voorwaarden.

Per academiejaar kan een vastgesteld aantal opleidingsonderdelen worden gevolgd. Het programma bestaat uit een aantal contactmomenten per jaar, namelijk het Summer Colloquium in de derde week van augustus en ten minste vier vrijdagen gedurende het jaar in Leuven. Verder wordt het leerproces begeleid via een digitale leeromgeving. De examens worden in de regel in Leuven afgelegd. Binnen het ETF Open University Bachelor programma is er slechts één afstudeerrichting mogelijk met de afstudeerrichting, nl. Bijbel en Theologie.

3.3 Bijkomend pakket, voorbereidings- en schakelprogramma

3.3.1 Beschrijving van de programma's

3.3.1.1 Algemene bepaling

De hieronder genoemde programma's leiden niet tot de graad van "Bachelor of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen", maar verlenen toegang tot het Masterprogramma aan de student die niet in het bezit is van een diploma dat op rechtstreekse wijze toelating verleent.

- **Bijkomend pakket** van maximaal 18 stp als de student in bezit is van een Bachelordiploma van de ETF met een andere afstudeerrichting of een academische Bachelor van een andere instelling met dezelfde afstudeerrichting.
- **Vorbereidingsprogramma** van maximaal 90 stp als de student in bezit is van een andere (niet-theologische) academische bachelor.
- **Schakelprogramma** van minimaal 45 stp als de student in het bezit is van een professionele Bachelor in de theologie of een aanverwante discipline.
- **Schakelprogramma** van maximaal 90 stp als de student in het bezit is van een andere (niet-theologische) professionele Bachelor (slechts in zeer uitzonderlijke gevallen mogelijk).

1 stp staat gelijk aan ongeveer 28 uur studiebelasting (25 à 30 uur).

Er zijn drie afstudeerrichtingen:

- Bijbel en Theologie;
- Kerk en Pastoraat;
- Godsdienst en Onderwijs.

De onderwijstaal is in principe Nederlands. Een aantal opleidingsonderdelen wordt echter ook aangeboden in het Engels via ETF Open University en kunnen, onder bepaalde voorwaarden, in deze variant gevolgd worden. Begeleide zelfstudie in het Engels is ook een mogelijkheid.

De programma's kunnen gevolgd worden in de vorm van voltijdse of deeltijdse studie.

3.3.1.2 Doelstellingen en eindtermen

De doelstelling van deze programma's is een ruime wetenschappelijke basisvorming in de theologie en godsdienstwetenschappen te bewerkstelligen ter voorbereiding op het Masterprogramma. Deze algemene doelstelling situeert zich in de lijn van de algemene academische vorming en de doelstellingen en eindtermen van het bachelorprogramma (zie art. 12bis van het onderwijsreglement).

3.3.2 Inschrijving en studiekosten

3.3.2.1 Gewone inschrijving

Elke student die voor het eerst inschrijft, dient een ingevuld aanmeldingsformulier, eerder behaalde diploma's, motivatiebrief en twee referenten te bezorgen aan het academisch

secretariaat. Na goedkeuring van dit dossier wordt de kandidaat als student aanvaard. Tijdens de inschrijvingsdag worden de contracten ondertekend. Een inschrijving voor de aansluitende examens is inbegrepen.

De inhoud en de studieomvang van deze programma's kunnen voor elke student differentiëren naar gelang van de graad van inhoudelijke verwantschap van de vooropleiding met het bachelorprogramma van de ETF. Het resultaat van de keuzes voor elke individuele student wordt door de administratieve commissie vastgesteld na voorbereiding door de student en het academisch secretariaat ten laatste drie weken na het begin van het semester.

Men kan zich ook inschrijven voor één of meerdere afzonderlijke opleidingsonderdelen (creditcontract). Zie verder voor de verschillende contractvormen art. 3bis van het onderwijsreglement.

Deelname aan herexamens kan slechts na inschrijving via een daartoe bestemd formulier dat beschikbaar is op de ETF Virtual Campus. De inschrijving voor een herexamen sluit één week na de proclamatie van de eerste examenperiode. Wie zich niet inschrijft verliest automatisch het recht op deelname aan de herexamens (zie Examenreglement).

3.3.2.2 Studiekosten

- Contracten vanaf 36 stp en met max. 66 stp
 - Belgische studenten: € 938,80
 - Nederlandse studenten: € 1.660,00
 - Andere EER en Zwitserse studenten: € 2.370,00
 - Studenten andere landen: € 6.280,00
- Contracten minder dan 36 stp of meer dan 66 stp
 - Inschrijvingsgeld per jaar: € 242,80
 Plus Collegegeld per stp
 - Belgische studenten: € 11,60
 - Nederlandse studenten: € 23,60
 - Andere EER en Zwitserse studenten: € 35,50
 - Studenten andere landen: € 100,60

Boeken, cursussen en kopieën

Cursusboeken die door de school uitgegeven worden, zijn voor studenten te koop aan de receptie.

Onkosten voor kopieën, uitgereikt door de docenten of het academisch secretariaat, zijn in de studiekosten inbegrepen (met uitzondering van cursussen).

De uitgaven voor boeken en cursussen worden geraamd op ongeveer € 500,00 per jaar. Het eerste jaar is de kost gewoonlijk wat hoger.

Officiële transcripten kosten € 70,00 ter vergoeding van archief- en dossieronderzoek.

3.3.2.3 Toelatingsvoorwaarden

De toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in het onderwijs- en examenreglement, § 2.1, art. 9.

3.3.3 Programma's en opleidingsonderdelen

3.3.3.1 Bijkomend pakket (maximaal 18 stp)

Bijbel en Theologie (18)*	Kerk en Pastoraat (7)*	Godsdienst en Onderwijs (7)
Seminarie Hebreeuws 1, 2 en 3 (3 ieder)	Godsdienstsociologie: Theorie (3)	Godsdienstsociologie: Theorie (3)
Seminarie Grieks 1, 2 en 3 (3 ieder)	Seminarie Praktische Theologie (4)	Seminarie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4)

*Alle opleidingsonderdelen behorende tot het bijkomend pakket, schakel- en voorbereidingsprogramma van de afstudeerrichtingen Bijbel en Theologie alsook Kerk en Pastoraat worden eveneens via de ETF Open University in het Engels aangeboden.

3.3.3.2 Voorbereidingsprogramma (maximaal 90 stp)

Bijbel en Theologie (63)*	Kerk en Pastoraat (60)*	Godsdienst en Onderwijs (60)
Gemeenschappelijk (45)	Gemeenschappelijk (45)	Gemeenschappelijk (45)
Inleiding Hebreeuws (7)	Inleiding Hebreeuws (7)	Inleiding Hebreeuws (7)
Inleiding Grieks (7)	Inleiding Grieks (7)	Inleiding Grieks (7)
Hermeneutiek (3)	Hermeneutiek (3)	Hermeneutiek (3)
Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4)	Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4)	Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4)
Christelijke Ethiek en Moraal filosofie (4)	Christelijke Ethiek en Moraal filosofie (4)	Christelijke Ethiek en Moraal filosofie (4)
Wetenschapsfilosofie (4)	Wetenschapsfilosofie (4)	Wetenschapsfilosofie (4)
Oriëntatie Oude Testament (4)	Oriëntatie Oude Testament (4)	Oriëntatie Oude Testament (4)
Oriëntatie Nieuwe Testament (4)	Oriëntatie Nieuwe Testament (4)	Oriëntatie Nieuwe Testament (4)
Oriëntatie Historische Theologie (4)	Oriëntatie Historische Theologie (4)	Oriëntatie Historische Theologie (4)
Oriëntatie Systematische Theologie (4)	Oriëntatie Systematische Theologie (4)	Oriëntatie Systematische Theologie (4)
Bijbel en Theologie (18)	Kerk en Pastoraat (15)	Godsdienst en Onderwijs (15)
Seminarie Hebreeuws 1, 2 en 3 (3 ieder)	Godsdienstsociologie: Theorie (3)	Godsdienstsociologie: Theorie (3)
Seminarie Grieks 1, 2 en 3 (3 ieder)	Oriëntatie Praktische Theologie (4)	Oriëntatie Praktische Theologie (4)
	Oriëntatie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4)	Oriëntatie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4)
	Seminarie Praktische Theologie (4)	Seminarie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4)

*Alle opleidingsonderdelen behorende tot het bijkomend pakket, schakel- en voorbereidingsprogramma van de afstudeerrichtingen Bijbel en Theologie alsook Kerk en Pastoraat worden eveneens via de ETF Open University in het Engels aangeboden.

3.3.3.3 Schakelprogramma (minimaal 45 - maximaal 90 stp)

Bijbel en Theologie (47)*	Kerk en Pastoraat (45)*	Godsdienst en Onderwijs (45)
Gemeenschappelijk (21)	Gemeenschappelijk (25)	Gemeenschappelijk (25)
Inleiding Hebreeuws (7)	Inleiding Hebreeuws (7)	Inleiding Hebreeuws (7)
Inleiding Grieks (7)	Inleiding Grieks (7)	Inleiding Grieks (7)
Hermeneutiek (3)	Hermeneutiek (3)	Hermeneutiek (3)
Wetenschapsfilosofie of Christelijke Ethiek en Moraalfilosofie (4)	Wetenschapsfilosofie (4)	Wetenschapsfilosofie (4)
	Christelijke Ethiek en Moraalfilosofie (4)	Christelijke Ethiek en Moraalfilosofie (4)
Bijbel en Theologie (26)	Kerk en Pastoraat (20)	Godsdienst en Onderwijs (20)
Seminarie Hebreeuws 1, 2 en 3 (3 ieder)	Godsdienstsociologie: Theorie (3)	Godsdienstsociologie: Theorie (3)
Seminarie Grieks 1, 2 en 3 (3 ieder)	Seminarie Systematische Theologie (4)	Seminarie Systematische Theologie (4)
Seminarie Bijbelwetenschappen (4)	Seminarie Praktische Theologie (4)	Seminarie Praktische Theologie (4)
Seminarie Historische Theologie of Seminarie Systematische Theologie (4)	Seminarie Historische Theologie (4)	Seminarie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4)
	Scriptie Kerk en Pastoraat (5)	Scriptie Godsdienst en Onderwijs (5)

*Alle opleidingsonderdelen behorende tot het bijkomend pakket, schakel- en voorbereidingsprogramma van de afstudeerrichtingen Bijbel en Theologie alsook Kerk en Pastoraat worden eveneens via de ETF Open University in het Engels aangeboden.

Een beschrijving van elk opleidingsonderdeel vindt u onder "Informatie per opleidingsonderdeel" (§ 4).

3.3.4 Afwijkend studietraject

3.3.4.1 Vrijstelling

De student die aan een andere academische instelling een opleidingsonderdeel gevolgd heeft dat als equivalent kan beschouwd worden van een opleidingsonderdeel van het betreffende programma, kan een verzoek tot vrijstelling doen door het indienen van een aanvraagformulier "vrijstelling", bij de administratieve commissie. Dit formulier is beschikbaar op de ETF Virtual Campus.

3.3.4.2 ETF Open University schakelprogramma, voorbereidingsprogramma en bijkomend pakket

ETF Open University is de naam van een deeltijdse variant op verschillende ETF programma's. Het is mogelijk ook het schakelprogramma, voorbereidingsprogramma en bijkomend pakket via de ETF Open University variant te volgen, waarbij het principe van "blended learning" wordt toegepast (combinatie van contactdagen en studeren op afstand). Het wordt aangeboden aan een specifieke doelgroep onder vooraf bepaalde voorwaarden. Zo moeten kandidaten o.a. de leeftijd van 25 bereikt hebben en al een studie hebben afgerond in het hoger onderwijs.

Per academiejaar kan een vastgesteld aantal opleidingsonderdelen worden gevolgd. Het programma bestaat uit een aantal contactmomenten per jaar, namelijk een Colloquium in de derde week van augustus en daarnaast vier vrijdagen gedurende het academiejaar in Leuven. De examens worden in de regel in Leuven afgelegd. Verder wordt het leerproces begeleid via een digitale leeromgeving.

3.4 Master of Arts in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen

3.4.1 Beschrijving van de opleiding

3.4.1.1 Algemene bepaling

De opleiding leidt tot de graad van “Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen”. Deze opleiding omvat 120 stp met min. 54 en max. 66 stp per studiejaar bij een voltijds studietraject.

1 stp staat gelijk aan ongeveer 28 uur studiebelasting (25 à 30 uur),

Er zijn drie afstudeerrichtingen:

- Bijbel en Theologie;
- Kerk en Pastoraat;
- Godsdienst en Onderwijs.

De onderwijstaal is Engels.

De opleiding kan gevolgd worden in de vorm van voltijdse of deeltijdse studie. Dit laatste houdt praktisch in dat de student een studiejaar verdeelt over twee academiejaren.

3.4.1.2 Doelstellingen en eindtermen

De afgestudeerde Master of Arts in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen voldoet aan de volgende niveaudecriptoren (cf. VKS 16 VII 2009). Hij/zij kan:

1. kennis en inzichten uit de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen en aangrenzende domeinen integreren;
2. nieuwe vaardigheden gelieerd aan eigen onderzoek toepassen;
3. nieuwe methodes probleemoplossend aanwenden;
4. handelen in zeer complexe en gespecialiseerde situaties binnen protestants-evangelische kerken, christelijke organisaties of andere contexten;
5. functioneren met volledige zelfstandigheid;
6. eindverantwoordelijkheid opnemen voor het bepalen van collectieve resultaten.

Deze competenties worden verder uitgewerkt in termen van algemene opleidingsdoelstellingen en doelstellingen specifiek voor de afstudeerrichtingen. De algemene opleidingsdoelstellingen zijn als volgt geformuleerd. De afgestudeerde:

1. heeft gevorderde kennis van inhoud en methodes van theologie en/of godsdienstwetenschappen volgens internationale criteria;
2. kan kritisch participeren in reflectie en beleidsvorming over theologie, kerk en maatschappij en eindverantwoordelijkheid dragen voor het bepalen van collectieve resultaten;
3. kan op basis van relevante kennis en methoden mensen met diverse achtergronden motiveren en stimuleren, hun bekwaamheid bevorderen en hen leren problemen op te lossen;
4. kan voor een theologisch of godsdienstwetenschappelijk probleem een gereflecteerd en gemotiveerd oplossingsmodel voorstellen;

5. heeft inzicht in de complexiteit van de huidige multiculturele en multireligieuze samenleving en de daaruit voortkomende theologische of godsdienstwetenschappelijke vraagstellingen;
6. heeft inzicht in de voortdurende wisselwerking tussen enerzijds Bijbel en theologie en anderzijds kerk en maatschappij;
7. is in staat voor specifieke problemen de Bijbel op een exegetisch verantwoorde manier te raadplegen;
8. is vanuit relevante wetenschappelijke kennis in staat voor specifieke problemen na te gaan wat de kerkgeschiedenis hieraan kan bijdragen;
9. is vanuit relevante wetenschappelijke kennis in staat voor specifieke problemen de pastorale, kerkelijke en maatschappelijke consequenties na te gaan;
10. kan in pastorale situaties functioneren met respect voor de andere;
11. kan zelfstandig en in dialoog met andere wetenschappers op methodisch verantwoorde wijze een onderzoeksbijdrage leveren aan het wetenschapsgebied en hiervan een heldere en coherente verslaggeving verzorgen;
12. beseft dat het nodig is de eigen competenties zo breed mogelijk en blijvend bij te werken.

Daarnaast zijn er leerresultaten gekoppeld aan elk van de drie afstudeerrichtingen.

De Master die de afstudeerrichting Bijbel en Theologie heeft gevolgd:

1. heeft gevorderde kennis van de context waarin Bijbelse geschriften en gerelateerde literatuur zijn ontstaan;
2. heeft een gevorderde kennis van de hulpmiddelen om met de grondtekst van de Bijbel (Hebreeuws en Grieks) om te gaan;
3. heeft een goed overzicht van de oudtestamentische exegese en weet op verantwoorde wijze aan de exegetische discussies deel te nemen;
4. heeft een goed overzicht van de nieuwtestamentische exegese en weet op verantwoorde wijze aan de exegetische discussies deel te nemen;
5. is in staat de bijdrage van de christelijke tradities voor het huidige christendom in al zijn verscheidenheid te onderkennen en te waarderen;
6. kan de historische ontwikkeling van de theologie volgen, interpreteren en evalueren;
7. kan de huidige internationale discussies op het gebied van exegese, theologie en ethiek volgen, interpreteren en evalueren;
8. kan vanuit een zelfstandig-wetenschappelijke integratie van theologische problemen, concepten en inzichten deelnemen aan de kritische theologische discussie met betrekking tot de trits van theologie, kerk en maatschappij.

De Master die de afstudeerrichting Kerk en Pastoraat heeft gevolgd:

1. heeft gevorderde kennis van de verschillende, met name protestantse, kerkelijke structuren en hun achtergronden;
2. heeft een wetenschappelijk inzicht in de relatie tussen de theologische theorie en de geloofspraktijk;
3. kan de huidige internationale discussies op het gebied van theologie en ethiek volgen, interpreteren en evalueren;
4. heeft gevorderde kennis van de verschillende modellen van pastoraal handelen;
5. kan mensen respectvol begeleiden in complexe pastorale situaties, met oog voor sociale contexten als huwelijk en gezin;

6. is in staat stimulerend te werken op de ontwikkeling en de opbouw van kerkelijke gemeenschappen in een multiculturele en multireligieuze context;
7. kan het christelijk geloof exegetisch-theologisch verantwoord en actueel relevant communiceren in een agogisch, met name homiletisch, en liturgisch kader;
8. kan vanuit een zelfstandig-wetenschappelijke integratie van theologische problemen, concepten en inzichten in een kerkelijke context met respect voor anderen processen begeleiden binnen de trits van theologie, kerk en maatschappij.

De Master die de afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs heeft gevolgd:

1. kan de studie van religies plaatsen in een brede culturele context en daarbij een evangelisch christelijke visie formuleren;
2. kent de hedendaagse ideeën en ontwikkelingen van de godsdiensten in Europa (met name van Jodendom en Islam) en in meer beperkte mate buiten Europa;
3. kan de huidige internationale discussies op het gebied van godsdienstwetenschappen, missiologie en ethiek volgen, interpreteren en evalueren;
4. kan de maatschappelijke situatie in de eigen of een verwante cultuur verantwoord beschrijven;
5. kan ethische, sociaal-culturele en pedagogische vraagstukken die een relatie met religie hebben, formuleren en analyseren en oplossingen voorstellen;
6. kan vanuit een zelfstandig-wetenschappelijke integratie van godsdienstwetenschappelijke problemen, concepten en inzichten deelnemen aan de kritische godsdienstwetenschappelijke, missiologische en interlevensbeschouwelijke discussie met betrekking tot de trits van theologie, kerk en maatschappij;
7. kan in een niet-kerkelijke context onderwijs geven.

3.4.1.3 Vervolgopleidingen

- De student kan zich gelijktijdig met het Masterprogramma of volgend op het Masterprogramma inschrijven voor de lerarenopleiding.
- De student die cum laude (met onderscheiding) slaagt voor het Masterprogramma kan zich inschrijven voor de derde cyclus (doctoraatsopleiding).
- Met een aantal Nederlandse predikantsopleidingen zijn doorstroomafspraken gemaakt. Onder voorwaarden kan je na de Master met afstudeerrichting Bijbel en Theologie vlot doorstromen naar de Master Gemeentepredikant van de PThU te Amsterdam. Daarvoor dien je aan het begin van je opleiding goed voor te sorteren. Ook richting de NGP is vlotte doorstroom verzekerd. Verdere informatie is te verkrijgen bij het academisch secretariaat.

3.4.2 Inschrijving en studiekosten

3.4.2.1 Gewone inschrijving

Elke student die zich voor het eerst inschrijft, dient een ingevuld aanmeldingsformulier, eerder behaalde diploma's, motivatiebrief en twee referenten te bezorgen aan het academisch secretariaat. Na goedkeuring van dit dossier wordt de kandidaat als student aanvaard. Hij/zij is daarmee automatisch ingeschreven voor het eerste jaar.

In het eerste en/of tweede jaar dient de student zich in te schrijven voor de keuzevakken die hij/zij wil volgen. Een inschrijving voor de aansluitende examens is inbegrepen. Voor

keuzevakken aan andere universitaire instellingen dan de ETF dienen in geval van twijfel bewijzen overhandigd te worden dat het om opleidingsonderdelen uit een erkende academische opleiding gaat. De administratieve commissie stelt na aanvraag van de keuzevakken door de student ten laatste twee weken na aanvraag van de student het individuele studieprogramma vast. De administratieve commissie gebruikt hierbij als criteria: het niveau, de aansluiting bij het door de student gevolgde programma en de roostertechnische haalbaarheid van de opleidingsonderdelen (vgl. art. 18 van het onderwijsreglement).

Men kan zich ook inschrijven voor één of meerdere afzonderlijke opleidingsonderdelen (creditcontract). Zie verder voor de verschillende contractvormen art. 3bis van het onderwijsreglement.

Deelname aan herexamens kan slechts na inschrijving via een daartoe bestemd formulier dat beschikbaar is op de ETF Virtual Campus. De inschrijving voor een herexamen sluit één week na de proclamatie van de eerste examenperiode. Wie niet inschrijft verliest automatisch het recht op deelname aan de herexamens (zie Examenreglement).

3.4.2.2 Studiekosten

- Contracten vanaf 36 stp en met max. 66 stp
 - Belgische studenten: € 938,80
 - Nederlandse studenten: € 1.660,00
 - Andere EER en Zwitserse studenten: € 2.370,00
 - Studenten andere landen: € 6.280,00
 - verlenging masterproef: € 532,80
- Contracten minder dan 36 stp of meer dan 66 stp
 - Inschrijvingsgeld per jaar: € 242,80
 - Plus Collegegeld per stp
 - Belgische studenten: € 11,60
 - Nederlandse studenten: € 23,60
 - Andere EER en Zwitserse studenten: € 35,50
 - Studenten andere landen: € 100,60
 - Verlenging masterproef: € 532,80

Boeken, cursussen en kopieën

Cursusboeken die door de school uitgegeven worden, zijn voor studenten te koop aan de receptie.

Onkosten voor kopieën, uitgereikt door de docenten of het academisch secretariaat, zijn in de studiekosten inbegrepen (met uitzondering van cursussen).

De uitgaven voor boeken en cursussen worden geraamd op ongeveer € 500,00 per jaar. Het eerste jaar is de kost gewoonlijk wat hoger.

Officiële transcripten kosten € 70,00 ter vergoeding van archief- en dossieronderzoek.

3.4.2.3 Toelatingsvoorwaarden

De toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in het onderwijs- en examenreglement, § 2.1, art. 9.

3.4.3 Opleidingsprogramma en indeling in studiejaren en opleidingsonderdelen

Omdat het de student bij de meeste opleidingsonderdelen vrij staat om deze in haar of zijn eerste of tweede studiejaar te kiezen, is het niet zinvol om de opleidingsonderdelen apart per studiejaar te noemen. De gemeenschappelijke opleidingsonderdelen moeten in principe worden afgelegd in het eerste jaar. De opleidingsonderdelen die zijn gekoppeld aan een bepaald studiejaar worden apart vermeld. Elk opleidingsonderdeel is begroot op 5 stp, met uitzondering van de masterproef die is begroot op 25 stp (exclusief 'Thesis Colloquium').

Voor de ETF Open University geldt dat slechts een vastgesteld aantal opleidingsonderdelen per academiejaar kan worden gevolgd. Het kan dus goed zijn dat de gemeenschappelijke opleidingsonderdelen in dit geval pas in een latere fase aan bod komen voor sommige studenten.

Bible & Theology	Church & Pastoral	Religion & Education
Common courses (35)**	Common courses (35)**	Common courses (35)**
Theol. Sociol. Research Methodologies (5)	Theol. Sociol. Research Methodologies (5)	Theol. Sociol. Research Methodologies (5)
Old Testament Exegetical Methods (5)	Old Testament Exegetical Methods (5)	Old Testament Exegetical Methods (5)
New Testament Exegetical Methods (5)	New Testament Exegetical Methods (5)	New Testament Exegetical Methods (5)
History of Christian Doctrine (5)	History of Christian Doctrine (5)	History of Christian Doctrine (5)
Postmodernism, Philosophical Hermeneutics & Theology (5)	Postmodernism, Philosophical Hermeneutics & Theology (5)	Postmodernism, Philosophical Hermeneutics & Theology (5)
Models of Christian Leadership (5)	Models of Christian Leadership (5)	Models of Christian Leadership (5)
Church in a Multireligious Society (5)	Church in a Multireligious Society (5)	Church in a Multireligious Society (5)
Specific courses (40)	Specific courses (40)	Specific courses (40)***
8 courses from OT, NT, HT, ST (at least 1 out of every department) :	Issues in Pastoral Theology (5)*	Worldviews and the Christian Mind (5)*
Old Testament Exegesis (5)*	Advanced Pastoral Care and Psychology (5)*	Philosophy of Religion (5)
Approaches to Old Testament Study (5)*	Advanced Homiletics (5)	Issues in Contemp. Jewish Religious Streams (5)*
Old Testament Theology (5)	Advanced Liturgy (5)*	Contemporary Islam and Christianity (5)
Aramaic (5)	Philosophy of Christian Education (5)*	Missional Theology and Contextualisation (5)*
New Testament Exegesis (5)	Ecumenical Dialogue in the 21 st Century (5)*	Philosophy of Christian Education (5)*
Approaches to New Testament Study (5)	Contemporary Issues in Christian Ethics (5)	Contemporary Issues in Christian Ethics (5)
New Testament Theology (5)*	Field Study Project (5)**	Field Study Project (5)**
Early Christian Literature (5)		Lerarenopleiding cursussen (Nederlands)
Syriac (5)*		Algemene Onderwijskunde (5)*
Greek Patristics (5)*		Algemene Didactiek (5)**
Medieval & Post-Reformation Scholast. (5)		Vakdidactiek Secundair Onderwijs (5)**
The European Reformations (5)*		Onderwijspsychologie (5)
Eastern Orthodoxy: Protestant Perspectives(5)*		
19 th and 20 th Century Theologies (5)		
Protestant Theological Systems (5)		
Contemporary Issues in Christian Ethics (5)		
Contemp. Discussions in Syst. Theology (5)		
Moral Theology (5)*		
Ecumenical Dialogue in the 21 st Century (5)*		
Free electives (e.g. Latin) (15)	Free electives (e.g. OT and NT) (15)	Free electives (e.g. OT and NT) (15)
Thesis & Colloquium, B&T (30)**	Thesis & Colloquium, C&P (30)**	Thesis & Colloquium, R&E (30)**
Thesis Colloquium (5)	Thesis Colloquium (5)	Thesis Colloquium (5)
Thesis (25)	Thesis (25)	Thesis (25)

* In academiejaren beginnend in een oneven jaar.

Geen*: in academiejaren beginnend in een even jaar.

** In elk academiejaar.

*** Variant mogelijk in combinatie met lerarenopleiding. Zie lerarenopleiding, § 3.5.

Een beschrijving van elk opleidingsonderdeel vindt u onder "Informatie per opleidingsonderdeel" (§ 4).

Fase van de masterproef

De student dient een voorstel voor zijn/haar masterproef in bij de onderzoekscommissie met alle daaraan verbonden formaliteiten. Na de goedkeuring van het onderwerp wijst de onderzoekscommissie een promotor uit het residentieel personeel aan. De promotor begeleidt het onderzoek en schrijfproces van de student. Indien nodig, wordt een copromotor met aanvullende deskundigheid toegewezen. De masterproef kan worden geschreven in het Nederlands, Engels, Duits, Frans of een andere taal, die de student en promotor(s) beheersen. Zij moet de bekwaamheid van de student aantonen om onafhankelijk onderzoek te verrichten over een specifiek theologisch onderwerp en om dit onderzoek op een begrijpelijke en methodologisch correcte manier vast te leggen. Het copyright behoort toe aan de ETF. In de regel wordt publicatie wel toegestaan.

Als de thesis is goedgekeurd door de promotor en eventuele copromotor en de benodigde formulieren zijn ingevuld, kan de definitieve masterproef worden ingediend. Voor de precieze procedures kan het handboek *Master Thesis: Administrative Procedures and Guidelines* worden geraadpleegd. Dit handboek is beschikbaar op de ETF Virtual Campus.

3.4.4 Afwijkend studietraject

3.4.4.1 Vrijstelling

De student die aan een andere academische instelling een opleidingsonderdeel gevolgd heeft dat als equivalent kan beschouwd worden van een opleidingsonderdeel van de Master, kan een verzoek tot vrijstelling doen door het indienen van een aanvraagformulier “vrijstelling”, bij de administratieve commissie. Dit formulier is beschikbaar op de ETF Virtual Campus.

3.4.4.2 ETF Open University Master

ETF Open University Master is de naam van een deeltijds variant op het Masterprogramma waarbij het principe van “blended learning” wordt toegepast (combinatie van contactdagen en studeren op afstand). Het wordt aangeboden aan een specifieke doelgroep onder vooraf bepaalde voorwaarden. Zo moeten kandidaten o.a. de leeftijd van 25 bereikt hebben en al een studie hebben afgerond in het hoger onderwijs.

Per academiejaar kan een vastgesteld aantal opleidingsonderdelen worden gevolgd. Het programma bestaat uit een aantal contactmomenten per jaar, namelijk een Colloquium in de derde week van augustus en daarnaast vier zaterdagen gedurende het academiejaar in Leuven. De examens worden in de regel in Leuven afgelegd. Verder wordt het leerproces begeleid via een digitale leeromgeving. ETF Open University Master is mogelijk met de afstudeerrichtingen Kerk en Pastoraat en Bijbel en Theologie.

3.5 Lerarenopleiding

3.5.1 Beschrijving van de opleiding

3.5.1.1 Algemene bepaling

De ETF biedt voor studenten die willen werken in het Vlaamse protestants-evangelisch godsdienstonderwijs een specifieke lerarenopleiding aan in het studiegebied godsdienstwetenschappen en godgeleerdheid, gekoppeld aan het Masterprogramma.

Deze opleiding omvat 60 stp en leidt tot het diploma van leraar. Middels een theoretisch en een praktische component streeft de opleiding de realisatie na van de basiscompetenties, waarover een beginnende leraar Secundair Onderwijs moet beschikken om in het beroep te stappen en om te groeien in zijn professionele ontwikkeling.

Het theoretische gedeelte (30 stp) kan als afstudeerrichting (variant van Godsdienst en Onderwijs) volledig geïntegreerd worden in het Masterprogramma. De praktijkcomponent (30 stp) staat los van het Masterprogramma.

De onderwijstaal is in principe Nederlands (minimaal 50 van de 60 stp).

3.5.1.2 Doelstellingen en eindtermen

De afgestudeerde leraar kan het tijdens de basisopleiding (Ba en Ma) geleerde benutten om inhoud te geven aan de doelstellingen van het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs, rekening houdend met didactische en pedagogische principes en met de concrete onderwijssituatie. Hij/zij kan dit op een algemeen werk- en denkniveau van leraar en heeft de basiscompetenties voor de leerkracht secundair onderwijs, zoals omschreven in het Besluit van de Vlaamse Regering van 5 X 2007, dat vaardigheden en kenniselementen bevat die in tien functionele gehelen werden gegroepeerd:

1. de leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen;
2. de leraar als opvoeder;
3. de leraar als inhoudelijk expert;
4. de leraar als organisator;
5. de leraar als innovator en onderzoeker;
6. de leraar als partner van de ouders of verzorgers;
7. de leraar als lid van het schoolteam;
8. de leraar als partner van externen;
9. de leraar als lid van de onderwijsgemeenschap;
10. de leraar als cultuurparticipant.

Voor alle functionele gehelen gelden volgende attitudes: beslissingsvermogen, relationele gerichtheid, kritische ingesteldheid, leergierigheid, organisatievermogen, zin voor samenwerking, verantwoordelijkheidszin.

Voor de specifieke lerarenopleiding gelden de volgende specifieke doelstellingen. De afgestudeerde:

1. is in staat leerlingen te begeleiden in hun ontwikkeling om leerstof, maatschappij en zingeving te integreren en met een persoonlijk engagement hun plaats in de samenleving in te nemen, rekening houdend met hun psychosociale eigenheid;
2. kan op respectvolle wijze omgaan met de diversiteit van de protestants-evangelische gemeenschap en is in staat deze gemeenschap in woord en daad te vertegenwoordigen;
3. is op de hoogte van het wettelijk kader van het godsdienstonderwijs, de organisatie van het PEGO en de functiebeschrijvingen van de leerkrachten levensbeschouwelijke vakken;
4. kan werken vanuit en aan interlevensbeschouwelijke competenties met het oog op dialoog en samenwerking met de andere levensbeschouwingen op school;
5. is in staat om constructieve relaties te onderhouden met scholendirecties, de inspecteurs-adviseurs, collega's en ondersteunend personeel.

3.5.2 Inschrijving en studiekosten

3.5.2.1 Gewone inschrijving

De inschrijving voor de lerarenopleiding kan samen met de inschrijving voor het Masterprogramma gebeuren of na afronding van het Masterprogramma. Een inschrijving voor de aansluitende examens is inbegrepen.

Men kan zich ook inschrijven voor één of meer afzonderlijke opleidingsonderdelen (creditcontract). Zie verder voor de verschillende contractvormen art. 3bis van het onderwijsreglement.

Deelname aan herexamens kan slechts na inschrijving via een daartoe bestemd formulier dat beschikbaar is op het academisch secretariaat en op de ETF Virtual Campus. De inschrijving voor een herexamen sluit één week na de proclamatie van de eerste examenperiode. Wie zich niet inschrijft verliest automatisch het recht op deelname aan de herexamens (zie Examenreglement).

3.5.2.2 Studiekosten

- De opleidingsonderdelen die binnen het Masterprogramma vallen, worden in het kader van het Masterprogramma aangerekend (§ 3.4.2.2).
- De opleidingsonderdelen die buiten het Masterprogramma vallen, worden op de volgende wijze aangerekend:

○ Inschrijvingsgeld per jaar:	€ 242,80
○ Collegegeld per stp:	€ 11,60

Boeken, cursussen en kopieën

Cursusboeken die door de school uitgegeven worden, zijn voor studenten te koop op de receptie.

Onkosten voor kopieën, uitgereikt door de docenten of het academisch secretariaat, zijn in de studiekosten inbegrepen (met uitzondering van cursussen).

Officiële transcripten kosten € 70,00 ter vergoeding van archief- en dossieronderzoek.

3.5.2.3 Toelatingsvoorwaarden

De toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in het onderwijs- en examenreglement, § 2.1, art. 9bis.

3.5.3 Opleidingsprogramma, opleidingsonderdelen en integratie in Masterprogramma

3.5.3.1 Opleidingsonderdelen

Theoretisch Gedeelte (30)

- Algemene Onderwijskunde (5)
- Algemene Didactiek (5)
- Vakdidactiek Secundair Onderwijs (5)
- Onderwijspsychologie (5)
- Onderwijsgerelateerde opleidingsonderdelen op masterniveau (10)*

* De student hoort bij deze opleidingsonderdelen bij de keuze van leeswerk of scripties zoveel mogelijk rekening te houden met de relevantie voor hun toekomstig werk in het secundair onderwijs.

Praktijkcomponent (30)

- Stage (30); alternatief is ook een “Assessment LIO-baan” mogelijk; zie beschrijving van de opleidingsonderdelen

3.5.3.2 Route voor integratie in Masterprogramma

- Om het theoretische gedeelte van de lerarenopleiding volledig binnen het Masterprogramma te kunnen integreren, wordt gekozen voor de afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs. De vier opleidingsonderdelen specifiek voor de lerarenopleiding vervangen dan vier willekeurige opleidingsonderdelen specifiek voor de afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs. Verder worden minstens twee onderwijsgerelateerde opleidingsonderdelen specifiek voor de afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs gekozen. Naast deze wijzigingen volgen de studenten verder de normale opbouw van het Masterprogramma met afstudeerrichting Godsdienst en Onderwijs.

Alternatieven

- Indien de student kiest voor de afstudeerrichting Bijbel en Theologie, maar toch zoveel mogelijk van het theoretische gedeelte van de lerarenopleiding wil integreren in het Masterprogramma, dan dienen drie van de vier opleidingsonderdelen specifiek voor de lerarenopleiding te worden gekozen als drie keuzevakken. Verder worden minstens twee onderwijsgerelateerde opleidingsonderdelen specifiek voor de afstudeerrichting Bijbel en Theologie gekozen. Naast deze extra voorwaarden wordt verder de normale opbouw van het Masterprogramma met afstudeerrichting Bijbel en Theologie gevolgd. Het vierde opleidingsonderdeel specifiek voor de lerarenopleiding valt buiten het Masterprogramma.
- Indien de student kiest voor de afstudeerrichting Kerk en Pastoraat, maar toch zoveel mogelijk van het theoretische gedeelte van de lerarenopleiding wil integreren in het

Masterprogramma, dan dienen drie van de vier opleidingsonderdelen specifiek voor de lerarenopleiding te worden gekozen als drie keuzevakken. Verder wordt de normale opbouw van het Masterprogramma met afstudeerrichting Kerk en Pastoraat, gevolgd. Het vierde opleidingsonderdeel specifiek voor de lerarenopleiding valt buiten het Masterprogramma.

De volgende onderdelen kunnen gevolgd worden met een specifieke onderwijsgerichtheid:

- Philosophy of Christian Education
- Contemporary Islam and Christianity
- Contemporary Issues in Christian Ethics
- Ecumenism in the 21st Century
- The European Reformations
- New Testament Theology
- Old Testament Theology
- Protestant Theological Systems

Een beschrijving van elk opleidingsonderdeel, met specifieke aandacht voor de toepassing binnen de lerarenopleiding, vindt u onder “Informatie per opleidingsonderdeel” (§ 4).

3.5.4 Afwijkend studietraject (vrijstellingen)

De student die aan een andere academische instelling een opleidingsonderdeel gevolgd heeft dat als equivalent kan beschouwd worden van een opleidingsonderdeel van de lerarenopleiding, kan een verzoek tot vrijstelling doen door het indienen van een aanvraagformulier “vrijstelling” bij de administratieve commissie. Dit formulier is beschikbaar op de ETF Virtual Campus.

3.6 Doctor in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen

3.6.1 Beschrijving van de opleiding

3.6.1.1 Algemene bepaling

De ETF biedt voor studenten die zich verder wetenschappelijk willen bekwamen een doctoraatsprogramma met het oog op het behalen van een doctoraat in de Godgeleerdheid en de Godsdienstwetenschappen aan.

Het doctoraatsprogramma van de ETF bestaat uit twee componenten: een examenfase en een dissertatiefase.

In de examenfase staan de doctoraatsopleiding, het uitwerken van een onderzoeksvoorstel en het schrijven van een wetenschappelijk artikel centraal als voorbereiding op het eigenlijke schrijven van de dissertatie. De inhoud van de doctoraatsopleiding wordt per individu vastgelegd in overleg tussen de supervisor en de doctorandus en goedgekeurd door de doctoraatscommissie. Afhankelijk van het voortraject start een student in het eerste of tweede niveau van de examenfase. Een doctoraatsexamen ten overstaan van een commissie van hoogleraren uit verschillende vakgroepen markeert de overgang naar de dissertatiefase. Dit examen is gebaseerd op het onderzoeksvoorstel en het ter publicatie ingediende artikel.

Aan het begin van de dissertatiefase krijgt de promovendus één of meerdere promotoren en eventuele copromotor(s) toegewezen. Tijdens de dissertatiefase schrijft de student onder hun supervisie een proefschrift volgens de geldende wetenschappelijke normen. Het proefschrift kan geschreven worden in het Nederlands, Engels, Duits of Frans. De dissertatie toont aan dat de student in staat is om onafhankelijk onderzoek uit te voeren en een originele wetenschappelijke bijdrage te leveren. De student heeft drie jaar voltijds (of zes jaar deeltijds) om het onderzoek te verrichten en de dissertatie te schrijven en te verdedigen. Tijdens de hele opleiding doet de student twee keer per jaar verslag van zijn voortgang via een voortgangsrapport. Een uitgebreide tussenevaluatie vindt plaats aan het einde van het tweede jaar in de dissertatiefase. De publieke verdediging van de dissertatie vindt plaats in het Engels ten overstaan van een jury van interne en externe experts.

Deelname aan de jaarlijkse doctoraatsweek aan de ETF in Leuven vormt een essentieel onderdeel van de hele doctoraatsopleiding.

Voor verdere informatie wordt verwezen naar het *PhD Handbook*. Dit kan worden gedownload via de website van de ETF, www.etf.edu.

3.6.1.2 Doelstellingen en eindtermen

De afgestudeerde doctor in de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen voldoet aan de volgende niveaudecriptoren (cf. VKS 30 IV 2009). Hij/zij kan:

1. bestaande kennis uit de godgeleerdheid en de godsdienstwetenschappen en aangrenzende domeinen uitbreiden of herdefiniëren;
2. nieuwe kennis via origineel onderzoek of geavanceerde wetenschappelijke studie interpreteren en creëren;

3. projecten ontwerpen en uitvoeren die de bestaande procedurele kennis uitbreiden en herdefiniëren, gericht op het ontwikkelen van nieuwe vaardigheden, technieken, toepassingen, praktijken en/of materialen;
4. handelen in bijzonder complexe situaties binnen protestants-evangelische kerken, christelijke organisaties of andere contexten met brede, innoverende implicaties;
5. met een hoge mate van kritische zin en sturend vermogen de verantwoordelijkheid opnemen voor de ontwikkeling van de professionele praktijk of van wetenschappelijk onderzoek;
6. nieuwe kennis gelieerd aan origineel onderzoek communiceren, zowel in een dissertatie als in samenvattingen voor verschillende doelgroepen.

3.6.2 Inschrijving en studiekosten

3.6.2.1 Studiekosten

Inschrijvingsgeld per jaar

• Belgische & Nederlandse studenten:	€ 1.560,00
• Andere EER en Zwitserse studenten:	€ 2.300,00
• Studenten andere landen:	€ 5.150,00
• Promotiekosten:	€ 620,00

Studenten die op een ander tijdstip starten dan het Doctoral Colloquium betalen het inschrijvingsgeld *pro rata partis*.

3.6.2.2 Toelatingsvoorwaarden

De toelatingsvoorwaarden zijn beschreven in het onderwijs- en examenreglement, § 2.1, artikel 10.

3.6.3 Diploma's en erkenning

De Evangelische Theologische Faculteit reikt haar diploma's uit conform de wetgeving op het universitair onderwijs, en in het bijzonder:

- de wet van 11 september 1933 op de bescherming van de titels van hoger onderwijs, met name artikel 1, III, c, toegevoegd door de wet van 21 januari 1963;
- het Koninklijk Besluit van 3 juni 1983, houdende de erkenning van de Evangelische Theologische Faculteit;
- Art. 54 van het Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (4 april 2003).

Diverse akkoorden regelen de wederzijdse erkenning van diploma's tussen België en andere landen. Toch blijft de erkenning van diploma's een complexe materie. Daarom is het aan te raden de overheid van het land waarin men het diploma wil gebruiken om advies te vragen betreffende de erkenning.

Te behalen graad:

Doctor in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen (Dr. theol.).

De Engelse vertaling van 'Doctor in de godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen' (Dr. theol.) van de ETF is 'Doctor in theology and religious studies' (Ph.D.).

4. Informatie per opleidingsonderdeel

4.1 Bachelor 1

❖ Christelijke Spiritualiteit [CS]

Docent: J.R. Douma

Vakgroep: PT

Opleiding: Bachelor 1

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: werkstukken

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Inhoud

Spiritualiteit is niet alleen een aanduiding voor de geestelijke houding en praktijk van christenen, maar ook de naam van een vakgebied. In dit opleidingsonderdeel wordt christelijke spiritualiteit in beeld gebracht als een heel eigen onderdeel binnen het geheel van de (praktische) theologie.

Wat is christelijke spiritualiteit? Hoe verhoudt spiritualiteit zich tot theologie? Wat zijn belangrijke (Bijbelse en theologische) thema's binnen het veld van de christelijke spiritualiteit (zoals: heiliging, deugden, Christusgelijkvormigheid, aanvechting)? Hoe heeft de christelijke spiritualiteit zich in de loop van de kerkgeschiedenis ontwikkeld? Wat is de betekenis van de zogenaamde 'Nieuwe Spiritualiteit'?

Speciale aandacht is er voor spirituele disciplines als praktijken die een bijdrage leveren aan groei in spiritualiteit (in het bijzonder: de lectio divina). Ook wordt er ruim aandacht besteed aan een spirituele lezing van de Bergrede van Jezus (Matteüs 5-7) als magna carta van christelijke spiritualiteit en als inleiding in spirituele hermeneutiek, mede als voorbereiding op het lezen van spirituele teksten in Seminarie Religie en Spiritualiteit. Naast de hoorcolleges dagen de meer interactieve praktijk colleges de student uit om stil te staan bij de eigen spiritualiteit en spirituele bronnen en bieden deze ruimte voor praktijkoefeningen met enkele spirituele disciplines.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Na het volgen van deze cursus heeft de student(e) kennis van, en inzicht in:

- het vakgebied van de spiritualiteit (in relatie tot de theologie);
- belangrijke grondbegrippen en thema's van christelijke spiritualiteit;
- verschillende gestalten van christelijke spiritualiteit in verleden en heden;
- de belangrijkste spirituele disciplines, speciaal de Lectio Divina.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het volgen van deze cursus is de student(e) in staat:

- om over de eigen spiritualiteit te reflecteren;
- om de belangrijkste spirituele disciplines in de praktijk te beoefenen;
- om spirituele teksten op spirituele, praktisch-hermeneutische wijze te benaderen en te analyseren.

Attitudedoelstellingen

Na het volgen van deze cursus is de student(e):

- overtuigd van het belang van gerichte en gestructureerde aandacht voor spiritualiteit;
- verlangend om de eigen spiritualiteit verder te ontwikkelen.

Verplichte literatuur

- Douma, J. R. *Geworteld leven: Christelijke spiritualiteit*. Utrecht: Kok, 2009.
- Foster, R. *Het feest van de navolging*. Gorinchem: Ecclesia, 1997.
- Webber, R. E. *The Divine Embrace: Recovering the Passionate Spiritual Life*. Grand Rapids: Baker Books, 2006.
- Reader met artikelen (op ETF Virtual Campus).

Aanbevolen literatuur

- Bouwman, K., en Bras, K. E. *Werken met spiritualiteit*. Baarn: Ten Have, 2001.
- Collins, Kenneth J. *Exploring Christian Spirituality: An Ecumenical Reader*. Grand Rapids: Baker Books, 2011.
- Douma, J. R. *De ontmoeting: 12 uren met Jezus; Retraiteboek*. Kampen: Kok, 2009.
- Josuttis, Manfred. *Die Einführung in das Leben: Pastoraltheologie zwischen Phänomenologie und Spiritualität*. Gütersloh: Chr. Kaiser, 1996.
- McGrath, A. *Christelijke Spiritualiteit*. Kampen: Kok, 2002.
- Tomlin, G. *Geestelijk fit: Het belang van christelijke karaktervorming*. Kampen: Voorhoeve, 2008.
- Waaijman K. *Spiritualiteit: Vormen, grondslagen, methoden*. Kampen: Kok, 2003.
- Willard, D. *The Spirit of the Disciplines: Understanding How God Changes Lives*. London: Hodder & Stoughton, 1988.
- Jonathan T. Pennington, *The Sermon on the Mount and Human Flourishing: A Theological Commentary*. Grand Rapids: Baker, 2017.

Evaluatie

Het examen bestaat uit:

- Dossier Spiritualiteit in te leveren eerste maandag examenperiode
- Actieve en persoonlijke participatie tijdens de colleges

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Bestudering literatuur	47 uur
• Dossier spiritualiteit	19 uur

Becijfering

• Dossier spiritualiteit	85%
• Participatie	15%

❖ Geschiedenis van de Westerse Wijsbegeerte [GWW]

Docent: A.J. Beck (titularis), R. Nijhoff

Werkvorm: hoorcollege

Vakgroep: HT
Opleiding: Bachelor 1
Frequentie: jaarlijks
Studiepunten: 3

Toetsvorm: mondeling examen
Academiejaar: 2019-2020
Semester: 2

Inhoud

De kernmomenten uit de geschiedenis van de westerse wijsbegeerte komen aan de orde. De cursus is toegespitst op studenten theologie en biedt in die zin niet alleen een inleiding tot de algemene filosofie, maar ook specifiek tot de religieuze filosofie en de godsdienstfilosofie.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Het algemene leerdoel van de cursus is dat de student kennis heeft van de hoofdlijnen van de geschiedenis van de westerse wijsbegeerte. Op het einde van de cursus dient hij inzicht te hebben in de wisselwerking tussen de geschiedenis van het wijsgerige en het religieuze denken.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student in staat de hoofdgedachten van de voornaamste westerse filosofen, wijsgerige problemen en denkstromingen te kunnen verwoorden en situeren in hun historische context.

Attitudedoelstellingen

Op het einde van de cursus dient de student een sensitiviteit te hebben ontwikkeld voor een genuanceerde benadering van algemene en religieuze vraagstellingen uit de westerse wijsbegeerte. Of deze doelstelling bereikt werd moet blijken uit de wijze, waarop de student de gestelde vragen benadert op het examen en op de wijze waarop hij participeert in de les.

Verplichte literatuur

- Gijsbert van den Brink, *Oriëntatie in de filosofie*. Westerse wijsbegeerte in wisselwerking met geloof en theologie, herziene uitgave, Zoetermeer: Boekencentrum 2000, of latere druk. ISBN 90 239 0710 8.

Aanbevolen literatuur

Handboeken

- Bor, Jan, red. *25 eeuwen westerse filosofie: Teksten, toelichtingen*. 7de ed. Meppel: Boom, 2003.
- Brümmer, V. *Wijsgerige begripsanalyse: Een inleiding voor theologen en andere belangstellenden*. 4de ed. Kampen: Kok, 1995.
- Strycker, Émile de. *Beknopte geschiedenis van de antieke filosofie*. 3de ed. Kapellen: Pelckmans, 1987.
- Marenbon, John. *Medieval Philosophy: An Historical and Philosophical Introduction*. Londen: Routledge, 2007.

Tijdschriften

- *Algemeen Nederlands Tijdschrift voor Wijsbegeerte* – Filosofisch tijdschrift met artikelen over uiteenlopende filosofische onderwerpen, recensies van Nederlandstalige filosofische publicaties, congresverslagen, polemieken e.d.

- Bijdragen. *Internationaal vaktijdschrift voor Filosofie en Theologie* (Engelstalig/Nederlandstalig).
- *Tijdschrift voor Filosofie* – Gespecialiseerd filosofisch vaktijdschrift (KU Leuven).
- *Wijsgerig perspectief op maatschappij en wetenschap* – Wijsgerig tijdschrift voor een breder publiek.

Evaluatie

De mate waarin de verschillende doelstellingen werden bereikt, wordt geëvalueerd aan de hand van een examen over de leerinhoud van de lessen. Als hulpmiddelen om de cursus te studeren is er vooral het handboek 'Oriëntatie in de filosofie' van Gijsbert van den Brink. Er kunnen ook hand-outs verspreid worden. Op het examen bereidt de student de vragen (die hij pas op het examen zelf ontvangt) schriftelijk voor. Hij krijgt daarvoor 20 minuten. Daarna volgt een mondeling examen, dat ook 20 minuten telt. De vragen die de student bij het binnenkomen ontvangt, zullen van algemene aard zijn: ofwel worden vragen gesteld om de belangrijkste gedachten van een denker te beschrijven of te beoordelen, ofwel wordt grosso modo gevraagd een wijsgerig kernprobleem of de titel van een paragraaf uit het boek toe te lichten (dat wil zeggen: 'niet gedetailleerder dan dat niveau').

In het geval van herexamen: schriftelijk examen tijdens de herexamenperiode.

Studiebelasting

• Contacturen en voorbereiding	22 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	60 uur

Becijfering

• Mondeling examen	100%

❖ Godsdienstige Ontwikkelingspsychologie [GOP]

Docent: J. Creemers, J. Dezutter	Werkvorm: hoorcollege
Vakgroep: GM	Toetsvorm: schriftelijk examen, reflectieverslag
Opleiding: Bachelor 1	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 5	

Inhoud

In deze cursus is een opleidingsonderdeel aan de KU Leuven met een omvang van 4 ECTS geïntegreerd met als titel 'Ontwikkelingspsychologie met bijzondere aandacht voor religie, spiritualiteit en zingeving.' Voorafgaand is er een inleidend college aan de ETF. Aan het eind van de cursus vindt er een afsluitend college plaats aan de ETF, waarin onder andere het reflectieverslag zal worden besproken. Het cursusgedeelte aan de ETF heeft een omvang van 1 ECTS. De inhoud van de cursus aan de KU Leuven is online beschikbaar en omvat het volgende:

De cursus bespreekt stapsgewijs de levensloop. De babytijd, de peutertijd, de lagere schooltijd, de adolescentie, de jongvolwassenheid, de volwassenheid, en de hogere leeftijd komen aan bod. Binnen elke levensfase wordt gekeken naar de cognitieve ontwikkeling, de psychosociale ontwikkeling, de morele ontwikkeling en de ontwikkeling van gehechtheid.

De psychologische ontwikkeling wordt gelinkt aan religieuze en spirituele thema's in verschillende levensfasen.

De colleges bestaan uit:

- 1) 'klassieke' lessen waarin telkens een grote ontwikkelingspsychologische theorie wordt uitgelegd,
- 2) hertalen van de theorie naar het huidige wetenschappelijke discours met focus op het domein van de studenten (via videomateriaal, gastsprekers, recente empirische bevindingen),
- 3) discussie-en debatmomenten rond toepasbaarheid van de theorie (eigen functioneren en toekomstig werkveld) aan de hand van cases.

KLASSIEKE COLLEGES: kennisoverdracht fundamentele ontwikkelingstheorieën en ontwikkelingspsychologische concepten

VERTALING naar huidig onderzoek en toekomstig werkdomein: videomateriaal uit onderzoekslabo's, onderzoeksmateriaal uit eigen team, illustraties uit literatuur

KRITISCHE REFLECTIE-momenten: discussie en debat rond toepasbaarheid van theorieën in eigen leven en toekomstige werkomgeving.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Na het voltooien van dit opleidingsonderdeel:

- zijn studenten in staat om de fundamentele ontwikkelingstheorieën (zoals de psychosociale theorie van Erikson, cognitieve ontwikkelingstheorie van Piaget, ontwikkeling van moraliteit van Kohlberg, hechtingstheorie van Bowlby) te beschrijven en dit binnen elke fase in de levensloop (baby, peuter, kleuter, lagere schoolkind, adolescent, jongvolwassene, volwassene, oudere);
- kunnen studenten centrale ontwikkelingspsychologische concepten (zoals object-constantie, veilige gehechtheid, conservatie, etc) benoemen, definiëren en plaatsen binnen de correcte levensfase;
- hebben de studenten inzicht in hoe psychosociale en cognitieve ontwikkeling een rol kan spelen in de ontwikkeling van religieuze cognities en motivaties (zoals godsbeelden, intrinsieke/extrinsieke motivatie, etc.) en kunnen ze dit illustreren aan de hand van een voorbeeld;
- kunnen studenten illustreren hoe religie en spiritualiteit een rol kan spelen bij het omgaan met ontwikkelingspsychologische taken.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het voltooien van dit opleidingsonderdeel:

- kunnen studenten kritisch bediscussiëren hoe psychosociale en cognitieve ontwikkeling van individuen een rol kan spelen in de uitoefening van hun toekomstige beroep;
- kunnen studenten religieuze ontwikkelingen in ontwikkelingspsychologische termen beschrijven en analyseren.

Attitudedoelstellingen

Na het voltooien van dit opleidingsonderdeel:

- openheid om naar religie te kijken vanuit een psychologisch perspectief.

Verplichte literatuur

- Handboek: Craeynest, P. (2007). *Psychologie van de levensloop: inleiding in de ontwikkelingspsychologie*. Leuven: Acco.
- Aanvullend studiemateriaal is beschikbaar via Toledo.

Evaluatie

A. KU Leuven

Er vindt een schriftelijk examen plaats aan de KU Leuven. Studenten worden geëvalueerd op:

- hun kennis van de grote ontwikkelingspsychologische theorieën en ontwikkelingspsychologische concepten;
- hun inzicht in hoe psychosociale en cognitieve ontwikkeling een rol kan spelen in de ontwikkeling van religieuze cognities en motivaties;
- hun vaardigheid om te demonstreren hoe religie/spiritualiteit een rol kan spelen in het omgaan met psychosociale ontwikkelingstaken;
- hun argumentatie naar hoe psychosociale en cognitieve ontwikkeling van individuen een rol kan spelen in de uitoefening van hun toekomstige beroep;
- hun vaardigheid in het hertalen van religieuze ontwikkelingen in ontwikkelingspsychologische termen.

Dit gebeurt tijdens een gesloten boek schriftelijk examen.

B. ETF Leuven

Voor het aanvullende studiepunt dat dit vak aan de ETF omhelst, maakt de student een reflectieverslag. De deadline voor het inleveren van het reflectieverslag ETF: ten laatste 2 dagen voor het afsluitend college op de ETF.

Becijfering

• KU Leuven examen	80%
• Reflectieverslag	20%

❖ Hermeneutiek [HERM]

Docent: N. den Bok

Vakgroep: ST

Opleiding: Bachelor 1

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: discussies, schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 2

Inhoud

In dit opleidingsonderdeel worden allerlei problemen behandeld rond de interpretatie van Bijbelteksten. Er zullen handvatten worden aangereikt voor een goed verstaan van de Bijbel, en methodes van Bijbel lezen worden besproken die in de loop van de geschiedenis invloed hebben gehad. Ook zal worden ingegaan op de steeds belangrijker plaats die de hermeneutiek sinds de 19e eeuw in de theologie is gaan innemen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- een aantal grondregels voor de interpretatie van Bijbelteksten;
- de betekenis van belangrijke hermeneutische begrippen;
- de hoofdlijnen van de ontwikkeling in de Bijbelse en de filosofische hermeneutiek;
- de aard van de problemen die kunnen rijzen bij het verstaan van de Bijbel.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de grondregels voor de interpretatie van de Bijbel toe te passen;
- aan te wijzen hoe de interpretatie van de Bijbel bepaald wordt door de hermeneutische standpunten die men inneemt;
- zich bewust te maken van de eigen culturele bepaaldheid bij het Bijbellezen.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- de bijbelteksten zelf te leren recht doen;
- vandaaruit waar nodig het eigen verstaan van de Bijbel onder kritiek te stellen;
- de verstaansproblematiek serieus te nemen.

Verplichte literatuur

- Zwiep, Arie. *Tussen tekst en lezer. Een historische inleiding in de bijbelse hermeneutiek. Deel I: De vroege kerk – Schleiermacher*. Amsterdam: VU University Press 2009. *Deel II: Van moderniteit naar postmoderniteit*. Amsterdam: VU University Press, 2013.

Aanbevolen literatuur

- Thiselton, A. C. *Hermeneutics: An Introduction*. Grand Rapids: Eerdmans, 2009.
- Augustinus, *De doctrina Christiana*, book 1 (Ned. vertaling: *Wat betekent de bijbel? Christelijke scholing in tekstbegrip en presentatie*, Amsterdam/Leuven: Ambo & Kritik, 1999, 46-70).
- Frans van Liere, 'Medieval hermeneutics', in Frans van Liere, *An introduction to the medieval bible*, Cambridge: Cambridge University Press 2014, 110-139.
- Bultmann, 'The mythological element in the message of the new testament and the problem of its re-interpretation' (available on <http://www.religion-online.org/showchapter.asp?title=431&C=292> and <http://www.religion-online.org/showchapter.asp?title=431&C=293>).
- Garrett, Stephen M. and J. Merrick, eds. *Five Views on Biblical Inerrancy*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2013.
- K.H. Miskotte, *Als de goden zwijgen*, 1956¹, in: *Verzameld Werk 8*, Kampen: Kok, 1983, 82-194.
- Paul Ricoeur, 'Philosophy and religious language', in: *Figuring the sacred. Religion, narrative and imagination*, Minneapolis: Fortress Press 1995, 35-47.
- Hans Snoek, *Huis om in te wonen. Uitleg en interpretatie van de bijbel*, Kampen: Kok, 2010.
- Merold Westphal, 'Hermeneutics and Holiness', in: Oliver D. Crisp & Michael C. Rea (eds.), *Analytic Theology. New essays in the philosophy of theology*, Oxford/New York/etc:

Oxford University Press 2009, 265-279, with the response to this chapter by Rea in the introduction to this volume, p. 7-12.

Evaluatie

Er wordt een schriftelijk examen afgenomen tijdens de examenperiode in juni. Voor het examen moeten capita selecta van Zwiep, Tussen tekst en lezer deel I en II worden bestudeerd. Tevens zal de tijdens de colleges behandelde stof getoetst worden.

De stof van Zwiep wordt al tijdens de cursus doorgewerkt. Op de ETF Virtual Campus komt een overzicht van de te lezen paragrafen uit Zwiep ter voorbereiding van het bijbehorende college. Tijdens de cursus wordt aan het begin van elk college een student gevraagd de voorbereide stof kort te presenteren, en twee anderen om daarop te reageren.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	33 uur
• Voorbereiding colleges	33 uur

Becijfering

• Participatie	15%
• Schriftelijk examen	70%
• Presentatie en reactie	15%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Inleiding Grieks [IGR]

Docent: J. van Nes

Vakgroep: NT

Opleiding: Bachelor 1

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 7

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: tussentijdse toetsen, schriftelijk examen, participatie

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1+2

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten kennismaken met de grammatica en het vocabularium van het nieuwtestamentisch Grieks. Verschillende fonetische, morfologische, syntactische en semantische aspecten zullen aan de orde komen, zoals (1) de uitspraak van Griekse letters en woorden, (2) het systeem van inflectie, (3) functies van de naamvallen en (4) het vertalen van zinnen uit het Nieuwe Testament (NT). Ook maken studenten kennis met de zogenaamde valentiemethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de plaats van nieuwtestamentisch Grieks binnen de Bijbelwetenschappen;
- elementaire aspecten van de grammatica van het nieuwtestamentisch Grieks;
- de betekenis(sen) van meer dan 550 verschillende woorden uit het vocabularium van het Griekse NT;
- de basisbegrippen en basisprincipes van de valentiemethode;
- relevante academische hulpbronnen om het Griekse NT te kunnen vertalen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de basisprincipes van de valentiemethode toe te passen op de Griekse tekst van het NT;
- eenvoudige zinnen uit het Griekse NT te analyseren en te vertalen zonder academische hulpbronnen;
- complexe zinnen uit het Griekse NT te analyseren en te vertalen met behulp van academische hulpbronnen.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Griekse NT te raadplegen;
- het Griekse NT te analyseren met behulp van de valentiemethode;
- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen;
- in academische hulpbronnen te investeren voor een levenslange studie van het Griekse NT.

Verplichte literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Vleugels, G., et al. *Reader Inleiding Grieks*, red. J. van Nes. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Aanbevolen literatuur

- Black, D. A. *Linguistics for Students of New Testament Greek: A Survey of Basic Concepts and Applications*, 2^e ed. Grand Rapids, MI: Baker, 1995; repr. 2000.
- DeMoss, M. S. *Pocket Dictionary for the Study of New Testament Greek*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2001.
- Hensels, P. M. *Nieuwtestamentisch Grieks: Een beknopte grammatica*. Bussum: Coutinho, 2008.
- Metzger, B. M. *Lexical Aids for Students of New Testament Greek*. Grand Rapids, MI: Baker, 1998.
- Nestle, E., B. Aland et al. (eds.). *Novum Testamentum Graece*. 28^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.
- Silzer, P. J., and T. J. Finley. *How Biblical Languages Work: A Student's Guide to Learning Hebrew and Greek*. Grand Rapids, MI: Kregel, 2004.

Evaluatie

Voor het schriftelijk examen dient de volledige inhoud van het cursusboek gekend zijn. Ook dient de student ter voorbereiding op het schriftelijk examen een vijftal tussentijdse toetsen

af te leggen waarin (gradueel) de inhoud van het cursusboek wordt getoetst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	42 uur
• Oefeningen maken en voorbereiden	154 uur

Becijfering

• Participatie	15%
• Tussentijdse toetsen	35%
• Schriftelijk examen	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Inleiding Hebreeuws [IHEB]

Docent: K. van Bekkum (titularis), D. Van Acker	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: OT	Toetsvorm: tussentijdse toetsen, schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 1	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1+2
Studiepunten: 7	

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten kennismaken met de grammatica en het vocabularium van het oudtestamentisch Hebreeuws. Verschillende fonetische, morfologische, syntactische en semantische aspecten zullen aan de orde komen, zoals (1) het lezen van Hebreeuwse letter- en klinkertekens, (2) de inflectie van het naamwoord, (3) het werkwoordstelsel en (4) het vertalen van zinnen uit het Oude Testament (OT). Ook maken studenten kennis met de zogenaamde valentiemethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de plaats van oudtestamentisch Hebreeuws binnen de Bijbelwetenschappen;
- elementaire aspecten van de grammatica van het oudtestamentisch Hebreeuws;
- de betekenis(sen) van meer dan 400 verschillende woorden uit het vocabularium van het Hebreeuwse OT;
- de basisbegrippen en basisprincipes van de valentiemethode;
- relevante academische hulpbronnen om een passage uit het Hebreeuwse OT te kunnen vertalen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de basisprincipes van de valentiemethode toe te passen op de Hebreeuwse tekst van het OT;
- eenvoudige zinnen uit het Hebreeuwse OT te analyseren en te vertalen zonder academische hulpbronnen;
- complexe zinnen uit het Hebreeuwse OT te analyseren en te vertalen met behulp van academische hulpbronnen.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Hebreeuwse OT te raadplegen;
- het Hebreeuwse OT te analyseren met behulp van de valentiemethode;
- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen;
- in academische hulpbronnen te investeren voor een levenslange studie van het Hebreeuwse OT.

Verplichte literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Van Acker, D. *Reader Inleiding Hebreeuws*. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Aanbevolen literatuur

- Broers, P. D. H. *Woordenboek van het Bijbels Hebreeuws*. Nieuw-Lekkerland: De Haan, 2007.
- Elliger, K., en W. Rudolph. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, 5^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997.
- Clines, D. J. A. *The Concise Dictionary of Classical Hebrew*. Sheffield: Phoenix Press, 2009.
- Joüon, P., en T. Muraoka. *A Grammar of Biblical Hebrew*, 2^e ed. Subsidia Biblica 27. Roma: PIB, 2006.
- Kohlenberger, J. R. *Interlinear NIV Hebrew-English Old Testament*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2003.
- Lettinga, J. P., M. F. J. Baasten en W. Th. van Peursen. *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws*, 12^e ed. Leiden: Brill, 2012.
- Van Pelt, M. V. *The Vocabulary Guide to Biblical Hebrew*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2003.
- Beall, T. S., C. S. Smith, en W. A. Banks. *Old Testament Parsing Guide*, 2^e ed. Nashville, TN: Broadman & Holman, 2000.
- Silzer, P. J. and T. J. Finley. *How Biblical Languages Work: A Student's Guide to Learning Hebrew and Greek*. Grand Rapids, MI: Kregel, 2004.

Evaluatie

Voor het schriftelijk examen dient de volledige inhoud van het cursusboek gekend zijn met bijzondere focus op de tekstlezing uit het tweede semester. Ook dient de student ter voorbereiding op het schriftelijk examen een vijftal tussentijdse toetsen af te leggen waarin (gradueel) de inhoud van het cursusboek wordt getoetst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	42 uur
• Oefeningen maken en voorbereiden toetsen en examen	154 uur

Becijfering

• Participatie	15%
• Tussentijdse toetsen	35%
• Schriftelijk examen	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en cijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese [IMBE]

Docent: K. van Bekkum, J.D. Otten

Werkvorm: hoorcollege, werkcollege

Vakgroep: OT, NT

Toetsvorm: paper

Opleiding: Bachelor 1

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 2

Studiepunten: 4

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

De student wordt geacht gelijktijdig Inleiding Grieks en Inleiding Hebreeuws te volgen.

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten kennismaken met de theorie en praktijk van de Bijbelexegese. Verschillende exegetische methoden en hun basisstappen zullen worden toegelicht. Ook zullen beschikbare (digitale) hulpbronnen geïntroduceerd worden die de student in staat stellen om zelf wetenschappelijk verantwoorde exegeses van de Bijbel te maken.

Doelstellingen*Cognitieve doelstellingen*

Na het volgen van deze cursus kent de student:

- de plaats van exegese binnen de Bijbelwetenschappen;
- de betekenis(en) van taalkundige en exegetische termen;
- een definitie en verschillende doelen van Bijbelexegese;
- een beknopte geschiedenis van de Bijbelexegese;
- het verschil tussen diachronische en synchronische methoden van de Bijbelexegese;
- de basisstappen van verschillende diachronische en synchronische methoden van de Bijbelexegese;
- de waarde, het potentieel, en de beperkingen van diachronische en synchronische methoden van de Bijbelexegese;

- relevante hulpbronnen voor Bijbelexegese, zoals Bijbel software, wetenschappelijke artikelen, monografieën, encyclopedieën, commentaren, etc.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het volgen van deze cursus is de student in staat:

- kritische vragen aan een Bijbeltekst te stellen om deze zodoende in de eigen context beter te kunnen verstaan;
- de juiste exegetische methode toe te passen op een bepaalde Bijbeltekst;
- de juiste exegetische hulpbronnen te selecteren en te lokaliseren voor het bestuderen van een bepaalde Bijbeltekst;
- Bijbelse teksten in hun oorspronkelijke taal te bestuderen en hun waarde voor het exegetisch proces te bepalen;
- de basisstappen van verschillende exegetische methoden toe te passen op een gegeven Bijbeltekst;
- populairwetenschappelijke Bijbelexegeses kritisch te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Na het volgen van deze cursus is de student gemotiveerd om:

- methodisch op Bijbelteksten te reflecteren;
- exegetisch geïnformeerde studies voor te bereiden;
- zijn/haar exegetische vaardigheden te blijven ontwikkelen;
- in exegetische hulpmiddelen te investeren voor een levenslange studie van de Bijbel.

Verplichte literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Fee, G.D. *New Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors*, 3rd ed. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2002, pp. 1-131.
- Stuart, D. *Old Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors*, 4th ed. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2009, pp. 1-62.

Aanbevolen literatuur

- Carson, D.A. *Exegetical Fallacies*. 2nd ed. Grand Rapids, MI: Baker, 1996.
- Evans, C.A. *Ancient Texts for New Testament Studies: A Guide to the Background Literature*. Peabody, MA: Hendrickson, 2005.
- Hayes, J.H. and C.R. Holladay. *Biblical Exegesis: A Beginner's Handbook*, 3rd ed. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2007.
- Moyise, S. *Introduction to Biblical Studies*. 3rd ed. London/New York: Bloomsbury, 2013.
- Reid, D.G., et al. (eds.). *The IVP Bible Dictionary Series*. 8 vols. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1992-2015.
- Silva, M., (eds.). *New International Dictionary of New Testament Theology & Exegesis*. 5 vols. 2nd ed. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2014.
- Sparks, K.L. *Ancient Texts for the Study of the Hebrew Bible: A Guide to the Background Literature*. Peabody, MA: Hendrickson, 2005.
- Van Gemeren, W.A., et al. (eds.). *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis*. 5 vols. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1997.

Evaluatie

Voor het succesvol afronden van dit opleidingsonderdeel dient de student op zelfstandige wijze twee exegetische papers over een (nader te bepalen) oud- en nieuwtestamentisch tekstgedeelte te schrijven. Hierbij gelden de volgende richtlijnen:

- Schrijf de papers in correct Nederlands;
- Maak gebruik van een (1) titelpagina, (2) inhoudsopgave, (3) inleiding, (4) hoofdtekst, (5) conclusie, en (6) bibliografie;
- Gebruik lettertype Times New Roman, grootte 12 in de tekst en 10 in de voetnoten;
- Volg de stijl van Turabian voor wat betreft formaat en bronvermelding (zie het voorbeeld op de ETF Virtual Campus);
- Gebruik voor iedere paper niet meer dan 3000 woorden (inclusief voetnoten, exclusief bibliografie);
- Lever de papers in via Turnitin.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur	16 uur
• Papers	72 uur

Becijfering

• Exegetische paper OT	50%
• Exegetische paper NT	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oriëntatie Godsdienstwetenschappen en Missiologie [OGM]

Docent: P.R. Boersema, E.W. van de Poll

Werkvorm: hoorcollege

Vakgroep: GM

Toetsvorm: schriftelijk examen, mondeling examen

Opleiding: Bachelor 1

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 2

Studiepunten: 4

Inhoud

De volgende thema's worden inleidend behandeld:

- De methodologie van Godsdienstwetenschappen en de methodologie van Missiologie.
- Een inleidende verkenning van het jodendom, de islam en de Aziatische religies, en van enkele godsdienstige ontwikkelingen in de samenleving.
- Een inleiding in de missiologie als wetenschappelijke discipline, een overzicht van de hoofdthema's van de missiologie, vooral in de evangelische zending wereldwijd, zoals de communicatie van het Evangelie in een postmoderne context.
- Een Bijbeltheologische verkenning van de opdracht van de Kerk in de wereld

- Recente ontwikkelingen in het denken over missiologie en de missionaire praktijk, aan de hand van enkele toonaangevende oecumenische en evangelische documenten over missie en evangelisatie.

De hoorcolleges worden in het gedeelte Godsdienstwetenschap ondersteund door de tekst van het handboek *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa*. Daarnaast is er een Leesbundel met klassieke teksten en artikelen uit tijdschriften die een actueel thema bespreken. Deze Leesbundel is beschikbaar op de ETF Virtual Campus

De voorbereiding van de student bestaat uit het lezen van de aangegeven hoofdstukken uit het handboek, plus de artikelen uit de Leesbundel die bij elk college staan vermeld.

De rode draad van hoorcolleges in het gedeelte Missiologie wordt gevormd door de cursusboeken *Goed Nieuws Gaandeweg* en *Beknopte Inleiding in de Missiologie*.

De voorbereiding van de student bestaat uit het lezen van de aangegeven hoofdstukken uit deze boeken, en het maken van tussentijdse opdrachten met betrekking tot enkele geselecteerde teksten, bijvoorbeeld uit het inmiddels klassieke boek *The Mission of God* van Christopher Wright.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

- Een kennismaking met de twee vakgebieden die in deze cursus worden gecombineerd, en op grond daarvan het onderscheiden van de verschillen tussen de gebruikte methodieken in de godsdienstwetenschappen en in de missiologie;
- Het kennen van cultureel bepaalde wereldbeelden bij het Jodendom, de Islam en Oosterse religies, inclusief de daarbij behorende terminologie;
- Het kunnen toepassen van deze kennis in de omschrijving van concrete gebeurtenissen en ontwikkelingen op het gebied van godsdienstige praktijk en zending.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student is in staat:

- de huidige discussies op het gebied van zending en evangelisatie te verhelderen door deze in een breder Bijbeltheologisch kader te plaatsen;
- gebruik te maken van enkele fundamentele inzichten uit de godsdienstwetenschappen;
- te onderscheiden tussen een theologische en een sociaalwetenschappelijke benadering van kwesties op het gebied van religie en zending.

Attitudedoelstellingen

De student is:

- in staat religie te onderkennen als een middel tot zingeving van het bestaan en daarbij ook eigen religieuze gevoelens en handelingen te benoemen;
- zich bewust van de complexiteit van de multiculturele en multireligieuze samenleving maar kan toch bij een aantal interreligieuze discussiethema's een gefundeerde mening formuleren;
- gemotiveerd bij te dragen aan de uitvoering van de missie van de kerk, en anderen daartoe te stimuleren.

Verplichte literatuur

- Boersema, Pieter, Jaap Hansum, Pieter Siebesma, en Evert Van de Poll. *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009, tweede druk.
- Van de Poll, Evert. *Getuigenis in meervoud: Bijbels theologische beschouwing van de opdracht van de Kerk in de wereld*. Leuven: ETF, versie september 2016. Aan te schaffen bij de receptie.
- Van de Poll, Evert. *Missiologie, een beknopte inleiding* (cursusboek). Leuven: ETF, versie 2014. Aan te schaffen bij de receptie.
- Leesbundel Godsdienstwetenschappen & Missiologie. Leuven: ETF, 2008. Artikelen o.a., M. Douglas, L. Sanneh, P. Berger B. Leonard en K. Armstrong. Deze artikelen staan op de ETF Virtual Campus.
- Leesbundel Missiologie. Belangrijke verklaringen over missie en evangelisatie, plus enkele artikelen, geplaatst op de ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

Godsdienstwetenschappen

- Boersema, Pieter, en Stefan Paas. *Onder spanning, een veelzijdige kijk op veranderingen in kerk en samenleving*. Utrecht: Kok, 2011.
- Smart, Ninian. *Godsdiensten van de wereld*. Kampen: Kok, 2003.
- Neckebrouck, Valeer. *Antropologie van de Godsdienst. De andere zijde*. Leuven: Universitaire Pers, 2008.

Missiologie

- Badenberg, Robert und Friedemann Knödler (Hrsg.). *Reich Gottes und Mission: 'Dein Reich komme...'* (Referate der Jahrestagung 2011 des Arbeitskreises für evangelikale Missiologie, AfeM Reports 19), Giessen, Edition AfeM, 2011.
- Escobar, Samuel. *A Time for Mission. the Challenge for Global Christianity*. Leicester: IVP, 2003.
- Kirk, Andrew. *What is Mission? Theological Explorations*. London: Darton, Longman and Todd, 1999.
- Sexton, Jason S. *Four views on the Church's Mission* (Series Counterpoints Bible & Theology). Grand Rapids: Zondervan, 2017.
- Wiher, Hannes (direction). *Bible et mission 1: vers une théologie évangélique de la mission*. Charols: Excelsis, 2011.
- Wright, Christopher. *The Mission of God: Unlocking the Bible's Grand Narrative*. Nottingham: InterVarsity Press. 2006.
- *Together towards life: mission and evangelism in changing landscapes*, World Council of Churches, text of the Commission of Mission and Evangelisation, adopted in 2012.
- *Cape Town Declaration*, Lausanne Committee on World Evangelisation (LCWE), 2010.

Evaluatie

Mondeling examen over het onderdeel godsdienstwetenschappen dat voor 50% van het eindcijfer telt, en een schriftelijk examen over het onderdeel missiologie dat samen met de tussentijdse opdrachten voor 50% van het eindcijfer telt.

Voor het onderdeel missiologie zal een deel van de evaluatie bestaan uit tussentijdse opdrachten, die in de loop van de cursus dienen te worden ingeleverd.

De verdeling tussen de cijfers voor het examen en de tussentijdse opdrachten zal navenant zijn aan de studie-uren die ervoor nodig zijn. De docent bespreekt dit tijdens de cursus met de studenten.

Studiebelasting

- Contacturen 24 uur
- Tussentijdse opdrachten, bestudering literatuur en collegestof 88 uur

Becijfering

- Mondeling examen godsdienstwetenschap 50%
- Schriftelijk examen en tussentijdse opdrachten missiologie 50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oriëntatie Historische Theologie [OHT]

Docent: A.J. Beck (titularis), A. Prins, L. Terpstra	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: HT	Toetsvorm: presentatie, paper, schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 1	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 4	

Inhoud

Inleiding

Dit onderdeel biedt een overzicht van de belangrijkste kerkhistorische en theologische ontwikkelingen vanaf de vroege kerk tot op de dag van vandaag. Het doel is niet alleen dat de studenten kennis hebben van deze ontwikkelingen, maar ook het belang en de actuele relevantie ervan gaan zien.

Inhoud

Inleiding in de discipline van de kerk-/en theologiegeschiedenis, gevolgd door een globaal overzicht van:

- De Patristieke periode (ca. 100-451)
- De Middeleeuwen en Renaissance (ca. 500-1500)
- De Reformatie en Post-Reformatie (1500-1750)
- De Moderne tijd (1750 – vandaag incl. postmodernisme)

De nadruk zal liggen op sleutelfiguren in de theologie en cruciale ontwikkelingen. De kerkhistorische stof wordt hoofdzakelijk thuis verworven door middel van de overzichtswerken van Alister E. McGrath en Nico van den Akker / Peter Nissen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kent de student(e):

- globaal de belangrijkste ontwikkelingen van de Vroege Kerk; Middeleeuwen; Reformatie; en Nieuwe Kerkgeschiedenis;
- de belangrijkste namen en vakuitdrukkingen uit McGrath en Van den Akker/Nissen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student(e) in staat:

- een eerste, globaal overzicht te geven van de belangrijkste kerkhistorische en theologische ontwikkelingen van de vroege kerk tot op vandaag;
- verbanden te zien tussen huidige (dwaal)leringen en soortgelijke ideeën uit het verleden.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student(e) gemotiveerd:

- zich in de kerkgeschiedenis te verdiepen;
- historische ontwikkelingslijnen te onderkennen;
- bij actuele ontwikkelingen in kerk en theologie naar de historische wortels te vragen.

Aan het einde van het opleidingsonderdeel heeft de student(e) zich ontwikkeld:

- tot een student(e) die oog heeft voor (de relevantie van) historische ontwikkelingen.

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kan de student(e) blijk geven van:

- een (beginnende) interesse in de historische studie;
- inzicht te verwerven in de kerk- en theologiegeschiedenis;
- respect te tonen voor de diverse kerken en theologische stromingen binnen de kerkgeschiedenis;
- in te zien dat het onmogelijk is om zonder kennis van de historische theologie een heldere kijk te hebben op (de situering van) het huidige christendom dat immers zelf deel uitmaakt van de voortgaande geschiedenis van kerk en theologie.

Verplichte literatuur

- Akker, Nico K. van den, en Peter J. A. Nissen. *Wegen en dwarswegen: Tweeduizend jaar christendom in hoofdlijnen*. Amsterdam: Boom, 1999.
- McGrath, Alister E. *Christelijke theologie: Een introductie*. 5de druk. Kampen: Kok, 2008.
- Terpstra, L. *Syllabus Inleiding Historische Theologie*. (wordt beschikbaar gesteld)

Aanbevolen literatuur

- Hart, Trevor A., ed. *The Dictionary of Historical Theology*. Grand Rapids: Eerdmans, 2000.
- Hauschild, Wolf-Dieter. *Lehrbuch der Kirchen und Dogmengeschichte*. 2 Bände. 2. Aufl. Gütersloh: Chr. Kaiser, 2000-2001.
- Hill, J. *De geschiedenis van het christendom*. Kampen: Kok, 2008.
- Kottje, Raymund, Thomas Kaufmann, und Bernd Moeller, Hrsg. *Ökumenische Kirchengeschichte*. 3 Bände. Darmstadt: WBG, 2006-2008.
- Pauly, Wolfgang, Hrsg. *Geschichte der christlichen Theologie*. Darmstadt: WBG, 2008.

Evaluatie

Aan het eind van de collegereeks volgt een schriftelijk examen.

Tevens dient er gedurende de collegereeks een paper vervaardigd te worden over een persoon of gebeurtenis uit de kerk- en theologiegiedenis. Aan de hand van deze paper wordt een korte presentatie gegeven (10 min.). De inleverdatum van de paper en het houden van de presentatie is gekoppeld aan de collegereeks.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Verdiepende opdracht	22 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	66 uur

Becijfering

• Paper en presentatie	20%
• Schriftelijk examen	80%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oriëntatie Nieuwe Testament [ONT]

Docent: M. Webber

Vakgroep: NT

Opleiding: Bachelor 1

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: discussie, opdrachten, schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Inhoud

Een kennismaking met het nieuwtestamentische vakgebied, met zijn plaats en aandeel in de theologische wetenschap, met de subdisciplines binnen dit vakgebied, hun samenhang en diversiteit, met de belangrijkste en meest actuele thema's en discussies.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel zou de student het volgende moeten kennen:

- de plaats die de studie van het Nieuwe Testament inneemt in de theologische wetenschap;
- de deelgebieden waaruit de nieuwtestamentische wetenschap bestaat en het aandeel dat elk van deze gebieden heeft in het geheel;
- de opbouw van elk van deze deelgebieden;
- de belangrijkste en meest actuele thema's en discussies binnen het nieuwtestamentisch vakgebied en de belangrijkste posities die worden ingenomen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel zou de student in staat moeten zijn:

- zich een indruk te vormen van de weg die moet worden afgelegd om zich gedocumenteerd te positioneren in de nieuwtestamentische discipline en subdisciplines;
- de vaktaal te begrijpen en te gebruiken.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel zou de student gemotiveerd moeten zijn om:

- zich te oriënteren vooraleer zich te positioneren;
- keer op keer de hermeneutische cirkel te volgen: analyse volgt op synthese en synthese volgt op analyse, waarbij steeds meer helderheid ontstaat;
- de eigen grenzen te kennen en te verrekenen;
- gefundeerd te nuanceren en te relativieren.

Verplichte literatuur

- Puskas, Charles B. and C. Michael Robbins. *An Introduction to the New Testament*. 2de ed. Eugene, OR: Cascade Books, 2011.
- Roukema, Riemer. "Interim Conclusions and New Questions." In *Jesus, Gnosis and Dogma*, 114-20. Vertaald door Saskia Deventer-Metz. Londen: T&T Clark, 2010.
- Artikelen gepubliceerd binnen de laatste 10 jaar, beschikbaar via de EBSCO en Proquest databanken.

Aanbevolen literatuur

- Baird, William. *History of New Testament Research*. 3 vols. Minneapolis, MN: Fortress Press, 1992-2013.
- Bazylinski, Stanislaw. *A Guide to Biblical Research*, Subsidia Biblica 36. 2nd ed. Rome: Gregorian and Biblical Press, 2009.
- Bellinzoni, Arthur J. *The New Testament. An Introduction to Biblical Scholarship*. Eugene, OR: Wipf and Stock, 2016.
- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- *Novum Testamentum Graecum*. 27e & 28e edities. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.
- Roukema, Riemer. *Jesus, Gnosis and Dogma*. Vertaald door Saskia Deventer-Metz. Londen: T&T Clark, 2010.

Evaluatie

Van iedere student wordt verwacht dat hij/zij deelneemt aan de klassikale discussies. Ten tweede moet elke student een korte reactie schrijven (800 woorden) naar aanleiding van een bepaald artikel. Ook moet iedere student een korte paper (2000 woorden) schrijven over een gekozen vraagstuk binnen een deelgebied. De uiterste inleverdata zullen worden gepland binnen de examenperiode. Tot slot is er een schriftelijk examen. In geval van herexamen wordt het gehele cijfer bepaald door een mondeling examen. Naast het boek van Puskas & Robbins (50%) is er in dit examen bijzondere aandacht voor twee gekozen deelgebieden (50%).

Studiebelasting

- Contacturen

24 uur

• Lezen van artikel en schriftelijke reactie	25 uur
• Schrijven van paper over gekozen deelgebied	30 uur
• Literatuurstudie en voorbereiding discussies en examen	33 uur

Becijfering

• Klassikale discussies	15%
• Schriftelijke reactie	20%
• Paper	30%
• Schriftelijk examen	35%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oriëntatie Oude Testament [OOT]

Docent: H.J. Koorevaar, B. Kilchör, K. van Bekkum	Werkvorm: hoorcollege
Vakgroep: OT	Toetsvorm: mondeling examen, werkstuk
Opleiding: Bachelor 1	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 4	

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

- De student wordt geacht gelijktijdig Inleiding Hebreeuws (7 ECTS) te volgen.

Inhoud

- De plaats van het Oude Testament binnen de theologie.
- Overzicht van de verschillende disciplines van de oudtestamentische wetenschap.
- Enige belangrijke onderwerpen uit het Oude Testament en de oudtestamentische wetenschap worden nader bekeken. Er worden hierbij verschillende lijnen door het Oude Testament of een discipline getrokken. Het gaat om de volgende onderwerpen: het literaire lezen, geografie van Palestina, canon, tekst en tekstkritiek, chronologie, historiografie en Pentateuchkritiek.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student leert:

- welke plaats de studie van het Oude Testament inneemt in de theologische wetenschap;
- uit welke deelgebieden de oudtestamentische wetenschap bestaat en wat kort de taak van elk is;
- enige belangrijke onderwerpen uit het Oude Testament wat uitgebreider te kennen;

- een grondslag te verwerven om de inhoud van het Oude Testament op historisch, natuurkundig, zedelijk en theologisch vlak te waarderen en voor het eigen geestelijke leven toe te passen;
- door enige opdrachten op literair gebied met het Oude Testament te werken, en tegelijk ervaring op te doen zich te documenteren;
- de vaktaal te begrijpen en te gebruiken.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student is in staat:

- door enige opdrachten op literair gebied met het Oude Testament te werken, en tegelijk ervaring op te doen zich te documenteren;
- een grondslag te verwerven om de inhoud van het Oude Testament op historisch, natuurkundig, zedelijk en theologisch vlak te waarderen en voor het eigen geestelijke leven toe te passen.

Attitudedoelstellingen

- Door het vertrouwen in en het respect voor het Oude Testament krijgt de student een opwekking mee om God en zijn gebod te waarderen en liefde te krijgen voor gezag;
- De cursus stimuleert de student tot grotere liefde en wijder begrip voor het OT, niet alleen in het eigenlijke uitleggen van de tekst, en het gebruik van het OT voor persoonlijke geestelijke groei, maar bovenal om te beseffen dat het NT het OT ontvouwt, en om zodoende de Persoon van Jezus Christus beter te verstaan en te eren als Messias en Verlosser die eerst aan de wereld was beloofd door Israël en dan ook is gegeven aan de kerk.

Verplichte literatuur

- Fokkelmann, J., *Reading Biblical narrative: an introductory guide*. Louisville: Westminster John Knox Press, 1999.
- Houtman, C. "De Pentateuch." In *Bijbels Handboek IIA: Het Oude Testament*, hoofdredactie door A. S. van der Woude, 279-332. Kampen: J. H. Kok, 1982 of later.
- Koorevaar, Hendrik J. *Oriëntatie in het Oude Testament*. Versie 7.3. Leuven: Evangelische Theologische Faculteit, 2019-2020.
- Long, V. Philips. "Historiography of the Old Testament." In *The Face of Old Testament Studies: A Survey of Contemporary Approaches*, edited by David W. Baker and Bill T. Arnold, 145-175. Grand Rapids: Baker, 1999.
- Negenman, J. H. "Geografie van Palestina." In *Bijbels Handboek I: De wereld van de bijbel*, hoofdredactie door A. S. van der Woude, 11-37. Kampen: J. H. Kok, 1981 of later.

Aanbevolen literatuur

- Archer, G. L. *A Survey of Old Testament Introduction*. Chicago: Moody Press, 1994.
- Baker, David W., and Bill T. Arnold, eds. *The Face of Old Testament Studies: A Survey of Contemporary Approaches*. Grand Rapids: Baker, 1999.
- Dreytza, M., Hilbrands, W., and Schmid, H. *Das Studium des Alten Testaments. Eine Einführung in die Methoden der Exegese*. Wuppertal: R. Brockhaus, 2007².
- Dillard, R., & Longman, T., *Inleiding tot het Oude Testament*. Heerenveen: Groen, 2002.
- Harrison, R. K. *Introduction to the Old Testament*. Peabody: Prince Press, 1999.

- Longman III, T., "Literary Approaches to Old Testament Study." In *The Face of Old Testament Studies: A Survey of Contemporary Approaches*, edited by David W. Baker and Bill T. Arnold, 97-115. Grand Rapids: Baker, 1999.

Evaluatie

Het mondelinge examen in januari gaat over de voorgeschreven bladzijden van de verplichte literatuur en over de colleges in de klas (PowerPoint). Het werkstuk wordt vóór zaterdag 14 december 2019 ingeleverd.

Een student die gemiddeld niet geslaagd is, doet het betreffende werk opnieuw: een herexamen in augustus over dezelfde stof en het werkstuk vóór zaterdag 15 augustus 2020.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Werkstuk	10 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	78 uur

Becijfering

• Werkstuk	25%
• Mondeling examen	75%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oriëntatie Praktische Theologie [OPT]

Docent: J. Barentsen, M.C.D. Wittenberg

Vakgroep: PT

Opleiding: Bachelor 1

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: opdrachten, mondeling examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Inhoud

Het vakgebied praktische theologie wordt inhoudelijk bestudeerd en gepositioneerd binnen het bredere spectrum van theologische disciplines. De ontwikkeling van praktische theologie als discipline en de betekenis voor kerk/gemeente en samenleving wordt bestudeerd. De verschillende deelgebieden van praktische theologie krijgen aandacht, inclusief de sociale wetenschappen die daar bij passen. Er worden praktisch-theologische kaders aangereikt om theologie en sociale wetenschappen als vruchtbare partners in een praktijktheorie te combineren, met daarbij behorend een concreet praktisch-theologische methodologie om de praktijk te bestuderen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdlijnen en achtergronden van het ontstaan, de geschiedenis en de eigenheid van de praktische theologie;
- een aantal verschillende scholen en stromingen binnen de praktische theologie;
- de verschillende subdisciplines van de praktische theologie met bijbehorende sociale wetenschappen, zoals pastoraat en pastorale theologie (poimeniek en pastorale zorg), godsdienstpedagogiek en catechetiek, spiritualiteit, liturgiek en homiletiek, gemeenteopbouw en geestelijk leiderschap.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- een praktisch-theologische analyse van een concrete kerkelijke situatie op te starten;
- de kerkelijke praktijk te toetsen aan de hand van verschillende praktisch-theologische modellen, rekening houdend met de opdrachtgever (kerk / organisatie);
- de eigen theologische positie binnen de praktische theologie te bepalen.

Attitudedoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- zich te verdiepen in de individuele en gemeenschappelijke geloofspraxis als vindplaats van het goddelijke zowel als het menselijke handelen;
- een reflectieve grondhouding te ontwikkelen rondom de relatie theorie-praxis;
- een praktisch-theologische methodologie te gronden in een christelijke spiritualiteit.

Verplichte literatuur

- Osmer, Richard R. *Practical Theology: An Introduction*. Grand Rapids: Eerdmans, 2008.
- Ruijter, Kees de. *Meewerken met God: Ontwerp van een gereformeerde praktische theologie*. Kampen: Kok, 2005.
- Ward, Pete. *Introducing Practical Theology: Mission, Ministry, and the Life of the Church*. Grand Rapids, MI: Baker, 2017.
- Een digitale reader (zie ETF Virtual Campus) voor de opdrachten

Aanbevolen literatuur

- Ballard, Paul H., and John Pritchard. *Practical Theology in Action: Christian Thinking in the Service of Church and Society*. London: SPCK, 1996.
- Cameron, Helen, ed. *Talking about God in Practice: Theological Action Research and Practical Theology*. London: SCM Press, 2010.
- Cartledge, Mark J. *The Mediation of the Spirit: Interventions in Practical Theology*. Pentecostal Manifestos. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2015.
- Conner, Benjamin T. *Practicing Witness: A Missional Vision of Christian Practices*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2011.
- Dillen, Annemie and Stefan Gärtner. *Praktische theologie: Verkenningen aan de grens*. Leuven: Lannoo Campus, 2015.
- Immink, Gerrit. *In God geloven: Een praktisch-theologische reconstructie*. Zoetermeer: Meinema, 2003.
- Miller McLemore, Bonnie (ed.). *The Wiley-Blackwell Companion to Practical Theology*. Malden, MA: Wiley-Blackwell, 2012.
- Routhier, Gilles en Marcel Viau, ed. *Précis de Théologie Pratique*. Montreal: Novalis, 2007.

- Scharen, Christian. *Fieldwork in Theology: Exploring the Social Context of God's Work in the World*. The Church and Postmodern Culture. Grand Rapids, MI: Baker, 2015.
- Stadelmann, Helge en Stefan Schweyer. *Praktische Theologie. Ein Grundriss für Studium und Gemeinde*. Giessen: Brunnen, 2017.

Basisboeken methodiek

- Baarda, D. B., M. P. M. de Goede, en A. G. E. van der Meer-Middelburg. *Basisboek interviewen: Handleiding voor het voorbereiden en afnemen van interviews*. 3de druk. Groningen: Noordhoff, 2012.
- Swinton, John, and Harriet Mowat. *Practical Theology and Qualitative Research Methods*. London: SCM Press, 2006.
- Verhoeven, Nel. *Wat is onderzoek? Praktijkboek voor methoden en technieken*. 5de ed. Den Haag: Boom Lemma, 2014.

Evaluatie

Osmer, de Ruijter en Ward dienen grotendeels te worden gelezen (de selecties worden in of voor het eerste college doorgegeven); en verder een selectie uit de reader voor diverse onderdelen, zoals aangegeven tijdens de colleges.

De studenten werken in tweetallen aan een aantal literatuur-, praktijk- en integratieopdrachten. Elke student presenteert minimaal twee van deze opdrachten tijdens de colleges, met het oog op formatieve feedback voor de hele groep. Met deze feedback worden de opdrachten verder uitgewerkt en gebundeld ingeleverd op de eerste dag van de examenperiode.

Het examen is mondeling waarin de student op de hoofdlijnen van de stof wordt getoetst en waarin de student eventueel wordt bevraagd over de ingeleverde opdrachten.

Een herexamen bestaat uit het opnieuw volbrengen van elk onvoldoende onderdeel. De vorm en onderwerpen worden in overleg met de docent vastgesteld. De inleverdatum is de eerste maandag van de examenperiode.

Tijdens de colleges wordt de stof interactief besproken. Van de student wordt verwacht dat hij of zij zich voorbereidt door de aangegeven stof vóór de colleges door te nemen. Actieve participatie tijdens discussies is essentieel en wordt mede gewogen bij de beoordeling van ingeleverd werk.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	43 uur
• Groepsopdrachten praktische theologie	45 uur

Becijfering

• Mondeling examen	50%
• Groepsopdrachten	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en cijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oriëntatie Systematische Theologie [OST]

Docent: S.C. van den Heuvel, gastdocent(en)	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: ST	Toetsvorm: leesverslag, schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 1	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 4	

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel geldt als oriëntatie waarbij geen theologische kennis wordt verondersteld. De student(e) maakt kennis met het brede werkveld van de Systematische Theologie in het algemeen en de dogmatiek in het bijzonder. Hier gaat de aandacht vooral naar de prolegomena van de dogmatiek. Een aantal theologische *loci* wordt klassikaal besproken n.a.v. opgegeven literatuur.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het eind van de cursus is/heeft de student:

- in staat om het nut en grenzen van Systematische Theologie aan te tonen;
- inzicht in de wisselwerking tussen bijbel, kerkelijke traditie en theologie;
- in staat primaire geloofsbeleving en secundaire reflectie op het geloof van elkaar te onderscheiden;
- basiskennis van de eigenheid van evangelische dogmatiek;
- kennis gemaakt met de grote thema's van de systematische theologie.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het eind van de cursus kan/heeft de student:

- synthetisch en logisch denken;
- theologische literatuur in het Nederlands en het Engels wetenschappelijk verwerken;
- inzicht in de methodiek van Systematische Theologie en kennis van de terminologie;
- de evangelische theologie situeren binnen het bredere raamwerk van de christelijke theologie.

Attitudedoelstellingen

Aan het eind van de cursus is de student gemotiveerd om:

- essentiële geloofspunten en bijkomstigheden beter van elkaar onderscheiden;
- te werken met een basisstructuur voor het communiceren van het christelijke geloof.

Verplichte literatuur

- Horton, Michael. *Pilgrim Theology: Core Doctrines for Christian Disciples*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2013.
- Een aantal geselecteerde artikelen op de ETF Virtual Campus

Aanbevolen literatuur

- Beek, A. van de. *Van Kant tot Kuitert: De belangrijkste theologen uit de 19de en 20ste eeuw*. Kampen: Kok, 2006.

- André Birmelé, et Pierre Buhler. *Introduction à la théologie systématique*. Genève: Labor et Fides, 2008.
- Bloesch, Donald G. *A Theology of Word and Spirit: Authority and Method in Theology*. Downers Grove: InterVarsity Press Academic, 2005.
- Franke, John R. *The Character of Theology: An Introduction to Its Nature, Task, and Purpose*. Grand Rapids: Baker Academic, 2005.
- Grenz, Stanley. *Who Needs Theology? An Invitation to the Study of God*. Downers Grove: InterVarsity Press, 1996.
- McGrath, Alister. *Christelijke theologie: Een introductie*. 5de ed. Kampen: Kok, 2008
- Nullens, Patrick, en Raymond Volgers. *Tussen twee werelden: Een kennismaking met de christelijke theologie*. Almere: Coconut, 2010.
- Olson, Roger. *The Westminster Handbook to Evangelical Theology*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2004.
- Thorsen, Donald A. D. *The Wesleyan Quadrilateral: Scripture, Tradition, Reason and Experience as a Model of Evangelical Theology*. Lexington, KY: Emeth Press, 1990.

Evaluatie

De evaluatie wordt onderverdeeld in twee delen. Ten eerste zal er in de examenperiode aan het einde van het semester een schriftelijk examen ingelast worden. De leerstof voor dit examen bestaat uit de geziene lesstof in Deel I van de colleges en het aangegeven boek van Horton.

Het tweede onderdeel van de evaluatie bestaat uit reflectieverslagen die door de student geschreven moet worden over colleges in Deel II (capita selecta) – over elk gastcollege schrijft de student een reflectie van zo'n 500 woorden. De reflectieverslagen dienen uiterlijk op de eerste dag van de examenperiode te worden ingeleverd.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Secundaire literatuur	10 uur
• Voorbereiding capita selecta	8 uur
• Reflectieverslagen capita selecta	15 uur
• Tekstboek Horton	55 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	50%
• Reflectieverslagen	35%
• Participatie/discussie	15%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Studie- en Onderzoeksmethoden [SOM]

Docent: M. Verhoeff

Vakgroep: ST

Opleiding: Bachelor 1

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoor- en werkcollege, practica

Toetsvorm: opdrachten

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Vereiste voorkennis

Dit opleidingsonderdeel wordt aangeboden aan bachelorstudenten van het eerste jaar en veronderstelt elementaire vaardigheden voor studie en onderzoek zoals ontwikkeld in het secundair onderwijs.

Inhoud

Naast een inleiding in de (evangelische) theologie, geeft dit opleidingsonderdeel richtlijnen voor het zoeken en bijhouden van relevante primaire en secundaire literatuur en voor het maken van goede samenvattingen. Verder gaat dit opleidingsonderdeel in op het verschil tussen oriënterend, globaal, grondig en kritisch lezen. Ook worden verschillende schrijftechnieken behandeld en is er onder meer aandacht voor het redigeren van een tekst, het integreren van verschillende teksten en het formuleren van eigen commentaar bij een tekst. Verder wordt aandacht aan de argumentatieleer gegeven. Hierbij maakt de student kennis met het format voor werkstukken dat op de ETF gebruikt wordt ("Turabian" stijl). Ten slotte leert de student ook alternatieve vormen van presentatie.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student(e) in staat:

- aan te geven hoe een theologisch onderwerp bevraagd, onderzocht en verdiept kan worden vanuit verschillende invalshoeken (vanuit de Bijbelwetenschappen, de systematische, historische, praktische theologie en godsdienstwetenschappen en missiologie);
- het onderscheid tussen academische en populaire literatuur aan te geven;
- het onderscheid tussen primaire en secundaire bronnen aan te geven;
- het belang van het in kaart brengen van zijn/haar eigen vooronderstellingen aan te geven;
- aan te geven waarom en in hoeverre in de theologie niet alleen boeken maar ook field studies, enquêtes enz. belangrijk zijn;
- aan te geven in welke mate een primaire of secundaire bron echt neutraal kan zijn.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student(e) in staat:

- een theologisch onderwerp voor een werkstuk te bedenken;
- op een systematische manier relevante informatie op te zoeken, te selecteren, ordenen en verwerken;
- wegwijs te worden in een theologische bibliotheek;
- wegwijs te worden in online databases;
- de betekenis van afkortingen van theologische literatuur uit te zoeken;

- het geleerde in een geschreven werkstuk te presenteren, met inachtneming van de geldende normen en richtlijnen voor schriftelijke, wetenschappelijke presentaties (o.a. gebruik van Turabian);
- bekwaam en met vertrouwen theologische onderwerpen te onderzoeken;
- een bron doelgericht met een gepaste methodologie te verwerken;
- in een korte tijd te beslissen of een bron al dan niet waardevol is voor de onderzoeksopzet;
- kritisch met primaire en secundaire bronnen om te gaan;
- de argumentatie van anderen te begrijpen en drogredeneringen te ontdekken;
- zelf juist te argumenteren en drogredenering te vermijden;
- een presentatie van zijn/haar onderzoek voor te bereiden;
- de resultaten van zijn/haar onderzoek gepast te presenteren.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student(e) gemotiveerd om:

- theologische onderwerpen te bedenken;
- theologische onderwerpen grondig te onderzoeken;
- zijn/haar taal om onderzoeksresultaten schriftelijk of mondeling te presenteren zo goed mogelijk te verzorgen;
- de deontologie van wetenschappelijk onderzoek te respecteren (bijv. met betrekking tot copyright, plagiaat ...);
- de resultaten van zijn/haar onderzoek in een mondelinge en/of schriftelijke presentatie aan anderen door te geven.

Verplichte literatuur

- Jong, Joy de. *Handboek academisch schrijven: In stappen naar een essay, paper of scriptie*. Bussum: Coutinho, 2011. (Ook beschikbaar in het Engels: *Effective Strategies for Academic Writing*. Bussum: Coutinho, 2017).
- Turabian, Kate L. *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations: Chicago Style for Students and Researchers*. Chicago Guides to Writing, Editing, and Publishing. Geredigeerd door Wayne C. Booth et al. 9th ed. Chicago: University Of Chicago Press, 2018.
- Documenten van de docent, te vinden op ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

- Collins, Billie J., Bob Buller, John F. Kutsko, eds. *The SBL Handbook of Style. For Biblical Studies and Related Disciplines*, 2nd ed. Atlanta: SBL Press, 2014.
- Wachter, Lieve de, en Carolien Van Soom. *Academisch schrijven: Een praktische gids*. 4de ed. Leuven: Acco, 2014.
- Eco, Umberto. *Hoe schrijf ik een scriptie?* 15e ed. Amsterdam: Bert Bakker, 2015.
- Kuypers, G. *ABC van een onderzoeksopzet*. Bussum: Coutinho, 2003.
- Louwerse, Cees. *Studeren kun je leren: Een werkboek voor studerende in het hoger onderwijs*. 6de ed. Nijkerk: Intro, 1992.
- Louwerse, Cees. *Studeer actief: Wegwijzer voor de beginnende student*. Nijkerk: Intro, 2011.
- Vyhmeister, Nancy J. *Your Guide to Writing Quality Research Papers: For Students of Religion and Theology*. 3rd ed. Grand Rapids: Zondervan, 2014.

Evaluatie

De student schrijft een paper in meerdere stappen. Verschillende deelopdrachten (zoals schrijven van abstract in groep, geannoteerde bibliografie, onderzoeksplan, eerste versie paper en presentatie van onderzoek m.b.v. hand-out of PPT) die steeds vóór de colleges worden ingeleverd helpen de student om een goede wetenschappelijke tekst te schrijven. Feedback op deze opdrachten wordt primair tijdens de colleges gegeven. De colleges zijn verplicht (zie OER art. 24) en participatie en deelopdrachten tellen gezamenlijk mee voor 40% van het eindcijfer. Gezien de specifieke aard van dit opleidingsonderdeel, resulteert het niet meedoen bij de deelopdrachten of meer dan 4 colleges missen zonder geldige reden in een NA op het gezamenlijke onderdeel participatie en deelopdrachten.

In geval van een herexamen wordt het cijfer bepaald door een (aangepaste of nieuwe, in overleg met de docent) paper (70%) en een mondelinge presentatie van de paper inclusief een evaluatief eindgesprek (30%).

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bezoek aan Maurits Sabbebibliotheek (GBIB) K.U. Leuven en Evadoc/KADOC	2 uur
• Toepassing literatuur en collegestof voor het maken van deelopdrachten en schrijven van de paper	86 uur

Becijfering

• Participatie (15%) en deelopdrachten (25%)	40%
• Paper finale versie	60%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

4.2 Bachelor 2

4.2.1 Gemeenschappelijke deel

❖ Christelijke Ethiek en Moraalfilosofie [CEM]

Docent: S.C. van den Heuvel, E. Noteboom

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Vakgroep: ST

Toetsvorm: werkstuk, schriftelijk examen

Opleiding: Bachelor 2

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 2

Studiepunten: 4

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Systematische Theologie (4 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel wil de student(e) een initieel inzicht aanreiken in verschillende ethische tradities, en enkele unieke karakteristieken van christelijke ethiek naar voren brengen. De student maakt kennis met de basisstromingen van de moraalfilosofie en vier modellen van ethisch redeneren: gevolgenethiek, principe-ethiek, deugdenethiek en waarde personalisme. Vervolgens wordt een theologische basis gelegd voor een christelijke ethiek. In dit kader wordt er naar een integratie van ethiek met godsleer, mensleer en hermeneutiek gestreefd. Tot slot maakt de student kennis met enkele actuele ethische debatten. Hier ligt de nadruk op methodiek en integratie van algemene met bijzondere ethiek.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student:

- kan het vak ethiek definiëren en plaatsen binnen de encyclopedie van de theologie;
- kan de morele crisis cultuur historisch duiden;
- kan aantonen hoe het ethisch redeneren inherent aan de menselijke existentie is verbonden;
- heeft kennis van de Westerse moraalfilosofische traditie;
- kan de relatie aangeven tussen godsleer, theologische antropologie en ethiek;
- heeft kennis van de hermeneutische uitdagingen van Schriftgebruik in de ethiek;
- kan methodologisch omgaan met ethische vraagstukken.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student:

- is bekwaam om diverse ethische thema's vanuit zijn/haar christelijke overtuiging analytisch te bespreken;
- is bekwaam om een vruchtbare dialoog te voeren met een anders denkende;
- heeft de competenties om een bijdrage te leveren tot het maatschappelijke debat over ethische thema's;
- is bekwaam om vanuit concrete situaties naar abstracte concepten te redeneren en omgekeerd;
- is in staat om anderen te helpen een overwogen moreel standpunt in te nemen.

Attitudedoelstellingen

De student:

- leert om voorzichtig te zijn en niet snel een waardeoordeel te vellen;
- verlangt ernaar om in deze tijd te leven vanuit de ethiek van Jezus Christus;
- toont respect voor andere ethische opvattingen en zoekt in alles het beste voor zijn of haarmedemens.

Verplichte literatuur

- Nullens, Patrick. *Verlangen naar het goede: Bouwstenen voor een christelijke ethiek*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2006.
- Geselecteerde literatuur, afhankelijk van welk thema de student voor zijn of haar paper kiest.

Aanbevolen literatuur

- Arrington, Robert L. *Western Ethics: An Historical Introduction*. Malden, MA: Blackwell Publishers, 1998.
- Canto-Sperber, Monique. *Dictionnaire d'éthique et de philosophie morale*. Paris: Presses universitaires de France, 2004.
- Causse, Jean-Daniel, Denis Mülle, et Dimitri Andronicos. *Introduction à l'éthique: Penser, croire, agir*. Genève: Labor et Fides, 2009.
- Gill, Robin. *A Textbook of Christian Ethics*. 3rd ed. London: T & T Clark, 2006.
- Grenz, Stanley J. *The Moral Quest: Foundations of Christian Ethics*. Downers Grove: InterVarsity Press, 1997.
- Grotefeld, Stefan. *Quellentexte theologischer Ethik: Von der Alten Kirche bis zur Gegenwart*. Stuttgart: Kohlhammer, 2006.
- Härle, Wilfried. *Ethik*. Reprint, Berlin: De Gruyter, 2011.
- Kinneking, A.A.M, en Timo Slootweg. *Deugdethiek, levensbeschouwing en religie*. Houten: Spectrum Uitgeverij Unieboek, 2015.
- Meilaender, Gilbert, and William Werpehowski. *The Oxford Handbook of Theological Ethics*. Reprint, Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Wells, Samuel. *Introducing Christian Ethics*. Chichester West Sussex: Wiley-Blackwell, 2010.
- Wells, Samuel. ed., *Christian Ethics: An Introductory Reader*. Chichester West Sussex: Wiley-Blackwell, 2010.

Evaluatie

De evaluatie bestaat uit twee onderdelen.

Ten eerste vindt er in de examenperiode aan het eind van het tweede semester een schriftelijk gezamen plaats, bestaande uit zowel gerichte als open vragen. De leerstof voor dit examen wordt gevormt door het handboek en de hoorcolleges.

Ten tweede schrijft elke student een paper over een concreet ethisch dilemma, met behulp van het stappenplan dat in *Verlangen naar het goede* wordt omschreven. Elke student krijgt de kans dit paper gedurende de colleges te presenteren; vervolgens moet de definitieve versie van dit paper worden ingediend op uiterlijk de eerste dag van de examenperiode.

Studiebelasting

- Contacturen

24 uur

- Handboek / studie 45 uur
- Verwerkingsopdracht 43 uur

Becijfering

- Gevalstudie 50%
- Schriftelijk examen 50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Ecclesiologie en Oecumene [EOE]

Docent: J. Creemers

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Vakgroep: ST

Toetsvorm: papers, participatie

Opleiding: Bachelor 2

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 2

Studiepunten: 5

Inhoud

De kernvragen van de ecclesiologie en de oecumene worden samen met de studenten onderzocht. Dit gebeurt binnen een bijbels-theologisch kader, middels een overzicht van dogmatische kernpunten in ecclesiologie en een bespreking van de belangrijkste historische kerkmodellen (de Rooms Katholieke kerk, de Oosters-Orthodoxe kerk, de Reformatiekerken en de Vrije kerken), met bijzondere aandacht voor de invloed van de oecumenische beweging op de hedendaagse ecclesiologie.

Doelstellingen*Cognitieve doelstellingen*

De student:

- kan de ecclesiologische kernvragen n.a.v. de belangrijkste bijbels-theologische beelden en kernteksten betreffende de kerk uitleggen;
- kent de verschillende dogmatische subthema's van de ecclesiologie in de belangrijkste kerkelijke hoofdstromingen;
- heeft basaal inzicht in de Oosters-orthodoxe, Rooms-katholieke en Protestantse ecclesiologie (Reformatiekerken en vrije kerken);
- heeft basaal inzicht in het doel en de methodieken van de oecumene en de belangrijkste verwezenlijkingen van de theologische oecumene;
- kent verschillende theologische concepties van ambt, sacramenten en kerkstructuur en hun relaties tot de betreffende ecclesiologieën;
- is in staat evangelische ecclesiologische kenmerken te bespreken in dialoog met klassieke ecclesiologische modellen.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student heeft:

- bekwaamheid om samen te werken met mensen uit verschillende denominaties;
- bewustwording van de relatie tussen leidinggeven en identiteitsbepaling;
- bekwaamheid om een oecumenische dialoog aan te gaan.

Attitudedoelstellingen

De student heeft:

- begrip voor de veelkleurigheid van de kerk van Christus;
- sympathie voor de historische identiteit van een kerk/denominatie;
- motivatie om mee te werken aan het vormgeven van christelijke eenheid.

Verplichte literatuur

- Creemers, Jelle. 'An Evangelical Response to "The Church: Towards a Common Vision"'. *Ecclesiology* 12, no. 3 (2016): 316–30. Beschikbaar op ETF Virtual Campus.
- Mannion, Gerard, and Lewis S. Mudge. *The Routledge Companion to the Christian Church*. New York: Routledge, 2008. (partim)
- F&O Paper, *De Kerk: Op weg naar een gemeenschappelijke visie* (2013). Beschikbaar op ETF Virtual Campus.
- Vaticanum II, Dogmatische constitutie over de kerk *Lumen Gentium*, hfdst. 1-4.

Aanbevolen literatuur

- Dulles, Avery. *Models of the Church*. Exp. ed. New York: Random House, 2002.
- Evdokimov, Paul. *L'orthodoxie*. Neuchâtel: Delacheux et Niestlé, 1959.
- Haight, Roger. *Christian Community in History*. 3 vols. New York: Continuum, 2004.
- Heller, Dagmar. *Baptized into Christ. A Guide to the Ecumenical Discussion on Baptism*. Genève: WCC Publications, 2013.
- Küng, Hans. *De Kerk*. Hilversum: Brand, 1967.
- Neuner, Peter. *Théologie œcuménique: La quête de l'unité des églises chrétiennes*. Paris: Cerf, 2005.
- Sykes, Stephen, John E. Booty, and Jonathan Knight. *The Study of Anglicanism*. Rev. ed. London: SPCK/Fortress Press, 1998.
- Van de Beek, A. *Lichaam en Geest van Christus. De theologie van de kerk en de Heilige Geest*. Zoetermeer: Meinema, 2012.
- Volf, Miroslav. *After Our Likeness: The Church as the Image of the Trinity*. Grand Rapids: William B. Eerdmans, 1998.
- Ware, Timothy. *The Orthodox Church*. Londen: Penguin, 1993.

Evaluatie

- Lees het F&O document *De Kerk: Op weg naar een gemeenschappelijke visie* en het commentaar daarop van Jelle Creemers. Bespreek kritisch twee elementen uit het document die je positief waardeert en twee elementen waarmee je het oneens bent. (Totaal 4x 400 woorden). In te leveren drie werkdagen voor het derde college.
- Lees drie artikels uit de *Routledge Companion* (p. 127-272) en schrijf hiervan een beknopte samenvatting en evaluatie (3x 600 woorden). Deadline: laatste college.
- Schrijf een paper waarin je kritisch bespreekt hoe een ecclesioloog naar keuze een ecclesiologisch thema vanuit zijn/haar traditie uitwerkt. Gebruik voor een gefundeerde kritiek secundaire literatuur. 2500 woorden. Voetnoten en bibliografie volgens Turabian. Thema ter goedkeuring voorleggen vóór 1 april. Deadline: 20 juni.

- Vóór het slotcollegeparticiperen aan minstens vier verschillende kerkdiensten, waaronder een Orthodoxe en Rooms-katholieke viering.
- Ter voorbereiding voor de gastcolleges worden kleine opdrachten geformuleerd en beoordeeld als participatie.

Studiebelasting

• Contacturen	30 uur
• Kleine opdrachten	18 uur
• Paper over ecclesiologisch thema	45 uur
• Routledge Companion	21 uur
• F&O/Creemers	25 uur

Becijfering

• Kleine papers	40%
• Paper	40%
• Participatie	20%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Historische Theologie 1 [HT1]

Docent: A.J. Beck, M. Verhoeff

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Vakgroep: HT

Toetsvorm: mondeling examen

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: tweejaarlijks

Semester: 1

Studiepunten: 4

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Historische Theologie (4 ECTS)

Inhoud

Een verdiept inzicht in de ontwikkeling van het vroege christendom vanaf de begintijd tot en met de 15e eeuw. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de leerontwikkeling op het terrein van de triniteitsleer (Nicea / Constantinopel), de christologie (Chalcedon) en de genadeleer (Augustinus), aan de kerstening van Europa, aan het ontstaan van de middeleeuwse kerk en aan de middeleeuwse theologie.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het eind van de cursus heeft de student:

- een meer gedetailleerd overzicht over de (leerstellige) ontwikkeling van Kerk en theologie vanaf de apostolische vaders tot ± 1500 (vroege kerk en middeleeuwen);

- een globaal overzicht over de vroegste post-apostolische tijd (de zogenoemde apostolische vaders, Irenaeus);
- kennis van de problematiek rondom Marcion en Montanus enerzijds en rondom het Gnosticisme en Manicheïsme anderzijds;
- een globaal overzicht over de vervolgingen en het werk van de apologeten;
- een globaal overzicht over de 'atlas' van het vroege christendom;
- een duidelijk overzicht over de inhoudelijke worstelingen van de vroege Kerk m.b.t. triniteitstheologische en christologische vragen en heeft de student kennis van de oecumenische concilies I, II, III en IV;
- kennis van het leven en werk van Irenaeus, Tertullianus, Origenes, Athanasius, Efraïm de Syrier, de Cappadocische vaders, Augustinus en Johannes Damascenus;
- een globaal overzicht over de verhouding van kerk en wereldse overheid in de middeleeuwen;
- kennis van het ontstaan en de invloed van de verschillende orden, met name de bedelorden;
- een globale indruk van het werk van middeleeuwse theologen als Anselmus, Abaelardus, Bernard van Clairvaux, Hildegard van Bingen, Bonaventura, Hadewijch, Eckhart, Willem van Ockham, Palamas en Cusanus;
- een meer gedetailleerde kennis van leven en werk van de dominicaan Thomas van Aquino enerzijds en de franciscaan Duns Scotus anderzijds;
- inzicht in de theologische problematiek rondom de vraag naar de zekerheid van het geloof in de 14e en 15e eeuw;
- kennis van de opkomst van Renaissance en humanisme.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het eind van de cursus kan de student:

- historisch denken en redeneren plaatsen en heeft de student geleerd om historisch te denken en de actuele relevantie van de kerk- en dogmageschiedenis in de behandelde periode te onderkennen;
- het belang van primaire bronnen op waarde schatten en deze in relatie brengen tot secundaire literatuur;
- de belangrijkste kenmerken van de scholastieke methode aangeven.

Attitudedoelstellingen

Aan het eind van de cursus:

- beseft de student dat de vroege Kerk in het verlengde van het Nieuwe Testament en van de apostolische verkondiging ligt en dus op grond van deze continuïteit aan de Vroege Kerk een zeker moreel en leerstellig gezag moet worden toegekend;
- krijgt de student oog voor en profiteert hij/zij van de richtingwijzende helderheid van de crisis-beproefde Vroege Kerk op het terrein van m.n. de scripturologie, triniteitsleer, christologie en genadeleer;
- is de student ook op de hoogte van de problematische kanten op het terrein van de ecclesiologie, de verhouding van kerk en staat en – in mindere mate – de soteriologie;
- kan de student in de middeleeuwen een verdere intensivering van de genoemde problematische kanten onderkennen, maar raakt hij/zij toch onder de indruk van de rijke erfenis van de klassieke theologie in deze periode;

- leert de student verstaan hoe zich in de augustijns-franciscaanse middeleeuwse traditielijn een voortgaande emancipatie van de christelijke theologie ten opzichte van het antieke Griekse denken voordoet. In tegenstelling tot het antieke Griekse denken wil deze klassieke christelijke theologie nadrukkelijk haar vertrekpunt nemen in de christelijke geloofswaarheden (*fides quaerens intellectum*);
- beseft de student dat ondanks de veroordelingen van het aristotelianisme in 1270 en 1277 (Parijs en Oxford) steeds weer antiek-filosofische denkintuïties, zoals de scheiding van natuur en genade (autonomiedenken!), dreigen door te breken en uiteindelijk in de Renaissance een nieuwe voedingsbodem vinden.

Verplichte literatuur

- Hill, Jonathan. *The History of Christianity. The New Lion Handbook*. Oxford: Lion, 2007. (Nederlandse vertaling: *De geschiedenis van het christendom*. Kampen: Kok, 2008). Hoofdstuk 1-8. Of, als alternatief: Timothy Dowley (ed.). *Introduction to the History of Christianity*. 3d edition. Minneapolis: Fortress Press, 2018 (or: 2nd ed. Minneapolis: Fortress Press, 2018). Hoofdstukken 1-21.
- Ten Kate, Laurens en M.J.H.M. Poorthuis (red.). *25 eeuwen theologie: teksten, toelichtingen*. Amsterdam: Boom, 2017, 15-33, 37-40, 105-108, 118-145, 160-187, 191-199, 205-210, 223-226, 248-253, 268-298, 301-303, 309-314, 320-345, 352-363, 367-376, 382-393.
- Een beperkte selectie van bronteksten en eventueel begeleidende literatuur (er kan gevraagd worden om deze teksten ter voorbereiding op de colleges te bestuderen).
- Duns Scotus, Johannes. *Teksten over God en werkelijkheid*. Vertaald, ingeleid en van commentaar voorzien door A. Vos, H. Veldhuis, E. Dekker, N. W. den Bok, en A. J. Beck. Meinema: Zoetermeer, 1995. (capita selecta; worden beschikbaar gesteld via de ETF Virtual Campus, max. 25 pp.)

Aanbevolen literatuur

- Beck, Andreas J., en Henri Veldhuis, red. *Geloof geeft te denken: Opstellen over de theologie van Johannes Duns Scotus*. Scripta Franciscana 8. Assen: Van Gorcum, 2005.
- Drobner, Hubertus R. *Lehrbuch der Patrologie*. Edition, 2. Peter Lang, 2004.
- Chadwick, Henry, en Gillian Evans. *Atlas van het Christendom*. Amsterdam: Agno, 1987 (Vert. van: Idem. *Atlas of the Christian Church*. Oxford: Andromeda, 1987).
- Hauschild, Wolf-Dieter. *Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte*. Band 1: Alte Kirche und Mittelalter. 3. Aufl. Gütersloh: Chr. Kaiser Gütersloher Verlagshaus, 2007.
- Lindberg, Carter. *A Brief History of Christianity*. Blackwell Brief Histories of Religion. Oxford: Blackwell, 2005.
- MacCulloch, Diarmaid. *A History of Christianity: The First Three Thousand Years*. London: Allen Lane, 2009 (vertaling: Idem. *De geschiedenis van het Christendom: 3000 jaar geschiedenis*. Houten: Spectrum, 2009).
- Meijering, Eginhard P. *Geschiedenis van het vroege christendom: Van de jood Jezus van Nazareth tot de Romeinse keizer Constantijn*. Amsterdam: Balans, 2004.
- Meijering, Eginhard P. *Van Irenaeus tot Barth: Klassieke gestalten van christelijk geloven en denken*. Kampen: Kok, 2008; oorspr. Amsterdam: Gieben, 1995.
- Pelikan, Jaroslav. *The Christian Tradition: A History of the Development of Doctrine*. Vol 1: *The Emergence of the Catholic Tradition (100-600)*; Vol. 2: *The Spirit of Eastern Christendom (600-1700)*; Vol. 3: *The Growth of Medieval Theology (600-1700)*. Chicago and London: University of Chicago Press, 1971-1978.

- Van Genderen, Jan. *Oriëntatie in de dogmageschiedenis. Theologie in reformatorisch perspectief* 8. Zoetermeer: Boekencentrum, 1996.

Evaluatie

De stof van het examen omvat de verplichte literatuur zoals aangegeven inclusief de bijkomende bronteksten die in de colleges behandeld worden (de aangegeven pagina's uit *25 eeuwen theologie* zijn allemaal verplicht). Deze stof dient in het licht van de begeleidingscolleges te worden bestudeerd en begrepen; in deze zin behoren ook de colleges tot de leerstof. De begeleidende colleges willen (a) een kader aanreiken voor een conceptueel-analytische benadering van de stof; (b) een belangrijk gedeelte van de stof bespreken, en (c) op beslissende punten de leerstof verdiepen.

Het mondeling examen zal bestaan uit 4 vragen. Eén van de vier vragen zal het bespreken van een brontekst zijn die ook behandeld is tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur voor examen	74 uur
• Voorbereiding lezing bronteksten en evt. begeleidende literatuur	14 uur

Becijfering

• Mondeling examen	100%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Interdisciplinair College [IC]

Docent: A.J. Beck (titularis), A.-C. Pardon	Werkvorm: hoorcollege
Vakgroep: OT, NT, HT, ST, PT, GM	Toetsvorm: essay
Opleiding: Bachelor 2 en 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: tweejaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 4	

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Inhoud

This course introduces the student to the complex and fundamental topic of whether and how it is possible to know (something about) God as seen from the perspectives of all major theological disciplines. The lectures will take up different aspects of this question and also identify the various kinds of "knowledge" that are related to this quest, in accordance with the special focus and methods that characterize the various disciplines. Due to the chronological proximity to the 500th anniversary of Martin Luthers groundbreaking proclamation of his 95 theses in Wittenberg, some of the lectures will also address aspects that characterize the Reformers advancement of the principles "sola scriptura" and "solus

Christus” as essential elements of how human knowledge of God is achieved and how its main contents must be identified. Another question that will be addressed is the role of the Spirit, of other means provided by God himself, – and of nature in the acquisition of knowledge about God.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

At the conclusion of the course the student has a comprehensive insight into

- the discussion about the knowability of God, specifically within theology;
- how the various theological disciplines describe the ways in which some kind of knowledge of God can be achieved;
- the role of the Spirit, Scripture and nature in the acquisition of knowledge about God;
- general outlines about the main contents of the knowledge of God as described by the various theological disciplines;
- how the different approaches relate to one another and how a combination of these approaches contributes substantially to a better understanding of the topic;
- the Reformers specific treatment of the question, with a special focus on the concepts of “sola scriptura” and “solus Christus”.

Vaardigheidsdoelstellingen

At the conclusion of the course the student should be able to

- relate the different approaches to the question of the knowability of God as represented by the various disciplines to one another and integrate them in a coherent system of understanding;
- relate the insights provided by the various disciplines to the ongoing debate about the knowability of God in the postmodern pluralistic society;
- actively contribute to the ongoing discussion about the knowability of God in the postmodern pluralistic society;
- evaluate the answers provided by the Reformers to the question about the knowability of God by considering the perspectives provided by the various disciplines represented in the course.

Attitudedoelstellingen

At the end of the course the student is motivated to

- critically investigate a central theological question from an interdisciplinary perspective;
- understand the importance of looking at one topic from a variety of different perspectives and of attempting to integrate the various perspectives in a meaningful way;
- respectfully relate the insights gained in the course to his/her own spiritual life and to the spiritual life of others.

Verplichte literatuur

- A Reader with various articles pertaining to the different fields represented in the lectures will be uploaded on ETF Virtual Campus.
- All required literature (mentioned in the syllabus) is available on the ETF Virtual Campus and/or or accessible via Atla Database or Proquest Database or in the Library.

Evaluatie

Essays: The students are requested to write two short essays (30 hours):

The first essay (15 hours) will respond to one of the fields and questions represented in the lectures. To this extent, the student chooses one of the disciplines and one of the questions that are asked by the lecturer(s) representing that discipline. The student uses the lecture notes and three titles contained in the list of required readings to answer the question.

The second essay (15 hours) is a general reflection on the lecture series as a whole, responding to a question given by the coordinator of the course. For the answer to this question, the student uses the lecture notes and five additional items of the list of required readings not used for the first essay.

Both essays should comprise circa 1000 words each and will each count 50% of the final grade. The first essays will be graded by the lecturers and or heads of department; the second essays will be graded by the coordinator of the course.

Date for the submission of the essays for the first examination period is: 8 June 2020.

Studiebelasting

• Contact hours	24 uur
• Essay writing	30 uur
• Studying literature	58 uur

Becijfering

• Essay 1	50%
• Essay 2	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Kerkgeschiedenis v/d Nederlanden (Reformatie) [KGN]

Docent: A.J. Beck (titularis), A. Prins, L. Terpstra

Werkvorm: hoorcollege met tekstlezingen

Vakgroep: HT

Toetsvorm: schriftelijk examen

Opleiding: Bachelor 2

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Historische Theologie (4 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel biedt een overzicht van de belangrijkste kerkhistorische en theologische ontwikkelingen in de Lage Landen. Het doel is in de eerste plaats dat studenten kennis hebben van deze ontwikkelingen en in de tweede plaats dat ze de actuele relevantie van deze informatie inzien. De focus ligt in dit onderdeel op de Reformatie

(lutheranen, gereformeerden, dopers) en de daaropvolgende ontwikkeling van het protestantisme in Vlaanderen en Nederland, met inbegrip van de evangelische beweging.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kent de student(e):

- in hoofdlijnen de kerkgeschiedenis van de Lage Landen (Vlaanderen en Nederland) vanaf de vroege middeleeuwen, en m.n. vanaf de Reformatie;
- de belangrijkste theologische stromingen uit de kerkgeschiedenis van de Lage Landen;
- de belangrijkste namen en vakuitdrukkingen uit Selderhuis *c.s.* en Nissen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student(e) in staat:

- oog te hebben voor de historisch gegroeide breedte en veelzijdigheid van het christendom in de Lage Landen (rooms-katholicisme en protestantisme);
- de huidige kerkelijke situatie in Nederland en Vlaanderen te interpreteren tegen de achtergrond van de geschiedenis van de kerk in de Lage Landen.

Attitudedoelstellingen

Na afronding van deze onderwijseenheid is de student(e) gemotiveerd:

- om zich verder te verdiepen in de historische wortels van zijn of haar eigen kerkelijke achtergrond.

Na afronding van deze onderwijseenheid heeft de student(e) zich ontwikkeld:

- tot iemand die oog heeft voor de relevantie van historische ontwikkelingen en de historische context van het christendom in de Lage Landen.

Na afronding van deze onderwijseenheid kan de student(e):

- de eigen kerkelijke achtergrond historisch situeren;
- met respect de diverse christelijke tradities in de Lage Landen, zoals die historisch zijn gegroeid, benaderen.

Verplichte literatuur

- Nissen, Peter, red. *Geloven in de Lage Landen. Scharniermomenten in de geschiedenis van het christendom*. Leuven: Davidsfonds, 2004. (capita selecta) (indien dit boek niet meer beschikbaar is, zullen deze hoofdstukken via de ETF Virtual Campus beschikbaar worden gesteld).
- Selderhuis, Herman, red. *Handboek Nederlandse kerkgeschiedenis*. 2e ed. Kampen: Kok, 2010. (capita selecta)

Aanbevolen literatuur

- Boudens, R. *De Kerk in Vlaanderen. Momentopnamen*. Apeldoorn: Averbode, 1994.
- Decavele, Johan. *De eerste protestanten in de Lage Landen. Geloof en heldenmoed*. Leuven/Zwolle: Davidsfonds/Waanders, 2004.
- Blokland, G. *Geloof alleen! Protestanten in België: een verhaal van 500 jaar*. Antwerpen: Garant Uitgevers, 2016.
- De Jong, Otto J. *Nederlandse Kerkgeschiedenis*. 3e ed. Nijkerk: Callenbach, 1986.

- Israel, Jonathan I. *The Dutch Republic, Its Rise, Greatness, and Fall 1477-1806*. Oxford: Oxford University Press, 1995. (ook in Nederlandse vertaling beschikbaar als: *De Republiek, 1477-1806*. Franeker: Van Wijnen, 2001)
- Kossman, E.H. *De Lage Landen 1780-1980: twee eeuwen Nederland en België*. 2 delen. Amsterdam: Olympus, 2006.
- Van Asselt, Willem J., ed. *Inleiding in de Gereformeerde Scholastiek*. Zoetermeer: Boekencentrum, 1998.
- Van der Pol, Frank. *Mosterdzaad in ballingschap: over christelijke identiteit en geloofsrepressie in de Nederlanden: Het cleyen mostertzaet (1590), auteur, facetten, tekstuitgave*. Kampen: Kok, 2007.
- Van Eijnatten, Joris en Fred van Lieburg. *Nederlandse Religiegeschiedenis*. 2e ed. Hilversum: Verloren, 2006.
- Van Middelkoop, H.A.C., *Kerken onderweg: Geschiedenis van kerken in Nederland*. Barneveld: De Vuurbaak, 2009.

Evaluatie

Aan het eind van het semester in de examenperiode wordt een schriftelijk examen (openboek-examen) afgenomen, gebaseerd op verplichte literatuur en collegestof (in het geval van herexamen: schriftelijk examen tijdens de herexamenperiode).

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	68 uur
• Contacturen	18 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	100%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Nieuwe Testament 1 [NT1]

Docent: K. Kok, J.D. Otten

Vakgroep: NT

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Frequentie: tweejaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoorcollege

Toetsvorm: exegeseopdracht, schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Vereiste voorkennis

- Inleiding Grieks (7 ECTS)
- Hermeneutiek (3 ECTS)
- Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4 ECTS)
- Oriëntatie Nieuwe Testament (4 ECTS)
- Studie- en Onderzoeksmethoden (4 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel legt het fundament voor een levenslange studie van het vroege christendom, zoals vertegenwoordigd in de Evangeliën en Handelingen. Aan bod komen onder andere de inleidingvraagstukken en inhoud van deze boeken, de verschillende benaderingen die op deze boeken worden toegepast, en hun rol in het ontstaan van het christendom. Speciale aandacht wordt besteed aan de inhoud van de Evangeliën en Handelingen, en het wetenschappelijk onderzoek naar het genre, synoptisch probleem, en de zoektocht naar de historische Jezus en Paulus in deze boeken.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdlijnen van het leven van Jezus en het vroege christendom zoals gepresenteerd in de Evangeliën en Handelingen;
- de hoofdlijnen en hoofdpersonen van het internationaal wetenschappelijk onderzoek naar de Evangeliën en Handelingen (Historische Jezus, historische Paulus, synoptisch probleem, etc.);
- genre, hoofdlijnen, karakteristieken, opbouw en specifieke exegetische vraagstukken van de Evangeliën en Handelingen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- het leven van Jezus volgens de Evangeliën en het onderzoek naar de historische Jezus in grote lijnen te omschrijven;
- het leven van Paulus volgens Handelingen en het onderzoek naar de historische Paulus in grote lijnen te omschrijven;
- de eigen positie in de inleidingvraagstukken te beargumenteren, met name over het Synoptisch probleem en over de verschillende methoden van onderzoek;
- een selectie van tekstkritische en exegetische vraagstukken op wetenschappelijk verantwoorde wijze te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- de Evangeliën en Handelingen te lezen als bron van spiritualiteit voor zichzelf en voor de kerk;
- grondig onderzoek van de Evangeliën en Handelingen te respecteren en waarderen, wat zal moeten blijken uit de wijze waarop hij/zij gedocumenteerd stelling neemt in de vraagstukken rond de integriteit en historiciteit van deze boeken;
- een kritische houding te ontwikkelen met betrekking tot diverse interpretaties van de Evangeliën en Handelingen;
- zowel de kerkelijke praktijk als de wetenschappelijke literatuur hun plaats in studie, onderwijs en prediking te geven.

Verplichte literatuur

- Het evangelie van Mattheus, Markus, Lukas en Johannes + Handelingen in een moderne Bijbelvertaling.

- Puskas, C. B., en D. Crump. *An Introduction to the Gospels and Acts*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2008.

Aanbevolen literatuur

- Fee, G. D. *New Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors*. 3rd ed. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2002.
- Marguerat, D. (ed.). *Introduction au Nouveau Testament: Son histoire, son écriture, sa théologie*. 4th ed. Geneva: Labor et Fides, 2008.
- Marsh, C., and S. Moyise. *Jesus and the Gospels*. T&T Clark Approaches to Biblical Studies. 3rd ed. London/New York: Bloomsbury, 2015.
- Schnelle, U. *Einleitung in das Neue Testament*. UTB 1830. 9th ed. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2017.
- Shillington, V. G. *An Introduction to the Study of Luke-Acts*. T&T Clark Approaches to Biblical Studies. 2nd ed. London/New York: Bloomsbury, 2015.

Evaluatie

Exegese opdracht en schriftelijk examen. De opdracht bestaat uit het maken van ofwel een synoptische vergelijking van Mattheus 21:33-46//Markus 12:1-12//Lukas 20:9-19, ofwel een exegese van Handelingen 19:1-7. De deadline voor het inleveren van deze opdracht is tijdens de examenperiode. De exacte datum wordt tijdens de colleges bekend gemaakt. Het schriftelijk examen zal gaan over de behandelde stof in de colleges en de verplichte literatuur.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	38 uur
• Exegeseopdracht	50 uur

Becijfering

• Exegese opdracht	50%
• Schriftelijk examen	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oude Testament 1 [OT1]

Docent: K. van Bekkum (titularis), M.-J. Paul, A.J. van den Herik	Werkvorm: hoorcollege
Vakgroep: OT	Toetsvorm: schriftelijk examen, exegeseopdracht
Opleiding: Bachelor 2 en 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: tweejaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 4	

Vereiste voorkennis

- Inleiding Hebreeuws (7 ECTS)
- Hermeneutiek (3 ECTS)
- Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4 ECTS)
- Oriëntatie Oude Testament (4 ECTS)

Inhoud

Deze cursus geeft de student een inleiding in de twee eerste delen van de oudtestamentische canon, namelijk de Thora (Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri en Deuteronomium) en de Vroege Profeten (Jozua, Richteren, 1-2 Samuel en 1-2 Koningen). De betreffende boeken zullen worden bestudeerd met betrekking tot hun structuur, boodschap, datering en auteur. De student zal ook worden ingeleid in de historische en exegetische vragen met betrekking tot de Decaloog als een van de centrale teksten in de Pentateuch en in het debat over de theorie van een zogenaamde Deuteronomistische geschiedenis. We zullen ook ingaan op enkele saillante exegetische vraagstukken van deze delen van de Bijbel en de theologische implicaties daarvan.

Doelstellingen*Cognitieve doelstellingen*

De student zal bij de afsluiting van deze cursus:

- een overzicht hebben van de eerste twee delen van de canon van het Oude Testament: de Thora en de Vroege Profeten, in beide gevallen zowel met betrekking tot hun inhoud, structuur, boodschap en historische context;
- inzicht hebben in het concept van de priesterlijke achtergrond van deze boeken;
- bekend zijn met de structuur en het belang van de Thora voor de godsdienst van de Israëlieten;
- op de hoogte zijn van de exegetische en historische kwesties met betrekking tot de Decaloog;
- enkele bijzonderheden weten van de oude Israëlitische historiografie;
- bekend zijn met het begrip 'Deuteronomistische geschiedschrijving' en het debat rond dit concept;
- inzicht hebben in de exegese van bepaalde gedeelten van de eerste twee delen van de canon van het Oude Testament.

Vaardigheidsdoelstellingen

Bij de afsluiting van de cursus moet de student het volgende beheersen:

- het verband begrijpen tussen de verschillende boeken van de Thora;
- het verband begrijpen tussen de verschillende boeken van de Vroege Profeten;
- Bijbelse teksten uit de eerste twee delen van de canon van het Oude Testament in hun historisch en literair verband plaatsen.
- kritisch evalueren van de verschillende modellen die de oorsprong, structuur en historische boodschap van de teksten uit de eerste twee delen van de canon van het Oude Testament pogen te verklaren;
- herkennen van de exegetische uitdagingen in de Bijbelse teksten binnen de eerste twee delen van de canon van het Oude Testament en de voorgestelde antwoorden hierop kunnen evalueren en eigen oplossingen bedenken;

- het belang van de Decaloog in zijn oorspronkelijke context verstaan alsook zijn relevantie voor de Bijbelse ethiek, mede binnen een post-Bijbelse context.

Attitudedoelstellingen

Aan het eind van de cursus is de student gemotiveerd om:

- de Bijbelse teksten in hun bredere literaire en historische context te plaatsen;
- de centrale lijnen te begrijpen van de Bijbelse beschrijving van God, zoals die gevonden wordt in de eerste twee delen van de canon van het Oude Testament en deze in verbinding te brengen met de kennis over God zoals die tot ons komt uit andere delen van de Bijbel;
- deze hoofdlijnen op respectvolle manier te verbinden met zijn of haar eigen geestelijk leven.

Verplichte literatuur

- Arnold, Bill T. en H. G. M. Williamson. *Dictionary of the Old Testament: historical books*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2005. Artikel: 'Deuteronomistic History', p.219-230
- T. Desmond Alexander, *Exodus*. Apollos OT Commentary, 2017 (gedeelten over de decaloog).
- Koorevaar, Hendrik. *Priestercanon* (ongepubliceerd. Betreffende pagina's zullen beschikbaar zijn op ETF Virtual Campus).
- LaSor, William S., David A. Hubbard and Frederic W. Bush: *Old Testament Survey*. Grand Rapids: Eerdmans, 1996. ISBN: 0-8028-3788-3. Er is een nieuwe druk uit 2017 beschikbaar; deze is aanbevolen, maar niet verplicht.
- Provan, Iain, V. Philips Long and Tremper Longman III: *A Biblical History of Israel*. Louisville: Westminster John Knox Press, 2003 (geselecteerde pagina's).
- Weinfeld, Moshe: "The Uniqueness of the Decalogue and its Place in Jewish Tradition" in: S. Ben-Zion, *The Ten Commandments in History and Tradition*, 1-44; Jerusalem: Magnes Press, 1990. ISBN:965-223-724-8 (zal ook beschikbaar zijn op ETF Virtual Campus).

Aanbevolen literatuur

- Alexander, T. Desmond en David W. Baker, red. *Dictionary of the Old Testament: Pentateuch*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2003.
- McConville, Gordon J. en Philip E. Satterthwaite. *Exploring The Old Testament 2: A Guide to the Historical Books*. Downers Grove: InterVarsity, 2007.
- McConville, J. G. *Deuteronomy*. Vol. 5. Apollos Old Testament Commentary (David W. Baker en Gordon J. Wenham red.). Leicester, England; Downers Grove, IL: Apollos; InterVarsity Press, 2002.
- Paul, M.J., G. van den Brink en J.C. Bette (red.). *Studiebijbel Oude Testament*. Vol. 1-4. Veenendaal: Centrum voor Bijbelonderzoek, 2004vv. Inleidende artikelen op de betreffende Bijbelboeken (uitgebreid in de latere digitale editie).
- Rendtorff, Rolf. *Das Alte Testament – eine Einführung* Neukirchen-Vluyn: Neukirchener, 2001. ISBN: 3-7887-0686-4.
- Wenham, Gordon J. *Exploring the Old Testament 1: A Guide to the Pentateuch*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2003.

- Wenham, Gordon J. "Pondering the Pentateuch – The Search for a New Paradigm" in: D.W. Baker and B.T. Arnold, *The Face of Old Testament Studies*, 116-144; Grand Rapids: Baker Academic / Leicester: Apollos, 2004. ISBN: 0-8010-2871-X.

Evaluatie

Schriftelijk examen. Het schriftelijk examen zal gaan over de aangegeven pagina's van de verplichte literatuur, alsook over de hoorcolleges. Dit laatste betekent dat het examen ook gaat over de extra informatie die tijdens de hoorcolleges gegeven is.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen en exegetische opdracht	88 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	65%
• Exegetische paper	35%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Systematische Theologie 1 (Dogmatiek) [ST1]

Docent: J. Hoek, N. den Bok, R. Hausoul	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: ST	Toetsvorm: schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 2 en 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: tweejaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 4	

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Systematische Theologie (4 ECTS)

Inhoud

In dit programma staat het belijden van de drie-enige God centraal. Afzonderlijke aandacht wordt besteed aan respectievelijk het wezen en het werk van elk van de drie Personen: Vader, Zoon en Heilige Geest. Hierbij worden enerzijds orthodoxe posities, anderzijds alternatieve benaderingen besproken.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van de cursus kunnen de studenten:

- de orthodoxe posities ten aanzien van eigenlijke theologie, christologie en pneumatologie helder aangeven;

- duidelijk maken via welke kruispunten in de dogmengeschiedenis deze leer is ontwikkeld;
- weergeven op welke wijze deze orthodoxe posities tegenwoordig kritisch worden bevraagd en hoe daarop vanuit orthodox standpunt wordt gereageerd;
- alternatieve theologische posities ten aanzien van eigenlijke theologie, christologie en pneumatologie helder weergeven en de argumentatie achter deze positie wegen en toetsen aan de hand van de Schrift.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van de cursus kunnen de studenten:

- op goed beargumenteerde wijze hun eigen theologische posities ten aanzien van de behandelde thema's weergeven en van daaruit de discussie met vertegenwoordigers van andere benaderingen op niveau voeren;
- onderscheiden waar het in de geloofsleer op aan komt, daarbij het onderscheid tussen het duidelijk geopenbaarde en het speculatieve in ogenschouw nemend;
- hun eigen positiekeuzen helder verwoorden en deze verbinden met openheid in de ontmoeting met vertegenwoordigers van andere theologische tradities en opvattingen.

Attitudedoelstellingen

Studenten worden door dit programma gemotiveerd:

- zich verder te verdiepen in theologische literatuur ten aanzien van behandelde thema's;
- om de communicatie en waar nodig de confrontatie met verscheidene theologische benaderingen te zoeken.

Verplichte literatuur

- Brink G. van den, en C. van der Kooi. *Christelijke Dogmatiek: Een inleiding*. Zoetermeer: Meinema, 2012, 19 - 229; 347-482 [345 p.]. ISBN 9789023926061
- G. van den Brink, 'De hedendaagse renaissance van de triniteitsleer. Een oriënterend overzicht' (artikel uit *Theologia Reformata* 46 (2003), 210-240, te downloaden op ETF Virtual Campus). [30 p]

Aanbevolen literatuur

- Berkhof, H. *Christelijk geloof: Een inleiding tot de geloofsleer*. 9de ed. Kampen: Kok, 2007.
- Introduction van Nico den Bok, *Communicating the Most High. A systematic Study of Person and Trinity in the theology of Richard of St. Victor* (d. 1173), Turnhout/Parijs: Brepols 1996, 7-16 (te downloaden op de ETF Virtual Campus) [9 p]
- Erickson, Millard J. *Christian Theology*. 2nd ed. Grand Rapids: Baker Book House, 1998.
- Henning, Christian, und Karsten Lehmkuhler, Hrsg. *Systematische Theologie der Gegenwart in Selbstdarstellungen*. Tübingen: Mohr Siebeck, 1998.
- Horton, Michael. *The Christian Faith. A Systematic Theology for Pilgrims on the Way*. Grand Rapids: Zondervan, 2011.
- Kreck, Walter. *Grundfragen der Dogmatik*. München: Chr. Kaiser Verlag: 1977.
- Declan Marmion & Rik van Nieuwenhove, *An introduction to the Trinity*, Cambridge: Cambridge University Press 2011, ISBN 9780521705226 [247 p]
- Migliore, Daniël L. *Faith Seeking Understanding: An Introduction to Christian Theology*. 2nd ed. Grand Rapids: Eerdmans, 2004.

- Pöhlmann, H. G. *Abriss der Dogmatik: Ein Kompendium*. 5. Aufl. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 1990.

Evaluatie

Schriftelijk examen. Actieve participatie in hoor- en werkcolleges is voorondersteld.

Studiebelasting

- Bestudering literatuur en collegestof voor examen 88 uur
- Contacturen 24 uur

Becijfering

- Schriftelijk examen 100%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Wetenschapsfilosofie [WF]

Docent: R.T. Michener (titularis), R. Nijhoff	Werkvorm: hoor- en responsiecollege
Vakgroep: ST	Toetsvorm: schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 2	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 4	

Inhoud

In deze cursus die in de wetenschapsfilosofie inleidt, krijgen studenten een overzicht van de ontwikkelingen in de geschiedenis van de wetenschap en in de geschiedenis van de wijsbegeerte van de wetenschap, zoals zij vooral sinds het ontstaan van de exacte wetenschap heeft plaats gevonden: de 'moderne wetenschap' ('modern science'). Tegen deze achtergrond gaat de aandacht uit naar de uitdagingen die deze ontwikkelingen aan christelijk geloof, theologie en christelijke wijsbegeerte stellen. Daarom concentreren we ons op *de wetenschappelijke revolutie* van de zestiende en zeventiende eeuw en op de wetenschapsfilosofie van de twintigste eeuw. Daarbij komen wetenschapstheoretische vragen rond de theologie aan de orde, waaronder de relatie tussen theologie en godsdienstwetenschap.

Het is belangrijk om in staat te zijn de consequenties van de (twintigste-eeuwse) modellen in de wetenschapsfilosofie op eigen wijze te verwoorden en zo ook de wetenschappelijke status van christelijke theologie, gebaseerd op het christelijk geloof, te verantwoorden, zodat blijkt dat ook theologie als wetenschap beoefend kan worden.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Het algemene leerdoel van de cursus is dat de student kennis heeft van:

- de cruciale ontwikkelingen in de geschiedenis van de wetenschap;

- de fundamentele ontwikkelingen in de recente wijsbegeerte van de wetenschap;
- de voornaamste uitdagingen die deze ontwikkelingen aan de theologie en aan het christelijke geloof en denken stellen, en de voornaamste manieren waarop christelijke theologen op deze uitdagingen kunnen reageren;
- de consequenties van heersende modellen vanuit de wetenschapsfilosofie voor cruciale thema's in de theologie: de impact van de wetenschappelijke revolutie, de historische revolutie en het 'historical criticism,' en theologie versus 'religious studies.'

Vaardigheidsdoelstellingen:

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student in staat om:

- de fundamentele ontwikkelingen in de geschiedenis en de wijsbegeerte van de wetenschap sinds de middeleeuwen te verwoorden;
- zich een kritische mening over de dynamiek van wetenschappelijke revoluties te vormen, historische methodologie in de theologie te gebruiken om ook de relatie tussen theologie en 'religious studies' te evalueren.

Attitudedoelstellingen:

Aan het einde van het opleidingsonderdeel heeft de student de sensitiviteit om:

- te reflecteren op aspecten van de theologische studie die op theorieën en ontwikkelingen in de wetenschapsfilosofie en de wetenschap in het algemeen betrekking hebben;
- een genuanceerde en argumentatieve mening te vormen over de relatie tussen theologie en verschillende academische disciplines, 'without falling into the trap of all or nothing points of view.'

Verplichte literatuur

- Reijer Hooykaas, *Religion and the Rise of Modern Science*, Edinburgh: Scottish Academic Press 1973, herdruk Vancouver 2000.
- Gijsbert van den Brink, *Een publieke zaak*, Theologie tussen geloof en wetenschap, Zoetermeer: Boekencentrum 2004.

Aanbevolen literatuur

- Reijer Hooykaas, *Geschiedenis van de natuurwetenschappen*. Van Babel tot Bohr, Utrecht 1987 (1971).
- Herman Koningsveld, *Het verschijnsel wetenschap*, Amsterdam 122006.
- Michiel Leezenberg en Gerard de Vries, *Wetenschapsfilosofie voor geesteswetenschappen*, Amsterdam: Amsterdam University Press 2001.

Evaluatie

In de examenperiode aan het eind van het eerste semester vindt er een schriftelijk examen plaats.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	85 uur
• Contacturen	24 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	100%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

4.2.2 Bijbel en Theologie

❖ Nieuwe Testament in Context [NTC]

Docent: K. Kok (titularis), J.D. Otten

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Vakgroep: NT

Toetsvorm: opdracht, groepswerk, schriftelijk examen

Opleiding: Bachelor 2

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 2

Studiepunten: 4

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

- Inleiding Grieks (7 ECTS)
- Oriëntatie Nieuwe Testament (4 ECTS)
- Studie- en Onderzoeksmethoden (4 ECTS)

Inhoud

Inleiding en overzicht van de omstandigheden waarin het Nieuwe Testament geschreven is, met aandacht voor relevante en betrouwbare primaire bronnen en inleiding tot het identificeren en kritisch gebruiken van deze primaire bronnen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kan de student(e):

- de algemene historische, sociale en literaire context van het vroege christendom omschrijven;
- de belangrijkste historische bronnen voor de kennis van de omgeving van het Nieuwe Testament identificeren en gebruiken;
- kritisch gebruik maken van Engels- en Nederlandstalige secundaire literatuur die deze bronnen analyseert en evalueert.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student(e) in staat:

- de primaire bronnen voor theologisch en religieus onderzoek te vinden, zowel in hun oorspronkelijke taal als in vertalingen;
- deze bronnen op een juiste wijze te gebruiken, hun onderlinge verhouding te bepalen en deze bronnen te verrekenen bij de interpretatie van het Nieuwe Testament.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student(e) zich bewust van:

- de complexiteit van de contexten van het Nieuwe Testament.

Verplichte literatuur

- Green, Joel B., and Lee Martin McDonald, eds. *The World of the New Testament: Cultural, Social, and Historical Contexts*. Grand Rapids: Baker Academic, 2013. (ook digitaal beschikbaar)

- Reader van antieke bronnen voorbereid door de docent en beschikbaar op ETF Virtual Campus.
- Andere relevante teksten (en bronnen) bij de lezingen.

Aanbevolen literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Evans, Craig A, and Stanley E Porter, eds. *Dictionary of New Testament Background*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2000. (ook digitaal beschikbaar)
- Graf, Friedrich Wilhelm and Klaus Wiegandt, editors. *Die Anfänge des Christentums*. 2. Auflage, Frankfurt am Main: Fischer Verlag, 2009.
- Grappe, Christian. *Initiation au monde du Nouveau Testament*. Geneva: Labor et Fides, 2010.
- Horst, Pieter Willem van der. *Bronnen voor de studie van de wereld van het vroege christendom*. 2 vols. Kampen: Kok, 1997.
- Klauck, Hans-Josef. *The Religious Context of Early Christianity*. Vertaald door Brian McNeil. Minneapolis: Fortress, 2003.
- Kollman, Bernd. *Einführung in die Neutestamentliche Zeitgeschichte*. 2. Auflage, Darmstadt: WBG-Wissenverbindet, 2011.
- Longenecker, Bruce W. *The Lost Letters of Pergamum: A Story from the New Testament World*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2003.
- Elk hoofdstuk van Green en McDonald geeft ook een goede lijst van relevante literatuur.

Evaluatie

- Leeswerk: 400 pagina's tekst (secundaire literatuur en bronnen in reader) plus een volledige primaire bron, gekozen in overleg met de docent. Het leeswerk zal uit de reader en uit *The World of the New Testament* zijn, uit bibliografieën die tijdens het opleidingsonderdeel worden bekendgemaakt, of daarbuiten, mits goedgekeurd door de docent;
- Groepswerk: verzameling en mondeling verslag van een bibliografie voor een specifieke antieke bron of categorie van primaire bronnen;
- Schriftelijke inleiding (+/- 800 woorden) op een primaire bron die relevant is voor de bestudering van het Nieuwe Testament. Dit kan dezelfde bron zijn die gebruikt is voor het leeswerk. Voor deze opdracht moet de student twee wetenschappelijke inleidingen op de bron raadplegen. Tijdens de colleges zal deze opdracht verder worden toegelicht.
- Schriftelijk examen tijdens de examenperiode.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	56 uur
• Groepsopdracht	16 uur
• Individuele opdracht	16 uur

Becijfering

• Bibliografie	25%
• Inleiding	25%
• Schriftelijk examen	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oude Testament in Context [OTC]

Docent: K. van Bekkum, J. Schulz

Werkvorm: hoorcollege

Vakgroep: OT

Toetsvorm: schriftelijk examen

Opleiding: Bachelor 2

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 2

Studiepunten: 4

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

- Inleiding Hebreeuws (7 ECTS)
- Oriëntatie Oude Testament (4 ECTS)

Inhoud

This course introduces to the geography and culture, the history, importance, literature and religion of the biblical world. Most important are Mesopotamia and Egypt, Syria and the Mediterranean world, and the peoples east of the Jordan.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

This course should help the student to:

- understand the cultural and religious context of Old Testament times;
- the geography and trading of Israel and the Ancient Near East;
- the cultural and political importance of Mesopotamia throughout OT times;
- the cultural and political importance of Egypt throughout OT times;
- the cultural and political importance of Syria and Phoenicia throughout OT times.

Vaardigheidsdoelstellingen

At the end of the course the student should know:

- basics of the material culture of Egypt;
- basics of the material culture of Mesopotamia;
- basics of the political systems in Egypt, Mesopotamia and Canaan;
- basics of the development of writing in early times;
- basics of the literature of Sumer and Babylon, epics and law codes;
- basics of the religion of Mesopotamia;
- basics of the literature of Egypt;
- basics of the concepts of Egyptian religion;
- basics of the Canaan pantheon and Canaanite myths;
- basics of the trading system in ancient times.

Attitudedoelstellingen

The student should learn to:

- understand, that a real geographical and historical world is behind the story of the OT;
- see the history of Israel in the context of an ancient culture and world;
- compare the theological and religious concepts of Israel in comparison with the Ancient Near East religious ideas.

Verplichte literatuur

- Walton, John H., *Ancient Near Eastern Thought and the Old Testament. Introducing the Conceptual World of the Hebrew Bible*. Grand Rapids, MI: Baker Academic 2006.
- Kitchen, Kenneth A., *The Bible in its World. The Bible and Archaeology today*. Eugene: Wipf&Stock 2004.
- Arnold Bill T.; Strawn, Brent A., *The World around the Old Testament*. Grand Rapids: Baker, 2016.
- Reader Oude Testament in Context (available on ETF Virtual Campus).

Aanbevolen literatuur

- Oates, Joan, *Babylon*. London: Thames and Hudson 1979.
- Millard, Alan, *Discoveries from Bible Times*. London: Lion Hudson 1997.
- Block, Daniel Isaac, *The Gods of the Nation: Studies in Ancient Near Eastern National Theology ETS Studies*. Grand Rapids: Baker 2001.
- Yamauchi, Edwin M., *Persia and the Bible*. Grand Rapids: Baker 1996 [=1990].
- Bimson, John, *The World of the Old Testament*. London 1988.
- Ehrlich, Carl S., *From an Antique Land: An Introduction to Ancient Near Eastern Literature*. Lanham: Rowman & Littlefield, 2009.
- Christopher B. Hays, *Hidden Riches: A Sourcebook for the Comparative Study of the Hebrew Bible and Ancient Near East*, Louisville: Westminster JKP, 2014.
- Greer, Jonathan S., John W. Hilber, John H. Walton, *Behind the Scenes of the Old Testament: Cultural, Social, and Historical Contexts*, Grand Rapids: Baker, 2018.

Evaluatie

Written exam: The exam covers the texts mentioned under “required reading” and information given during class.

Participation in class, based on: frequency of attendance; active participation in discussions, questions etc.; quality of power point presentation that will be assigned during the course.

Studiebelasting

• Reading for exam	88 uur
• Contact hours	24 uur

Becijfering

• Participation	15%
• Written Exam	85%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Grieks 1 [SEMGR1]

Docent: J. van Nes

Vakgroep: NT

Opleiding: Bachelor 2

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: werkcollege

Toetsvorm: participatie, opdracht, schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Vereiste voorkennis

- Inleiding Grieks (7 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten verder groeien in hun kennis van het Koine Grieks door het analyseren en vertalen van een selectie van apocalyptische teksten (circa 125 verzen) uit het Nieuwe Testament (NT). Ook zal dieper worden ingegaan op de valentiemethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdaspecten van de grammatica van het nieuwtestamentisch Grieks;
- de betekenis(sen) van meer dan 250 verschillende woorden uit het vocabularium van het Griekse NT (in aanvulling op de woordenschat zoals geleerd bij Inleiding Grieks);
- de meeste begrippen en principes van de valentiemethode;
- de inhoud van een selectie van apocalyptische teksten uit het NT.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de meeste principes van de valentiemethode toe te passen op geziene teksten van het Griekse NT;
- zelfstandig tot een werkvertaling te komen van teksten uit het Griekse NT, al dan niet na raadpleging van academische hulpbronnen;
- moderne vertalingen van het Griekse NT te vergelijken en kritisch te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Griekse NT te raadplegen;
- Griekse vroeg-christelijke teksten te analyseren met behulp van de valentiemethode;
- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen.

Verplichte literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Paridaens, M., J. van Nes, and E. Kroon. *Reader Seminarie Grieks*. Heerenveen: Jongboek, 2019.
- Von Siebenthal, H. *Ancient Greek Grammar for the Study of the New Testament*. Uittreksels beschikbaar op ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

- Bauer, W., F. W. Danker, W. F. Arndt, and F. W. Gingrich. *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 3^e ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000.
- Blass, F., A. Debrunner, and F. Rehkopf. *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*. 18^e ed. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2001.
- Hensels, P. M. *Nieuwtestamentisch Grieks: Een beknopte grammatica*. Bussum: Coutinho, 2008.
- Murre, J. *Lexicon Nieuwe Testament*. Vught: Skandalon, 2009.
- Nestle, E., B. Aland et al. (eds.). *Novum Testamentum Graece*. 28^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.
- Paridaens, M. *Reader ISNTG*. Beschikbaar op ETF Virtual Campus.
- Silva, M. *Biblical Words and Their Meaning: An Introduction to Lexical Semantics*. Rev. ed. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1995.
- Van Emde Boas, E., A. Rijksbaron, L. Huitink, M. de Bakker. *The Cambridge Grammar of Classical Greek*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019.
- Vleugels, G., et al. *Reader Inleiding Grieks*, red. J. van Nes. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Evaluatie

In het schriftelijk examen wordt de student met name getoetst op de morfologische en syntactische analyse van de bestudeerde Griekse teksten. De valentiemethode dient gekend te zijn en toegepast te kunnen worden. Ook dient de student ter voorbereiding op het schriftelijk examen een opdracht in te leveren waarin de valentiemethode zoals aangeleerd tijdens de colleges moet worden toegepast op een nader te bepalen tekst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Voorbereiding colleges en bestuderen literatuur	40 uur
• Opdracht	6 uur
• Voorbereiding examen	20 uur

Becijfering

• Participatie	10%
• Opdracht	15%
• Schriftelijk examen	75%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Grieks 2 [SEMGR2]

Docent: J. van Nes

Vakgroep: NT

Opleiding: Bachelor 2

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: werkcollege

Toetsvorm: participatie, opdracht, schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 2

Vereiste voorkennis

- Inleiding Grieks (7 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten verder groeien in hun kennis van het Koine Grieks door het analyseren en vertalen van een selectie van narratieve teksten (circa 125 verzen) uit het Nieuwe Testament (NT). Ook zal dieper worden ingegaan op de valentimethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdaspecten van de grammatica van het nieuwtestamentisch Grieks;
- de betekenis(sen) van meer dan 250 verschillende woorden uit het vocabularium van het Griekse NT (in aanvulling op de woordenschat zoals geleerd bij Inleiding Grieks);
- de meeste begrippen en principes van de valentimethode;
- de inhoud van een selectie van narratieve teksten uit het NT.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de meeste principes van de valentimethode toe te passen op geziene teksten van het Griekse NT;
- zelfstandig tot een werkvertaling te komen van teksten uit het Griekse NT, al dan niet na raadpleging van academische hulpbronnen;
- moderne vertalingen van het Griekse NT te vergelijken en kritisch te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Griekse NT te raadplegen;
- Griekse vroeg-christelijke teksten te analyseren met behulp van de valentimethode;
- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen.

Verplichte literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Paridaens, M., J. van Nes, and E. Kroon. *Reader Seminarie Grieks*. Heerenveen: Jongboek, 2019.
- Von Siebenthal, H. *Ancient Greek Grammar for the Study of the New Testament*. Uittreksels beschikbaar op ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

- Bauer, W., F. W. Danker, W. F. Arndt, and F. W. Gingrich. *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 3^e ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000.
- Blass, F., A. Debrunner, and F. Rehkopf. *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*. 18^e ed. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2001.
- Hensels, P. M. *Nieuwtestamentisch Grieks: Een beknopte grammatica*. Bussum: Coutinho, 2008.
- Murre, J. *Lexicon Nieuwe Testament*. Vught: Skandalon, 2009.
- Nestle, E., B. Aland et al. (eds.). *Novum Testamentum Graece*. 28^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.
- Paridaens, M. *Reader ISNTG*. Beschikbaar op ETF Virtual Campus.
- Silva, M. *Biblical Words and Their Meaning: An Introduction to Lexical Semantics*. Rev. ed. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1995.
- Van Emde Boas, E., A. Rijksbaron, L. Huitink, M. de Bakker. *The Cambridge Grammar of Classical Greek*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019.
- Vleugels, G., et al. *Reader Inleiding Grieks*, red. J. van Nes. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Evaluatie

In het schriftelijk examen wordt de student met name getoetst op de morfologische en syntactische analyse van de bestudeerde Griekse teksten. De valentiemethode dient gekend te zijn en toegepast te kunnen worden. Ook dient de student ter voorbereiding op het schriftelijk examen een opdracht in te leveren waarin de valentiemethode zoals aangeleerd tijdens de colleges moet worden toegepast op een nader te bepalen tekst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Voorbereiding colleges en bestuderen literatuur	40 uur
• Opdracht	6 uur
• Voorbereiding examen	20 uur

Becijfering

• Participatie	10%
• Opdracht	15%
• Schriftelijk examen	75%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Hebreeuws 1 [SEMHEB1]

Docent: K. van Bekkum (titularis), W. Wakker	Werkvorm: werkcollege
Vakgroep: OT	Toetsvorm: participatie, opdracht, schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 2	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 3	

Vereiste voorkennis

- Inleiding Hebreeuws (7 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten verder groeien in hun kennis van het oudtestamentisch Hebreeuws door het analyseren en vertalen van een selectie van narratieve teksten (circa 125 verzen) uit het Oude Testament (OT). Ook zal dieper worden ingegaan op de valentimethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdaspecten van de grammatica van het oudtestamentisch Hebreeuws;
- de betekenis(sen) van meer dan 200 verschillende woorden uit het vocabularium van het Hebreeuwse OT (in aanvulling op de woordenschat zoals geleerd bij Inleiding Hebreeuws);
- de meeste begrippen en principes van de valentimethode;
- de inhoud van een selectie van narratieve teksten uit het OT.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de meeste principes van de valentimethode toe te passen op geziene teksten van het Hebreeuwse OT;
- zelfstandig tot een werkvertaling te komen van teksten uit het Hebreeuwse OT, al dan niet na raadpleging van academische hulpbronnen;
- moderne vertalingen van het Hebreeuwse OT te vergelijken en kritisch te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Hebreeuwse OT te raadplegen;
- Hebreeuwse teksten te analyseren met behulp van de valentimethode;

- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen.

Verplichte literatuur

- Lettinga, J. P., M. F. J. Baasten en W. Th. van Peursen. *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws*, 12^e ed. Leiden: Brill, 2012.
- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Wakker, W. *Reader Seminarie Hebreeuws*. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Aanbevolen literatuur

- Broers, P. D. H. *Woordenboek van het Bijbels Hebreeuws*. Nieuw-Lekkerland: De Haan, 2007.
- Clines, D. J. A. *The Concise Dictionary of Classical Hebrew*. Sheffield: Phoenix Press, 2009.
- Elliger, K., en W. Rudolph. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, 5^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997.
- Joüon, P., en T. Muraoka. *A Grammar of Biblical Hebrew*, 2^e ed. Subsidia Biblica 27. Roma: PIB, 2006.
- Koehler, L., W. Baumgartner en J. J. Stamm. *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament. Study Edition*. Leiden: Brill, 2000.
- Meyer, R. *Hebräische Grammatik*. 3^e ed. Berlijn: De Gruyter, 1992.
- Waltke, B. K., en M. O'Connor. *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax*. Winona Lake, IN: Eisenbrauns, 1990.

Evaluatie

In het schriftelijk examen wordt de student met name getoetst op de morfologische en syntactische analyse van de bestudeerde Hebreeuwse teksten. De valentiemethode dient gekend te zijn en toegepast te kunnen worden. Ook dient de student ter voorbereiding op het schriftelijk examen een opdracht in te leveren waarin de valentiemethode zoals aangeleerd tijdens de colleges moet worden toegepast op een nader te bepalen tekst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Voorbereiding colleges en bestuderen literatuur	40 uur
• Opdracht	6 uur
• Voorbereiding examen	20 uur

Becijfering

• Participatie	10%
• Opdracht	15%
• Schriftelijk examen	75%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Hebreeuws 2 [SEMHEB2]

Docent: K. van Bekkum (titularis), W. Wakker	Werkvorm: werkcollege
Vakgroep: OT	Toetsvorm: participatie, opdracht, schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 2	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 3	

Vereiste voorkennis

- Inleiding Hebreeuws (7 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten verder groeien in hun kennis van het oudtestamentisch Hebreeuws door het analyseren en vertalen van een selectie van poëtische teksten (circa 125 verzen) uit het Oude Testament (OT). Ook zal dieper worden ingegaan op de valentimethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdaspecten van de grammatica van het oudtestamentisch Hebreeuws;
- de betekenis(sen) van meer dan 200 verschillende woorden uit het vocabularium van het Hebreeuwse OT (in aanvulling op de woordenschat zoals geleerd bij Inleiding Hebreeuws);
- de meeste begrippen en principes van de valentimethode;
- de hoofdaspecten van oudtestamentisch Hebreeuwse poëzie;
- de inhoud van een selectie van poëtische teksten uit het OT.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de meeste principes van de valentimethode toe te passen op geziene teksten van het Hebreeuwse OT;
- zelfstandig tot een werkvertaling te komen van teksten uit het Hebreeuwse OT, al dan niet na raadpleging van academische hulpbronnen;
- moderne vertalingen van het Hebreeuwse OT te vergelijken en kritisch te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Hebreeuwse OT te raadplegen;
- Hebreeuwse teksten te analyseren met behulp van de valentimethode;
- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen.

Verplichte literatuur

- Lettinga, J. P., M. F. J. Baasten en W. Th. van Peursen. *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws*, 12^e ed. Leiden: Brill, 2012.
- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.

- Wakker, W. *Reader Seminarie Hebreeuws*. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Aanbevolen literatuur

- Broers, P. D. H. *Woordenboek van het Bijbels Hebreeuws*. Nieuw-Lekkerland: De Haan, 2007.
- Clines, D. J. A. *The Concise Dictionary of Classical Hebrew*. Sheffield: Phoenix Press, 2009.
- Elliger, K., en W. Rudolph. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, 5^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997.
- Joüon, P., en T. Muraoka. *A Grammar of Biblical Hebrew*, 2^e ed. Subsidia Biblica 27. Roma: PIB, 2006.
- Koehler, L., W. Baumgartner en J. J. Stamm. *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament. Study Edition*. Leiden: Brill, 2001.
- Meyer, R. *Hebräische Grammatik*. 3^e ed. Berlijn: De Gruyter, 1992.
- Waltke, B. K., en M. O'Connor. *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax*. Winona Lake, IN: Eisenbrauns, 1990.

Evaluatie

In het schriftelijk examen wordt de student met name getoetst op de morfologische en syntactische analyse van de bestudeerde Hebreeuwse teksten. De valentiemethode dient gekend te zijn en toegepast te kunnen worden. Ook dient de student ter voorbereiding op het schriftelijk examen een opdracht in te leveren waarin de valentiemethode zoals aangeleerd tijdens de colleges moet worden toegepast op een nader te bepalen tekst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Voorbereiding colleges en bestuderen literatuur	40 uur
• Opdracht	6 uur
• Voorbereiding examen	20 uur

Becijfering

• Participatie	10%
• Opdracht	15%
• Schriftelijk examen	75%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

4.2.3 Kerk en Pastoraat

❖ Gemeentepedagogiek [GPED]

Docent: J. Barentsen, M. Wierenga

Vakgroep: PT

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Frequentie: tweejaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: literatuurstudie, presentatie, mondeling examen, paper

Academiejaar: 2020-2021

Semester:

Inhoud

Leren is een kernfunctie van kerk en geloof, zodat gemeentepedagogiek ofwel catechese een subdiscipline van praktische theologie is. Gemeentepedagogiek omvat discipelschap, toerusting en kadertraining, of – in meer traditionele termen – catechese omvat geloofsopvoeding, geloofsoverdracht en geestelijke vorming. Dit vak bestudeert de concrete vormen en effecten van gemeentepedagogiek vanuit bijbels-theologische, kerkelijke en sociaalwetenschappelijke perspectieven, met oog voor de gehele levenscyclus. Het vak besteedt aandacht aan zowel de persoonlijke (psychologische, pedagogische) als de gemeenschappelijke (organisatorische, didactische) dimensies vanuit een theologische vraagstelling. Hoe draagt gemeentepedagogiek bij aan geestelijke vorming en spiritualiteit? Hoe kan catechese een heldere identiteit waarborgen voor kerken en christelijke organisaties in een steeds veranderende, postmoderne samenleving? Welke plaats neemt gemeentepedagogiek in binnen het geheel van kerkopbouw, en welke vormen van pastoraal leiderschap zijn daarvoor zinvol? In dit vak ontwikkelt de student vaardigheden voor, zowel als een eigen visie op gemeentepedagogiek.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student kent:

- enige historische ontwikkelingen en eigentijdse wetenschappelijke discussies van het vak gemeentepedagogiek;
- bijbelse en theologische aanknopingspunten voor de catechese;
- modellen en vaardigheden vanuit de sociale wetenschappen (ontwikkelingspsychologie, pedagogiek, didactiek, en organisatieleer);
- verschillende vormen van hedendaagse gemeentepedagogiek in diverse kerkelijke tradities (zondagsschool, catechisatie, kleine groepen, missionaire cursussen, e.d.).

Vaardigheidsdoelstellingen

De student is in staat:

- het vakgebied van gemeentepedagogiek te beschrijven als subdiscipline van praktische theologie;
- catechese materialen te evalueren, te ontwikkelen en te implementeren op basis van theologische, hermeneutische en sociaalwetenschappelijke overwegingen;
- effectieve geloofsoverdracht vorm te geven in passende organisatievormen;
- het leerplan van een gemeente op wetenschappelijk verantwoorde manier te evalueren met het oog op persoonlijke geloofsgroei, kerkelijke identiteit en kerkelijk vermogen tot vernieuwing.

Attitudedoelstellingen

De student is gemotiveerd om:

- de opdracht tot geloofsoverdracht tot een samenhangende visie voor gemeentepedagogiek te ontwikkelen en toe te passen;
- in alle nederigheid bij te dragen aan de geloofsgroei van medegelovigen;
- toerusting en leiderschapstraining een plaats te geven in de gemeente, om het zelf-lerend en zelf-sturend vermogen van de kerk te versterken.

Verplichte literatuur

- Kock, Jos de, Wim Verboom, Anne Pals, J.W. van Pelt and Arnold Stijf, ed. *Altijd leerling; Basisboek catechese*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2011.
- Roebben, Bert. *Scholen voor het leven. Kleine didactiek van de hoop in zeven stappen*. Leuven: Acco, 2011.
- Heywood, David. *Kingdom Learning: Experiential and Reflective Approaches to Christian Formation and Discipleship*. London: SCM, 2017 (selecties).
- Nesbit-Sbanotto, Elisabeth A. and Craig L. Blomberg. *Effective Generational Ministry: Biblical and Practical Insights for Transforming Church Communities*. Grand Rapids, MI: Baker, 2016 (selecties).

Aanbevolen literatuur

- Bubmann, Peter, e.a., ed. *Gemeindepädagogik*. Berlin: De Gruyter, 2012.
- Derroitte, H., ed. *Dimensions bibliques de la catéchèse: Du texte biblique à la Parole de Dieu*. Pédagogie catéchétique 28. Bruxelles: Lumen vitae, 2013.
- Hinkle, Adrian E. *Pedagogical Theory of Wisdom Literature: An Application of Educational Theory to Biblical Texts*. Eugene, OR: Wipf & Stock, 2017.
- Illeris, Knud. *Transformative Learning and Identity*. New York, NY: Routledge, 2013.
- Koot-Dees, Danielle van de. *Prille geloofsopvoeding: Een kwalitatief onderzoek naar de rol van geloven in jonge protestants-christelijke gezinnen in Amsterdam*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2013.
- Merriam, Sharan B. en Laura L. Bierema. *Adult Learning: Linking Theory and Practice*. San Francisco, CA: Wiley, 2014.
- Osmer, Richard R. *The Teaching Ministry of Congregations*. Louisville, KY: WJK, 2005.
- Pembroke, Neil. *Moving Toward Spiritual Maturity: Psychological, Contemplative, and Moral Challenges in Christian Living*. New York, NY: Routledge, 2012.
- Root, Andrew. *Faith Formation in a Secular Age: Responding to the Church's Obsession with Youthfulness*. Ministry in a Secular Age 1. Grand Rapids, MI: Baker, 2017.
- Schweitzer, Friedrich. *The Postmodern Life Cycle: Challenges for Church and Theology*. St. Louis, MO: Chalice Press, 2004.
- Stoppels, Sake. *Oefenruimte: Gemeente en parochie als gemeenschap van leerlingen*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2013.
- Wijnen, Harmen van. *Faith in Small Groups of Adolescents: Being Together as a Basic Given*. Delft: Eburon, 2016.

Evaluatie

De student presenteert (in tweetallen) een vergelijking en evaluatie van minimaal twee methoden voor catechese voor een bepaalde leeftijdsgroep in een kerkelijke context, met

gebruikmaking van de colleges en literatuur voor het vak. *Deadline voor inleveren documentatie: laatste lesdag.*

De student schrijft een paper over hetzij een thematiek uit het vakgebied van gemeentepedagogiek (literatuur onderzoek), hetzij over een specifieke casus uit de praktijk van gemeentepedagogiek (veldonderzoek), waarbij relevante wetenschappelijke literatuur uit zowel theologie als de sociale wetenschappen dient te worden gebruikt. *Deadline: begin derde week van examenperiode.*

Er is een mondeling examen waarin de student vragen over een casus m.b.t. gemeentepedagogiek beantwoordt vanuit de geleerde stof in de colleges, verplichte literatuur en opdrachten.

Een herexamen bestaat uit het opnieuw volbrengen van elk onvoldoende onderdeel. De vorm en onderwerpen worden in overleg met de docent vastgesteld. *Deadline: eerste maandag van de examenperiode.*

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur	41 uur
• Presentatie	12 uur
• Literatuur of veldonderzoek	30 uur
• Mondeling examen	5 uur

Becijfering

• Presentatie	25%
• Research paper / veldonderzoek	50%
• Mondeling examen	25%

❖ Godsdienstsociologie: Praktijk [GSP]

Docent: J. Creemers, J. Barentsen (titularis)

Vakgroep: PT, GM

Opleiding: Bachelor 2

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: werkcollege

Toetsvorm: onderzoeksverslag, presentatie

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1+2

Vereiste voorkennis

- Godsdienstsociologie: Theorie (3 ECTS)

Inhoud

Het opzetten van een klein veldonderzoek met een onderzoeksteam op het gebied van godsdienstsociologie op basis van een onderzoeksplan met eenvoudige onderzoeksmethoden voor het verzamelen en analyseren van gegevens. Het veldonderzoek omvat de volgende onderdelen:

- het ontwerpen van een onderzoeksplan op basis van onderzoeksvraag en onderzoekscontext;
- de invulling van de methodische cirkel van onderzoek;
- het toepassen van verschillende dataverzamelingstechnieken;
- het analyseren van het onderzoeksresultaat volgens diverse methoden.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kent de student:

- eenvoudige onderzoeksmethoden die toepasbaar zijn bij godsdienstsociologisch onderzoek.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student in staat:

- een klein veldonderzoek in teamverband op het gebied van godsdienstsociologie op te kunnen zetten en de resultaten te analyseren met behulp van eenvoudige onderzoeksmethoden;
- de verschillen tussen kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeken te benoemen en dit toe te passen in eigen onderzoek.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van het subonderdeel van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- samen te werken met studenten / collega's en een veldonderzoek op te zetten, uit te voeren, te analyseren en de opdracht als een team uit te voeren.

Verplichte literatuur

- Verhoeven, Nel. *Wat is onderzoek? Praktijkboek methoden en technieken voor het hoger onderwijs*. Den Haag: Boom Lemma uitgevers, 2013.

Aanbevolen literatuur

- Bryman, Alan. *Social Research Methods*. 5th ed. Oxford University Press, 2016.

Evaluatie

Presentatie van het eigen veldonderzoek door de studenten in de vorm van een verslag en de presentatie van het onderzoek. De ontmoetingen zijn evenredig verdeeld over de semesters; bij elke ontmoeting presenteren de studentengroepen een update van hun onderzoek. Het onderzoeksplan dient na het eerste semester grotendeels afgerond te zijn en wordt becijferd; in het tweede semester wordt het veldonderzoek uitgevoerd en geanalyseerd. Dit onderzoek gebeurt in teamverband, maar er zijn ook individuele beoordelingen zoals de individuele participatie.

De ontmoetingsmomenten worden deels door de docenten, deels door de studenten ingevuld. Interactie met de begeleidende professor tussen de ontmoetingen door wordt verwacht en is ook nodig om de ontmoetingen constructief te laten verlopen.

De inleverdatum voor het eindverslag is de tweede maandag van de (her)examenperiode.

Studiebelasting

• Veldwerk onderzoek	33 uur
• Bestudering literatuur en uitwerking onderzoek	33 uur
• Contacturen	18 uur

Becijfering

• Participatie	15%

- Presentatie onderzoeksplan 25%
- Veldwerk onderzoek 60%

❖ **Godsdienstsociologie: Theorie [GST]**

Docent: J. Creemers

Vakgroep: GM

Opleiding: Bachelor 2

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: hoorcollege, seminarie

Toetsvorm: schriftelijk examen, participatie

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Inhoud

Deze cursus is een introductie in de Godsdienstsociologie waarbij de vraag naar de plaats van religie in een geseclariseerde maatschappij centraal staat. Het uitgangspunt hierbij is dat religieus gedrag gezien wordt als een sociologisch fenomeen dat voor een deel verklaarbaar is uit een bepaalde sociologische wetmatigheid. Vanuit dit uitgangspunt worden de verschillen tussen een theologische en een godsdienstsociologische analyse van de kerkelijke praxis besproken, zowel betrekking hebbend op de interne praxis als ook op de relatie met de samenleving.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kan de student:

- uitleggen hoe bepalend definiëringen en theorievorming betreffende het fenomeen religie voor de religiestudie en de godsdienstsociologie zijn;
- basisconcepten en –theoriën uit de godsdienstsociologie duiden en bespreken;
- een algemeen sociologisch beeld geven van ‘religie’, hoe ze zich verhoudt tot de samenleving en op welke wijze de discussie tussen ‘kerk’ en samenleving sociologisch gevoerd kan worden;
- mogelijkheden en onmogelijkheden van de godsdienstsociologie bij het verkrijgen van een beter inzicht in de praxis van het christelijk geloven in kerk en maatschappij bespreken.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student in staat:

- de algemene ontwikkelingen bij de discipline van godsdienstsociologie historisch te plaatsen en in te brengen in hedendaags godsdienstsociologisch onderzoek.
- de kerk en de plaats van de kerk in de samenleving te observeren vanuit de godsdienstwetenschappelijke theorievorming;
- empirische onderzoeksresultaten te verbinden met de daarbij behorende concepten en theorieën.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van het subonderdeel van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- zijn/haar eigen religieus gedrag op een godsdienstsociologische wijze te observeren en deze kennis toe te passen in de contacten met religieuze en niet-religieuze participanten;

- verder te werken aan het verstaan van de eigen plaats in kerk en samenleving in het toepassen van godsdienstsociologische inzichten.

Verplichte literatuur

- Dawson, Andrew. *Sociology of Religion*. London: SCM Press, 2011 (partim).
- Een verzameling van artikelen en boekhoofdstukken (beschikbaar op ETF Virtual Campus).

Aanbevolen literatuur

- Berger, Peter. *The Sacred Canopy: Elements of a Sociological Theory of Religion*. New York, Anchor Books, 1969.
- Billiet, J., K. Dobbelaere, et B. Cambré. *La transformation des Eglises chrétiennes en Europe occidentale: 1945-2000*. Leuven: Leuven University Press, 2010.
- Davie, Grace. *The Sociology of Religion*. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, 2013.
- Davie, Grace. *Religion in Modern Europe. A Memory Mutates*. Oxford University Press, 2000.
- Dekker, G., en H. C. Stoffels. *Godsdienst en Samenleving: Een introductie in de godsdienstsociologie*. Kampen: Kok, 2009.
- Dierickx, Guido. 2015. *Religie als sociale constructie. Een menswetenschappelijke rondleiding*. Antwerpen: Garant.
- Droogers, André F. 1997. Evangelischen en oecumenischen over religieus pluralisme. In: *De stereotypering voorbij*. André Droogers (red), 54-73. Zoetermeer: Boekencentrum.
- Martin, Bernice. "The Pentecostal Gender Paradox: A Cautionary Tale for the Sociology of Religion." In *The Blackwell Companion to Sociology of Religion*, edited by Richard K. Fenn, 52-66. Oxford: Blackwell. 2001.
- Martin, Craig. *A Critical Introduction to the Study of Religion*. London: Routledge, 2017.
- Sengers, Erik. *The Dutch and their Gods: Secularization and Transformation of Religion in the Netherlands*. Hilversum: Verloren, 2005.
- Stark, Rodney, and Roger Finke. *Acts of Faith: Explaining the Human Side of Religion*. Berkeley, CA: University of California Press. 2000.
- Voye, Liliane, and Jaak Billiet. "Introduction Sociology and Religions: Patterns of Encounter." In *Sociology and Religions: An Ambiguous Relationship*, edited by Liliane Voyé and Jaak Billiet, 9-22. KADOC-Studies 23. Leuven: Leuven University Press, 1999.
- Weber, Max. *Gesammelte Aufsätze zur Religionssoziologie*. Tübingen: Mohr Siebeck, 1920-1921.

Evaluatie

Schriftelijk examen en participatie.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	66 uur
• Contacturen	18 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	85%
• Participatie	15%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Inleiding Liturgiek [ILIT]

Docent: J. Barentsen (titularis), H. Riphagen	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: PT	Toetsvorm: opdrachten
Opleiding: Bachelor 2	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 4	

Inhoud

Binnen het bredere vakgebied van de Praktische Theologie is Liturgiek de subdiscipline die zich toelegt op de christelijke samenkomst. Deze cursus beoogt de student in te leiden in een wetenschappelijke benadering van dit voor hem/haar meestal reeds bekende fenomeen.

Een eerste nadruk wordt gelegd op het observeren, beschrijven en analyseren van de gangbare liturgische praktijken in hedendaagse christelijke geloofsgemeenschappen, volgens de principes van kwalitatief sociaalwetenschappelijk onderzoek.

Een tweede cluster betreft het reflecteren op de praktijk door haar te interpreteren en te evalueren. Naast bijbels-theologische en kerkhistorische gegevens, wordt hiervoor ook beroep gedaan op bijdragen uit de sociologie en antropologie (bijzonder 'ritual studies').

Tot slot wordt gezocht naar wegen om het liturgisch gebeuren (beter) te verwezenlijken, algemeen en persoonlijk. Met het oog hierop zullen die vaardigheden van de studenten aangesproken en zoveel mogelijk ontwikkeld worden, die nodig zijn voor het leiden van reguliere en bijzondere christelijke samenkomsten: kundig lezen en spreken in het openbaar, het maken van een liturgie, het creatief spelen met liturgische vormen, en gidsend leidinggeven.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student:

- is in staat de Bijbelse, theologische, historische en hedendaagse aspecten van de christelijke samenkomst in onderling verband te bespreken;
- heeft basale kennis van de grote liturgische tradities en de belangrijkste kenmerken (Orthodox, Rooms Katholiek, Protestants, Anglicaans, Evangelisch);
- beschrijft hoe de netwerksamenleving de liturgie ingrijpend heeft veranderd (rondom begrippen als acentriciteit, autoriteiten, tradities en bricolage);
- is in staat de rol van esthetiek, narrativiteit, lichamelijkeheid en gevoel in de liturgie te evalueren en in te zetten.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student:

- is in staat aan de hand van praktisch theologisch onderzoek verschillende liturgische praktijken te observeren, te analyseren, te interpreteren en te evalueren;

- is in staat een liturgie te maken voor gewone en bijzondere diensten (rouw, trouw, inzegening, ziekenzalving, doop);
- kent, raadpleegt en selecteert uit een brede selectie van beschikbare bronnen voor liturgie en samenzang en zet deze bewust in in de liturgische praktijk;
- gebruikt op authentieke en creatieve wijze taal, kunst, liturgische vormen en symbolen om een verhaal te vertellen in de liturgie dat pastoraal (troostend) en profetisch (storend) aansluit bij de gemeenschap.

Attitudedoelstellingen

De student:

- stelt zich zichtbaar open voor andere geloofstradities, geeft blijk zich in te kunnen leven in de spiritualiteit van de anderen en kan zich in de ontmoetingen positioneren vanuit de eigen spiritualiteit;
- oefent de uitvoering (performance) van liturgische praktijken;
- ontwikkelt zelfkennis (kwaliteiten en valkuilen) en zelfvertrouwen om authentiek en bewust liturgische praktijken vorm te geven.

Verplichte literatuur

- Smith, James K.A., *Desiring the Kingdom: Worship, Worldview, and Cultural Formation*. Grand Rapids: Baker Academic, 2009.
- Oskamp, P., Marcel Barnard, F. G. Immink, J. van de Laan, M. Van Leeuwen, D. Monshouwer, J. H. Uytendogaardt, en N. Schuman, red. *De weg van de liturgie: Tradities, achtergronden, praktijk*. 4de ed. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009 (andere edities ook toegestaan).
- Kreider A., Kreider, E., *Worship and Mission after Christendom*, Milton Keynes: Paternoster, 2011 (andere edities ook toegestaan).
- Een digitale reader wordt beschikbaar gesteld op de ETF Virtual Campus met daarin een aantal verplichte artikelen en hoofdstukken uit boeken.

Aanbevolen literatuur

- Arnold, Jochen. *Was geschieht im Gottesdienst? Zur theologischen Bedeutung des Gottesdienstes und seiner Formen*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2010.
- Barnard, Marcel, Johan Cilliers and Cas Wepener. *Worship in the Network Culture: Liturgical Ritual Studies. Fields and Methods, Concepts and Metaphors*. Liturgia Condenda 28. Leuven: Peeters, 2014.
- Barnard, Marcel, *Tot Gods eer: Handreiking voor gesprekken over liturgie*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2018.
- Crouan, Denis. *L'art et la liturgie: Essai sur les rapports constants unissant l'art et la liturgie au cours des siècles*. Tequi: Paris, 1988.
- Immink, F. G. *Het heilige gebeurt: Praktijk, theologie en traditie van de protestantse kerkdienst*. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2011
- Ommen, A. Léon van. *Ruimte voor gebrokenheid: Plaats voor lijden in de eredienst*. Utrecht: Kok, 2016.
- Poll, Evert W. van de. *Samen in de naam van Jezus: Over evangelische liturgie en muziek*. Zoetermeer: Uitgeverij Boekencentrum, 2009.
- Smith, James K.A., *Imagining the Kingdom: How Worship Works (Cultural Liturgies)*. Grand Rapids: Baker, 2013.

- Webber, Robert E., *Ancient-Future Time: Forming Spirituality through the Christian Year*. Grand Rapids: Baker, 2004.
- Webber, Robert E., *Ancient-Future Worship: Proclaiming and Enacting God's Narrative*. Grand Rapids: Baker, 2008.

Evaluatie

De toetsing vindt plaats op basis van een portfolio (85%) en participatie in de lessen (15%). De portfolio bestaat uit verschillende opdrachten; instructies worden vooraf gegeven aan de studenten. De portfolio wordt uiterlijk op de tweede maandag van de examenperiode op ETF Virtual Campus ingeleverd.

In geval van herexamen worden de onvoldoende onderdelen opnieuw uitgewerkt en ingeleverd op ETF Virtual Campus op de eerste maandag van de herexamenperiode.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur	44 uur
• Contacturen	24 uur
• Taken / opdrachten	44 uur

Becijfering

• Participatie	15%
• Portfolio	85%

❖ Inleiding Pastorale Theologie [IPAT]

Docent: J. Barentsen (titularis), R.J. de Vries

Vakgroep: PT

Opleiding: Bachelor 2

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: werkstuk, schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Inhoud

De cursus plaatst pastorale theologie binnen de subdiscipline van de praktische theologie. Het eigene, de context en de ethiek van pastoraat worden besproken, waarna diverse modellen van pastoraat en methoden van gespreksvoering zullen worden behandeld, met focus op narratief-hermeneutische benaderingen. Zowel de rol van bijbel en theologie, als de bijdrage van de sociale wetenschappen komen aan de orde, die worden geïntegreerd in een wetenschappelijk verantwoord model van praktische theologie. Een selectie van specifieke pastorale thema's (verlies, schuld, vergeving, twijfel, geloofsvolwassenheid) komt aan bod, waarbij deze thema's zullen worden benaderd vanuit Bijbelse antropologie en vanuit de godsdienstpsychologie. De cursus besteedt ook aandacht aan het belang van contextueel pastoraat, waarbij gezins- en man-vrouw relaties besproken worden in intergenerationeel en relationeel-ethisch perspectief.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student kent:

- de hoofdlijnen en achtergronden van pastorale theologie binnen het geheel van de praktische theologie;
- diverse modellen van pastoraat (specifiek het narratief-hermeneutische model) en methoden van pastoraal gesprek;
- de invloed van de samenleving op kerk, huwelijk en gezin, en de specifieke eisen die dit stelt aan huwelijks- en gezinspastoraat;

Vaardigheidsdoelstellingen

De student is in staat:

- om vanuit een narratief-hermeneutisch kader te reflecteren op pastorale gevalstudies;
- de verschillende pastorale benaderingen te situeren binnen sociaalwetenschappelijke en maatschappelijke ontwikkelingen;
- om nieuwe pastorale ontwikkelingen in onderzoek en praktijk te evalueren;
- Bijbels antropologische en godsdienstpsychologische inhouden zinvol te integreren in relatie tot een aantal centrale pastorale thema's.

Attitude doelstellingen

De student is gemotiveerd om:

- zich te bekwamen in pastorale gespreksvoering in de vorm van praktische oefeningen;
- te reflecteren over de eigen attitude t.o.v. pastoraat, en huwelijk en gezin, in de context van de huidige samenleving;
- zich rekenschap te geven van de ethische gevoeligheden binnen pastorale zorg;
- zich te verdiepen in zowel theologische als sociaalwetenschappelijke bijdragen aan pastorale zorg;
- zich te ontwikkelen in het verstaan en toepassen van pastorale theologie in de praktijk.

Verplichte literatuur

- Ganzevoort, R., en J. Visser. *Zorg voor het verhaal: Achtergrond, methode en inhoud van pastorale begeleiding*. Zoetermeer: Meinema, 2007.
- Dijkstra, Jaap. *Gespreksvoering bij geestelijke verzorging*. Soest: Nelissen, 2007.
- Reader met selecties over pastorale en relationele ethiek.

Aanbevolen literatuur

- Arts, H. *Waarom nog huwen?* Leuven: Davidsfonds, 2002.
- Burggraave, R. *Zinvol seksueel leven onderweg*. Leuven: Acco, 1994.
- Herbst, M. *Beziehungsweise: Grundlagen und Praxisfelder evangelischer Seelsorge*. Neukirchen: Neukirchener Verlag, 2012.
- Horst, W.C. van der. *Met beide benen op de grond, God ontdekken in je levensverhaal*. Amsterdam: Buijten & Schipperheijn, 2014
- Kamp, P. van der *Verhalen om te leven, levensverhalen in het pastoraat*. Utrecht: Kok, 2013.
- Schenderling, J. *Beroepsethiek voor pastores*. Budel: Damon, 2008.

Evaluatie

- Groepswerkstuk (2 of 3 studenten) van ca. 4500 woorden over een specifiek thema binnen het pastoraat, waarbij zowel wetenschappelijke als populaire literatuur gebruikt dient worden.
- Inleverdatum: eerste dag van de examenperiode.

- Schriftelijke kennistoets over de colleges en literatuur.

In geval van herexamen, dienen alle onvoldoende opdrachten te worden verbeterd en op de eerste dag van de herexamenperiode digitaal bij de docent te worden ingeleverd.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur	55 uur
• Examenvoorbereiding	3 uur
• Groepswerkstuk	20 uur
• Opdrachten voor colleges	10 uur

Becijfering

• Groepswerkstuk	40%
• Schriftelijk examen	60%

❖ Kerkrecht: Geschiedenis en Actualiteit [KGA]

Docent: H. Evers

Vakgroep: HT

Opleiding: Bachelor 2

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: werkstuk, schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 2

Vereiste voorkennis

Er wordt uitgegaan van een globale kennis van de kerkgeschiedenis en de dogmatiek.

Inhoud

Aandacht wordt besteed aan de historische wording, de inhoud en de structuur van de grote wereldwijde kerkrechtstelsels; het episcopaal-hiërarchische, het congregationeel-independentistische en het presbyteriaal-synodale systeem. In het bijzonder wordt aandacht besteed aan de regeermacht in de stelsels en de ecclesiologie die aan de verschillende stelsels ten grondslag ligt. Ook wordt aandacht besteed aan de wording, structuur en inhoud van de kerkorde of regeling binnen de kerk of gemeente waar de student(e) bij hoort of werkzaam in wil zijn.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kent de student(e):

- de historische wording van verschillende kerkrechtelijke stelsels;
- de beginselen die hieraan ten grondslag liggen;
- de concrete uitwerking hiervan in de opbouw van de kerk of gemeente waartoe de student(e) behoort of werkzaam zou willen zijn.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student(e) in staat:

- om door de verworven inzichten de kerkrechtelijke situatie en de gemaakte keuzen van de eigen kerk of gemeente te herkennen;
- om de kerkorden of kerkelijke rechtsregelingen van de eigen gemeente, die centraal staan tijdens de werkcolleges, te raadplegen.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student(e) gemotiveerd om:

- de actuele relevantie van deze kerkrechtstelsels voor het kerkelijke leven te onderkennen.

Verplichte literatuur

- Evers, H. *Beginselen en achtergronden van de Kerkorde van 1951 van de Nederlandse Hervormde Kerk*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2000. Inleiding, Hfd. I en V, (82 blz.) verkrijgbaar tijdens de colleges bij de docent à 10 euro.
- L.J. Koffeman, *Het goed recht van de kerk, een theologische inleiding op het kerkrecht*. Kampen: Kok, 2009.. Indien de Nederlandse versie niet aangeschaft kan worden, dient de Engelse versie te worden gebruikt: L. J. Koffeman, *In Order to Serve*, ISBN: 978-3-643-90318-1.
- L.C. van Drimmelen en T.J. van der Ploeg, *Geloofsgemeenschappen en recht*, Den Haag 2014, Deel IV, hfd.17, 18, 19, 20 (85 blz.).
- Kerkorde, verenigingsstatuut of regeling van de kerk of gemeente waartoe de student(e) behoort of waarin hij of zij werkzaam wil zijn.
- Reader met relevante kerkordelijke teksten (beschikbaar op ETF Virtual Campus).

Aanbevolen literatuur

- L.C. van Drimmelen en T.J. van der Ploeg, *Geloofsgemeenschappen en recht*, Den Haag 2014, Deel II, hfd. 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13, 14, 15, 16.

Evaluatie

Opdrachten

De student(e) schrijft een werkstuk over de totstandkoming en de beginselen van de kerkorde of rechtsregeling van de eigen kerk of gemeente waartoe de student(e) behoort, en geeft een globale schets van de structuur van deze kerk of gemeente. (4 A4)

Deze worden schriftelijk ingeleverd bij het academisch secretariaat, dat de gemeenschappelijke verzending verzorgt. Inlevering geschiedt bij het examen.

Voor de werkcolleges maakt de student een samenvatting van een hoofdstuk uit de opgegeven verplichte literatuur ter bespreking. Verder maakt de student een kerkrechtelijke opdracht ter bespreking op het werkcollege.

Belangrijk

Voor het zinvol doen slagen van de werkcolleges is het van belang dat de student(e) naar het werkcollege meeneemt: de kerkorde, het verenigingsstatuut of de regeling van de kerk of gemeente waartoe de student(e) behoort of waarin hij of zij werkzaam wil zijn.

Examen

Er is een schriftelijk examen voorzien. Het examen is gebaseerd op de verplichte literatuur en op de inhoud van de colleges.

Studiebelasting

- Bestudering literatuur voor examen

50 uur

- Contacturen 12 uur
- Werkstuk 22 uur

Becijfering

- Werkstuk 33%
- Schriftelijk examen 67%

4.2.4 Godsdienst en Onderwijs

Voor Godsdienstsociologie: Theorie en Godsdienstsociologie: Praktijk: zie §4.2.3 Kerk & Pastoraat.

❖ Aziatische Religies [AZR]

Docent: J. Creemers (titularis), A.S. van der Lugt	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: GM	Toetsvorm: schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 2 en 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: tweejaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 3	

Inhoud

Een terreinverkenning van de Aziatische godsdiensten, in het bijzonder: het hindoeïsme in haar vele uitingsvormen; haar voornaamste kenmerken; een beknopt overzicht van haar geschiedenis en huidige situatie in India en West-Europa; de verschillen en overeenkomsten tussen deze godsdienst en het (orthodoxe) christendom. het boeddhisme in haar vele uitingsvormen; haar voornaamste kenmerken; een beknopt overzicht van haar geschiedenis en huidige situatie in Zuid-oost Azië en West-Europa; de verschillen en overeenkomsten tussen deze godsdienst en het (orthodoxe) christendom.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van de colleges:

- kent de student de globale lijn van de historische ontwikkeling van hindoeïsme en boeddhisme;
- heeft de student kennis gemaakt met kern-teksten uit hindoeïsme en boeddhisme;
- kent de student de situatie van het hindoeïsme en boeddhisme in West-Europa;
- heeft de student kennis gemaakt met verschillende vormen van christelijke benadering van hindoes en boeddhisten;
- kent de student verschillende godsdienstwetenschappelijke thema's rondom hindoeïsme en boeddhisme;

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het eind van de colleges:

- kan de student de voornaamste kenmerken, verschillen en overeenkomsten aangeven tussen het hindoeïsme, boeddhisme en het (orthodoxe) christendom;
- kan de student deze kenmerken, verschillen en overeenkomsten bespreken vanuit godsdienstwetenschappen en missiologie;
- kan de student deze kenmerken, verschillen en overeenkomsten toepassen in de hedendaagse dialoog tussen het christendom en deze religies.

Attitudedoelstellingen

Aan het eind van de colleges:

- heeft de student een fijngevoeligheid voor de hindoe en boeddhist zodat hij in staat zal zijn op respectvolle wijze met aanhangers van deze godsdienst te communiceren.

Verplichte literatuur

Hindoeïsme

- Boersema, Pieter, Jaap Hansum, Evert van de Poll, en Pieter Siebesma. *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa*. 2de ed. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009.
- Bakker, Freek L. *Surinaams hindoeïsme: een variant van het Caraïbisch hindoeïsme*. Serie Wegwijs. Kampen: Kok, 2003. (verkrijgbaar bij docent)
- Michaels, Axel. *Hinduism: Past and Present*, Princeton: Princeton University Press, 2004.

Boeddhisme

- Boersema, Pieter, Jaap Hansum, Evert van de Poll, en Pieter Siebesma. *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa*. 2de ed. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009.
- Schumann, Hans Wolfgang. *De historische Boeddha: leven en leer van Gotama*. 2de geheel herziene druk. Rotterdam: Uitgeverij Asoka, 2009.
- Harvey, Peter. *An Introduction to Buddhism*. 2nd revised ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2013.

Interreligieuze dialoog

- McDermott, Gerald R., Harold A. Netland. *A Trinitarian Theology of Religions: An Evangelical Proposal*. Oxford: Oxford University Press, 2014.

Evaluatie

Het examen zal een toets zijn over hindoeïsme en boeddhisme, in één schriftelijk tentamen; naast de collegestof (inclusief reader) moet daarvoor de verplichte literatuur bestudeerd worden. Exacte passages daaruit worden op de colleges opgegeven.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Bestudering literatuur en opdrachten voor examen	66 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	100%

❖ Jodendom [JD]

Docent: J. Creemers (titularis), J. Schouten

Vakgroep: GM

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Frequentie: tweejaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoorcollege

Toetsvorm: schriftelijk examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 2

Inhoud

In deze module maakt de student kennis met het Jodendom aan de hand van zeven centrale thema's, die elk nauw verbonden zijn met contemporaine debatten. Hierdoor krijgt de student zowel een dwarsdoorsnede van het hedendaagse Jodendom als een historisch perspectief op de ontwikkeling en diversiteit van het Jodendom. Bovendien zal er tijdens de colleges worden ingegaan op religiewetenschappelijke discussies zoals die binnen de bestudering van het Jodendom worden gevoerd.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

- Het bieden van een *grand narrative* van de joodse geschiedenis en religie, waardoor de student in staat wordt gesteld zelfstandig episodisch en gebeurtenissen binnen de joodse geschiedenis vanuit dit grotere geheel te duiden;
- Een overzicht te geven van de verschillende manieren waarop joodse identiteit is gedefinieerd en vormgegeven en de continuïteiten en discontinuïteiten die hieruit resulteren;
- Inzicht te geven in de culturele en ideologische achtergronden van de voornaamste hedendaagse stromingen;
- De student maakt kennis met de belangrijkste joodse teksten en weet die te relateren aan de voornaamste joodse religieuze praktijken;
- De student is zich bewust welke religiewetenschappelijke thema's bij de bestudering van het Jodendom een rol spelen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het eind van deze cursus kan de student:

- de verschillende hedendaagse uitingen van joodse stromingen herkennen en duiden vanuit een breder religiewetenschappelijk perspectief;
- op een inleidend niveau de voornaamste joodse religieuze teksten lezen en op basis daarvan een geregelde academische discussie voeren;
- op gefundeerde wijze kennisnemen van en – bij verdere studie – deelnemen aan de joods-christelijke dialoog.

Attitudedoelstellingen

Aan het eind van deze cursus heeft de student oog voor de eigenheid van het Jodendom, zowel in historisch als contemporair perspectief.

Verplichte literatuur

- Segal, Eliezer. *Introducing Judaism*. Londen/New York: Routledge, 2009.
- Michael L. Satlow, "Defining Judaism: Accounting for 'Religions' in the Study of Religion," *Journal of the American Academy of Religion* 74:4 (2006): 837-860 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Daniel Boyarin, "The Christian Invention of Judaism: The Theodosian Empire and the Rabbinic Refusal of Religion," *Representations* 85:1 (2004): 21-57 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Jacob Neusner, "The Norms of Conviction of Rabbinic Judaism: Orthodoxy and Heresy," *The Review of Rabbinic Judaism* 14:2 (2011): 235-247 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Ivan G. Marcus, "Jews and Christians Imagining the Other in Medieval Europe," *Prooftexts* 15:3 (1995): 209-226 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Moshe Idel, "Multiple Forms of Redemption in Kabbalah and Hassidism," *Jewish Quarterly Review* 101:1 (2011): 27-70 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Michael A. Meyer, "Rabbi Dr. Leo Baeck's Legacy to Progressive Judaism," *European Judaism* 29:2 (2006): 70-79 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Andrew Buckser, "Secularization, Religiosity, and the Anthropology of Jewry," *Journal of Modern Jewish Studies* 10:2 (2011): 205-222 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Chaim I. Waxman, "Messianism, Zionism, and the State of Israel," *Modern Judaism* 7:2 (1987): 175-192 (beschikbaar op ETF Virtual Campus)

Aanbevolen literatuur

- Biale, David. ed., *Cultures of the Jews. A New History*. New York: Schocken, 2002.
- Satlow, Michael. *Creating Judaism: History, Tradition, Practice*. New York: Columbia University Press, 2006.
- Vries, S. Ph de. *Joodse rit en symbolen*. Herz. ed. Amsterdam: Arbeiderspers, 1968.

Evaluatie

Schriftelijk examen.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	88 uur
• Contacturen	24 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	100%

❖ Oecumenica, Evangelisatie en Dialoog [OEED]

Docent: E.W. van de Poll, D. Brown

Werkvorm: hoorcollege, werkbepreking

Vakgroep: GM

Toetsvorm: tussentijdse opdrachten, papers

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: tweejaarlijks

Semester: 1

Studiepunten: 3

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4 ECTS)

Inhoud

Een godsdienstwetenschappelijke en missiologische bestudering van de theorie en de praktijk van de communicatie van het evangelie. Vanwege de beperkte omvang van de cursus maken we een selectie van de vele aspecten daarvan. Er is speciale aandacht voor missionaire gemeentevorming en -vernieuwing, alsmede voor de verhouding tussen evangelisatie en dialoog.

Het eerste deel gaat over de bekendmaking van het Evangelie. Vanwege de beperkte omvang van de cursus maken we een selectie uit de vele aspecten daarvan. Aan de orde komen onder andere:

- Relevantie en methoden van wetenschappelijk onderzoek over de praxis van evangelisatie;
- Modellen van evangelisatie;
- Conversie, onderzoek naar processen van geloofsverandering;
- Hoe analyseren we de context van de West-Europese samenlevingen? Barrières en bruggen voor het evangelie, die samenhangen met de multireligieuze samenleving, secularisatie en pluralisme;
- Veldonderzoek naar evangelisatie en gemeenteontwikkeling, in Vlaanderen en Nederland.

Het tweede deel gaat over revitalisering van bestaande gemeenten en nieuwe gemeente-initiatieven in de West-Europese context. Zowel theologische als pragmatische vragen komen aan de orde. Dit deel wordt verzorgd (in het Engels) door *David Brown*, Engels-Franse missioloog, oud-directeur van France Mission, jarenlang secretaris generaal van de Franse christelijke studentenbeweging GBU en leider van diverse projecten van gemeentestichting en revitalisering in Frankrijk. Hij woont en werkt thans in Parijs.

Het derde deel van de cursus is gewijd aan oecumene en dialoog. Dit thema vloeit voort uit de theorie en de praktijk van evangelisatie.

- Interconfessionele of oecumenische dialoog. Meerdere christelijke kerken en denominaties houden zich met evangelisatie bezig. Dit roept vragen op van eenheid en diversiteit, van uitwisseling en samenwerking, van identiteit en van strategie;
- Interreligieuze dialoog. Hoe stellen we ons op tot aanhangers van andere religies? Wat is de verhouding tussen samenwerking, dialoog en getuigenis? Wat is onze theologische duiding van andere godsdiensten en van de secularisatie in de Westerse samenleving?

In tussentijdse opdrachten verricht de student beperkt veldonderzoek en bestudeert hij enkele teksten over de praktijk van evangelisatie en gemeenteontwikkeling.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kent de student:

- de belangrijkste discussiepunten in de huidige evangelische en oecumenische missiologie wat betreft evangelisatie in eenheid en diversiteit;
- idem, voor wat betreft de problematiek van missionaire vernieuwing en gemeentestichting in de West-Europese context;
- de verschillende vormen van dialoog, en hun verhouding tot de communicatie van het Evangelie;
- de verschillende vormen van 'theologie van de religies';
- de verschillen tussen theologieën, methoden, voorbeelden en modellen van evangelisatie.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kan de student:

- deze algemene missiologische kennis vertalen naar de praktijk;
- idem, naar het formuleren van een project van revitalisering of nieuwe gemeentevorming in eigen land;
- de eigen gemeente of andere kerken en instellingen helpen in het ontwikkelen van een doordacht beleid van communicatie van het Evangelie.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- zich rekenschap te geven van de theologische en pragmatische vragen bij de vorming van nieuwe gemeenten;
- missionaire activiteit te verbinden met oecumenische, interkerkelijke relaties;
- zich voortdurend te bezinnen op de relaties met aanhangers van andere godsdiensten;
- zich op basis van wetenschappelijk onderzoek een oordeel te vormen over de verschillende methoden van evangelisatie.

Verplichte literatuur

- Van de Poll, Evert – *Evangelisatie* (redactie: Laura Dijkhuizen. Zwijndrecht: Evangelische Theologische Academie (ETA), 2015, in samenwerking met de ETF. Aanschaf bij de receptie.)
- Van de Poll, Evert, and Joanne Appleton (Editors). *Church Planting in Europe: Connecting to Society, Learning from Experience*. Eugene, Oregon: Wipf & Stock, 2015. Bij gezamenlijke bestelling aan het begin van de cursus bij de docent kan dit boek tegen een gereduceerde prijs bij de receptie worden verkregen.

Verplichte literatuur beschikbaar op de ETF Virtual Campus

- *Cape Town Commitment*. Verklaring van het laatste wereldcongres voor zending en evangelisatie van de Lausanne Movement, Lausanne 2010. Tekst beschikbaar op de ETF Virtual Campus.
- *Charta Oecumenica*. Gezamenlijke verklaring van de Konferentie van Europese Kerken (KEK) en de Europese RK Bisschoppenconferentie, Straatsburg 2001. Tekst beschikbaar op de ETF Virtual Campus.
- *Leesbundel* met een selectie van enkele relevante artikelen. Deze worden geplaatst op de ETF Virtual Campus, zodat de student ze kan downloaden en/of uitprinten in de gewenste uitvoering. Sommige artikelen staan al vanaf het begin van de cursus op de ETF Virtual Campus, andere verschijnen daarop in de loop van de cursus.

Aanbevolen literatuur

- Barentsen, Jack (red.). *Zoektocht naar hoop voor de stad: 100 jaar evangelische stadsgemeenten in Belgische grote steden* (Leuvense Cahier voor Praktische Theologie, Katholieke Universiteit Leuven, nr. 22). Antwerpen: Halewijn, 2019.
- Billings, Alan. *Secular Lives, Sacred Hearts: The Role of the Church in a Time of No Religion*. London: SPCK, 2004.
- Klaver, Miranda. *This Is My Desire: A Semiotic Perspective on Conversion in an Evangelical Seeker Church and a Pentecostal Church in the Netherlands*. Amsterdam: Pallas, 2011.
- Murray, Stuart. *Planting Churches: A Framework for Practitioners*. Milton Keynes: Paternoster, 2008.
- Noort, Gerrit et.al. – *Als een kerk opnieuw begint: Handboek voor missionaire gemeenschapsvorming*, Zoetermeer: Boekencentrum, 2008.
- Paas, Stefan. *Church Planting in the Secular West: Learning from the European Experience*. Grand Rapids: Eerdmans, 2016.
- Reimer, Johannes. *Die Welt umarmen: Theologie des gesellschaftsrelevanten Gemeindebau* (Transformationsstudien, Band 1). Marburg an der Lan: Francke Verlag, 2009.
- Vellekoop, Martijn. *Nieuwe kerken in een nieuwe context. Onderzoek naar gemeentestichting en de rol van contextualisatie*. Amsterdam: Vrije Universiteit, 2008.
- Wiher, Hannes (ed.). *Evangelism in Europe*. Nürnberg, VTR, 2018.

Evaluatie

De examinering bestaat uit een aantal tussentijdse opdrachten en het schrijven van twee papers van ong. 4000 woorden, gebaseerd op zelfstandig onderzoek, waarvan één voor het onderdeel nieuwe gemeente initiatieven. Met het oog op deze papers ontvangt de student tijdens de cursus een lijst van mogelijke onderwerpen.

Studiebelasting

- Contacturen 18 uur
- Tussentijdse opdrachten 20 uur
- Twee papers 46 uur

Becijfering

- Opdrachten 30%
- Twee papers 70%

4.3 Bachelor 3

4.3.1 Gemeenschappelijke deel

❖ Historische Theologie 2 [HT2]

Docent: A.J. Beck (titularis), P. Fisk

Vakgroep: HT

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Frequentie: tweejaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: schriftelijk examen, paper, presentatie

Academiejaar: 2020-2021

Semester:

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Historische Theologie (4 ECTS)

Inhoud

Een verdiepend inzicht in de ontwikkeling van kerk en theologie vanaf de reformatie tot op heden. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de Reformatie en het werk van reformatoren zoals Luther, Melanchthon, Zwingli, Bucer en Calvijn, de zogenoemde radicale reformatie, de contrareformatie, de belangrijkste reformatorische confessies, de protestantse orthodoxie, het piëtisme, de verlichting en de belangrijkste theologische ontwikkelingen in de 19e en 20e eeuw. Dit inzicht wordt verworven door een combinatie van hoorcolleges, tekstlezingen en bestudering van de handboeken.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student:

- kan niet alleen de hoofdlijnen in de ontwikkeling van kerk en theologie vanaf de reformatie tot op heden weergeven, maar heeft ook een meer gedetailleerd overzicht verworven over de (leerstellige) ontwikkeling van kerk en theologie vanaf ± 1500 tot op heden (Reformatie, contrareformatie, moderne periode). Hij of zij heeft oog voor het belang van historisch denken en redeneren;
- heeft kennis genomen van het leven en werk van o.a. Luther, Calvijn, Bellarminus, Arminius, Gomarus, Descartes, Voetius, Pascal, Spinoza, Scheiermacher, Gunning, Bavinck, Von Harnack, Bultmann, Tillich, Barth, Miskotte, Rahner, Von Balthasar, Bonhoeffer en Schillebeeckx.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student:

- kan de eigen kerkelijke traditie en theologische positie historisch situeren en benadert tegelijkertijd met respect de diverse christelijke tradities in de Europese en globale context zoals die historisch zijn gegroeid;
- heeft oog voor het belang van historisch denken en redeneren.

Attitudedoelstellingen

Na deelname aan dit opleidingsonderdeel:

- is de student gemotiveerd om zich verder te verdiepen in de historische wortels van zijn of haar eigen kerkelijke traditie;
- heeft de student zich ontwikkeld tot iemand die oog heeft voor de relevantie van historische en theologische ontwikkelingen van de periode na de Reformatie op de huidige context.

Verplichte literatuur

- Hill, Jonathan. *Zondervan Handbook to the History of Christianity*. Grand Rapids: Zondervan, 2006. (Nederlandse vertaling: Idem., *De geschiedenis van het christendom*. Kampen: Kok, 2008).
- Ten Kate, Laurens en M.J.H.M. Poorthuis (red.). *25 eeuwen theologie: teksten, toelichtingen*. Amsterdam: Boom, 2017, 400-405, 413-425, 429-470, 493-498, 504-509, 528-533, 565-577, 581-588, 607-624, 636-659, 677-682.

Aanbevolen literatuur

- Augustijn, Cornelis, F. G. M Broeyer, P. Visser, en E. G. E. van der Wall, red. *Reformatiorica: Teksten uit de geschiedenis van het Nederlandse protestantisme*. Zoetermeer: Meinema, 1996. pp. 25-43, 45-78, 116-130, 157-168, 198-203, 246-274. (niet meer in de handel; kopieën worden ter beschikking gesteld via ETF Virtual Campus)
- Beek, A. van de. *Van verlichting tot verduistering? Theologen vanaf 1800*. Nijkerk: Callenbach, 1994.
- Genderen, J. van. *Oriëntatie in de dogmageschiedenis*. Theologie in reformatorisch perspectief 8. Zoetermeer: Boekencentrum, 1996. pp. 55-60, 79-81, 95-103, 123-150, 158-201. (niet meer in de handel; kopieën worden ter beschikking gesteld via ETF Virtual Campus)
- Hauschild, Wolf-Dieter. *Reformation und Neuzeit. Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte* Band 2. 3. Aufl. Gütersloh: Chr. Kaiser Gütersloher Verlagshaus, 2005.
- Jong, Otto de. *Geschiedenis der Kerk*. 12de druk. Nijkerk: Callenbach, 1992.
- Lindberg, Carter. *A Brief History of Christianity*. Blackwell Brief Histories of Religion. Oxford: Blackwell, 2005.
- Meijering, Eginhard P. *Klassieke gestalten van christelijk geloof en denken: Van Irenaeus tot Barth*. Bundel: Damon, 2002. (capita selecta: Melanchthon, Calvijn, Turretini, Schleiermacher, Herman Bavinck en Karl Barth)
- Pelikan, Jaroslav. *The Christian Tradition: A History of the Development of Doctrine. Vol 4: Reformation of Church and Dogma (1300-1700); Vol.5: Christian Doctrine and Modern Culture (since 1700)*. Chicago and London: University of Chicago Press, 1984 - 1989.

Evaluatie

Tijdens de examenperiode in januari wordt een schriftelijk examen georganiseerd dat het eindcijfer voor 80% bepaalt. De stof van het examen omvat de verplichte literatuur zoals aangegeven inclusief de bijkomende bronteksten die in de colleges behandeld worden (de aangegeven pagina's uit *25 eeuwen theologie* zijn allemaal verplicht). Deze stof dient in het licht van de begeleidingscolleges te worden bestudeerd en begrepen; in deze zin behoren ook de colleges tot de leerstof. De begeleidende colleges willen (a) een kader aanreiken voor een conceptueel-analytische benadering van de stof; (b) een belangrijk gedeelte van de stof

bespreken, en (c) op beslissende punten de leerstof verdiepen. (de aangegeven pagina's uit *25 eeuwen theologie* zijn allemaal verplicht).

Tevens dient er gedurende de collegereeks een paper (ca. 1000 woorden) vervaardigd te worden over een relevante brontekst uit de kerk- en theologiegeschiedenis van de betrokken periode (15%). Aan de hand van dit paper wordt een korte presentatie gegeven (10 min.; 5%).

De inleverdatum van de paper en het houden van de presentatie is gekoppeld aan de collegereeks. In het geval van een herexamen dient de paper te worden ingediend op de eerste dag van de herexamen periode en vervalt de presentatie; de paper telt in dit geval 20% en het examen (80%) valt in de herexamen periode.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	73 uur
• Contacturen	24 uur
• Paper en presentatie	15 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	80%
• Paper	15%
• Presentatie	5%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en cijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Nieuwe Testament 2 [NT2]

Docent: K. Kok (titularis), J.D. Otten, J. van Nes	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: NT	Toetsvorm: exegeseopdracht, schriftelijk examen
Opleiding: Bachelor 2 en 3	Academiejaar: 2020-2021
Frequentie: tweejaarlijks	Semester:
Studiepunten: 4	

Vereiste voorkennis

- Inleiding Grieks (7 ECTS)
- Hermeneutiek (3 ECTS)
- Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4 ECTS)
- Oriëntatie Nieuwe Testament (4 ECTS)
- Studie- en Onderzoeksmethoden (4 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel legt het fundament voor een levenslange studie van het vroege christendom, zoals vertegenwoordigd in de nieuwtestamentische brieven en het boek Openbaring. Aan bod komen onder andere de inleidingvraagstukken van deze geschriften

en de verschillende benaderingen van hun studie. Speciale aandacht wordt besteed aan het wetenschappelijk onderzoek naar het leven van Paulus en het zogenaamde nieuwe perspectief op Paulus.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdlijnen van het leven van Paulus zoals gepresenteerd in zijn brieven;
- de hoofdlijnen en hoofdpersonen van het internationaal wetenschappelijk onderzoek naar de brieven en Openbaring;
- genre, hoofdlijnen, karakteristieken, opbouw en specifieke exegetische vraagstukken van de brieven en Openbaring.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- het leven van Paulus volgens zijn brieven in grote lijnen te omschrijven;
- de eigen positie in de inleidingvraagstukken van de brieven en Openbaring te beargumenteren, met name over het nieuwe perspectief op Paulus en over de verschillende methoden van onderzoek;
- een selectie van tekstkritische en exegetische vraagstukken op wetenschappelijk verantwoorde wijze te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- de brieven en Openbaring te lezen als bron van spiritualiteit voor zichzelf en voor de kerk;
- grondig onderzoek van de brieven en Openbaring te respecteren en te waarderen, wat zal moeten blijken uit de wijze waarop hij/zij gedocumenteerd stelling neemt in de vraagstukken rond de historiciteit van deze boeken;
- een kritische houding te ontwikkelen met betrekking tot diverse interpretaties van de brieven en Openbaring;
- zowel de kerkelijke praktijk als de wetenschappelijke literatuur hun plaats in studie, onderwijs en prediking te geven.

Verplichte literatuur

- De nieuwtestamentische brieven + Openbaring in een moderne Bijbelvertaling.
- Hagner, D.A. *The New Testament: A Historical and Theological Introduction*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2012. Pp. 345-782.

Aanbevolen literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Fee, G.D. *New Testament Exegesis: A Handbook for Students and Pastors*. 3rd ed. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2002.
- Marguerat, D. (ed.). *Introduction au Nouveau Testament: Son histoire, son écriture, sa théologie*. 4th ed. Geneva: Labor et Fides, 2008.
- Schnelle, U. *Einleitung in das Neue Testament*. 9th ed. Stuttgart: Vandenhoeck & Ruprecht, 2017.

Evaluatie

Toetsing voor dit opleidingsonderdeel bestaat uit een exegese opdracht en een schriftelijk examen. De opdracht bestaat uit het maken van een exegese over een historisch, literair, tekstkritisch, grammaticaal of lexicaal vraagstuk in de Paulinische literatuur (tijdig overeen te komen met de lesgever). Het aantal woorden bedraagt om en nabij 2000. De deadline voor het inleveren van deze opdracht is 25 januari 2019. Het schriftelijk examen zal gaan over de behandelde stof in de colleges en de verplichte literatuur.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Exegeseopdracht	26 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	60 uur
• Examen	2 uur

Becijfering

• Exegese opdracht	25%
• Schriftelijk examen	75%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en cijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Oude Testament 2 [OT2]

Docent: K. van Bekkum, A.J. van den Herik	Werkvorm: hoorcollege
Vakgroep: OT	Toetsvorm: mondeling examen, exegeseopdracht
Opleiding: Bachelor 2 en 3	Academiejaar: 2020-2021
Frequentie: tweejaarlijks	Semester:
Studiepunten: 4	

Vereiste voorkennis

- Inleiding Hebreeuws (7 ECTS)
- Hermeneutiek (3 ECTS)
- Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4 ECTS)
- Oriëntatie Oude Testament (4 ECTS)

Inhoud

Deze cursus biedt de student een inleiding tot de laatste twee delen van het Oude Testament, namelijk de Latere profeten (Jesaja, Jeremia, Ezechiël, de Twaalf kleine profeten) en de Geschriften (Psalmen, Job, Spreuken, Hooglied, Klaagliederen, Prediker, Esther, Daniël, Ezra, Nehemia en Kronieken). De afzonderlijke boeken zullen worden bestudeerd met het oog op hun structuur, boodschap, datering en auteur. De student zal ook globaal worden ingeleid in de voorstellingen van de profetie en de wijsheid in de Bijbel en het Oude Nabije Oosten, hierbij zal speciale aandacht gegeven worden aan de Psalmen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het slot van de cursus zal de student:

- een overzicht hebben van de laatste twee delen van de canon van het Oude Testament, namelijk de Latere profeten en Geschriften, zowel met betrekking tot hun structuur en boodschap als hun historische setting;
- bekend zijn met de structuur en de belangrijke betekenis van de Latere profeten voor de Israëlitische godsdienst;
- bekend zijn met de structuur en de belangrijke betekenis van de Wijsheidsgeschriften voor de Israëlitische godsdienst;
- bekend zijn met de structuur en de betekenis van de Psalmen voor de Israëlitische godsdienst;
- bekend zijn met de exegetische en historische vragen met betrekking tot de Psalmen;
- een algemeen overzicht hebben van de profetie en de wijsheid in het Oude Nabije Oosteneen inzicht hebben in de exegese van een selectie passages van de laatste twee delen van de canon van het Oude Testament.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het slot van de cursus moet de student in staat zijn om:

- het verband tussen de verschillende boeken van de Latere profeten te begrijpen;
- het verband tussen de verschillende boeken van de Geschriften te begrijpen;
- de Bijbelse teksten in de twee laatste delen van de canon in hun historische en literaire context te plaatsen;
- op kritische en zelfstandige wijzen de diverse modellen te kunnen evalueren en gebruiken, die in de literatuur zijn ingebracht om de oorsprong, structuur en historische betekenis van de Bijbelse teksten in de twee laatste delen van de canon van het Oude Testament te kunnen verklaren;
- de exegetische uitdagingen in de Bijbelse teksten binnen de twee laatste delen van het Oude Testament te herkennen, voorgestelde oplossingen te toetsen en zijn eigen oplossingen te ontwikkelen;
- de betekenis van een select aantal psalmen in hun historische context te kunnen begrijpen alsook de relevantie ervan te kunnen aanduiden voor de Bijbelse eredienst, en teven voor de na-Bijbelse-context.

Attitudedoelstellingen

Aan het eind van de cursus is de student gemotiveerd om:

- de Bijbelse teksten in hun bredere literaire en historische context te plaatsen;
- de centrale lijnen te begrijpen van de Bijbelse beschrijving van God, zoals die gevonden wordt in de twee laatste delen van de canon van het Oude Testament en deze in verbinding te brengen met de kennis van God zoals die tot ons komt uit andere delen van de Bijbel;
- de hoofdlijnen op respectvolle manier te verbinden met zijn of haar eigen geestelijk leven.

Verplichte literatuur

- William S. LaSor / David A. Hubbard / Frederic W. Bush: *Old Testament Survey*. Grand Rapids: Eerdmans, 1996 (pp. 221-582).

- Baker, David W. 'Israelite Prophets and Prophecy' in: *The Face of Old Testament Studies: A Survey of Contemporary Approaches*, edited by D. W. Baker and B. T. Arnold, 266-294. Grand Rapids: Baker, 1999. Beschikbaar op ETF Virtual Campus.
- Bullock, C. Hassell. *Encountering the Book of Psalms*. Grand Rapids: Baker, 2001 (pp. 21-82, 121-238).
- Peels, H.G.L., F. Snyman (eds). *The Lion has Roared. Theological Themes in the Prophetic Literature of the Old Testament*. Eugene: Pickwick Publications, 2012
- Koorevaar, Hendrik J. *Wijsheidscanon*. Versie 5.4. Leuven: Evangelische Theologische Faculteit (onuitgegeven samenvattingen, beschikbaar op ETF Virtual Campus).
- Waltke, Bruce K., Diewert, David. "Wisdom Literature." In *The Face of Old Testament Studies: A Survey of Contemporary Approaches*, edited by D. W. Baker and B. T. Arnold, 295-328. Grand Rapids: Baker, 1999. Beschikbaar op ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

- Barthélemy, Dominique, établi en collaboration avec A. R. Hulst, N. Lohfink, W. D. McHardy, H. P. Rüger, coéditeur, J. A. Sanders, coéditeur, ed. St. C. Ryan et A. Schenker. *Critique textuelle de l'Ancien Testament. Tome 4, Psaumes, Rapport final du Comité pour l'analyse textuelle de l'Ancien Testament hébreu* Institute par l'Alliance Biblique Universelle. Orbis Biblicus et Orientalis Band 50/4. Fribourg/Göttingen: Academic Press/Vandenhoeck & Ruprecht, 2005.
- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Longman, Tremper, and Peter Enns. *Dictionary of the Old Testament: Wisdom, Poetry and Writings*. Downers Grove, Leicester: InterVarsity, 2008.
- Lucas, Ernest C. *Exploring the Old Testament 3: A Guide to the Psalms and Wisdom Literature*. Downers Grove: InterVarsity, 2003.
- McConville, J. Gordon. *Exploring the Old Testament 4: A Guide to the Prophets*. Downers Grove: InterVarsity, 2002.
- Paul, Mart-Jan, G. van den Brink, J. C. Bette, red. *Studiebijbel Oude Testament*. Deel 5-9. Veenendaal: Centrum voor Bijbelonderzoek, 2008-2012. Inleidende artikelen en excursen.

Evaluatie

Schriftelijk exegetisch werk over de Psalmen en mondeling examen over de verplichte literatuur.

Zowel de voorbereiding als het examen duren elk 20 minuten. Het examen vormt 65% van het eindcijfer. De exegese over de Psalm heeft een waarde van 35%. Een student die gemiddeld niet geslaagd is, doet het betreffende werk opnieuw: een herexamen over dezelfde stof en een exegese over een andere Psalm.

In geval van herexamen wordt het mondeling examen vervangen door een schriftelijk examen.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	49 uur
• Contacturen	24 uur
• Exegeseopdracht	39 uur

Becijfering

• Participatie	10%

- Exegese opdracht 35%
- Mondeling examen 55%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Religie en Spiritualiteit [SEMRS]

Docent: J.R. Douma, J. Creemers (titularis), **Werkvorm:** werkcollege
 D. Courey, gastdocent(en) **Toetsvorm:** essay
Vakgroep: PT, GM **Academiejaar:** 2020-2021
Opleiding: Bachelor 2 en 3 **Semester:**
Frequentie: tweejaarlijks
Studiepunten: 4

De colleges zullen (deels) in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

Het opleidingsonderdeel 'Christelijke Spiritualiteit' van het eerste jaar van de Bachelor, of equivalent.

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel biedt verdieping in de studie van religie en spiritualiteit door het bestuderen van klassieke teksten van zowel christelijke als andere godsdiensten uit verschillende tijdsperiodes, en van diverse vormen van hedendaagse religieuze spiritualiteit. Vanuit deze bronnen wordt de verbinding gelegd met het eigentijdse verlangen naar spiritualiteit in de eigen maar ook in een vreemde context. Het seminarie bestaat uit vier onderdelen: (1) verdieping door het lezen, interpreteren en vergelijken van klassieke teksten over spiritualiteit binnen het christendom en andere godsdiensten, (2) verbreding door de studie van hedendaagse christelijke en niet-christelijke vormen van spiritualiteit, (3) het duiden van deze vormen van spiritualiteit met behulp van methodieken eigen aan godsdienstwetenschappen en praktische theologie, en (4) de ontmoeting met vertegenwoordigers, en hun uitleg van spirituele rituelen, van niet protestants-evangelische kerken om de spirituele diversiteit te kunnen ervaren en de eigen spiritualiteit daarmee te kunnen vergelijken en te plaatsen in de christelijke oecumene.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel kent de student:

- de diversiteit van religieuze spirituele praktijken in christelijke en andere religieuze contexten en hun onderlinge relatie.
- de basisbegrippen en onderzoeksmodellen van observatie van de praktijk van spiritualiteit in zowel een collectieve als in een persoonlijke betekenis.

- de betekenis en de toepassing van aantal verschillende basisteksten die veel gebruikt worden bij religieuze spiritualiteit in een godsdienstige context, zowel in het verleden als in het heden.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student in staat:

- een academische observatie en reflectie uit te voeren van spirituele praktijken en teksten, afkomstig uit verleden en heden, vanuit zowel godsdienstwetenschappelijk als praktisch theologisch perspectief.
- spiritualiteit in diversiteit te onderzoeken, presenteren en evalueren, inclusief een beschouwing van historische en contextuele achtergronden, en met reflectie vanuit de eigen spirituele bevinding.
- spirituele ervaringen en bronnen contextueel te vertalen in een academisch essay naar diverse pastorale en sociale handelingenvelden, zowel vanuit het perspectief van andere religies als vanuit het eigen perspectief.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd tot:

- bewustwording en begrip voor de beleving van de religieuze diversiteit als het gaat om spiritualiteit en de verschillende interpretaties in tijd en plaats
- persoonlijke reflectie op en ontwikkeling van de eigen spiritualiteit in verhouding tot de eigen traditie en levenswijze.

Verplichte literatuur

- Holder, A., ed. *Christian Spirituality: The Classics*. London: Routledge, 2009.
- Partridge, C. and T. Gabriel, ed. *Mysticisms East and West: Studies in Mystical Experience*. Glasgow: Paternoster Press, 2003.
- Waaijman, K. *Spiritualiteit: Vormen, grondslagen, methoden*. 3^e druk. Kampen: Kok, 2001 (selecties).
- Diverse teksten over methodiek en studie van spiritualiteit op ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

- Ammerman, N.T. *Sacred Stories, Spiritual Tribes: Finding Religion in Everyday Life*. New York, NY: Oxford University Press, 2013.
- Baers, J. e.a., red. *Encyclopedie van de mystiek. Fundamenten, tradities, perspectieven*, Tiel: Lannoo, 2003.
- Bouwman, K. en K. Bras, red. *Werken met spiritualiteit*. Baarn: Ten Have, 2001.
- Carrette, Jeremy R. and Richard King. *Selling Spirituality: The Silent Takeover of Religion*. London: Routledge, 2005.
- Ferguson, D.S. *Exploring the Spirituality of the World Religions: The Quest for Personal, Spiritual and Social Transformation*. London: Bloomsbury Academic, 2010.
- Howard, E.B. *The Brazos Introduction to Christian Spirituality*. Grand Rapids, MI: Brazos, 2008.
- McGuire, Meredith B. *Lived Religion: Faith and Practice in Everyday Life*. Oxford: Oxford University Press, 2008.
- Paloutzian, R.F. and C.L. Park, ed. *Handbook of the Psychology of Religion and Spirituality*. New York, NY: Guilford, 2005.

- Schweitzer, Friedrich. *Postmoderner Lebenszyklus und Religion. Eine Herausforderung für Kirche und Theologie*. Gütersloh: Gütersloher Verlagshaus, 2003 (ET: *The Postmodern Life Cycle: Challenges for Church and Theology*. St. Louis, MO: Chalice, 2004).
- Shults, F.L. and S.J. Sandage. *Transforming Spirituality: Integrating Theology and Psychology*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2006.

Evaluatie

- Eerste opdracht (presentatie): *Diversiteit van spiritualiteit*. Het presenteren van een studie over een spirituele praktijk uit een van de niet-christelijke wereldreligies (bijv. pelgrimages en bedevaarten; woestijnheiligen en asceten; spiritualiteit en genezing; kloosters en retraite momenten; voorouders en rituelen). De presentatie bevat o.a. een vergelijking tussen een vroegere periode en een contemporaine invulling, en maakt gebruik van de godsdienstwetenschappelijke en praktisch theologische perspectieven vanuit de colleges en verplichte literatuur. Bovendien wordt minstens één klassieke spirituele tekst in de studie opgenomen. De gekozen onderwerpen worden evenwichtig verspreid over niet-christelijke wereldgodsdiensten zoals het Jodendom, Islam, Hindoeïsme of Boeddhisme. De presentatie bestaat uit een grotendeels uitgeschreven tekst, liefst in combinatie met een goede powerpoint.
- Tweede opdracht (essay): *Beleving van spiritualiteit*. Het schrijven van een essay over de relatie tussen spiritualiteit en diverse handelingsvelden (zoals pastoraat, de kunsten (schilderen, muziek), leiderschap, interreligieuze dialoog, kerkopbouw, preken, identiteitsontwikkeling, levensfasen, enz.), aan de hand van de colleges en verplichte literatuur. In dit essay wordt ook verwezen naar de eigen spirituele ervaring en bronnen, en wordt verdere literatuur geraadpleegd, waaronder minimaal 3 wetenschappelijke artikelen. Ook hier geldt een redelijke spreiding van onderwerpen.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur	50 uur
• Essay "Beleving"	24 uur
• Presentatie "Diversiteit"	14 uur

Becijfering

• Presentatie "Diversiteit"	50%
• Essay "Beleving"	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Systematische Theologie 2 (Dogmatiek) [ST2]

Docent: J. Hoek, N. den Bok

Vakgroep: ST

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: leesopdracht, schriftelijk examen

Academiejaar: 2020-2021

Frequentie: tweejaarlijks

Semester:

Studiepunten: 4

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Systematische Theologie (4 ECTS)

Inhoud

Het globale thema van dit opleidingsonderdeel is het dieper verstaan van het in Christus geschonken heil, zowel nu reeds als in de toekomst. De nadruk van de colleges ligt op de eschatologie, zowel de individuele als de kosmische. Er wordt aandacht besteed aan actuele ontwikkelingen in de eschatologie en aan de pastorale (praktische) relevantie van de verschillende posities inzake soteriologie in het algemeen en eschatologie in het bijzonder.

Planning indeling colleges

- Israël en het verbond
- De Bijbel - het boek van God en mensen
- De vernieuwing van de mens
- De vernieuwing van de wereld
- Eschatologische ontwerpen
- Controversiële punten (chiliasme; hel of annihilationisme etc.)

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student:

- heeft kennis van de soteriologie zoals geformuleerd in Schrift en traditie;
- heeft kennis van de eschatologie zoals geformuleerd in Schrift en traditie;
- heeft inzicht in de actuele theologische debatten over de behandelde thema's;
- heeft inzicht in de interactie tussen Schrift, traditie en beleving;
- heeft zicht op verschillende methodes in de eschatologie en kan onderscheid maken tussen het duidelijke en het speculatieve.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student:

- kan voor een theologisch probleem een oplossing voorstellen op basis van persoonlijke doordenking en systematische afweging;
- is in staat om in een theologisch debat een helder standpunt in te nemen en dit adequaat te verdedigen;
- is in staat om de inhoud van het christelijk geloof op eigentijdse en binnen de huidige cultuur verstaanbare wijze te formuleren.

Verplichte literatuur

- Beek, A. van de. *God doet recht. Eschatologie als christologie*, Zoetermeer: Meinema 2008, 267-295.
- Brink, G. van den, en C. van der Kooi. *Christelijke Dogmatiek: Een inleiding*. Zoetermeer: Meinema, 2012, 309-346; 483-680 [235 p.].
- Hoek, Jan. *Hoop op God: Eschatologische verwachting*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2004 [230 p.].

- Ruler, A.A. van. 'De verhouding van het kosmologische en het eschatologische element in de christologie', in *Verzameld Werk deel IV-A: Christus, de Geest en het heil*, Zoetermeer: Boekencentrum BV. 2011, 139-165.
- Wright, Tom. *How God became king. Getting to the heart of the gospels*, New York: SPCK 2012, 3-25, 41-60, 253-276. [65 p]

Aanbevolen literatuur

- Bell, Rob. *Love wins. A book about heaven, hell and the fate of every person who ever lived*, New York: HarperOne 2011, ch. 6-7 (p. 140-191).
- Gunning jr, J.H. 'De prediking van de toekomst des Heren', in *Verzameld Werk deel 2 (1879-1905)*, Zoetermeer: Boekencentrum BV 2014, 339-382.

Evaluatie

Een schriftelijk examen vindt plaats in de examenperiode in januari.

Studiebelasting

- Bestudering literatuur en collegestof voor examen 88 uur
- Contacturen 24 uur

Becijfering

- Schriftelijk examen 100%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Bachelorscriptie [BASCR]

Docent: M. Webber

Vakgroep: n.v.t.

Opleiding: Bachelor 3

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 8

Werkvorm: begeleiding door deskundige

Toetsvorm: scriptie

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1+2

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.

Inhoud

De student verricht onder begeleiding van een deskundige onderzoeker onderzoek op het terrein van de gekozen afstudeerrichting en schrijft een wetenschappelijke scriptie. De scriptie dient te voldoen aan de formele eisen die de ETF hanteert m.b.t. wetenschappelijke werkstukken (Chicago Manual of Style c.q. Turabian). Aan de hand van Vyhmeisters boek *Quality Research Papers* kan het gehele onderzoek door de student zelf worden uitgevoerd.

Doelstellingen

De student kan/heeft:

- op beperkte schaal onderzoek verrichten in een vakgebied behorend bij de gekozen afstudeerrichting;
- op methodologisch correcte wijze verschillende standpunten weergeven aangaande het onderwerp;
- zelfstandig afwegingen maken met het oog op een wetenschappelijk verdedigbaar standpunt;
- het onderzoek helder en correct communiceren in schriftelijke vorm;
- voldoende vaardigheden op het terrein van onderzoek en schriftelijke communicatie, zich ontwikkeld om door te kunnen stromen naar de masterfase;
- inzicht in de interactie tussen Schrift, traditie en beleving.

Verplichte literatuur

- de Jong, Joy. *Handboek academisch schrijven*. Bussum: Coutinho, 2011.
- Turabian, Kate L. *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations: Chicago Style for Students and Researchers*. Geredigeerd door Wayne C. Booth et al. Chicago Guides to Writing, Editing, and Publishing. 9th ed. Chicago: University Of Chicago Press, 2018.
- Vyhmeister, Nancy J. *Quality Research Papers: For Students of Religion and Theology*. 2nd ed. Grand Rapids, MI: Zondervan, 2008.
- Primaire en secundaire literatuur relevant voor het gekozen onderwerp.

Evaluatie

Wetenschappelijke scriptie van 8.000-10.000 woorden.

De student levert een digitale versie in bij zijn/haar begeleider en het academisch secretariaat en ook een papieren versie bij het academisch secretariaat.

Deadline: 17 juni 2020 (herexamen: 19 augustus 2020)

Studiebelasting

• Begeleiding (afhankelijk van begeleider)	10 uur
• Zelfstandig onderzoek en schrijven	214 uur

Becijfering

• Scriptie	100%

❖ Stage [STAGE]

Docent: J. Barentsen (titularis), A.-C. Pardon	Werkvorm: stage, praktijkseminarie
Vakgroep: PT	Toetsvorm: evaluatiegesprekken,
Opleiding: Bachelor 3	eindverslag
Frequentie: jaarlijks	Academiejaar: 2019-2020
Studiepunten: 12	Semester: 2

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.

Vereiste voorkennis

De stage vindt in principe pas plaats na het afronden van de Ba-2 vakken, incl. keuzevakken zoals homiletiek of liturgiek als academische voorbereiding.

OU studenten dienen minimaal 120 studiepunten te hebben behaald op het moment dat de stage begint, en mogen de stage spreiden over max. één geheel academiejaar.

Inhoud

De stage brengt de student op intensieve wijze in contact met werksituaties die relevant zijn voor de afstudeerrichting. De stage is enerzijds een gelegenheid om relevante vaardigheden uit het opleidingstraject van de student te oefenen, zoals pastorale zorg, missionair werk, preken, onderwijs, jeugdwerk, organiseren en leiding geven. Anderzijds verdiept de stage de wetenschappelijke en theologische reflectie op de praktijk en op het eigen handelen van de student. Hiertoe specificeert de student in overleg met de ETF stagecoördinator en een gekwalificeerde stagementor van de stage-instelling eigen leerdoelen voor de stage, die aansluiten bij de afstudeerrichting en het specifieke opleidingstraject van de student. Tijdens en bij afsluiting van de stage reflecteert de stagiair op de relevantie van de stage ervaringen voor het vervolg van de academische opleiding.

Supervisie

Bij de extra module van supervisie (2 ECTS) wordt door een gediplomeerde supervisor begeleiding geboden voor verdergaande reflectie op het leerproces van de stagiaire. De nadruk ligt op de persoon van de stagiair als beginnend beroepsbeoefenaar, om een reflexieve werkhouding te bevorderen voor het vinden van eigen oplossingen in de beroepspraktijk (het zgn. leren leren).

Stageperiode

Residentiële programma: Een stageperiode van 8 weken wordt aan het begin van het tweede semester ingeroosterd. In overleg met student, stageplaats en ETF stagecoördinator, kan deze periode desgewenst gewijzigd worden. De paasvakantie valt na de 8 voorziene weken, eventueel een week later dan regulier.

N.b.: De stagiair dient in ieder geval aanwezig te zijn bij de colleges (cfr. aanwezigheidsplicht).

Open University: Bachelor OU studenten kunnen de stage over één heel academiejaar spreiden.

Doelstellingen

De stage versterkt de wisselwerking tussen de christelijke praktijk en wetenschappelijke reflectie, en leidt door 'onderdompeling' in de praktijk tot nieuwe en diepere reflecties over de relatie tussen theologische theorie en christelijke praxis.

Cognitieve doelstellingen

De student

- leert een stageinstelling, die relevant is voor het mogelijke werkveld, in haar religieuze en maatschappelijke context kennen, waarderen en beschrijven;
- ontwikkelt inzicht in hoe geleerde handelingsmodellen (bijv. m.b.t. pastoraat, onderwijs, diaconaat of organiseren) in deze stageinstelling ingezet kunnen worden;
- verkrijgt inzicht in hoe de academische opleiding vruchtbaar kan worden gemaakt in de praktijk van het werkveld, en hoe de situaties op het werkveld aanleiding zijn voor verdere academische ontwikkeling.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student

- leert handelen in concrete en complexe situaties die zich binnen de stageinstelling voordoen, op methodologisch bekwame wijze, en met toenemende mate van zelfstandigheid en initiatief;
- leert eigen leerdoelen op te stellen, te reflecteren op het eigen handelen in teamverband, en verantwoordelijkheid voor het eigen leerproces te nemen;
- verwerft inzicht in een toekomstig beroepsprofiel en oriënteert zich op een praktijk van levenslang leren.

Attitudedoelstellingen

De student

- ontwikkelt respect voor de diversiteit van werkmethoden en belevingsvormen bij de stageinstelling;
- ontwikkelt wetenschappelijk verantwoordelijkheidsbesef voor kerk en maatschappij;
- leert de eigen persoonlijkheid en de beroepshouding te integreren.

Aanbevolen literatuur

- Haag, Esther. *Stagelopen in stappen*. Den Haag: Boom, 2010.
- Kempen, Piet M., en Jimme A. Keizer. *Competent afstuderen en stagelopen: Een advieskundige benadering*. 4de ed. Groningen: Wolters-Noordhoff, 2006.
- Elk met eigen website.

Evaluatie

De stage wordt vorm gegeven en gereguleerd a.d.h.v. de stagehandleiding die door de ETF stagecoördinator wordt voorzien op de ETF Virtual Campus.

De evaluatie vindt plaats aan de hand van de algemene stagedoelen en de specifieke stagedoelengeformuleerd door de stagiair (cfr. Stagecontract). Veel stageactiviteiten hebben eigen evaluatieformulieren; het leerproces van de stagiair wordt beschreven in een logboek met reflectieverslag en besproken tijdens de evaluatiegesprekken met de stagementor; het eindverslag en eindgesprek evalueren de mate waarin de gestelde doelen zijn behaald, en koppelt deze resultaten terug naar de wetenschappelijke studie aan de ETF.

Verdere details omtrent de evaluatie van de stage en de specifieke instructies voor het eindverslag, zijn opgenomen in de stagehandleiding.

Studiebelasting

• Faciliteren, organiseren en afronden van de stage	67 uur
• Stagetaken volgens stagecontract	269 uur

Becijfering

• Stage	100%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

4.3.2 Bijbel en Theologie

❖ Seminarie Bijbelwetenschappen [SEMBW]

Docent: J.D. Otten, W.C. Marlowe

Werkvorm: werkcollege

Vakgroep: OT, NT

Toetsvorm: werkstukken

Opleiding: Bachelor 3

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 1

Studiepunten: 4

De colleges zullen in het Engels gegeven worden.

Inhoud

This seminar is concerned with a range of texts in the OT, Second Temple literature and the NT that have traditionally been connected to the concept of a messianic figure (of some kind or another). It will explore the relationship between various concepts of such a figure, their background and development, both within the three corpora (OT, STL, NT) and also with a view to connecting lines leading from the OT to the STL and the NT. Ramifications related to the broader question of the use of the OT in the NT will also be explored. (Most) lectures for the course will be given in English.

Doelstellingen

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know how to:

- elaborate a methodology for scientific research in an academic field;
- uncover and seek out primary sources and relevant and reliable secondary literature;
- distinguish in the sources between fact and opinion, between report and speculation.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- deepen his/her competency in biblical exegesis;
- critically read sources and literature;
- formulate arguments related to a correct evaluation of sources.

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student is motivated to:

- adopt a critical attitude, disposed to learn from others;
- situate positions and convictions in their historical, cultural and social context, without losing sight of individual particularity.

Verplichte literatuur

- Collins, J. J. "Messiah and Son of God in the Hellenistic Period." In *King and Messiah as Son of God. Divine, Human, and Angelic Messianic Figures in Biblical and Related Literature*, by J. J. Collins and A. Yarbro Collins, 48-74. Grand Rapids: Eerdmans, 2008.
- Horbury, William. "Introduction to the Second Edition." In *Messianism among Jews and Christians. Biblical and Historical Studies*, 1-27. 2nd edition. London: Bloomsbury T & T Clark, 2016.

- Longenecker, R. N. "Jewish Hermeneutics in the First Century". In *Biblical Exegesis in the Apostolic Period*, by R. N. Longenecker, 2nd ed, 3-35. Grand Rapids: Eerdmans, 1999.
- Longman, T. "The Messiah: Explorations in the Law and Writings." In *The Messiah in the Old and New Testaments*, edited by S. E. Porter, 13-34. McMaster New Testament Studies. Grand Rapids: Eerdmans, 2007.
- Marshall, I. H. "Jesus as Messiah in Mark and Matthew." In Porter [see above], 117-43.
- McConville, J. G. "Messianic Interpretation of the Old Testament in Modern Context." In *The Lord's Anointed. Interpretation of Old Testament Messianic Texts*, edited by P. E. Satterthwaite, R. S. Hess, and G. J. Wenham, 1-18. Carlisle: Paternoster Press, 1995.
- McGinnis, C. M. "Stumbling over the Testaments: on Reading Patristic Exegesis and the Old Testament in Light of the New." *Journal of Theological Interpretation* 4, no. 1 (2010): 15-31.
- Miller, M. P. "The Problem of the Origins of a Messianic Conception of Jesus." In *Redescribing Christian Origins*, edited by R. Cameron and M. P. Miller, 301-36. Atlanta: SBL, 2004.
- Stuckenbruck, L. T. "Messianic Ideas in the Apocalyptic and Related Literature of Early Judaism". In Porter [see above], 90-116.
- Wolters, A. "The Messiah in the Qumran Documents." In Porter [see above], 75-89.
- Zehnder, M. "Why the Danielic 'Son of Man' Is a Divine Being." *Bulletin for Biblical Research* 24, no. 3 (2014): 331-48.

Aanbevolen literatuur

- Bateman, H. W., D. L. Bock, and G. H. Johnston. *Jesus the Messiah: Tracing the Promises, Expectations, and Coming of Israel's King*. Grand Rapids: Kregel, 2012.
- Berding, K., J. Lunde, and S. Gundry. *Three Views on the New Testament Use of the Old Testament*. Grand Rapids: Zondervan, 2008.
- Bittner, W. J. *Jesu Zeichen im Johannesevangelium*. WUNT 2nd reihe 26. Tübingen: Mohr Siebeck, 1987.
- Goldingay, John. *Reading Jesus's Bible. How the New Testament Helps Us Understand the Old Testament*. Grand Rapids: Eerdmans, 2017.
- van Groningen, G. *Messianic Revelation in the Old Testament*. Grand Rapids: Baker, 1991.
- Hadas-Lebel, M. *Une histoire du Messie*. Paris: Albin Michel, 2014.
- Horbury, W. *Messianism among Jews and Christians. Biblical and Historical Studies*. 2nd edition. London: Bloomsbury T & T Clark, 2016.
- Juel, D. *Messianic Exegesis*. Minneapolis: Fortress Press, 1988.
- Knibb, M. A., ed. *The Septuagint and Messianism*. BETL 195. Leuven: Peeters, 2006.
- Mowinckel, S. *Han som kommer*. Copenhagen: G. E. C. Gad, 1951. (ET *He That Cometh*, 1956).
- Novenson, Matthew V. *The Grammar of Messianism: An Ancient Jewish Political Idiom and Its Users*. Oxford: Oxford University Press, 2017.
- Reinhartz, A. *The Word in the World: The Cosmological Tale in the Fourth Gospel*. SBL Monograph Series 45. Atlanta: Scholars Press, 1992.
- Skarsaune, O. "From the Jewish Messiah to the Creeds of the Church." *Evangelical Review Of Theology* 32, no. 3 (July 2008): 224-37.
- Zimmermann, J. *Messianische Texte aus Qumran: königliche, priesterliche und prophetische Messiaavorstellungen in den Schriftfunden von Qumran*. WUNT 2nd reihe 104. Tübingen: Mohr Siebeck, 1998.

Evaluatie

- Active participation in lectures and discussion, reflecting prior preparation. Students may be called on to lead a discussion.
- Writing of a critical review (1000 words maximum) on a relevant article or an essay in an anthology from within the last ten years, article or essay to be approved by one of the teachers.
- Writing of an integrative paper (4000 words maximum) on a relevant theme, text, title or figure, showing how the subject develops from the OT, through STL and in the NT, topic to be approved by one of the teachers.

Studiebelasting

• Contact hours	24 uur
• Research and writing critical review and paper	65 uur
• Reading for lectures	23 uur

Becijfering

• Class participation	20%
• Critical Review	30%
• Integrative paper	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Grieks 3 [SEMGR3]

Docent: M. Paridaens

Vakgroep: NT

Opleiding: Bachelor 3

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: werkcollege

Toetsvorm: participatie, opdracht, schriftelijk examen, mondeling examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 1

Vereiste voorkennis

- Inleiding Grieks (7 ECTS)
- Seminarie Grieks 1 (3 ECTS) of Seminarie Grieks 2 (3 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten verder groeien in hun kennis van het Koine Grieks door het analyseren en vertalen van een selectie van epistolaire teksten (circa 125 verzen) uit het Nieuwe Testament (NT). Ook zal dieper worden ingegaan op de valentiemethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de meeste aspecten van de grammatica van het nieuwtestamentisch Grieks;
- de betekenis(sen) van meer dan 250 verschillende woorden uit het vocabularium van het Griekse NT (in aanvulling op de woordenschat zoals geleerd bij Inleiding Grieks en Seminarie Grieks 1 en/of 2);
- alle begrippen en principes van de valentiemethode;
- de inhoud van een selectie van epistolaire teksten uit het NT.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- alle principes van de valentiemethode toe te passen op geziene teksten van het Griekse NT;
- zelfstandig tot een werkvertaling te komen van teksten uit het Griekse NT, al dan niet na raadpleging van academische hulpbronnen;
- moderne vertalingen van het Griekse NT te vergelijken en kritisch te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Griekse NT te raadplegen;
- Griekse vroeg-christelijke teksten te analyseren met behulp van de valentiemethode;
- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen.

Verplichte literatuur

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Paridaens, M., J. van Nes, and E. Kroon. *Reader Seminarie Grieks*. Heerenveen: Jongboek, 2019.
- Von Siebenthal, H. *Ancient Greek Grammar for the Study of the New Testament*. Uittreksels beschikbaar op ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

- Bauer, W., F. W. Danker, W. F. Arndt, and F. W. Gingrich. *A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature*. 3^e ed. Chicago: University of Chicago Press, 2000.
- Blass, F., A. Debrunner, and F. Rehkopf. *Grammatik des neutestamentlichen Griechisch*. 18^e ed. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2001.
- Hensels, P. M. *Nieuwtestamentisch Grieks: Een beknopte grammatica*. Bussum: Coutinho, 2008.
- Murre, J. *Lexicon Nieuwe Testament*. Vught: Skandalon, 2009.
- Nestle, E., B. Aland et al. (eds.). *Novum Testamentum Graece*. 28^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2012.
- Paridaens, M. *Reader ISNTG*. Beschikbaar op ETF Virtual Campus.
- Silva, M. *Biblical Words and Their Meaning: An Introduction to Lexical Semantics*. Rev. ed. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1995.
- Van Emde Boas, E., A. Rijksbaron, L. Huitink, M. de Bakker. *The Cambridge Grammar of Classical Greek*. Cambridge: Cambridge University Press, 2019.

- Vleugels, G., et al. *Reader Inleiding Grieks*, red. J. van Nes. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Evaluatie

In het schriftelijk examen wordt de student met name getoetst op de morfologische en syntactische analyse van de bestudeerde Griekse teksten. In het mondeling examen moet de student een ongeziene tekst analyseren en vertalen. De valentiemethode dient voor beide examens gekend te zijn en toegepast te kunnen worden. Ook dient de student ter voorbereiding op de examens een opdracht in te leveren waarin de valentiemethode zoals aangeleerd tijdens de colleges moet worden toegepast op een nader te bepalen tekst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Voorbereiding colleges en bestuderen literatuur	40 uur
• Opdracht	6 uur
• Voorbereiding examens	20 uur

Becijfering

• Participatie	10%
• Opdracht	15%
• Schriftelijk examen	40%
• Mondeling examen	35%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Hebreeuws 3 [SEMHEB3]

Docent: K. van Bakkum (titularis), W. Wakker	Werkvorm: werkcollege
Vakgroep: OT	Toetsvorm: participatie, opdracht, schriftelijk examen, mondeling examen
Opleiding: Bachelor 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 3	

Vereiste voorkennis

- Inleiding Hebreeuws (7 ECTS)
- Seminarie Hebreeuws 1 (3 ECTS) of Seminarie Hebreeuws 2 (3 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel laat studenten verder groeien in hun kennis van het oudtestamentisch Hebreeuws door het analyseren en vertalen van een selectie van profetische teksten (circa 100 verzen) uit het Oude Testament (OT). Ook zal dieper worden

ingegaan op de valentiemethode, die helpt om zinnen en zinsdelen af te bakenen en beter zicht te krijgen op de syntactische functies van woorden en woordgroepen.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de meeste aspecten van de grammatica van het oudtestamentisch Hebreeuws;
- de betekenis(sen) van meer dan 200 verschillende woorden uit het vocabularium van het Hebreeuwse OT (in aanvulling op de woordenschat zoals geleerd bij Inleiding Hebreeuws en Seminarie Hebreeuws 1 en/of 2);
- alle begrippen en principes van de valentiemethode;
- de inhoud van een selectie van profetische teksten uit het OT.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- alle principes van de valentiemethode toe te passen op geziene teksten van het Hebreeuwse OT;
- zelfstandig tot een werkvertaling te komen van teksten uit het Hebreeuwse OT, al dan niet na raadpleging van academische hulpbronnen;
- moderne vertalingen van het Hebreeuwse OT te vergelijken en kritisch te evalueren.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd:

- in theologische discussies, indien noodzakelijk, het Hebreeuwse OT te raadplegen;
- Hebreeuwse teksten te analyseren met behulp van de valentiemethode;
- zijn/haar vertaalvaardigheden verder te ontwikkelen.

Verplichte literatuur

- Lettinga, J. P., M. F. J. Baasten en W. Th. van Peursen. *Grammatica van het Bijbels Hebreeuws*, 12^e ed. Leiden: Brill, 2012.
- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Wakker, W. *Reader Seminarie Hebreeuws*. Heerenveen: Jongboek, 2019.

Aanbevolen literatuur

- Broers, P. D. H. *Woordenboek van het Bijbels Hebreeuws*. Nieuw-Lekkerland: De Haan, 2007.
- Clines, D. J. A. *The Concise Dictionary of Classical Hebrew*. Sheffield: Phoenix Press, 2009.
- Elliger, K., en W. Rudolph. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, 5^e ed. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1997.
- Joüon, P., en T. Muraoka. *A Grammar of Biblical Hebrew*, 2^e ed. Subsidia Biblica 27. Roma: PIB, 2006.
- Koehler, L., W. Baumgartner en J. J. Stamm. *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament. Study Edition*. Leiden: Brill, 2001.
- Meyer, R. *Hebräische Grammatik*. 3^e ed. Berlin: De Gruyter, 1992.
- Waltke, B. K., en M. O'Connor. *An Introduction to Biblical Hebrew Syntax*. Winona Lake, IN: Eisenbrauns, 1990.

Evaluatie

In het schriftelijk examen wordt de student met name getoetst op de morfologische en syntactische analyse van de bestudeerde Hebreeuwse teksten. In het mondeling examen moet de student een ongeziene tekst analyseren en vertalen. De valentiemethode dient voor beide examens gekend te zijn en toegepast te kunnen worden. Ook dient de student ter voorbereiding op de examens een opdracht in te leveren waarin de valentiemethode zoals aangeleerd tijdens de colleges moet worden toegepast op een nader te bepalen tekst. Tevens zal de student beoordeeld worden op zijn/haar participatie tijdens de colleges.

Studiebelasting

• Contacturen	18 uur
• Voorbereiding colleges en bestuderen literatuur	40 uur
• Opdracht	6 uur
• Voorbereiding examen	20 uur

Becijfering

• Participatie	10%
• Opdracht	15%
• Schriftelijk examen	40%
• Mondeling examen	35%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Historische Theologie [SEMHT]

Docent: A.J. Beck, P. Fisk	Werkvorm: werkcollege
Vakgroep: HT	Toetsvorm: presentatie, werkstuk,
Opleiding: Bachelor 3	mondeling examen
Frequentie: jaarlijks	Academiejaar: 2019-2020
Studiepunten: 4	Semester: 1

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.
De colleges zullen in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

- Historische Theologie 1 (4 ECTS) of Historische Theologie 2 (4 ECTS)

Inhoud

The first part of the course will introduce students to the method of the discipline of Church History, focusing on methodological questions concerning research. In the second part of the course, each student should present a paper on a subject of the field of church history. This presentation should be based on (research done for) an independently and critically written review article about one important monograph and two relevant articles from scholarly

journals in the field (a list of monographs and periodicals will be handed out). In addition, the student should delve into one chapter of his/her choice from Alister McGrath's 'The Christian Theology Reader'.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

The student:

- has deepened his or her previous knowledge of the overview and development of church and theology on some crucial points;
- has learned in an exemplary fashion to independently study the subject of the field of church history;
- has become familiar with the method of historical research and, moreover, has learned to fathom the actual relevancy of the researched subject.

Vaardigheidsdoelstellingen

At the end of the course the student should be able to:

- show evidence of thoughtful reflection about the problems of both the method and the history of the discipline of Church History;
- independently approach a subject within the field of Church History;
- write a review article of good quality on such a subject;
- survey the development of one theological locus on the basis of a relevant selection of primary sources.

Attitudedoelstellingen

The student:

- should become sensible about the indispensable importance and relevancy of historical theology for the future life of Church and theology;
- should develop his or her intellectual and spiritual abilities in order to enrich the evangelical movement with insight into its great tradition which traces back to the mainstream of classical theology.

Verplichte literatuur

- McGrath, Alister. *The Christian Theology Reader*. 2nd ed. Oxford: Blackwell, 2001.
- One monograph in church history and at least two scholarly articles belonging to the same field (a list of suggested monographs and journals will be provided through ETF Virtual Campus).
- Reader (ca. 50 pp.; will be provided through ETF Virtual Campus).

Aanbevolen literatuur

- Bradley, James E., and Richard A. Muller. *Church History: An Introduction to Research, Reference Works, and Methods*. Grand Rapids: Eerdmans, 1995.
- Cross, F. L., and Elizabeth A. Livingstone, eds. *The Oxford Dictionary of the Christian Church*. 3rd ed. New York: Oxford University Press, 1997.
- Goertz, Hans-Jürgen. *Umgang mit Geschichte: Eine Einführung in die Geschichtstheorie*. Reinbek: Rororo, 1995.
- Kitson Clark, and George Sidney Roberts. *Guide for Research Students Working on Historical Subjects*. 2nd ed. London: Cambridge University Press, 1969.

- Marksches, Christoph. *Arbeitsbuch Kirchengeschichte*. UTB 1857. Tübingen: Mohr Siebeck, 1995.
- Maunder, Chris, and Henry Scowcroft Bettenson, eds. *Documents of the Christian Church*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 1999.
- Pelikan, Jaroslav Jan. *Historical Theology: Continuity and Change in Christian Doctrine*. New York/Philadelphia: Westminster, 1971.
- Skinner, Quentin. *Visions of Politics Volume 1: Regarding Method*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.

Evaluatie

The evaluation is based for 60% on the review article (ca. 70 hours), for 20% on the paper presentation (ca. 8 hours) and for 20% on an oral exam including an evaluative interview (ca. 10 hours). It is important that students participate in all classes (ca. 24 hours), including the first two hours in which the assignment and procedure will be explained with more detail.

Roughly in accordance with the guidelines of Church History (from which I partly cite), the review article should be an honest but fair evaluation of the scholarship under review and take into account the following elements (not necessarily as separate items):

- A presentation of the author's thesis, argument, methodology, and sources.
- A thoughtful summary of the contents of the book.
- An evaluation of the argument, methodology, use of sources, premises, and conclusions of the book, highlighting both strengths and weaknesses.
- Situating the work within the larger context of its field.
- The inclusion of page number references wherever the text is quoted. In addition, footnotes should be included for all references referring to any other texts than the book under consideration.

The review article should run between 3000 and 4000 words and show evidence of some relevant additional learning in the field of the monograph, preferably based on two or more scholarly journal articles (a sample review article will be provided; for a list of monographs and journals see the complementary document on ETF Virtual Campus). The review article is due by the first day of the first exam period (and in case of re-exam, by the first day of the re-exam period).

The class presentation should introduce educated non-specialists to the subject while stressing methodological issues and showing awareness of the specific background, premises and preferences of the author in question.

Studiebelasting

• Contact hours	24 uur
• Exam/evaluative interview	10 uur
• Paper-presentation	10 uur
• Review article	70 uur

Becijfering

• Paper-presentation	20%
• Review article	60%
• Oral exam/evaluative interview	20%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en beoordeling. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Seminarie Systematische Theologie [SEMST]

Docent: R.T. Michener (titularis), D. Courey, N. den Bok	Werkvorm: werkcollege
Vakgroep: ST	Toetsvorm: werkstuk, participatie
Opleiding: Bachelor 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 4	

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.
De colleges zullen in het Engels gegeven worden.

Inhoud

This course will focus on theological methodology and in particular on contemporary theological hermeneutics using modern theologians and movements as interlocutors. It will highlight current debates concerning postconservative theology and theological interpretation. Emphasis will be placed on reading and critical engagement with major themes of modern theologians in relation to these concerns.

Doelstellingen*Cognitieve doelstellingen*

At the conclusion of the course the student should know:

- how presuppositions and backgrounds greatly influence theological interpretation;
- various expressions of modern/ contemporary theology;
- key interpretive themes governing various theologians of the 19th and 20th centuries;
- an understanding of the difference between practical and theological/philosophical hermeneutics;
- contemporary debates and issues within evangelicalism.

Vaardigheidsdoelstellingen

At the conclusion of the course the student should be able to:

- explain key areas of concern in contemporary theological interpretation;
- challenge and revise areas within one's own doctrinal tradition;
- probe theological assumptions latent in modern theological expressions;
- critically appropriate theological insights from a variety of modern and contemporary sources.

Attitudedoelstellingen

At the end of the course the student is motivated to:

- gain humility in the making of theological pronouncements;
- learn from and discuss with others holding varying theological perspectives;

- have greater insight into the formation of theological positions of others;
- hold greater appreciation for varying theological backgrounds;
- take a conciliatory role in contemporary theological debates.

Verplichte literatuur

- Miller, Ed. L., and Stanley J. Grenz. *Introduction to Contemporary Theologies*. Lemoyne, PA: Fortress, 1998.
- Veeneman, Mary M. *Introducing Theological Method: A Survey of Contemporary Theologians and Approaches*. Baker Academic, 2017.
- Chapter: Smith, James K. A. *The Fall of Interpretation*. 2nd ed. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2012. pp. 17-33, 185-189. (available on ETF Virtual Campus, under Seminar Systematic Theology, Documents)
- Chapter: Vanhoozer, Kevin J. *First Theology*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2002. pp. 15-41. (available on ETF Virtual Campus, under Seminar Systematic Theology, Documents)
- Essay: Olson, Roger E. "Postconservative Evangelicalism: An Update After a Decade." (available on ETF Virtual Campus, under Seminar Systematic Theology, Documents)

Aanbevolen literatuur

- Barth, Karl. *Einführung in die evangelische Theologie*. Zurich: Theologischer Verlag, 2004.
- Franke, John R. *Manifold Witness: The Plurality of Truth*. Nashville, TN: Abingdon Press, 2009.
- Ford, David F., ed. (with Rachel Muers) *The Modern Theologians: Introduction to Christian Theology in the Twentieth Century*. 3rd ed. Malden: Blackwell Publishing, 2005.
- Macgregor, Kirk, R. *Contemporary Theology: An Introduction*. Zondervan, 2019.
- McKnight, Scot. *The Blue Parakeet: Rethinking How You Read the Bible*. 2nd ed. Grand Rapids: Zondervan, 2010.
- Schwarz, Hans. *Theology in a Global Context: The Last Two Hundred Years*. Grand Rapids: Eerdmans, 2005.

Evaluatie

Research paper

You are to choose one particular theologian (or particular movement) and from the required books above (Miller & Grenz, or Veenemen) and 1) identify the underlying (or obvious) perspective on biblical/theological interpretation with respect to the formation of his/her theology; and 2) support your perspective from research in primary literature. The question that will frame your paper is: What is the overall purpose, character, or integrating motif of theology for this author or movement?

The paper should integrate material from lectures, class interaction, required reading, and personal research. Both footnotes and bibliography must be included. 4500-5000 words (maximum, including footnotes), 1.5 spacing. Include a title page with your name and the title of the course. Please follow Turabian form.

Class attendance and participation is essential. Under extenuating circumstances, if a course session must be missed, please contact the professor in advance. You will be graded on attendance and your ability to effectively interact with the assigned reading material through your responses to questions and participation in general class discussion.

Papers are to be submitted as unlocked Word documents to david.courey@etf.edu with a "cc" to the ETF Academic Secretariat as@etf.edu. The paper will be due the first day of the exam period in the second semester at 11:59pm. *This time will be strictly observed. You are welcome to turn in papers earlier than this date. Late papers will only be accepted for the final exam period of the academic year. Papers submitted for the 2nd exam period must be turned in no later than first day of the exam period in August, 2020 at 11:59pm.*

Studiebelasting

• Contact hours	16 uur
• Paper	54 uur
• Reading/Class preparation	46 uur

Becijfering

• Paper	80%
• Reading/Participation/Discussion	20%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

4.3.3 Kerk en Pastoraat

❖ Gemeenteopbouw [GOPB]

Docent: J. Barentsen (titularis), O. Blok

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Vakgroep: PT

Toetsvorm: presentatie, onderzoekspaper

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: tweejaarlijks

Semester: 1

Studiepunten: 4

Inhoud

Deze cursus introduceert het vak gemeenteopbouw als onderdeel van de praktische theologie, te onderscheiden van een meer systematisch-theologische ecclesiologie. De achtergronden en huidige praktijken van gemeenteopbouw worden bestudeerd, met inbegrip van de beweging richting een praktische ecclesiologie met eigen vormen van onderzoek. Als thema's komen de identiteit en levenscyclus van de kerk aan bod, zowel als vragen rondom het onderhouden of vernieuwen van de kerk, en missionaire strategieën voor gemeenschapsvorming en kerkplanting. Diverse gangbare modellen van en trends in gemeenteopbouw worden besproken en vanuit de sociale wetenschappen toegelicht, met Osmers model van praktisch theologisch onderzoek als raamwerk.

Doelstellingen

Dit opleidingsonderdeel beoogt specifiek het vervullen van de opleidingsdoelen voor Kerk en Pastoraat die betrekking hebben op ontwerp, organisatie en uitvoering van missionair-gericht opbouwwerk in evangelische en protestantse kerken.

Cognitieve doelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- de hoofdlijnen, achtergronden en benaderingen van gemeenteopbouw als praktisch-theologische onderzoeksveld;
- de belangrijkste kenmerken en toepassingen van gangbare praktijken in gemeenteopbouw en gemeentestichting;
- een aantal recente trends en actuele onderwerpen in het onderzoek naar en de praktijk van gemeenteopbouw;
- een aantal aspecten van leiderschap en eigen identiteit in gemeenteopbouw en veranderingsprocessen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- ontwikkelingen in het vakgebied gemeenteopbouw zelfstandig te onderzoeken en evalueren;
- methoden van gemeenteopbouw en leiderschap te observeren en kritisch toe te passen;
- de specifieke opbouwuitdagingen van een lokale gemeente in te schatten en een plan te formuleren voor verdere ontwikkeling.

Attitudedoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- zorgvuldig evenwicht te zoeken tussen de processen van gemeenteopbouw en de identiteitsontwikkeling van de gemeente, vanuit een besef van Gods roeping voor de gemeente en het leiderschapsteam, in de eigen culturele en maatschappelijke context;
- zorg te dragen voor een evenwicht leiderschap tijdens veranderingsprocessen in de gemeente.

Verplichte literatuur

- Paas, S. *Vreemdelingen en priesters: Christelijke missie in een postchristelijke omgeving*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2015.
- Brouwer, R., K. de Groot, H. de Roest, E. Sengers en S. Stoppels. *Levend lichaam: Dynamiek van christelijk gemeenschappen in Nederland*. Kampen: Kok, 2007.
- Een digitale reader op ETF Virtual Campus met o.a. selecties over pionieren, gemeentestichting, en verandermanagement.
- Ardon, Arend. *Ontketen vernieuwing! Blokkades wegnemen en beweging creëren*. Amsterdam: Business Contact, 2015.
- Blok, O.W. en M. Vlaardingerbroek, ed. *Survivalgids pionieren: Praktijkverhalen van creatieve gemeentestichting*. Amersfoort: Urban Expression, 2016.
- Blok, O.W. *Avontuur van geloof. Praktijkverhalen van gemeentestichting met reflectie voor heel de kerk*. Baptistica Reeks 11. Amsterdam: Unie van Baptistengemeenten, 2016.

Aanbevolen literatuur

- Barentsen, J. (red). *Zoektocht naar hoop voor de stad: 100 jaar Evangelische stadsgemeenten in Belgische grote steden*. Vol.22 Leuvense Cahiers voor Praktische Theologie. Antwerpen: Halewijn, 2019.
- Borgman, E. *Waar blijft de kerk? Gedachten over opbouw in tijden van afbraak*. Baarn: Adveniat Geloofseducatie, 2015.
- Hendriks, J. *Verlangen en vertrouwen: Het hart van gemeenteopbouw*. Kampen: Kok, 2008.
- Herbst, M. *Missionarischer Gemeindeaufbau in der Volkskirche*. 4. Aufl. Beiträge zu Evangelisation und Gemeinde-entwicklung 8. Neukirchener: Neukirchener Verlag, 2010.
- Hill, G. *Salt, Light and a City (second edition). Ecclesiology for the Global Missional Community*. Eugene: Cascade Books, 2017.
- Monet, G., *L'Église émergente. Être et faire Église en postchrétienté*. Théologie Pratique - Pédagogie – Spiritualité 6. Münster: LIT, 2014.
- Paas, S. *Church Planting in the Secular West: Learning from the European Experience*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2016.
- Reimer, J. *Multikultureller Gemeindebau: Versöhnung leben*. Marburg: Francke, 2011.
- Stoppels, S. *Voor de verandering: Werken aan vernieuwing in gemeente en parochie*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009.
- Ward, P. *Liquid Ecclesiology: The Gospel and The Church*. Leiden: Brill, 2017.

Evaluatie

De student presenteert en evalueert (eventueel in groepsverband) een specifieke methode of benadering van gemeenteopbouw, met raadpleging van populaire en wetenschappelijke literatuur, en met gebruikmaking van alle verplichte cursusliteratuur.

De student bestudeert en evalueert (eventueel in groepsverband) een actueel thema of een relevante casus uit de praktisch-theologische ecclesiology (bijv. onderzoek naar de revitalisering van stadskerken, of naar leiderschap en identiteitsvorming van missionaire

projecten), met raadpleging van populaire en wetenschappelijke literatuur, en met gebruikmaking van alle verplichte cursusliteratuur.

Een herexamen (indien een eindcijfer van 9 of minder) bestaat uit het opnieuw volbrengen van elk onvoldoende onderdeel (zowel presentatie als onderzoekspaper afzonderlijk). De vorm en onderwerpen worden in overleg met de docent vastgesteld.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur	44 uur
• Contacturen	24 uur
• Presentatie	16 uur
• Onderzoekspaper	28 uur

Becijfering

• Presentatie	35%
• Onderzoekspaper	65%

❖ Inleiding Homiletiek [IHOM]

Docent: J. Barentsen (titularis), J. Hansum, C.M.A. van Ekris	Werkvorm: practicum, hoor- en werkcollege
Vakgroep: PT	Toetsvorm: schriftelijk examen, interactie en preken, eindpreek
Opleiding: Bachelor 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 6	

Vereiste voorkennis

- Hermeneutiek (3 ECTS)
- Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese (4 ECTS)

Inhoud

Prediking is een christelijke *practice* met een eeuwenoude traditie, een eigen intentie, normativiteit en ethiek en met voortdurende vernieuwing en ontwikkeling. In dit inleidende vak bestuderen we kernmomenten in de *practice*: de rol van de Bijbel, van de prediker, van de gemeente, van de performance en van de cultuur. Het vak biedt zowel theoretische verdieping als praktische oefening. Hierdoor worden de kerncompetenties van het preken overgedragen en getraind. Kernwoord in de college-cyclus is het begrip *participatie*. Een preek participeert in de kracht van het Schriftgedeelte, in de Geestkracht die werkzaam is in de gemeente, in de wijsheid van een traditie, in de biografische werkelijkheid van de prediker en in de kernkwesities van een cultuur.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel heeft de student kennis van:

- de basisbeginselen van de homiletiek als praktisch-theologische discipline, met een duidelijk beeld van preken als een veelzijdige christelijke *practice*;
- de verschillende onderdelen en aspecten van het preekvoorbereidingsproces;
- het vakgebied homiletiek als onderzoeksveld.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student in staat:

- een eigen theologische visie op de prediking te formuleren, met besef van de eigen preektraditie waarin de student is opgegroeid (qua theologie, hermeneutiek, performance);
- op een theologisch en communicatief verantwoorde manier, en met een eigen (ontwikkellende) stijl, een preek voor te bereiden en te houden.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van het opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- om te participeren in de christelijke *practice* van de prediking op een manier die theologisch en cultureel past bij de context waarin wordt gepreekt;
- verder te groeien in homiletische kennis en vaardigheid, en culturele fijngevoeligheid;
- de praktijk van het preekproces voldoende prioriteit en ruimte te geven voor geloofwaardige preken.

Verplichte literatuur

- Leede, Bert de en Ciska Stark. *Ontvrouwen: Protestantse prediking in de praktijk*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2017.
- Childers, Jana and Clayton J. Schmit, ed. *Performance in Preaching: Bringing the Sermon to Life*. Engaging Worship. Grand Rapids, MI: Baker, 2008. (we gebruiken met name de bijbehorende DVD)
- Digitale Reader op ETF Virtual Campus met preken en andere aanvullende literatuur.

Aanbevolen literatuur

- Altena, Albert. *Wolven gaan voorbij ...: Een homiletisch onderzoek naar mogelijkheden voor de preek in een postmodern klimaat*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2003.
- Chapell, B. *Christ-Centered Preaching: Redeeming the Expository Sermon*. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 1994.
- Douma, J. R. *Veni Creator Spiritus: De meditatie en het preekproces*. Kampen: Kok, 2008.
- Ekris, C. M. A. van. *Making See: A Grounded Theory on the Prophetic Dimension in Preaching. Homiletische Perspektieven*. Zürich: Lit Verlag, 2018.
- Immink, Gerrit. *Over God gesproken: Preken in theorie en praktijk*. Utrecht: Boekencentrum, 2018.
- Keller, Tim. *Preaching. Communicating Faith in an Age of Skepticism*, New York 2015.
- Long, Thomas G. and Cornelius Jr. Plantinga, ed. *A Chorus of Witnesses: Model Sermons for Today's Preacher*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1994.
- Pleizier, Theo T. J. *Religious Involvement in Hearing Sermons: A Grounded Theory Study in Empirical Theology and Homiletics*. Delft: Eburon, 2010.
- Spoel, R. van der. *Preken is prachtig*. Amersfoort: Benedicere, 2007.
- Stadelmann, Helge. *Evangelikale Predigtlehre: Plädoyer und Anleitung für die Auslegungspredigt*. Wuppertal: SCM - Brockhaus, 2008.
- Stark, Ciska. *Proeven van de preek: Een praktisch-theologisch onderzoek naar de preek als Woord van God*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2005.
- Taylor, Barbara Brown. *The Preaching Life: Living Out Your Vocation*. Norwich: Canterbury Press, 1993, 2013.

Evaluatie

Het examen omvat de volgende onderdelen:

- Portfolio (bestaande uit een journal, (uitgeschreven) oefenpreken en oefeningen/ reflectieopdrachten zoals aangeboden in het tekstboek.)
- Een (uitgeschreven) eindpreek gehouden tijdens het slotcollege.
- Een schriftelijk examen over de gelezen literatuur.

Bij een herexamen worden de onvoldoende onderdelen opnieuw gedaan.

Studiebelasting

• Contacturen	36 uur
• Bestudering literatuur en voorbereiding examen	77 uur
• Voorbereiding van colleges en proefpreken	40 uur
• Eindpreek	15 uur

Becijfering

• Portfolio	40%
• Uitgeschreven eindpreek	20%
• Schriftelijk examen	40%

❖ Seminarie Praktische Theologie [SEMPT]

Docent: J. Barentsen

Vakgroep: PT

Opleiding: Bachelor 3

Frequentie: jaarlijks

Studiepunten: 4

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: onderzoeksverslag, presentaties

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 2

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Praktische Theologie (4 ECTS)
- Inleiding Pastorale Theologie (4 ECTS)
- Godsdienstsociologie: Theorie (3 ECTS)
- Godsdienstsociologie: Praktijk (3 ECTS)

Inhoud

De cursus richt zich op de praktisch-theologische doordening van de veranderende rol van pastorale leiders in kerken en andere lokale contexten. Deze cursus onderzoekt hoe theologische afgestudeerden functioneren als religieuze leider of pastor in een postchristelijke en postseculiere context. De rol, roeping en identiteit van pastorale leiders staat onder sterke druk, en dat verdient kritische, praktisch-theologische reflectie. Verschillende theoretische modellen worden onderzocht in hoe zij met deze ontwikkelingen omgaan, en studenten nemen deel aan onderzoek in dit veld. De student ontwikkelt en presenteert zijn/haar onderzoek door en tijdens de colleges. Ook evalueert en ondersteunt hij/zij het onderzoek van medestudenten in samenspraak met de docent.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel kent de student:

- verschillende hoofdstromen binnen de praktische theologie m.b.t. de positie van de predikant als leider in de gemeente;
- de belangrijkste uitgangspunten van praktisch-theologisch onderzoek op een specifiek terrein van onderzoek;
- verschillende praktisch-theologische reflectiemodellen.

Vaardigheidsdoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student in staat:

- verschillende onderzoeksmethoden binnen de praktische theologie te overzien en in beperkte zin toe te passen op een concreet veld van onderzoek;
- de complexiteit van praktisch-theologische vraagstellingen te behandelen rondom de rol en positie van de predikant en andere religieuze leiders;
- praktisch-theologische en sociaalwetenschappelijke bronnen te verbinden en te integreren.

Attitudedoelstellingen

Na het volgen van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- een praktisch-theologisch denkkader te benutten om leiderschapsvraagstukken in de huidige maatschappelijke context te beschouwen;
- de positie, rol en roeping van de predikant of religieuze leider kritisch te doordenken in relatie tot hun eigen opvattingen.

Verplichte literatuur

- Onderzoeksmethoden in Praktische Theologie:
 - Cameron, H. and C. Duce. *Researching Practice in Mission and Ministry: A Companion*. London: Hymns Ancient & Modern, 2013.
 - Swinton, J., and H. Mowat. *Practical Theology and Qualitative Research*. Second edition. Norfolk, UK: SCM, 2015.
- Praktisch-theologische reflectiemodellen:
 - Cameron, H., D. Bhatti, C. Duce, J. Sweeney and C. Watkins. *Talking about God in Practice: Theological Action Research and Practical Theology*. London: SCM, 2010.
 - Bass, D.C., K.A. Cahalan, B.J. Miller-McLemore, J.R. Nieman and C.B. Scharen. *Christian Practical Wisdom: What It Is, Why It Matters*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2016 ("7. Eclipse" en "8. Disciplining," pp. 145-231).
 - Graham, Elaine L., Heather Walton en Frances Ward. *Theological Reflection: Methods*. Theological Reflections 1. London: SCM, 2005 (selections).
- Praktisch-theologische hoofdstromingen m.b.t. pastoraal leiderschap:
 - Barentsen, Jack. "Practising Religious Leadership." In *Routledge Companion to Leadership*, edited by J. Storey, J. Hartley, J.-L. Denis, P. t. Hart, and D. Ulrich, 260-77. London: Routledge, 2016.
 - _____. "Van ambtstheologie naar leiderschapsdiscours: Zoektocht naar een nieuwe visie op religieus leiderschap." *Nederlands Theologisch Tijdschrift* 71, no. 4 (2016): 305-20.

- Dykstra, Robert C., ed. *Images of Pastoral Care: Classic Readings*. St. Louis, MO: Chalice Press, 2005.
- Heitink, G. *Biografie van de dominee*. Baarn: Ten Have, 2001.
- Enige belangrijke bronnen uit de algemene leiderschapsliteratuur:
 - Haslam, S. Alexander, Stephen Reicher and Michael J. Platow. *The New Psychology of Leadership: Identity, Influence and Power*. New York, NY: Psychology Press, 2011.
 - Stoner, C.R. en J.S. Stoner. *Building Leaders: Paving the Path for Emerging Leaders*. New York, NY: Routledge, 2012.
- Digitale reader op ETF Virtual Campus met selecties uit bovenstaande en aanvullende literatuur.

Aanbevolen literatuur

- Voor mogelijke invalshoeken voor het studentonderzoek, zie tijdschriften als *Journal of Religious Leadership; Leadership and the Humanities; Journal of Management, Spirituality and Religion; International Journal of Leadership Studies; or Journal of Missional Practice*.
- Barentsen, Jack, Steven C. van den Heuvel and Peirong Lin, ed. *The End of Leadership? Leadership and Authority at Crossroads*. Christian Perspectives on Leadership and Social Ethics 4. Leuven: Peeters, 2017.
- Barentsen, Jack, Volker Kessler and Steven van den Heuvel, ed. *Increasing Diversity: Loss of Control or Adaptive Identity Construction*. Christian Perspectives on Leadership and Social Ethics 5. Leuven: Peeters, 2018.
- Branson, M.L. en J.F. Martínez. *Churches, Cultures, and Leadership: A Practical Theology of Congregations and Ethnicities*. Downers Grove, IL: IVP Academic, 2011.
- Nauta, R. *Paradoxaal leiderschap. Schetsen voor een psychologie van de pastor*. Nijmegen: Valkhof, 2006 (nadruk blz. 7-107).
- Percy, Martyn, Ian Markham, Emma Percy and Francesca Po, ed. *The Study of Ministry: A Comprehensive Survey of Theory and Best Practice*. London: SPCK, 2019.
- Peterson, E. and Marva Dawn. *The Unnecessary Pastor: Rediscovering the Call*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2000.
- Roxburgh, Alan J. *Missional Map-Making: Skills for Leading in Times of Transition*. Leadership Network. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2010.
- Schilderman, Hans. *Pastorale professionalisering: Een empirisch-theologisch onderzoek onder rooms-katholieke pastores naar de betekenis van de ambtstheologie voor de professionalisering van pastorale arbeid*. Theologie & Empirie 29. Kampen: Kok, 1998.
- Smidt, C.E. *Pastors and Public Life: The Changing Face of American Protestant Clergy*. Oxford: Oxford University Press, 2016.
- Volland, M. *The Minister as Entrepreneur: Leading and Growing the Church in an Age of Rapid Change*. London: SPCK, 2015.

Evaluatie

Het vak start met een essay (ca. 1000 woorden) waarin studenten hun eigen, geïnformeerde beeld uiteenzetten over de gekozen invalshoek voor hun studie van pastoraal leiderschap in de huidige kerkelijke en maatschappelijke context. Vervolgens presenteert de student een recent onderzoek over het gekozen onderwerp. Ten slotte formuleert de student een eigen onderzoeksplan, rapporteert over de voortgang van het onderzoek tijdens de laatste colleges, en schrijft een onderzoeksverslag als eindwerk.

Het onderzoek wordt ingekaderd door de verplichte literatuur. Het onderzoek wordt inhoudelijk ingevuld met specifieke literatuur. Het onderzoek dient zowel gebruik te maken van literatuur als van een goede luisterhouding t.o.v. de onderzochte praktijk.

De inleverdatum voor het verslag is uiterlijk vrijdag van de 2^e week van de (her)examenperiode.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Bestudering literatuur	44 uur
• Eigen onderzoek en rapportage	44 uur

Becijfering

• Persoonlijk essay en presentatie bestaand onderzoek	20%
• Rapportage eigen onderzoek en participatie in de discussies hierover tijdens de colleges	30%
• Onderzoeksverslag	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en becijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

4.3.4 Godsdienst en Onderwijs

❖ Islam [ISL]

Docent: J. Creemers (titularis), B. Reitsma

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Vakgroep: GM

Toetsvorm: essay, paper, presentatie

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Academiejaar: 2020-2021

Frequentie: tweejaarlijks

Semester:

Studiepunten: 4

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4 ECTS)

Inhoud

De islam is in de wereld van vandaag nadrukkelijk aanwezig. Dat stelt christenen voor diverse uitdagingen. Wat is de islam precies? Wat moeten christenen van de islam denken? Hoe moeten zij op moslims reageren? Waarover gaat het gesprek met moslims nu precies? Lopen christenen niet per definitie gevaar van vervolging in de context van de islam? De colleges islam bieden een inleiding op deze en andere vragen, die in de Master verder kunnen worden verdiept en uitgewerkt. De aandacht ligt primair bij een bijbels theologisch framework voor hoe christenen zich tot de islam en tot moslim verhouden.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student heeft kennis van:

- de belangrijkste kenmerken van de islam en inzicht in hoe de islam evangelicale christenen uitdaagt.
- Bijbels-theologische grondlijnen voor het denken over de islam en hoe christenen zich tot de islam verhouden.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit onderdeel is de student in staat:

- de hoofdlijnen van de bestudeerde literatuur op heldere en beknopte wijze weer te geven;
- zich met de uitdaging van de islam te verhouden en te reflecteren op een aantal cruciale theologische en maatschappelijke vragen die spelen in de ontmoeting met moslims;
- te reflecteren op een aantal missionaire vragen en dilemma's die spelen in de ontmoeting tussen islam en christendom.

Attitudedoelstellingen

In de loop van dit opleidingsonderdeel ontwikkelt de student:

- een fijngevoeligheid voor het eigene van de islam en de moslimse medemens, zodat hij/zij in staat zal zijn op een respectvolle wijze met moslims het geloofsgesprek te voeren.

Verplichte literatuur

- Reitsma, B.J.G., *Kwetsbare liefde. De kerk, de islam en de drie-enige God* (Utrecht: Boekencentrum, 2017), hoofdstuk 1-5, 6, 9, 10. (ongeveer 160 blz.).

- N. Jabbour, *Anders Leren Kijken*, Navigator boeken, 2011, hoofdstukken 1 – 7 (95 blz. zeer eenvoudig).
- Moucarray, Chawkat. *Faith to faith: Christianity and Islam in Dialogue*. Leicester: InterVarsity Press, 2001. pp. 15-53, 72-79, 83-113, 127-144, 175-196, 219-240, 266-272, 290-295 (145 blz.).

Aanbevolen literatuur

- Bernhard J.G. Reitsma, *Kwetsbare liefde*, overige hoofdstukken.
- Chapman, Collin. *Kruis en halve maan: De uitdaging van de islam*. Amsterdam: Buitjen en Schipperheijn Motief, 2003.
- N. Jabbour, *Anders Leren Kijken*, Navigator boeken, 2011, overige hoofdstukken
- Andrew Rippin, *Muslims. Their Religious Beliefs and Practices*, (New York: Routledge, 2005)
- Hansum, Jaap. "Inleiding in de islam." In *Christenen verkennen andere godsdiensten in West-Europa*, redactie door Pieter Boersema, Jaap Hansum, Pieter Siebesma, en Evert van de Poll, 97-140. Zoetermeer: Boekencentrum, 2008.
- Moucarray, Chawkat. *Faith to faith: Christianity and Islam in Dialogue*. Leicester: InterVarsity Press, 2001. (resterende deel van het boek)
- Moucarray, Chawkat. *The Search for Forgiveness: Pardon and Punishment in Islam and Christianity*. Leicester: InterVarsity Press, 2004.
- Mulder, A. "Islam als context voor het evangelie? Een reactie op Jaap Hansum." *Soteria* 23 nr. 2 (2006): 20-25.
- Verkuyl, J. *Met moslims in gesprek over het evangelie*. 2de ed. Kampen: Kok, 1994.

Evaluatie

De student geeft twee presentaties. Eén presentatie is de bespreking van een (populair) wetenschappelijk artikel of hoofdstuk uit een boek (te kiezen in overleg met de docent) (10-25 pagina's). Daarnaast presenteert de student(en) op creatieve wijze de inhoud van een te schrijven paper over een nader te bepalen onderwerp. Het cijfer voor deze opdracht is gebaseerd op paper en presentatie.

Daarnaast maakt iedere student een interactieve samenvatting van de te bestuderen literatuur en collegestof, aan de hand van leesvragen.

Naast 24 colleges is er 5 uur beschikbaar voor de presentatie van het artikel, 10 uur voor het schrijven van een paper over een nader te bepalen onderwerp (met behulp van de verplichte een aanbevolgen literatuur). De resterende 68 uur worden besteed aan bestudering van de verplichte literatuur en de collegestof, ter verwerking in een samenvattend en reflecterend paper van 4000 - 5000 woorden (zo'n 8 uur voor het schrijven, 60 uur voor verwerking literatuur).

Aanwezigheid bij de presentaties is verplicht.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Schrijven essay / presentatie	15 uur
• Bestudering literatuur	68 uur
• Presentatie artikel	5 uur

Becijfering

• Literatuur verslag	50%
• Presentatie artikel	10%
• Essay en presentatie	30%
• Presentie	10%

❖ Kerk, Cultuur en Samenleving [KCS]**Docent:** P.R. Boersema**Werkvorm:** hoorcollege**Vakgroep:** GM**Toetsvorm:** werkstuk, schriftelijk examen**Opleiding:** Bachelor 2 en 3**Academiejaar:** 2020-2021**Frequentie:** tweejaarlijks**Semester:****Studiepunten:** 3**Inhoud**

Inleiding in de Culturele Antropologie en de Antropologische theorieën en concepten die toegepast worden in het domein van de Godsdienstwetenschappen.

Bespreking van die culturele begrippen die van belang zijn in het discours tussen kerk en samenleving, zoals: universalisme (ethnocentrisme), cultuur relativisme en cultural validity.

Werken met het model van het Cultureel Waarde Systeem in de omschrijving van (religieuze) culturele kenmerken bij kerk en samenleving.

Het proces van culturele communicatie aan de hand van de 'etic – emic' benadering en uitgewerkt in het model van Kwalitatieve Diversiteit.

De uitwerking van een hermeneutisch model om culturele veranderingen in de samenleving te kunnen observeren, analyseren en te contextualiseren.

Ideaal en werkelijkheid van de multiculturele samenleving. Observatie en analyse van een bezoek aan een migrantenkerk. Deze opdracht functioneert als een spiegeling van cultuur verschillen in een religieuze context.

Doelstellingen

De student:

- herkent zijn/haar eigen culturele referentiekader bij het contact met andere groepen en culturen en weet met niet-westerse culturen respectvol om te gaan;
- ontwikkelt een gevoel voor respectvolle communicatie van het evangelie in een multiculturele en multireligieuze context;
- is in staat om (beperkte) cultureel religieuze vraagstukken te contextualiseren naar een andere cultuur volgens de methode van 'critical contextualization' in de context van een migrantenkerk.

Verplichte literatuur

- Boersema, Pieter. *Culturele normen en religieuze waarden*. Antwerpen: Garant, 2018.
- Boersema, Pieter, en Stefan Paas, red. *Onder Spanning: Een veelzijdige kijk op veranderingen in kerk en samenleving*. Kampen: Kok, 2011. hfdst. 6, 10, 11.
- Hiebert, Paul. *Anthropological Insights for Missionaries*. Grand Rapids: Baker Books, 1996.
- Scheurmann, Eric. *De Papalagi: Redevoeringen van het Zuidzee-opperhoofd Tuiavii van Tiavea*. Vertaling door Anso Sommer. Weesp: Heureka, 1974.

Aanbevolen literatuur

- Gensichen, H. *Mission und Cultur: Gesammelte Aufsätze*. München: Kaiser Verlag, 1985.
- Harris, Marvin. *Theories of Culture In Postmodern Times*. Walnut Creek: Alta Mira Press, 1999.
- Hofstede, Geert, Gert-Jan Hofstede, en Michael Minkov. *Allemaal andersdenkenden: Omgaan met cultuurverschillen*. Amsterdam: Contact, 2011.
- Kloos, Peter. *Culturele Antropologie: Een inleiding*. Assen: van Gorcum, 1991.
- Kraft, Charles. *Anthropology for Christian Witness*. Maryknoll: Orbis books, 2002.
- Neckebrouck, Valeer. *Antropologie van de godsdienst*. Leuven: University Press, 2008.
- Van Gennep, Arnold. *Les Rites de Passage*. Paris: É. Nourry, 1909.

Evaluatie

- Schriftelijk examen over de behandelde college stof.
- Rapport van observatie en analyse van het bezoek aan een migrantenkerk.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	32 uur
• Contacturen	18 uur
• Verslag	24 uur
• Voorbereiding/bezoek/observatie immigrantenkerk	10 uur

Becijfering

• Schriftelijk examen	50%
• Verslag bezoek migrantenkerk	25%
• Uitwerking reversed contextualization	25%

❖ Seminarie Godsdienstwetenschappen en Missiologie [SEMGM]

Docent: C. Sauer	Werkvorm: hoor- en werkcollege, eigen onderzoek
Vakgroep: GM	Toetsvorm: essay, presentatie
Opleiding: Bachelor 3	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 2
Studiepunten: 4	

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.
De colleges zullen in het Engels gegeven worden.

Vereiste voorkennis

- Oriëntatie Godsdienstwetenschappen en Missiologie (4 ECTS)
- Godsdienstsociologie: Theorie (3 ECTS)
- Godsdienstsociologie: Praktijk (3 ECTS)

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel is gericht op de integratie tussen de verschillende (Godsdienstwetenschappelijke en Missiologische) onderwerpen die gedurende de bachelorfase aan de orde zijn gekomen. Deze integratie gebeurt aan de hand van een tweetal

nieuwe hoofdthema's die in de colleges worden behandeld, terwijl de studenten een essay over een bepaald aanverwant thema schrijven en tijdens een werkcollege presenteren.

Het eerste onderdeel is gericht op thema's gerelateerd aan de discriminatie en vervolging van christenen wereldwijd. De huidige problematiek van geloofsvervolging, inclusief de daarbij behorende fenomenen en dynamiek, wordt behandeld aan de hand van een aantal casussen.

Het tweede onderdeel is gericht op thema's gerelateerd aan de 'vrijheid van godsdienst'. Verschillende onderwerpen op het snijvlak van de godsdienstvrijheid en de christelijke missie worden bestudeerd, zoals bekering en de vrijheid om een geloof te verspreiden, etc.

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel:

- is de student in staat relaties te leggen tussen de vakgebieden van de theologie (van de zending) en de godsdienstwetenschappen;
- kan de student de relevantie van deze relaties voor kerk en maatschappij aangeven;
- heeft de student de leerstof uit de colleges van de vakken van de vakgroep 'Godsdienstwetenschappen en Missiologie' op een exemplarische wijze verwerkt en verdiept, aan de hand van thema's en casuïstiek;
- heeft de student inzicht in de verschillen en overeenkomsten tussen christelijke stromingen in de wereld;
- kent de student de dynamiek van godsdienstvrijheid in relatie tot discriminatie en vervolging;
- heeft de student kennis van het functioneren van multiculturaliteit tussen de kerkgemeenschappen en de cultureel pluriforme samenleving.

Vaardigheidsdoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel kan de student:

- voor een godsdienstwetenschappelijk probleem een verwijzing naar een oplossing voorstellen met gebruikmaking van relevante literatuur en op grond van kennis verworven in de vakken van de vakgroep GW&M;
- de oplossing van dit probleem met behulp van relevante theoretische concepten verwoorden in een essay, en presenteren aan een groep van geïnteresseerden;
- zijn of haar eigen standpunt verdedigen in een debat.

Attitudedoelstellingen

Aan het einde van dit opleidingsonderdeel is de student gemotiveerd om:

- vanuit een breed spectrum van de godsdienstwetenschap en missiologie specifieke problemen te herkennen;
- de daarbij behorende interculturele gevoelselementen aan te geven;
- begrip te tonen voor de persoonlijke aspecten die bij dergelijke problemen een rol spelen;
- aan te geven hoe problemen op het intermenselijk niveau inzichtelijk gemaakt kunnen worden.

Verplichte literatuur

Digitale teksten beschikbaar op ETF Virtual Campus:

- Bielefeldt, Heiner: Freedom of religion or belief and school education, In: Bielefeldt, H. *Freedom of Religion or Belief*. Bonn 2017, 23-42.
- Bielefeldt, Heiner: Misperceptions of freedom of religion or belief. In: *Human Rights Quarterly*, Volume 35, Number 1, February 2013, pp. 33-68.
- Bielefeldt, Heiner: Right to conversion as part of freedom of religion or belief, In: Bielefeldt, H. *Freedom of Religion or Belief*. Bonn 2017, 98-121.
- Bielefeldt, Heiner. Freedom of religion or belief and recognition issues. In: *Freedom of Religion or Belief*. Bonn 2014, pp. 75-93.
- Boyd-MacMillan, Ron: What Can We Learn from the Persecuted? In: Ron Boyd-MacMillan: *Faith that endures: the essential guide to the persecuted church*, Grand Rapids, Mich: Fleming H. Revell 2006.
- Institute on Religion and Public Policy (ed.): *Know your rights: What is Religious Freedom?*, Alexandria, Virginia, USA, September 2014, 28pp.
- Richards, Matthew K., Are L. Svendsen, and Rainer Bless. Codes of conduct for religious persuasion: the legal framework and best practices. In: *International Journal for Religious Freedom* 3-2(2010), 65-68, 75-88.
- Onley, Robert David: Defending the freedom of expression – The danger and failure of the Organization for Islamic Cooperation’s campaign for global anti-blasphemy laws, *IJRF* 7:1-2 (2014) 31-54.
- Sauer, Christof (ed.): *The Bad Urach Statement: Towards an evangelical theology of suffering, persecution and martyrdom for the global church in mission*. Bonn: VKW.
- Sauer, Christof: "To flee or not to flee": Responses to persecution and the issue of relocation. *Missionalia* 41-1, Aug. 2013, pp. 53-65.
- Sauer, Christof: Christian solidarity in the face of discrimination and persecution. In: *Freedom of Belief and Christian Mission*, Oxford: Regnum 2015, 452-464.
- Tieszen, Charles: Towards redefining religious persecution, *International Journal for Religious Freedom*, 1(2008) 1, 67-79.

Aanbevolen literatuur

Te gebruiken literatuur voor de voorbereiding van het essay en de discussie in de seminaries.

- Marshall, P.A. & Shea, N., 2011. *Silenced: How apostasy and blasphemy codes are choking freedom worldwide*, Oxford; New York: Oxford University Press.
- Marshall, P.A., Gilbert, L. & Shea, N., 2013. *Persecuted: The global assault on Christians*, Nashville, TN: Thomas Nelson.
- Penner, Glenn M 2009. *In the shadow of the cross. A biblical theology of persecution and discipleship*. Bartlesville, OK.
- *Freedom of Religion or Belief: An International Law Commentary*. Heiner Bielefeldt, Nazila Ghanea, Michael Wiener. Oxford University Press 2016.
- *Freedom of Belief and Christian Mission*. Edited By: Hans Aage Gravaas, Christof Sauer, Tormod Engelsviken, Maqsood Kamil & Knud Jørgensen. (Regnum Edinburgh Centenary Series, Vol. 28) Oxford: Regnum 2015.
- Sauer, C. & Howell, R. (Hg.), 2010. *Suffering, persecution and martyrdom: Theological reflections [including the Bad Urach Statement]*, Johannesburg; Bonn: AcadSA Publ.; VKW. Online at: www.iirf.eu
- Shah/Philpott (eds) 2018: *Under Caesar’s Sword: How Christians respond to persecution*, Cambridge Univ. Press, 2018.

- Taylor, William D., Van der Meer, Antonia & Reimer, Reg 2012. *Sorrow and Blood. Christian Mission in Contexts of Suffering, Persecution, and Martyrdom*. Pasadena: William Carey Library.

Evaluatie

Voor elke van de twee thema's wordt een dieptestudie gevraagd wat verwoord wordt in het schrijven van een essay van ca. 2000 woorden. Deadline is een week voor het geven van de presentatie.

Onderdeel Godsdienstvrijheid: Studie van een specifiek onderwerp, op het terrein van de vrijheid van godsdienst en de christelijke missie.

Onderdeel Christenvervolgung: Casus in een bepaalde regio naar eigen keuze na overleg met docent out of the countries in the current World Watch List of Open Doors International.

Studiebelasting

• Contacturen	24 uur
• Voorbereiding, schrijven en presenteren van onderzoek en essay (deel 1)	20 uur
• Voorbereiding, schrijven en presenteren van onderzoek en essay (deel 2)	20 uur
• Voorbereiding, bestudering literatuur voor overige colleges	48 uur

Becijfering

• Essay + presentatie deel 1	50%
• Essay + presentatie deel 2	50%

Extra informatie

Indien u dit opleidingsonderdeel via ETF Open University volgt:

In verband met het concept 'blended learning' kan dit opleidingsonderdeel enigszins afwijken wat betreft evaluatie en cijfering. Zie voor specifieke informatie de syllabus met leerpad die beschikbaar is op de ETF Virtual Campus.

❖ Zendingsgeschiedenis en Actuele Ontwikkelingen [ZGAO]

Docent: E.W. van de Poll

Vakgroep: GM

Opleiding: Bachelor 2 en 3

Frequentie: tweejaarlijks

Studiepunten: 3

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: essay, presentatie, reflectieverslag, recensie

Academiejaar: 2020-2021

Semester:

Inhoud

Dit opleidingsonderdeel gaat over zending in de specifieke betekenis van de communicatie van het Evangelie en het stichten van kerken. Het behandelt in grote lijnen de fascinerende geschiedenis van de verbreiding van het christendom. Genoemd worden de meest bepalende ontwikkelingen en de specifieke benaderingen van zending die kenmerkend waren voor achtereenvolgens: het Joodse christendom, het oosterse christendom, de orthodoxe kerken, de apostolische bewegingen tijdens de middeleeuwen, de rooms-katholieke missie buiten Europa, de protestantse reformatie en de evangelische

opwekkingsbewegingen, de zending in het tijdperk van de verlichting en het kolonialisme, de ontwikkelingen in de 20^e eeuw.

Vervolgens een overzicht van

- Belangrijke veranderingen van de afgelopen decennia: mondialisering van het christendom en van de missie, opkomst van niet westerse zendingsbewegingen, nadruk op sociaal en humanitair werk,
- Actuele ontwikkelingen (integrale missie, migratie en missie, democratisering en amateurisering, combinaties van zending en seculier werk, dialoog, partnerschap, de veranderende rol van de Westerse kerken in de verbreiding van het evangelie wereldwijd, en zo meer.
- De voornaamste overkoepelende missionaire organen wereldwijd

Ten slotte een korte samenvatting van de missiologische discussie die gaande is in alle stromingen van het christendom over de missie van de Kerk in de wereld.

Studenten bereiden presentaties voor van (1) het werk van een vooraanstaande figuur of bewegingen in de zendingsgeschiedenis, en/of (2) van een specifiek onderwerp op het gebied van de actuele ontwikkeling in missie en evangelisatie.

Doelstellingen

De student:

- is in staat de grote lijnen van twintig eeuwen zendingsgeschiedenis en de specifieke kenmerken van de verschillende perioden aan te geven;
- heeft detailkennis van het werk van enkele vooraanstaande figuren en bewegingen in de zendingsgeschiedenis;
- kent de belangrijkste overkoepelende organisaties in de evangelische zendingswereld en de belangrijkste oecumenische instanties – zoals die uit de zendingsgeschiedenis zijn voortgekomen;
- kan informatie verschaffen over huidige trends in de zending;
- weet een zinvolle bijdrage leveren aan de huidige bezinning over de rol van Westerse kerken in de verbreiding van het evangelie in de huidige tijd.

Verplichte literatuur

- Paul Pierson. *The Dynamics of Christian Mission: History through a Missiological Perspective*. Pasadena: William Carey International University Press, 2009. De te bestuderen gedeelten worden tijdens de colleges aangegeven.
- Poll, Evert van de. *Door de wereld gaat het Woord: Actuele thema's in de mondiale zending*. Heerenveen: Jongbloed/Medema, 2013. Dit boek is, tegen een sterk gereduceerde prijs, te koop bij de receptie (lager dan via Internet).

Audiovisueel materiaal

- *A History of Christianity*, serie van 3 DVD's gemaakt door de BBC, gepresenteerd door Diarmaid MacCullough. Te bestellen bij de Evangelische Omroep. Te leen bij de docent.
- *The Long Search*, BBC-serie, onderdeel 'Orthodox Christianity: the Rumanian Solution'. Te bestellen bij Ambrose Video Publishing Inc., New York. Beschikbaar in de bibliotheek
- *Candle in the dark – William Carey*, uitgave van de Evangelische Omroep. Te leen bij de docent.

Aanbevolen literatuur

- Adeney, Miriam. *Kingdom Without Borders: the Untold Story of Global Christianity*. Downers Grove, Illinois: IVP, 2009.
- Blandenier, Jacques. *L'essor des Missions protestantes. Précis d'histoire des missions, volume 2: Du XIXe siècle au milieu du XXe siècle*. St. Léger (Suisse): Emmaüs, 2003.
- Jenkins, Philip. *The New Faces of Christianity: Believing the Bible in the Global South*. New York: Oxford University Press, 2008.
- Neill, Stephen. *A History of Christian Missions*. 2nd.ed.London: Penguin Books, 1986.
- Robert, Dana L. *Christian Mission: How Christianity Became a World Religion*. Malden, MA: Wiley & Blacwell, 2009.
- Tiplady, Richard, ed. *Postmission: World Mission by a Postmodern Generation*. Milton Keynes: Paternoster, 2002.
- Tucker, Ruth. *Guardians of the Great Commission*. Grand Rapids: Zondervan, 1988.
- Walldorf, Friedemann, Lothar Käser, und Bern Brandl, Hrsg. *Mission und Reflexion im Kontext: Perspektiven evangelikaler Missionswissenschaft im 21. Jahrhundert*. Giessen, Edition AfeM, 2012.
- Winter, Ralph. *Frontiers in Mission: Discovering and Surmounting Barriers to the Missio Dei*. 4th ed. Pasadena: William Carey Library, 2008.

Evaluatie

Ter voorbereiding op en ondersteuning van de colleges bestudeert de student de de algemene stof die in de loop van de cursus zal worden behandeld, plus de onderdelen van de verplichte literatuur die tijdens de colleges worden aangegeven, plus eventueel aanvullende artikelen die tijdens de cursus worden aangereikt. Hierover zal een schriftelijk examen worden afgelegd.

Ten tweede schrijft de student een essay over een persoon of beweging die in de geschiedenis van de zending een belangrijke rol heeft gespeeld. Aan het eind van de cursus geeft de student een presentatie van dit essay.

Ten derde schrijft de student recensies van enkele Dvd's en/of wel van enkele geselecteerde artikelen die de docent tijdens de cursus zal aanreiken. Daarbij dient hij gebruik te maken van kennis en inzichten die zijn opgedaan tijdens de cursus, en in het eerdere opleidingsonderdeel Oriëntatie godsdienstwetenschap en missiologie. Deze recensies mogen tijdens de cursus of uiterlijk tijdens het schriftelijk examen worden ingeleverd.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	26 uur
• Contacturen	18 uur
• Presentatie	30 uur
• Filmrecensies	10 uur

Becijfering

• Essay en presentatie	40%
• Recensies	20%
• Schriftelijk examen	40%

4.4 Master

4.4.1 Common Courses

❖ Church in a Multireligious Society [CMRS]

Professor: E.W. van de Poll, guest lecturer(s)	Teaching method: lecture, interview
Department: RM	Examination form: reading assignments, reports, essays
Educational Level: Master	Academic year: 2019-2020
Periodicity: yearly	Semester: 1
Study points: 5	

Course description

This course is a Common Course at the ETF Master's Program. The aim is to gain an understanding of the specific cultural, social and religious characteristics of Europe and to relate current issues in European societies to the mission of the Church.

The focus is on Europe as a specific context for the mission of the Church and the communication of the Gospel. Notwithstanding the differences between the various countries and regions of this continent, there are many similarities that clearly appear when these countries and regions are compared with other parts of the world.

In socio-religious terms, Europe is an exceptional case compared to other areas of the world. Nowhere else in the world has there been such a prolonged and far-reaching influence of Christianity on culture, society and politics. It was Christianity that provided the different ethnic populations on this continent with a common worldview, a common religion and common social institutions. This has given birth to the idea of Europe, i.e. the idea that somehow 'we Europeans' belong together. The process of European integration since 1945 is a direct outcome of that. At the same time, no other continent is so profoundly marked by the abandonment of Christianity and the development of alternative worldviews. It is precisely in this part of the world that secularisation, secular humanism, various secular ideologies and 'universal human rights' have emerged.

In the first part of the course students will take a general look at the continent, following the textbook *Europe and the Gospel*. During the course, they will have to answer study-questions on the chapters of this book, as well as other selected articles.

Detailed attention will be paid to specific issues, such as:

- Christian and other roots of European cultures and their relevance today, in the debate about fundamental values, identity;
- The process of European integration and Christian responses;
- Human rights, their emergence and the current debate about their future;
- Identity, European unity, nationalism, populism
- Immigration, integration and the place of Muslims in European societies
- Demography and religion
- Typical barriers and bridges for the communication of the Gospel;
- Post-secular society in West and East.

The second part of the course focusses on mission and Church Development in a post-Christianised context. Different approaches will be studied and compared, as students

answer study questions about the various contributions in the textbook *Church Planting in Europe*, and other selected articles.

To become more acquainted with the secular worldviews of most of their contemporaries, students will do an interview assignment. This preparatory exercise will be further developed in the lectures.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student:

- should be able to identify the roots of European cultures, the emergence of the idea of 'we Europeans' and the specific role of Christianity in the making of Europe today;
- understands the philosophical and Christian background of human rights and how they have become secularised and why they are considered to be universal;
- know for what reasons and how the European Union has come about, and be able to identify the concerns related to the process of European integration;
- has a better understanding of secularisation and the place of the Church in the European multicultural and multireligious societies;
- understands the concept of worldviews as a vehicle for culture and behaviour and therefore recognises the relation between religious beliefs and specific personal and group behaviour in a multicultural society.

Practical objectives

The student:

- can name a number of typically European barriers and bridges for the communication of the Gospel;
- is equipped to participate in the public debate on issues like common values for society, immigration, human rights, relations between the state and religious communities;
- can help Churches to understand the key role of the Biblical message in European societies, in past and present;
- able to communicate and to interpret differences in worldview in a dialogue with people with a different cultural/religious background in West-Europe;
- able to differentiate between traditional mission approaches of the past and contextual approaches today.

Attitudinal objectives

The student:

- gets a balanced view of the heritage of European Christianity, by taking into account its positive contributions as well as its role in forms of injustice;
- is conscious of the roots and specific characteristics of secularisation in Europe, which will help him to present the Biblical message in a contextualised manner;
- is aware of his own cultural bias in matters of religion, Christian living and Church development, and how this can be a hindrance in communicating the gospel in another (non-Western) culture.

Required reading

- Van de Poll, Evert. *Europe and the Gospel: Past Influences, Current Developments, Mission Challenges. Masterclass edition 2016*. (This is an updated, partly abridged and partly

enlarged edition of the book under the same title published by De Gruyter/Versita in 2013. See <http://www.degruyter.com/viewbooktoc/product/209760>). This title can be purchased at the reception, for sharply reduced “student” price.

- Reader with selected articles, placed on the ETF Virtual Campus.

Recommended reading

- Appleton, Joanne and Evert Van de Poll (editors). *Church Planting in Europe: Connected to Society, Learning from Experience*. Eugene Oregon: Wipf & Stock, 2015.
- Davie, Grace. *Europe: the Exceptional Case; Parameters of Faith in the Modern World*. London: Darton, Longman & Todd, 2002.
- Billings, Alan. *Secular Lives Sacred Hearts: The Role of the Church in a Time of No Religion*. London: SPCK, 2004.
- Jenkins, Philip. *God’s Continent: Christianity, Islam, and Europe’s Religious Crisis*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Gantenbein, Hansjörg. *Mission en Europe: Une étude socio-missiologique pour le 21ème siècle*. VRT Verlag, 2016.
- Müller, Klaus W., Hrsg. *Mission im postmodernen Europa: Referate der Jahrestagung 2008 des Arbeitskreis für evangelikale Missiologie (AfeM)*. Mission Reports 16. Gießen: Edition Afem, 2008.
- Murray, Stuart. *Post Christendom: Church and Mission in a Strange New World*. Exeter: Paternoster, 2004.
- Nelsen, Brent & James Guth, *Religion and the Struggle for European Union. Confessional Culture and the Limits of Integration*. Washington DISCIPLE/ Georgetown University Press, 2015.
- Noort, Gerrit, Kyriaki Avtzi and Stefan Paas (ed.), *Sharing Good News: Handbook on Evangelism in Europe*, Genève, WCC, 2017.
- Paas, Stefan, *Church Planting in the Secular West: Learning from the European Experience*. Grand Rapids: Eerdmans, 2016.
- Pagden, Anthony, ed. *The Idea of Europe: From Antiquity to the European Union*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002.
- Smith, David. *Mission after Christendom*. London: Darton, Longman and Todd, 2003.
- Wiher, Hannes (direction) – *Évangélisation en Europe francophone*. Cléon d’Andran: Excelsis, 2016. English version: *Evangelism in Europe*. Nürnberg: VTR, 2018.
- Willaime, Jean-Paul. *Europe et religions: Les enjeux du XXIe siècle*. Paris: Fayard, 2004.

Evaluation

The exam consists of (1) a number of assignments that will be given at the outset of the course and that should be done during the course, (2) an interview and a report of the interview (2500 words), and (3) an essay about a subject that can be chosen from a list of subjects that will be given at the outset of the course (max. 4000 words).

Study load

• Contact hours	20 hours
• Interim assignments and interview report	50 hours
• Essay writing	70 hours

Grading

- Essay 40%
- Interim assignments and interview 60%

❖ History of Christian Doctrine [HCD]**Professor:** A.J. Beck, P. Fisk, R.T. te Velde**Teaching method:** lecture**Department:** HT**Examination form:** written exam**Educational Level:** Master**Academic year:** 2019-2020**Periodicity:** yearly**Semester:** 1**Study points:** 5**Prerequisite knowledge**

A basic overview of the history of church and theology and the history of philosophy is expected. Students with deficiencies in this regard are required to pursue a guided study.

Course description

Building upon Olson's textbook and using relevant source texts, this course deals on an advanced level with the main themes in the history of Christian doctrine and theology, including the development of dogmas and creedal statements. Particular attention is given to methodological questions such as the problem of doctrinal continuity and discontinuity in history, and to recent research in the field of the history of Christian doctrine and theology. Concerning the continuity question, issues in relation to Christology and that of divine grace and human agency will be addressed, focusing both on the Nicene period and on medieval scholasticism, reformation, and reformed scholasticism.

Objectives*Cognitive objectives*

At the conclusion of the course the student:

- understands and evaluates the development of Christian doctrine in church and theology;
- is informed of the major doctrinal traditions as viewed in the light of recent research;
- understands the complexity of the interpretation of the history of Christian doctrine;
- understands how changing approaches to the history of doctrine are themselves historically conditioned.

Practical objectives

At the end of this course the student is able to:

- exercise in some measure an analysis and evaluation of relevant historical developments in terms of doctrinal continuity and discontinuity;
- place the (formulations of) doctrines in their historical context;
- read theological texts from a historical perspective;
- evaluate the relevance of classical Christian doctrines to the church in our time.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- come to an appreciation of the Christian tradition with the result that theological competence and pastoral effectiveness will increase;
- develop an appreciation for a variety of theological perspectives;
- translate historic formulations of Christian doctrines into our own contemporaneous language in order to evaluate their relevance to the church in our times;
- take into consideration the Christian tradition when forming her own theological position.

Required reading

- Cunliffe-Jones, Hubert, ed. *A History of Christian Doctrine*. Edinburgh: T & T Clark Ltd., 1997. pp. 227-304 (= alternative approach to Olson's chapters 21-23).
- Olson, Roger F. *The Story of Christian Theology: Twenty Centuries of Tradition and Reform*. Downers Grove, Ill: InterVarsity Press, 1999. The whole book is required reading. The exam, however, will concentrate on the chapters 2-15, 17-18, 20-25, 27-30, 32 and 34.
- Vos, A., H. Veldhuis, E. Dekker, N. W. den Bok and A. J. Beck, eds. *Duns Scotus on Divine Love: Texts and Commentary on Goodness and Freedom, God and Humans*. Aldershot: Ashgate, 2003. (capita selecta; will be provided)
- Reader/Handouts: The three ecumenical Symbols and other primary sources, plus some relevant articles from: *The Dictionary of Historical Theology*. Downers Grove: Eerdmans/Paternoster Press, 2000.

Recommended reading

- Andresen, Carl, Hrsg. *Handbuch der Dogmen- und Theologiegeschichte*. 2. überarbeit. Aufl. 3 Bd. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1998.
- Denzinger, Heinrich, und Peter Hünermann. *Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lehrentscheidungen = Enchiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum*. 37. Aufl. Freiburg im Breisgau [etc.]: Herder, 1991 (or more recent edition).
- Di Berardino, Angelo, and Basil Studer, eds. *History of Theology I: The Patristic Period*. Collegeville, Minnesota: The Liturgical Press, 1996.
- D'Onofrio, Giulio, ed. *History of Theology II: The Middle Ages*. Minnesota: The Liturgical Press, 2008.
- D'Onofrio, Giulio, ed. *History of Theology III: The Renaissance*. Minnesota: The Liturgical Press, 1998.
- Hart, Trevor A., ed. *The Dictionary of Historical Theology*. Grand Rapids: Eerdmans/Paternoster Press, 2000.
- Lane, Anthony N. S. *A Concise History of Christian Thought*. London: T & T Clark, 2006.
- Lehner, Ulrich L., Richard A. Muller, and A. G. Roeber, eds. *The Oxford Handbook of Early Modern Theology, 1600-1800*. Oxford: Oxford University Press, 2016.
- Pelikan, Jaroslav. *The Christian Tradition: A History of the Development of Doctrine*. 5 vols. Chicago: The University of Chicago Press, 1971-1989.

Evaluation

A written exam, consisting of four or five essay questions, determines 100% of the final grade. (In case of re-exam: same procedure.)

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	120 hours

Grading

• Written Exam	100%

❖ **Models of Christian Leadership [MCL]****Professor:** J. Barentsen, P. Nullens**Department:** PT**Educational Level:** Master**Periodicity:** yearly**Study points:** 5**Teaching method:** lecture, workshop**Examination form:** self-assessment, research paper**Academic year:** 2019-2020**Semester:** 2**Course description**

The course introduces the student to major models and competencies of organizational, public and religious leadership, both from a social science and a theological perspective. By integrating theological with social science models of leadership, the student will develop practical-hermeneutical tools for a leadership role in religious organizations in general and churches in particular. The course also gives attention to conflict resolution. The student will complete a comprehensive self-assessment to gain deeper insight in his/her own personality structure and how this relates to the challenges of Christian leadership. The course also exposes the student to leadership research in various disciplines, since it is connected to the leadership research programs of the Practical Theology department as well as the Institute of Leadership and Social Ethics.

Objectives*Cognitive objectives*

At the conclusion of the course the student:

- has insight into the major models of organizational, public and religious leadership and their social-scientific background;
- knows how to correlate leadership studies to the theological disciplines of systematic and practical theology;
- understands the particular contribution of Scripture and Christian theology to the study and practice of leadership;
- comprehends the complexity, science and assessment of leadership as reflected in both scholarly and popular literature;
- is able to use a practical theological framework to integrate theological expertise with leadership studies.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student is able:

- to describe the leadership styles and management processes in a leadership case study from a religious organization or a church;
- to assess the use of various leadership styles and skills in a religious organization or a volunteer organization such as a church;

- to engage with research literature on leadership in various disciplines to resolve particular problems encountered in practice;
- to develop flexibility in one's preferred leadership style and identity;
- to care for oneself as leader and to grow in conflict resolution skills.

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student is:

- motivated to integrate leadership theory with theological and biblical perspectives on leadership;
- a better servant leader, aware of the importance of moral integrity;
- someone who knows himself better and more able to lead;
- a more competent peacemaker.

Required reading

- Van Wart, Montgomery. *Leadership in Public Organizations: An Introduction* New York, NY: Routledge, 2nd edition, 2012; or 3rd edition, 2018.
- Carroll, J.W. *As One with Authority: Reflective Leadership in Ministry*. 2nd ed. Eugene: Cascade Books, 2011.
- Johnson, Craig E. *Meeting the Ethical Challenges of Leadership: Casting Light or Shadow*. 4th ed. Los Angeles: Sage, 2012 (selections).
- A digital reader on ETF Virtual Campus with selected journal articles on leadership theory and research.

Recommended reading

- Barentsen, J. *Emerging Leadership in the Pauline Mission: A Social Identity Perspective on Local Leadership Development in Corinth and Ephesus*. Princeton Theological Monograph Series 168. Eugene, OR: Wipf & Stock, 2011.
- Boers, Arthur P. *Servants and Fools: A Biblical Theology of Leadership*. Nashville, TN: Abingdon Press, 2015.
- Bolden, R., B. Hawkins, J. Gosling and S. Taylor. *Exploring Leadership: Individual, Organizational, and Societal Perspectives*. Oxford: OUP, 2011.
- Callahan, S.H., ed. *Religious Leadership: A Reference Handbook*. Los Angeles, CA: Sage, 2013.
- Carroll, Jackson W. *God's Potters: Pastoral Leadership and the Shaping of Congregations*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2006.
- Chrislip, David D. and Ed O'Malley. *For the Common Good: Redefining Civic Leadership*. Wichita, KS: Kansas Leadership Center, 2013.
- Detje, Malte. *Servant Leadership: Führen und leiten in der Kirchengemeinde im 21. Jahrhundert*. Beiträge zu Evangelisation und Gemeindeentwicklung 23. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2017.
- Haslam, S.A., S. Reicher, and M. J. Platow. *The New Psychology of Leadership: Identity, Influence and Power*. New York, NY: Psychology Press, 2011.
- Pickard, S.K. *Theological Foundations for Collaborative Ministry: Explorations in Practical, Pastoral and Empirical Theology*. Surrey: Ashgate, 2009.
- Rothen, Paul Bernard. *Das Pfarramt: Ein gefährdeter Pfeiler der Europäischen Kultur*. Vol. 5 Swiss: Forschung und Wissenschaft. Zurich: Lit, 2009.

Evaluation

A self-assessment of the student's leadership style and a personal perspective on expected future leadership challenges.

A case study, in which the student develops a description of a particular leadership challenge in a church or religious organization, and analyzes that situation using at least three major leadership theories in addition to reflections about leadership traits and competencies.

A research paper that investigates a topic from leadership research in a non-theological discipline, or a field investigation of the practice of leadership in a religious organization or church. The paper integrates theological and non-theological perspectives.

As the course progresses, student turn in first drafts of assignments for mutual interaction, and for formative feedback from the professor. Due date for final assignments: Monday of the second week of the (re)exam period, before 5 PM.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	60 hours
• Self-assessment	15 hours
• Research paper	30 hours
• Case study	15 hours

Grading

• Self-assessment	25%
• Research paper	40%
• Case study	35%

❖ New Testament Exegetical Methods [NTEM]

Professor: K. Kok, J. van Nes

Department: NT

Educational Level: Master

Periodicity: yearly

Study points: 5

Teaching method: lecture, seminar

Examination form: lectures, presentations, papers

Academic year: 2019-2020

Semester: 1

Course description

Introduction to the elements of New Testament text reconstruction and interpretation; evaluation of current methods of New Testament exegesis and presentation of a workable methodology. Examples in this course are mainly taken from New Testament text(s) designated by the teacher.

Objectives

Cognitive objectives

The student will:

- understand and evaluate the different schools of New Testament Text reconstruction;
- be familiar with the necessary equipment for New Testament Textual Criticism and Exegesis;
- have a clear picture of the elements in New Testament exegesis;

- acquire a workable methodology for New Testament Exegesis.

Practical objectives

The student can:

- understand the structure and general message of the designated text(s);
- secure access to the original text of the First Epistle of Peter;
- understand the most pertinent passages in the designated text(s);
- form a well-considered opinion on the most problematic passages in the designated text(s).

Attitudinal objectives

The student will:

- collect and study all relevant data before taking a view;
- evaluate current approaches to New Testament literature. The text will be interpreted in a historical-grammatical way, referring to early Christian and classical commentaries. This approach, however, must stand up under the scrutiny of an extensive interaction with historical critical treatment of the text as well as with the textual data themselves.

Required reading

- Guthrie, George H. and J. Scott Duvall. *Biblical Greek Exegesis*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1998. (Abbr: BGE)
- (if available) Mounce, William D. *A Graded Reader of Biblical Greek*. Grand Rapids, MI: Zondervan, 1996.
- Recent scholarly commentaries on the designated text(s). Tip: Consult <http://bestcommentaries.com>.
- Recent scholarly articles on the designated text(s). Tip: Consult *New Testament Abstracts*.
- Nestlé-Aland, *Novum Testamentum Graece* (27. and/or 28. Aufl.).
- The Greek New Testament (UBS, 5th edition).

Recommended reading

- Aletti, Jean Noel, Maurice Gilbert, Jean-Louis Ska, et Sylvie de Vulpillières. *Vocabulaire raisonné de l'exégèse biblique: Les mots, les approches, les auteurs*. Paris: Cerf, 2005.
- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Neudorfer, Heinz-Werner and Eckhard J. Schnabel, eds. *Das Studium des NT – einbändige Ausgabe. Einführung in die Methoden der Exegese*. Wuppertal: SCM R. Brockhaus Verlag, 2011, 2. Auflage.

Evaluation

In consultation with the teacher, every student will choose two different problems in designated text and prepare a 15 minute class presentation on each of them to communicate method, arguments and findings. The problems must be two of the following five types:

Every presentation will be followed by a discussion of content as well as methodology.

The student will take these discussions into account in 2 short papers (each ca. 1000 words), which are due during the examination period (date to be set). References to literature in footnotes are part of the papers. No separate bibliography is necessary.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying handouts, BGE, commentaries	49 hours
• Readings in designated text(s)	20 hours
• Papers	36 hours
• Presentations	15 hours

Grading

• Participation	20%
• Presentations	40%
• Papers	40%

❖ **Old Testament Exegetical Methods [OTEM]****Professor:** S. Riecker, W.C. Marlowe**Teaching method:** lecture**Department:** OT**Examination form:** papers**Educational Level:** Master**Academic year:** 2019-2020**Periodicity:** yearly**Semester:** 1**Study points:** 5**Course description**

The following topics will be dealt with:

- delimitation of OT exegesis in relation to hermeneutics and homiletics;
- different exegetical views on the OT;
- technical approaches relating to the exegesis of the OT: author-orientated approach, literature-orientated approach, reader-orientated approach;
- exegesis based on historical-critical methods and exegesis based on a historical canonical approach;
- the final form of the text and structural exegesis: the Amsterdam School, the logo-technique or numerical analysis, delimitation criticism. Introduction to the application of delimitation criticism to a pericope in Jeremiah;
- the structural-philological method on a theological-historical foundation, with 9 steps;
- application of the steps of macro-exegesis to prophetic literature: the place of the book Malachi within the Old Testament canon; the structure of the book Malachi; the origination, date and authorship of the book of Malachi;
- application of the steps of micro exegesis to Malachi 1:6-14.

Objectives*Cognitive objectives*

The student has:

- an overview of the principles of Old Testament exegesis and gains insight in the different positions to the witness of Old Testament texts by OT scholars;
- an insight in the foundations of scientific exegesis;
- an overview of a number of exegetical methods, together with the strengths and weaknesses of each;
- a specialised knowledge and skill of one particular method: delimitation criticism, with the aim to retrieve the ancient/original text delimitation behind the Masoretic tradition;

- a clear idea how to do OT exegesis himself by a demonstration of the exegetical procedure with the help of prophetic texts.

Practical objectives

The student is able:

- to execute a few steps of exegesis (micro exegetical steps), applied to prophetic texts;
- to apply the tool of delimitation criticism, a very young and challenging method with promising first results and many research possibilities, mastered only by a small circle of scholars yet;
- to use critically literature that will help him to reach responsible results.

Attitudinal objectives

The student will:

- gain self-confidence by having the exegetical means to understand OT texts;
- develop a genuine appreciation for the prophetic attitude through this course.

Required reading

- Cotterell, Peter. "Linguistics, Meaning, Semantics, and Discourse Analysis". In: Willem A. VanGemenen, ed., *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis. Vol. 1*. Carlisle: Paternoster, 1997. 134-160.
- Kaiser, Walter C. *Toward an Exegetical Theology: Biblical Exegesis for Preaching and Teaching*. Grand Rapids: Baker, 1981, ^{PB}1998. 17-104, 131-152.
- Koorevaar, Hendrik J. *Old Testament Exegesis. Version 7.4* (Leuven: Evangelische Theologische Faculteit, 2019-2020).
- Longman, Tremper. "Literary Approaches and Interpretation". In: Willem A. VanGemenen, ed., *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis. Vol. 1*. Carlisle: Paternoster, 1997. 103-124.
- Satterthwaite, Philip E. "Narrative Criticism. The Theological Implications of Narrative Techniques". In: Willem A. VanGemenen, ed., *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis. Vol. 1*. Carlisle: Paternoster, 1997. 125-133.
- Steck, Odil H. *Old Testament Exegesis. A Guide to the Methodology*. SBL Resources for Biblical Study 39. Atlanta, GA: Scholars Press, 1995, ²1998. 14-60. Translation of *Exegese des Alten Testaments. Leitfaden der Methodik. Ein Arbeitsbuch für Proseminare, Seminare und Vorlesungen*. Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1971, ¹⁴1999. 15-61.
- Vanhoozer, Kevin. "Language, Literature, Hermeneutics, and Biblical Theology. What's Theological About a Theological Dictionary". In: Willem A. VanGemenen, ed., *New International Dictionary of Old Testament Theology & Exegesis. Vol. 1*. Carlisle: Paternoster, 1997. 15-50.
- All 27 accentus communes (in libris XXI) of the Tabula Accentuum.

Recommended reading

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- De Hoop, Raymond. "The Colometry of Hebrew Verse and the Masoretic Accents: Evaluation of a Recent Approach (Part 1)". *Journal of Northwest Semitic Languages* 26/1 (2000): 47-73.
- ----- . "The Colometry of Hebrew Verse and the Masoretic Accents: Evaluation of a Recent Approach, Part II". *Journal of Northwest Semitic Languages* 26/2 (2000): 65-100.

- Dreytza, Manfred, Hilbrands, Walter and Schmid, Hartmut, ed. *Das Studium des Alten Testaments: Eine Einführung in die Methoden der Exegese*. Wuppertal: Brockhaus, ²2007.
- Fischer, Georg. *Wege in die Bibel. Leitfaden zur Auslegung*. Stuttgart: Verlag Katholisches Bibelwerk, 2000, ³2008.
- Hieke, Thomas and Schöning, Benedict. *Methoden alttestamentlicher Exegese*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2017.
- Holroyd, Kristofer D. "Multiple Speech Act Layers, Jeremiah, and the Future of Studies in Structural Theology." In *Das heilige Herz der Tora: Festschrift für Hendrik Koorevaar zu seinem 65. Geburtstag*, edited by Siegbert Riecker and Julius Steinberg. Aachen: Shaker, 2011. 79-94.
- Houtman, Cees. *De Schrift wordt geschreven: Op zoek naar een christelijke hermeneutiek van het Oude Testament* Zoetermeer: Meinema, 2006.
- Korpel, Marjo C. A. "Introduction to the Series Pericope." In *Delimitation Criticism: A New Tool in Biblical Scholarship*, edited by Marjo C. A. Korpel and Joseph M. Oesch. Pericope 1. Assen: Van Gorcum, 2000. 1-50.
- Oeming, Manfred. *Contemporary Biblical Hermeneutics. An Introduction*. Burlington, VT: Ashgate, 2006. Translation of *Biblische Hermeneutik: Eine Einführung*. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 2007, ⁴2013.
- Renz, Thomas. *Colometry and Accentuation in Hebrew Prophetic Poetry*. KUSATU 4; Waltrop: Spenner, 2003. 60-75.
- Talabardon, Susanne und Völkening, Helga. *Die Hebräische Bibel. Eine Einführung*. Berlin: be-bra, 2015. 18-82
- Talstra, Eep. *Oude en nieuwe lezers: Een inleiding in de methoden van uitleg van het Oude Testament*. Kampen: Kok, 2002.
- Thiselton, Anthony C. "The Hermeneutics of Self-Involvement: From Existentialist Models to Speech-Act Theory". Chap. in: *New Horizons in Heremeneutics. The Theory and Practice of Transforming Biblical Reading*. Grand Rapids: Zondervan, 1992. 272-312.
- Utzschneider, Helmut, Nitsche, Stefan Ark, *Arbeitsbuch Literaturwissenschaftliche Bibelauslegung. Eine Methodenlehre zur Exegese des Alten Testaments*. Gütersloh: Gütersloher, 2001, ⁴2014.

Evaluation

- Paper on Malachi 1:6-14: (A) detect and formulate four problems in different fields, related to the Hebrew text, translation, theology, history and exegesis, as identified in the chosen commentaries. (B) Apply step 2 of Delimitation Criticism (division into cola and verse-lines, including internal parallelism).
- Paper on a given pericope from the book of Jeremiah: all steps of Delimitation Criticism. Describe observations and defend decisions.
- Papers in form of summaries of two classical approaches (Steck, Kaiser). The student chooses two (of the four, VanGemerens, on the required reading list) surveys of basic questions in the field of Exegesis and hands in papers in form of summaries. Each summary (Steck, Kaiser, VanGemerens) ends with a concise evaluation (one paragraph) and a continuative question, i.e. a question developing further on (one of) the topic(s) dealt with.
- If the average of the grades of the individual tasks is not sufficient (less than 10/20), you have failed the course. If you fail the course, you have to redo the tasks that led to the result.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Paper Jeremiah	42 hours
• Studying literature	48 hours
• Summaries and paper Malachi (18+12)	30 hours

Grading

• Summary Steck (about 2 pages)	5%
• Summary Kaiser (about 4 pages)	10%
• Summary VanGemeran (two out of four articles, about 2-4 pages each)	15%
• Paper Malachi A (3-6 pages)	15%
• Paper Malachi B	15%
• Paper Jeremiah	40%

❖ Postmodernism, Philosophical Hermeneutics and Theology [PPHT]

Professor: R.T. Michener, N. den Bok**Teaching method:** lecture, seminar**Department:** ST**Examination form:** research paper**Educational Level:** Master**Academic year:** 2019-2020**Periodicity:** yearly**Semester:** 2**Study points:** 5**Course description**

This course provides an examination of the theological and philosophical nature of interpretation and the interpretive nature of theological discourse. It suggests a critical engagement and appropriation of contemporary and postmodern philosophies shaping broad theological and specifically evangelical perspectives today. The influences of major continental figures as, Derrida, Foucault, Heidegger, Marion, among others, will be considered.

The class time will be a combination of lecture and interactive discussions.

Objectives***Cognitive objectives***

At the end of the course the student should:

- have deepened their understanding of the major areas of influence of postmodernism and contemporary philosophical/theological hermeneutics on contemporary evangelical thought;
- have enhanced their understandings of how philosophical presuppositions and biases affect biblical/theological methodologies and interpretations;
- know about the implications of deconstructionism for theological interpretation;
- know how to critically appropriate aspects of postmodern deconstructive theology to evangelical apologetics;
- have deepened their understanding of the historical/intellectual development of postmodernism.

Practical objectives

At the end of the course students should be able to:

- discuss major trends in postmodern thought and their influence on issues of theological interpretation;
- critically engage non-evangelical theological perspectives for the purpose of ongoing church ministry and contemporary dialogue;
- articulate their personal views on postmodern theological hermeneutics and its relevance for evangelical thought;
- discuss the ideas of the major figures involved in the intellectual development from modernism to postmodernism and deconstructionism.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student should be motivated to:

- practice an open-minded critical engagement with postmodern thought in theology;
- think about the mystery and wonder of God beyond the capacity of rational inquiry with the purpose of enhancing the student's worship both academically and devotionally.

Required reading

- Caputo, John D. *Hermeneutics: Facts and Interpretation in the Age of Information*. Pelican Books, Penguin Random House, UK, 2018. ISBN: 978-0-241-30841-7
- Smith, James K.A. *The Fall of Interpretation: Philosophical Foundations for a Creational Hermeneutic*. 2nd edition. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2012. ISBN-978-0-8010-3972-0
- Westphal, Merold. *Whose Community? Which Interpretation? Philosophical Hermeneutics for the Church*. Ada, MI: Baker Academic, 2009. ISBN-13: 978-0801031472

Recommended reading

- Caputo, John D. *Philosophy and Theology*. Nashville, TN: Abingdon, 2006.
- Downing, Crystal L. *How Postmodernism Serves My Faith: Questioning Truth in Language, Philosophy and Art*. Downers Grove, IL: IVP Academic, 2006.
- Enns, Peter. *Inspiration and Incarnation*, 2nd ed. Grand Rapids, MI.: Baker Academic, 2015.
- Gadamer, Hans-Georg. *Wahrheit und Methode: Grundzüge einer Philosophischer Hermeneutik*, Gesammelte Werke 1. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010.
- Gisel, Pierre, et Patrick Evrard, eds. *La théologie en postmodernité*. Geneva: Labor et Fides, 1996.
- Gschwandtner, Christina M. *Postmodern Apologetics?: Arguments for God in Contemporary Philosophy*. New York, Fordam University Press, 2013.
- Jensen, Alexander S. *Theological Hermeneutics*. London: SCM press, 2007.
- Marion, Jean-Luc. *Dieu sans l'être: Hors-texte*. 2nd ed. Paris : Quadrige/PUF, 12002.
- Michener, Ronald T. *Engaging Deconstructive Theology*. Aldershot, UK: Ashgate, 2007.
- Michener, Ronald T. *Postliberal Theology: A Guide for the Perplexed*. London: UK, T&T Clark, 2013.
- Porter, Stanley E. And Jason C. Robinson. *Hermeneutics: An Introduction to Interpretive Theory*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2011.
- Raschke, Carl. *The Next Reformation: Why Evangelicals Must Embrace Postmodernity*. MI: Baker Academic, 2004.

- Thacker, Justin. *Postmodernism and the Ethics of Theological Knowledge*. Aldershot/London: Ashgate/Routledge, 2007.
- Zimmerman, Jens. *Recovering Theological Hermeneutics: An Incarnational-Trinitarian Theory of Interpretation*. Ada, MI: Baker, 2004. Reprint: Eugene, OR: Wipf and Stock, 2012.

Evaluation

Critical Response Research Paper

The student will critically engage and respond to the **required** texts (Caputo, Smith, and Westphal, as noted above), integrating lecture material, recommended reading (as is relevant), and other external research. This is not simply a book summary or review. Keep your introductions to a minimum and concentrate on synthesis, analysis and evaluation. It should be a critical interaction (positive and negative) of what one perceives to be the major theses presented by these authors. In writing this paper, students should ask themselves and respond to the following questions:

- What are the major theses of the given author(s)?
- Do I agree/disagree and why or why not?
- What needs to be further considered or developed and why?

5000-5200 words (**maximum**, including footnotes and bibliography; 1.5 spacing)

Footnotes and Bibliography must be included. Also include a title page with your name and title of the course. Please follow Turabian form.

Typically, a paper of this nature should show a well-balanced bibliography of *at least* 10 sources (books, journals, internet articles, etc.)

Papers are to be submitted as unlocked Word documents to ron.michener@etf.edu with a "cc" to the ETF Academic Secretariat as@etf.edu. The paper will be due the first day of the exam period in the second semester at 11:59pm. *This time will be strictly observed. You are welcome to turn in papers earlier than this date. Late papers will only be accepted for the final exam period of the academic year. Papers submitted for the 2nd exam period must be turned in no later than first day of the exam period in August, 2020 at 11:59pm.*

Study load

• Contact hours	20 hours
• Research paper	40 hours
• Literature study	80 hours

Grading

• Critical Response Research Paper	100%

❖ Theological & Sociological Research Methodologies [TSRM]

Professor: M. Webber, J. Creemers, R.T. Michener	Teaching method: lecture, exercise, conference observation
Department: NT, ST, RM	Examination form: papers
Educational Level: Master	Academic year: 2019-2020
Periodicity: yearly	Semester: 1
Study points: 5	

Course description

Various methods, tools, procedures (including use of the Internet) -in general- for research in biblical, systematic, historical and practical theological fields are presented, as well as for the empirical study of religion. Emphasis is also given to the various appropriate presentations of the results of research and to the requirements and procedures for successfully completing the ETF Master Thesis.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- basic issues involved in writing research papers and theses;
- range of sources available for doing theological and sociological research;
- ETF norms and guidelines for communicating research results;
- difference between the research methodologies of theology and sociology.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- analyse a master's thesis according to ETF evaluative criteria;
- prepare and submit a master's thesis registration proposal;
- produce a master's level academic paper in English following 'Turabian' norms.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- observe an academic research question from a theoretical and an empirical viewpoint;
- integrate theological and sociological research into one's own paper writing;
- value the diversity and complexity of available resources.

Required reading

- Bryman, Alan. *Social Research Methods*. 5th ed. Oxford University Press, 2016 (chs. 1-3, 6, 24).
- de Jong, Joy. *Effective Strategies for Academic Writing*. Bussum: Coutinho, 2017 or *Handbook academisch schrijven*. Bussum: Coutinho, 2013.
- *Master Thesis Handbook* published by ETF (version 2019-2020), (available on ETF Virtual Campus).
- Turabian, Kate L. *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations: Chicago Style for Students and Researchers*. Chicago Guides to Writing, Editing, and Publishing. Edited by Wayne C. Booth et al. 9th ed. Chicago: University of Chicago Press, 2018.

Recommended reading

- Ammerman, Nancy T., Jackson W. Carroll, Carl S. Dudley, and William McKinney, eds. *Studying Congregations: A New Handbook*. Nashville: Abingdon, 1998.
- Badke, William B. *Research Strategies: Finding Your Way through the Information Fog*. 5th ed. Bloomington: iUniverse, 2014.
- Collins, Billie Jean, Bob Buller, and John F. Kutsko, eds. *The SBL Handbook of Style*. 2nd ed. Atlanta: SBL Press, 2014.
- Murray, Rowena and Sarah Moore. *Handbook of Academic Writing: A Fresh Approach*. Maidenhead: Open University Press, 2006.

- Murray, Rowena. *How to Write a Thesis*. 4th ed. London: Open University Press, 2017.
- Van der Veer, Peter. *The Value of Comparison*. London: Duke University Press, 2016.
- Vyhmeister, Nancy J. *Quality Research Papers for Students of Religion and Theology*. 2nd ed. Grand Rapids: Zondervan, 2008.

Evaluation

- Papers: Each student will apply ETF guidelines and those in the required readings to write papers for two different disciplines: Systematic Theology (or another upon approval from teacher) and Religious Studies.
- Reader's evaluation of thesis: Each student will select, read and evaluate a previously submitted thesis (BA or MA) in his/her area of interest. Guidelines for the selection will be presented in class. A report of maximum 1000 words will be prepared using ETF forms and guidelines.
- Master's thesis registration proposal: Each student will prepare a thesis registration proposal like the one to be submitted to the ETF Research Committee at its first meeting in Spring semester 2020. Guidelines and procedure will be presented in class. The first draft of these proposals will be presented for critique during the final class sessions of the semester. Students whose thesis registration is already approved will present that proposal.

Study load

• Assignments	80 hours
• Contact hours	20 hours
• Studying literature	44 hours

Grading

• Paper in the discipline of Systematic Theology	25%
• Paper in the discipline of Religious Studies	25%
• Reader's Thesis Evaluation	25%
• Thesis registration proposal	25%

❖ Thesis [THESIS]

Professor: M. Webber (coordinator)
Department: OT, NT, HT, ST, PT, RM
Educational Level: Master
Periodicity: yearly
Study points: 25

Teaching method: supervision
Examination form: written master's thesis
Academic year: 2019-2020
Semester: 1+2

Prerequisite knowledge

- Theological & Sociological Research Methodologies (5 ECTS)
- Thesis Colloquium (5 ECTS)

Course description

The student prepares a master's thesis under guidance from one or more appointed professor(s).

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should:

- demonstrate ability to do independent scholarly research.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- document research in a comprehensible and methodologically sound manner;
- formulate and argue a sustained scholarly thesis.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- promote and facilitate ongoing research projects at ETF.

Required reading

- Current edition of the *ETF Master Thesis Handbook*.
- Turabian, Kate L. *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations: Chicago Style for Students and Researchers*. Chicago Guides to Writing, Editing, and Publishing. Edited by Wayne C. Booth et al. 9th ed. Chicago: University Of Chicago Press, 2018.
- Resources from the course Theological and Sociological Research Methodologies.
- Literature, data and resources appropriate to the subject of the thesis.

Recommended reading

- Literature and resources from Theological and Sociological Research Methods.
- Jong, Joy de. *Handboek academisch schrijven*. Bussum: Coutinho, 2011 or in EN: *Effective Strategies for Academic Writing*. Bussum: Coutinho, 2017.
- Murray, R. *How to Write a Thesis*. 3rd ed. Buckingham: Open University Press, 2011.
- Swales, J. M., and C. B. Feak. *Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills*. 3rd ed. Ann Arbor: University of Michigan, 2012.

Evaluation

- Submission of a master's thesis (32,000 – 40,000 words, text and footnotes, not including front or back matters) according to ETF formal standards.

Study load

- Research and writing 700 hours

Grading

- Evaluation advisor 50%
- Evaluation reader 1 25%
- Evaluation reader 2 25%

❖ Thesis Colloquium [TC]

Professor: M. Webber (coordinator)

Department: OT, NT, HT, ST, PT, RM

Educational Level: Master

Teaching method: colloquium

Examination form: oral and written presentations of master's thesis work

Periodicity: yearly

Academic year: 2019-2020

Study points: 5

Semester: 1+2

Prerequisite knowledge

- Theological and Sociological Research Methodologies (5 ECTS)
- Field Study Project, if applicable (5 ECTS)

Course description

This course creates a forum for cooperative work and guides students in the preparation of their master's thesis by facilitating group interaction and enhancing accountability.

Students and teachers meet twice yearly in workgroups to present and critique ongoing thesis work by students.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- the essential elements in an academic thesis proposal;
- the arguments and evidence relevant for answering a research question;
- constructive ways to evaluate and improve presentation of research.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- present prospective and future research on a given subject;
- objectively evaluate individual research (self and others).

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- improve capacities for self-evaluation;
- pursue the completion of the master's thesis.

Required reading

- Turabian, Kate L. *A Manual for Writers of Research Papers, Theses, and Dissertations: Chicago Style for Students and Researchers*. Chicago Guides to Writing, Editing, and Publishing. Edited by Wayne C. Booth et al. 9th ed. Chicago: University Of Chicago Press, 2018.

Recommended reading

- Literature and resources from Theological and Sociological Research Methodologies.
- de Jong, Joy. *Effective Strategies for Academic Writing*. Bussum: Coutinho, 2017 or in NL: *Handboek academisch schrijven*. Bussum: Coutinho, 2011.
- Murray, R. *How to Write a Thesis*, 3rd ed. Buckingham: Open University Press, 2011.
- Swales, J. M., and C. B. Feak. *Academic Writing for Graduate Students: Essential Tasks and Skills*, 3rd ed. Michigan Series in English for Academic & Professional Purposes. Ann Arbor, MI: University of Michigan, 2012.

Evaluation

- Preparation of a comprehensive written proposal for the thesis in the language of the thesis of maximum 1500 words plus bibliography. This proposal will include:

- Formulation of the central research question treated in the thesis;
- Justification of the research topic in relation to current theory, societal relevance, and ongoing research projects at ETF;
- Proposed methodology and approach with justification for its use and examples of how it will be applied to the central research question;
- Specific statement of the anticipated contribution of the thesis to the area of specialization; chosen discipline; and individual subfield; and
- Annotated bibliography of relevant literature in the subfield of theology or religious studies.

Oral presentation in English of maximum 20 minutes to defend this proposal for interaction with colleagues (teachers and students) and for critique (first semester);

- Preparation and presentation in English of a substantial portion (e. g. chapter) of the thesis in progress: maximum 20 minutes plus discussion time (second semester). *NB: The text of the portion is to be submitted in the language of the thesis.* For ETF Open University students the second assignment will consist of an analytical overview of previous research.

For each colloquium session, digital copies of assignments are uploaded to the ETF Virtual Campus no later than one week prior to the date of the meeting. At each session printed copies are made available to evaluating teachers. Appropriate handouts and multi-media supports are to be used for presentations.

ETF Open University students normally follow the colloquium in the year preceding that of the thesis and it is scheduled during the examination period of each semester in Leuven.

Note: In case of re-examination, written documents (and supports) will be assessed.

Study load

• Contact hours	10 hours
• Studying literature	130 hours

Grading

• First presentation	40%
• Second presentation	60%

4.4.2 Bible and Theology

❖ 19th & 20th Century Theologies [1920CT]

Professor: N. den Bok

Teaching method: lecture, seminar

Department: HT

Examination form: written exam

Educational Level: Master

Academic year: 2020-2021

Periodicity: biennially

Semester:

Study points: 5

Course description

Studying nineteenth- and twentieth-century theology presents a real challenge. The rise of a large number of new movements in nineteenth-century theology and philosophy not only shows an astonishing variety of different positions, but these new positions are also incompatible with each other. Moreover, the way of thinking of these new nineteenth-century movements substantially differs from the way of thinking of the seventeenth- and eighteenth-century universities. So, the first thing to be done in order to understand the impact of nineteenth-century theology and philosophy is to discover the identity of orthodox theology in the seventeenth and eighteenth centuries.

The nineteenth century created a yawning gap between 'modern'/liberal and orthodox theology, but the development of theology in one country differed very much from what happened in other countries. Thus, it is not wise to concentrate on the history of theology in only two or three countries, for instance, Germany and the United States. At any rate, the battle between the tradition of the Church and modern theology was most severe in Dutch thought.

Objectives

The student will be able to:

- become more familiar with the diverse Christian theological responses and developments in the post-enlightenment era;
- increase ability to critically interact with several such theologies;
- strengthen skills for in-depth analysis, summarization, and critique of one or two such theologies.

Required reading

- Schwarz, Hans. *Theology in a Global Context. The Last Two Hundred Years*. Grand Rapids: Eerdmans, 2005.

Recommended reading

- McGrath, Alister (ed.). *The Blackwell Encyclopedia of Modern Christian Thought*. Oxford: Blackwell, 1995.
- Welch, Claude. *Protestant Thought in the Nineteenth Century I-II*. New Haven, 1972-1985.

Evaluation

Written exam

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature and preparations exam	120 hours

Grading

• Written Exam	100%

❖ **Approaches to New Testament Study [ANTS]**

Professor: M. Webber (titular), M.C. Mulder	Teaching method: lecture, seminar
Department: NT	Examination form: papers
Educational Level: Master	Academic year: 2020-2021
Periodicity: biennially	Semester:
Study points: 5	

Prerequisite knowledge

- Seminarie Grieks 3 (3 ECTS)

Course description

In depth study of the process of NT interpretation and its hermeneutical background, with an emphasis on contemporary approaches to NT exegesis, dealing with different forms and genres and reader perspectives. This course will focus on differing strategies for interpreting the New Testament, comparing the historical-critical approach to redemptive historical and reader-oriented approaches, orality and performance criticism, narratology, poststructuralist approaches, contextual approaches and intertextuality. These methods will be applied to several NT passages. Special attention will be given as well to rabbinical hermeneutics compared to the New Testament. Though some issues related to hermeneutics and exegesis will be covered, it is not an introduction to hermeneutics or exegesis. Those subjects are covered in other courses.

Objectives*Cognitive objectives*

At the end of the course the student will:

- be familiar with some modern approaches to NT exegesis and be able to apply and to evaluate them;
- be able to take into account hermeneutical theory and literary approaches in doing New Testament exegesis;
- be aware of specific problems the exegete has to face when dealing with specific genres and methods and know how to cope with them.
- understand philosophical questions and theological concerns connected with the process of doing NT exegesis;

Practical objectives

At the end of the course the student will:

- be able to use appropriate methods for the interpretation of a New Testament passage;
- have developed and refined an independent methodology for New Testament interpretation;

- be equipped to develop a well-founded opinion about the classical or traditional historical-critical methods and to evaluate at least two contemporary approaches to NT exegesis;
- be able to write a short exegetical article, taking into account the genre and the type of text and the hermeneutical insights gained in this course.

Required reading

- Hays, Richard. *Reading Backwards, Figural Christology and the Fourfold Gospel Witness*. Waco: Baylor University Press, 2014.
- Green, J. B., ed. *Hearing the New Testament. Strategies for Interpretation*, 2nd ed. Grand Rapids: Eerdmans, 2010, capita selecta.
- Osborne, Grant R.L. *The Hermeneutical Spiral. A Comprehensive Introduction to Biblical Interpretation*, rev. ed. Downers Grove: IVP Academic, 2006, 465-521.
- Porter, Stanley E. & Beth M. Stovell, eds. *Biblical Hermeneutics: Five Views*. Downers Grove: IVP Academic, 2012.

Recommended reading

- Aune, David Edward, ed. *The Blackwell Companion to the New Testament*. Chichester, UK; Malden, MA: Wiley-Blackwell, 2010.
- Baird, William. *The History of New Testament Research*. 3 vols. Minneapolis: Fortress, 2003-2013.
- Berger, Klaus. *Formen und Gattungen im Neuen Testament*. UTB. Tübingen, Basel: A. Francke, 2005.
- Black, David Allan, and David S. Dockery. *Interpreting the New Testament: Essays on Methods and Issues*. Nashville: Broadman & Holman, 2001.
- Eco, Umberto. *The Role of the Reader: Explorations in the Semiotics of Texts*. Advances in Semiotics. Bloomington: Indiana University Press, 1979/1984.
- Marguerat, Daniel, et Yvan Bourquin. *Pour lire les récits bibliques: Initiation à l'analyse narrative*. 3rd ed. Paris: Cerf, 2004.
- McLean, Bradley H. *Biblical Interpretation and Philosophical Hermeneutics*. Cambridge: CUP, 2012.
- Piñero, Antonio, and Jesús Peláez. *The Study of the New Testament: A Comprehensive Introduction*. Translated by David E. Orton and Paul Ellingworth. Leiden: Deo, 2003.
- Porter, Stanley E., ed. *A Handbook to the Exegesis of the New Testament*. Leiden, Boston: Brill, 1997.
- Porter, Stanley E. and Jason C. Robinson. *Hermeneutics: An Introduction to Interpretive Theory*. Grand Rapids, Cambridge: Eerdmans, 2011.
- Thiselton, Anthony C. *Hermeneutics: An Introduction*. Grand Rapids, Cambridge: Eerdmans, 2009.
- Zwiep, Arie W. *Tussen tekst en lezer: Een historische inleiding in de bijbelse hermeneutiek, deel 2: Van Moderniteit tot Postmoderniteit*, 2nd printing. Amsterdam: VU University Press, 2014.

Other titles on the texts under consideration will be passed out in class.

Evaluation

Assignments

Student work consists of a four-part assignment.

- Group paper presentations (parts 1 and 2): Students will present parts of their studies, representing different views, and evaluate these stances (2 presentations of 30 minutes per group/student about a chapter from Hays and a chapter from Stanley & Porter). In working sessions they will apply the approaches to specific NT passages. Presentations will be prepared before and during the study week. Further instructions on how to proceed will be given during the introductory lecture.
- Reading report (part 3): On selected chapters of required texts (maximum 1500 words). This selection contains parts of the book of Stanley & Porter, the indicated pages of *The Hermeneutical Spiral* by Osborne and the chapters 3,4,7,13 from the volume edited by Green.
- Exegetical paper on a NT passage (part 4; passages are chosen in consultation with and approval of the teacher; maximum 3500 words) including concluding and evaluative chapter (1500 words).

NB: The format of the paper should be Turabian and where needed follow *The SBL Handbook of Style*, 2nd edition (2014). It is to be based on the Nestle-Aland 28th edition of *Novum Testamentum Graece* (2012). Further it should interact with recent relevant scholarly literature. Footnotes and texts are included in word counts, but neither front nor back matter. Further instruction will be found in the course materials (Course Description and Survey, available on ETF Virtual Campus).

The paper is due on June 3, 2019 by 17:00 to be uploaded to ETF Virtual Campus.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Reading report	30 hours
• Group presentations (including presented papers)	45 hours
• Exegetical paper including evaluative position chapter	45 hours

Grading

• Reading report	15%
• Group Presentations Papers	20%
• Interaction during the course	15%
• Exegetical Paper including Evaluative Position Chapter	50%

❖ Approaches to Old Testament Study [AOTS]

Professor: M. Zehnder

Department: OT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture

Examination form: written exam

Academic year: 2019-2020

Semester: 2

Prerequisite knowledge

- Seminarie Hebreeuws 3 (3 ECTS)

Course description

Part I: Problems in the Historiography of Ancient Israel.

Introduction to the problems of the historiography of ancient Israel, dealing with the questions of the historical reliability of the biblical texts, their relation to extra-biblical sources and the contribution of archaeology.

Part II: Creation.

Introduction to the exegesis of Genesis 1-3, to the discussion of literary levels and questions about the relationship of these chapters to extra-biblical creation myths and modern concepts of the beginnings of the world, as well as ethical implications of the biblical texts.

Part III: Central Aspects of Prophecy: True and False Prophecy.

Introduction to the exegesis of the relevant biblical texts, especially in the book of Jeremiah, and to the debate within the field of biblical studies concerning the questions related to the topic.

Objectives

Cognitive objectives

At the end of this course the student should be familiar with:

- the biblical depictions of the history of ancient Israel;
- the current debate concerning scientific methods that can be applied in reconstructing the history of ancient Israel;
- the specific roles of intercultural comparison and archaeological finds in the reconstruction of the history of ancient Israel;
- the discussion about the main exegetical problems in Gen 1-3;
- the biblical views on creation as manifested especially in Gen 1-2;
- the theological, anthropological and ecological implications of the biblical views on creation in Gen 1-3;
- the ethical implications of the biblical views on creation both on the level of individual and societal ethics;
- the specific profile of the biblical views on creation as compared to those of the ancient Near East and later religious traditions being directly related to the Bible (Judaism; Islam);
- the basic contours of the phenomenon of prophecy as described in the Old Testament in general and the distinction between true and false prophecy in particular;
- the inner-biblical discussion concerning the phenomenon of false prophecy and the possible criteria for its discernment.

Practical objectives

At the end of this course the student should be able to:

- have an understanding of the problems involved in the reconstruction of history;
- critically evaluate conflicting views on the history of ancient Israel and other historical matters;
- apply a literary, theological and historical reading to all the relevant texts of the Old Testament;
- find tools to observe biblical texts and to improve his/her exegetical capabilities in general;
- relate the traditions preserved in Gen 1-3 to questions about present-day worldview and ethics in an exegetically and historically informed manner;

- understand the basic characteristics of biblical prophecy;
- understand the differences between true and false claims to divine inspiration as outlined in the biblical texts and to relate these differences to corresponding claims in general.

Attitudinal objectives

At the end of this course the student should be able to:

- understand the difference of reading biblical books in a modern way of apperception and in their historical setting, and be willing to interact with the biblical texts in both ways;
- understand the specifics of the biblical worldview and respond to it in a positive way, being willing to enter into dialogue with other worldviews;
- understand the nature of different claims to divine inspiration and be able to perceive distinctions between such claims both with a view to historical texts and related present-day phenomena;
- understand ongoing discussions about the possibility of reconstructing history and participate in such discussions with informed arguments.

Required reading

- Coggins, Richard J., "Prophecy - True and False" in: H.A. McKay / D.J.A. Clines, *Of Prophet's Visions and Wisdom of Sages*. Sheffield: JSOT Press, 1993, 80-94.
- Finkelstein, Israel and Neil A. Silberman, *Keine Posaunen vor Jericho*, pp. 12-35, 86-139. München: C.H. Beck Verlag, 2006. (an English translation of the book that was originally published in Hebrew is available as well)
- Hess, Richard S., *The Roles of the Woman and the Man in Genesis 3*. Themelios 18/8, 1993, 15-18.
- Jeremias, Jörg, "Wahre" und "falsche" Prophetie im Alten Testament Theologische Beiträge 28, 1997, 343-349. Available on ETF Virtual Campus.
- Kitchen, Kenneth A., *On the Reliability of the Old Testament*. Grand Rapids: Eerdmans, 2003.
- Nissinen, Martti, *Falsche Prophetie in neuassyrischer und deuteronomistischer Darstellung* in: T. Veijola, *Das Deuteronomium und seine Querbeziehungen*; Helsinki: Finnische Exegetische Gesellschaft, 1996, 172-195. Available on ETF Virtual Campus.
- Provan, Iain, V. Philips Long and Tremper Longman III: *A Biblical History of Israel*, pp. 38-101. Louisville: Westminster John Knox Press, 2nd edn 2015.
- Tigay, Jeffrey H., *Genesis, Science, and "Scientific Creationism"* Conservative Judaism 40, 1988, 20-27. Available on ETF Virtual Campus.
- Walton, John H., *Creation in Genesis 1:1-2:3* CTJ 43, 2008, 48-63. Available on ETF Virtual Campus.
- Wenham, Gordon J., *Genesis 1-15*, pp. xlv-liiii; 1-91 Waco: Word Books, 1987.

Recommended reading

- Adar, Zvi, *The Book of Genesis*. Jerusalem: Magnes Press, 1990.
- Dever, William G. *What Did the Biblical Writers Know and When Did They Know it?* Grand Rapids: Eerdmans, 2001.
- Gross, Walter, *Die Gottebenbildlichkeit des Menschen nach Gen 1,26-27 in der Diskussion des letzten Jahrzehnts* BN 68, 1993, 35-48. Available on ETF Virtual Campus.

- Hoffmeier, James K., and Alan Millard, *The Future of Biblical Archaeology*. Grand Rapids: Eerdmans, 2004.
- Hossfeld, Frank Lothar and Ivo Meyer, *Prophet gegen Prophet*. Fribourg: Verlag Schweizerisches Katholisches Bibelwerk, 1973.
- Jacob, Benno, *Das Buch Genesis*. Stuttgart: Calwer, 2000.
- Kitchen, Kenneth A., *On the Reliability of the Old Testament*. Grand Rapids: Eerdmans, 2003.
- Mazar, Amihai, *Archaeology of the Land of the Bible: 10,000-586 B.C.E.* New York: Doubleday, 1992.
- Moberly, R. Walter L., *Did the Serpent Get it Right?* JThSt 39, 1988, 1-27.
- Schroeder Gerald L., *Genesis and the Big Bang*. New York: Bantam Book, 1992.
- Stern, Ephraim, *Archaeology of the Land of the Bible, Volume II: The Assyrian, Babylonian, and Persian Periods 732-332 BCE*. New York: Doubleday, 2001.
- Waltke, Bruce K., *Genesis*. Grand Rapids: Zondervan, 2001.
- Youngblood, Ronald, *The Genesis Debate*. Eugene: Wipf & Stock, 2000.

Evaluation

Written exam, covering both required reading and lectures.

Study load

• Contact hours (lectures and student presentations)	20 hours
• Studying literature, preparations for presentations and exam	120 hours

Grading

• Written Exam	90%
• Presentation of reading assignments in class	10%

❖ Aramaic [ARA]

Professor: G.W. Lorein

Department: OT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, seminar

Examination form: presentation, oral exam

Academic year: 2020-2021

Semester:

Prerequisite knowledge

- Seminarie Hebreeuws 3 (3 ECTS)
- Oude Testament in Context (4 ECTS)

Course description

Following a brief introduction to the grammar and resources for the study of the language, part of the Aramaic chapters from the Bible is read. Then an overview is given of Ancient, Imperial, Qumran, Targum and Middle Aramaic; students' papers will be integrated in this second part of the course.

Objectives

Cognitive objectives

At the end of the course the student should:

- have a better understanding of the Bible (especially the Old Testament) in its historical context;
- have a better understanding of the interpretation of the Old Testament.

Practical objectives

At the end of the course the student should be able to:

- read the Aramaic parts of the Bible;
- handle the philological tools for Aramaic;
- compare the Aramaic and Hebrew languages;
- find Aramaic texts (original language);
- find studies on Aramaic texts.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student should:

- understand the necessity to study the Old Testament in its historical context;
- understand the advantage of knowing (some of the) oldest interpretations of Scripture.

Required reading

- A critical edition of the Biblical text, e.g. Baumgartner, W., and W. Rudolph. *Biblia Hebraica Stuttgartensia XIV. Daniel. Esra. Nehemia*. Stuttgart: Württembergische Bibelanstalt, 1976, and possibly Marcus, D. *Biblia Hebraica Quinta XX. Ezra and Nehemiah*. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 2006.
- Rosenthal, F. *A Grammar of Biblical Aramaic*. 7th ed. Wiesbaden: Harrassowitz, 2006.

Recommended reading

- Segert, S. *Altaramäische Grammatik*. Leipzig: Enzyklopädie, 1975.
- Vogt, E. *A Lexicon of Biblical Aramaic Clarified by Ancient Documents*, tr. J. Fitzmyer. *Subsidia Biblica* 42. Rome: Gregorian & Biblical, 2011.
- Lorein, G. W., and W. H. Rose. *Geschriften over de Perzische tijd*. De Brug 11. Heerenveen: Groen, 2010.
- Kitchen, K. A. "The Aramaic of Daniel." In *Notes on Some Problems in the Book of Daniel*, edited by D. J. Wiseman, 31-79. London: Tyndale, 1965.
- Gzella, H. *A Cultural History of Aramaic. From the Beginnings to the Advent of Islam*. *Handbuch der Orientalistik I* 111. Leiden: Brill, 2015 / *De eerste wereldtaal. De geschiedenis van het Aramees*. Amsterdam: Athenaeum, 2017.
- Lipiński, E. *Semitic Linguistics in Historical Perspective*. *Orientalia Lovaniensia Analecta* 230. Leuven: Peeters, 2014.
- Duček, J. "Aramaic in the Persian Period." In *Hebrew Bible and Ancient Israel* 2 (2013): 243-64.
- Beyer, K. *Die aramäischen Texte vom Toten Meer*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1984-2004.
- Healey, J. F. *Aramaic Inscriptions and Documents of the Roman Period*. Textbook of Syrian Semitic Inscriptions 4. Oxford: UP, 2009.

- Ribera-Florit, J. "Le Targum." In *L'enfance de la Bible hébraïque. L'histoire du texte de l'Ancien Testament à la lumière des recherches récentes*, ed. A. Schenker and P. Hugo, 220-237. Le Monde de la Bible 52. Genève: Labor et Fides, 2005.

Evaluation

The draft version of the paper has to be turned in one full week before the presentation.

The final version of the paper has to be turned in one full week before the examination period (June or August). During the examination the subject matter of the lectures, the Aramaic texts that will have been read and the paper will be discussed.

Study load

• Biblical Aramaic	50 hours
• Contact hours	20 hours
• Paper	50 hours
• Preparations for exam	20 hours

Grading

• Presentation	30%
• Oral Exam	70%

❖ Contemporary Discussions in Systematic Theology [CDST]

Professor: R.T. Michener (titular), D. Courey	Teaching method: lecture, discussion
Department: ST	Examination form: paper
Educational Level: Master	Academic year: 2020-2021
Periodicity: biennially	Semester:
Study points: 5	

Course description

Pneumatologies, Pentecostalism and Religions

Perhaps no other area of theology has experienced such remarkable vitality in the past fifty years as pneumatology. Indeed, transformations in other fronts of theology, the trinity, ecclesiology and eschatology relate to this explosion. In turn this eruption of interest in the contemporary context cannot be understood without reference to the emergence of Pentecostalism as a global religious phenomenon. Vying options in pneumatology converge on its implications for Spirit-engaged believers across denominational and doctrinal boundaries. In fact, pneumatological inquiry has even raised questions about divine activity mediated through other religions. This course opens a discussion regarding different ways pneumatology has been conceived historically and across denominational traditions.

The conversation will consider the possibility of a theology of the third article, pursuing pneumatological implications for the traditional doctrinal loci, such as creation, revelation, Christology, and soteriology. Inquiry regarding the Spirit's role in science, the arts, and the social sciences will also be examined. Along the way, contributions from the church fathers, the Reformation and the Great Awakenings will mingle with the voices of Moltmann, Pannenberg, and Barth, as well as those of contemporary Pentecostalism, such as Amos Yong, Frank Macchia, and Veli-Matti Kärkkäinen.

Objectives

Students will deepen their understanding of a critical theological issue and/or theologian in contemporary theological dialogue, developing skills for in-depth theological analysis and critical appropriation. Students learn to take theological positions while learning to appreciate divergent theological perspectives.

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- The basic contours of the historical and theological development of pneumatology as a doctrinal locus in its own right;
- Some of the major voices in contemporary discussion, and their specific contributions;
- The contribution of Pentecostalism to an expanded discussion of the person and work of the Holy Spirit.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- Develop pneumatological insights into diverse areas of theological inquiry;
- Formulate an account of the Spirit's work in the world;
- Contemplate the place of the Spirit with regard to world religions.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- Seek a deeper encounter with the Holy Spirit;
- Challenge others to contemplate theology from a pneumatological perspective;
- Explore the existential (experiential) category in the growth of one's theology.

Required reading

Background Reading

Read the following in preparation for class. Each of these readings is available on ETF Virtual Campus. See the list of Recommended Readings for bibliographic details.

- Biblical
- Dunn, "Preface: Why Pneumatology?" vii-xii; "Spirit and Holy Spirit in the New Testament," 3-21 in *The Christ and the Spirit Volume 2*.
- Stronstad, Ch. 1 "Reading, Interpreting and Applying Luke-Acts," *The Prophethood of All Believers*, 13-34.
- Theological
- Habets, Ch. 1 "Prolegomenon: On Starting with the Spirit," in *Third Article Theology*, 1-19.
- McIntyre, Ch 8 "the Church, The Spirit and the Polarities" in *The Shape of Pneumatology*, 211-234.
- Maachia, Ch. 10 "The Embrace of the Spirit" in *Justified in the Spirit*, 293-312.
- Religions
- Karkkainen, Ch. 6 "Discerning the Holy Spirit among Religions" in *Spirit and Salvation*, 119-141, 169-178.
- Yong, Ch. 6 "The Holy Spirit and the Spirits: Public Theology, the Religions, and the Identity of the Spirit" in *The Spirit Poured Out on All Flesh*, 235-266.
- Pneumatological Engagements
- Studebaker Ch. 1 "introduction" in *A Pentecostal Political Theology for American Renewal*, 1-12.

- Félix-Jäger, Ch. 2 “Universal Outpour: A Pneumatological Model for Engaging the Arts” in *Spirit of the Arts*, 13-38
- Alexander, “Jesus-Shaped and Spirit-Empowered Peace: Toward a Christomorphic Pneumatology” in *Pentecostals and Nonviolence*, 192-204.
- Read at least 200 pages, and no less than 75 in each of the course textbooks.
- Habets, Myk. *Third Article Theology*.

In addition to, and not including the reading above

- Thiselton, *The Holy Spirit*.

Critical Reflection

Read 250 pages from at least two, and no more than five of the following. No reading can be shorter than 50 pages. See the list of Recommended Readings for bibliographic details.

- Moltmann, *Life in the Spirit*.
- Moltmann, *The Church in the Power of the Spirit*.
- Kärkkäinen, *Spirit and Salvation: A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World, Volume 4*. Limit your reading here to Part I: Spirit.
- Kärkkäinen, *Holy Spirit and Salvation: The Sources of Christian Theology*
- Yong, *Spirit of Love: A Trinitarian Theology of Grace*.
- Yong, *Beyond the Impasse: Toward a Pneumatological Theology of Religion..*
- Congar, *I Believe in the Holy Spirit*. (Roman Catholic)
- Calvin, “Against the Fantastic and Furious Sect of the Libertines who are called ‘Spirituals’” in *Treatises Against the Anabaptists and Against the Libertines*.
- Basil the Great, *On the Holy Spirit*.
- Edwards, *The Works of Jonathan Edwards, Vol. 2: Religious Affections*. (Reformed)
- Owen, *The Holy Spirit*. (Puritan)
- Prenter, *Spiritus Creator*. (Lutheran)
- Moule, H. C. G. *Veni Creator: Thoughts on the Person and Work of the Spirit*. (Anglican/Keswick).
- Wesley, “The Witness of the Spirit I and II”, in *John Wesley’s Sermons: An Anthology*.

Recommended reading

- Alexander, Paul, ed. *Pentecostals and Nonviolence: Reclaiming a Heritage*. Eugene, OR: Pickwick Publications, 2012.
- Archer, Kenneth J. *A Pentecostal Hermeneutic: Spirit, Scripture and Community*. Cleveland, TN: CPT Press, 2009.
- Bruner, Frederick D. *A Theology of the Holy Spirit: The Pentecostal Experience in the New Testament*. Reprint edition. Eugene, OR: Wipf & Stock Pub, 1997.
- Bulgakov, Sergius. *The Comforter*. Translated by Boris Jakim. Y First printing edition. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2004.
- Calvin, John. *Treatises against the Anabaptists and against the Libertines*. Edited by Benjamin Wirt Farley. Translated by Benjamin Wirt Farley. Grand Rapids, Mich: Baker Academic, 2001.
- Congar, Yves. *I Believe in the Holy Spirit: The Complete Three Volume Work in One Volume*. New York: The Crossroad Publishing Company, 1997.
- Courey, David J. *What Has Wittenberg to Do with Azusa?: Luther’s Theology of the Cross and Pentecostal Triumphalism*. New York: Bloomsbury T&T Clark, 2015.

- Dayton, Donald W. *Theological Roots of Pentecostalism*. Grand Rapids: Baker Academic, 1987.
- Dunn, James D. G. *Baptism in the Holy Spirit: A Re-Examination of the New Testament Teaching on the Gift of the Spirit in Relation to Pentecostalism Today*. Second edition. Norwich, UK: SCM Press, 2010
- ———. *The Christ and the Spirit Volume 2: Pneumatology*. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 1997.
- ———. *Jesus and the Spirit: A Study of the Religious and Charismatic Experience of Jesus and the First Christians As Reflected in the New Testament*. Wm. B. Eerdmans Publishing, 1997.
- Edwards, Jonathan. *The Works of Jonathan Edwards, Vol. 2: Religious Affections*. Edited by John E. Smith. New Haven, Conn.; London: Yale University Press, 2009.
- Félix-Jäger, Steven. *Spirit of the Arts: Towards a Pneumatological Aesthetics of Renewal*. Springer, 2017.
- Green, Chris E. *Sanctifying Interpretation: Vocation, Holiness, and Scripture*. Cleveland, TN: CPT Press, 2015.
- ———. *Toward a Pentecostal Theology of the Lord's Supper: Foretasting the Kingdom*. Cleveland, TN: CPT Press, 2012.
- Habets, Myk. *The Anointed Son: A Trinitarian Spirit Christology*. Eugene, Or: Wipf & Stock, 2010.
- ———. *Third Article Theology: A Pneumatological Dogmatics*. Fortress Press, 2016.
- Karkkainen, Veli-Matti, ed. *Holy Spirit and Salvation: The Sources of Christian Theology*. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2010.
- Kärkkäinen, Veli-Matti. *Pneumatology: The Holy Spirit in Ecumenical, International, and Contextual Perspective*. 2nd ed. Grand Rapids, MI: Baker Academic, 2018.
- Karkkainen, Veli-Matti. *Spirit and Salvation*. Vol. 4. 5 vols. A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2016.
- Keener, Craig S. *Spirit Hermeneutics: Reading Scripture in Light of Pentecost*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2016.
- Macchia, Frank D. *Justified in the Spirit: Creation, Redemption, and the Triune God*. Grand Rapids, MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 2010.
- Mittelstadt, Martin William. *Reading Luke-Acts in the Pentecostal Tradition*. Cleveland, Tenn: CPT Press, 2010.
- Moltmann, Jürgen. *The Church in the Power of the Spirit: A Contribution to Messianic Ecclesiology*. Translated by Margaret Kohl. SCM Press, 1977.
- ———. *The Spirit of Life*. Fortress Press, 1992.
- Moule, C. F. D. *The Holy Spirit*. Eugene, OR: Wipf & Stock Pub, 1997.
- Moule, Handley Carr Glyn. *Veni Creator*. London: Hodder and Stoughton, 1890.
- O'Carroll, Michael. *Veni Creator Spiritus: A Theological Encyclopedia of the Holy Spirit*. Collegeville, Minn: Michael Glazier, 1990.
- Outler, Albert C., and Richard P. Heitzenrater, eds. *John Wesley's Sermons: An Anthology*. 1 edition. Nashville: Abingdon Press, 1990.
- Owen, John. *The Works of John Owen, Vol. 3: The Holy Spirit*. Edited by William H. Goold. Edinburgh: The Banner of Truth Trust, 1966.
- ———. *The Works of John Owen, Vol. 4: The Work of the Spirit*. Edinburgh: Banner of Truth, 1967.
- Pinnock, Clark H. *Flame of Love: A Theology of the Holy Spirit*. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1996.

- Prenter, Regin. *Spiritus Creator: Luther's Concept of the Holy Spirit*. Translated by John M. Jensen. Minneapolis, MN: Augsburg, 1953.
- Robeck, Jr., Cecil M. Robeck, and Amos Yong, eds. *The Cambridge Companion to Pentecostalism*. New York: Cambridge University Press, 2014.
- Schweizer, Eduard. *The Holy Spirit*. Translated by Reginald H. Fuller and Ilse Fuller. Philadelphia: Fortress Pr, 1980.
- Smith, Gordon T. *Evangelical, Sacramental, and Pentecostal: Why the Church Should Be All Three*. Downers Grove: IVP Academic, 2017.
- St Basil the Great. *On the Holy Spirit*. Edited by Stephen M. Hildebrand. Translated by Stephen M. Hildebrand. Yonkers, N.Y: SVS Press, 2011.
- Studebaker, Steven M. *A Pentecostal Political Theology for American Renewal: Spirit of the Kingdoms, Citizens of the Cities*. Christianity and Renewable - Interdisciplinary Studies. New York: Palgrave Macmillan, 2016.
- ———. *From Pentecost To The Triune God: A Pentecostal Trinitarian Theology*. Grand Rapids, Mich: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 2012.
- Thiselton, Anthony C. *The Holy Spirit: In Biblical Teaching, through the Centuries, and Today*. Grand Rapids, Michigan: Wm. B. Eerdmans Publishing Co., 2013.
- Thompson, John. *The Holy Spirit in the Theology of Karl Barth*: Princeton Theological Monographs. Wipf & Stock Pub, 1991.
- Wilkinson, Michael, and Steven M. Studebaker, eds. *A Liberating Spirit: Pentecostals and Social Action in North America*. Eugene, Or: Wipf & Stock Pub, 2010.
- Yong, Amos. *Beyond the Impasse: Toward a Pneumatological Theology of Religion*. Eugene, OR.: Wipf & Stock, 2014.
- ———. *Spirit of Love: A Trinitarian Theology of Grace*. Waco, TX: Baylor Univ Pr, 2012.
- ———. *Spirit, Word, Community: Theological Hermeneutics in Trinitarian Perspective*. Eugene, Oregon: Wipf & Stock Pub, 2006.
- ———. *The Spirit of Creation: Modern Science and Divine Action in the Pentecostal-Charismatic Imagination*. Pentecostal Manifestos. Grand Rapids, M: Eerdmans, 2011.
- ———. *The Spirit Poured Out On All Flesh, The: Pentecostalism and the Possibility of Global Theology*. Grand Rapids, Mich: Baker Publishing Group, 2009.
- Yong, Amos, and Jonathan Anderson. *Renewing Christian Theology: Systematics for a Global Christianity*. Waco, Texas: Baylor University Press, 2014.
- Zahl, Simeon. *Pneumatology and Theology of the Cross in the Preaching of Christoph Friedrich Blumhardt: The Holy Spirit Between Wittenberg and Azusa Street*. London; New York: T & T Clark International, 2012.

Evaluation

Critical Reflection

Read 250 pages from at least two, and no more than five of the books listed above under Critical Reflection. No reading can be shorter than 50 pages. Prepare a five-page critical reflection on your reading.

Paper

Students will prepare a 4000-word paper on one of the following:

- Consider from a distinctly pneumatological perspective a topic from one of the traditional loci of theology (e.g. the trinity, eschatology, Christology) or from one of the several areas where scholars have developed such notions (e.g. the arts, sciences, social justice).

- Contemplate the work of one of the following major theologians, examining that theologian's contribution to pneumatology, and its contemporary reception.

Class Presentation

Present a ten-minute resume of your paper for class. Feel free to use power point, but you must prepare a hand-out that you will submit after your presentation. Date to be determined in first class.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Reading	40 hours
• Paper	60 hours
• Critical reflection	10 hours
• Presentation	10 hours

Grading

• Critical Reflection	20%
• Paper	60%
• Presentation	20%

❖ **Contemporary Issues in Christian Ethics [CICE]**

Professor: S.C. van den Heuvel, guest lecturer(s)	Teaching method: lecture, seminar
Department: ST	Examination form: presentation, paper, participation
Educational Level: Master	Academic year: 2020-2021
Periodicity: biennially	Semester:
Study points: 5	

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the "diploma van leraar" (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Course description

This course provides an introduction to what traditionally has been called 'applied ethics' (or: 'special ethics'), by explaining a methodological approach to moral issues. The goal is to bridge the gap between general Christian ethics and dealing with particular issues. Attention will be given to the way phenomenology influences ethics. Additionally, the matrix method of ethical reasoning will be demonstrated.

Apart from methodology, this course will also focus on specific moral issues, particularly ecological ethics, economic ethics, the ethics of technology, and development ethics. Participation in the ILSE conference, which deals with the ethics of technology, and will be organized in February 2019, is part of the course. Through a paper, the students will have the opportunity to engage deeper with a particular issue.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- the importance of methodological reflection for dealing with ethical issues;
- better understanding of the phenomenological approach to ethics;
- better understanding of the ethics of responsibility;
- the interplay of Scripture, tradition, reason, and experience in moral decision making;
- the challenges of a Christian ethical discourse in a secular setting;
- fundamental issues in economic ethics, ecological ethics, ethics of technology, and development ethics; different paradigms for the interaction between church and society;

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- handle a particular ethical issue with methodological consistency;
- give an valuable ethical argumentation in a pluralistic setting;
- interact critically with different positions on ethical issues;
- give ethical advice to Christian believers.

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- commit to a life-learning project about ever changing moral challenges;
- interact with different viewpoint in the ethical debate;
- help other people to make the right moral decisions.

Required reading

- Moltmann, Jürgen. *Ethics of Hope*. Trans. Margaret Kohl. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2012.
- Nullens, Patrick, and Ronald T. Michener. *The Matrix of Christian Ethics: Integrating Philosophy and Moral Theology in a Postmodern Context*. Colorado Springs: Paternoster, 2010. Chapters 2, 9, 10, 11.
- Reader: additional articles from journals, reference books, and monographs.

Recommended reading

- Causse, Jean-Daniel, Denis Mülle, et Dimitri Andronicos. *Introduction à l'éthique: Penser, croire, agir*. Genève: Labor et Fides, 2009.
- Cavanaugh, William T., Jeffrey W. Bailey, and Craig Hovey, eds. *An Eerdmans Reader in Contemporary Political Theology*. Downers Grove: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 2011.
- Colson, Charles W., and Nigel M. de S. Cameron. *Human Dignity in the Biotech Century: A Christian Vision for Public Policy*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2004.
- Forell, George W. *Christian Social Teachings: A Reader in Christian Social Ethics from the Bible to the Present*. 2nd ed. Minneapolis: Fortress Press, 2012.

- Goudzwaard, Bob, Mark Vander Vennen, and David Van Heemst. *Hope in Troubled times: A New Vision for Confronting Global Crises*. Grand Rapids: Baker Academic, 2007.
- Kilner, John F. *Why the Church Needs Bioethics: A Guide to Wise Engagement with Life's Challenges*. Grand Rapids: Zondervan, 2011.
- Hollinger, Dennis P. *The Meaning of Sex: Christian Ethics and the Moral Life*. Grand Rapids: Baker Academic, 2009.
- Mott, Stephen Charles. *Biblical ethics and social change*. New York: Oxford University Press, 1982.
- Nullens, Patrick, *Zorgen voor een eigenwijze kudde: Een pastorale ethiek voor de missionaire kerk*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2015
- Schockenhoff, Eberhard. *Ethik des Lebens: Ein theologischer Grundriß*. Mainz: Matthias-Grünewald-Verl., 2000.
- Stassen, Glen Harold, and David P. Gushee. *Kingdom Ethics: Following Jesus in Contemporary Context*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2003. Section III-VIII.
- Northcott, Michael S. *The Environment and Christian Ethics*. New Studies in Christian Ethics. Cambridge England/New York: Cambridge University Press, 1996.

Evaluation

ILSE Conference in February, 2019

In February 2019, the Institute of Leadership and Social Ethics at ETF, organizes an academic conference on 'Technology'. Students of this course are expected to attend a part of this conference (attendance is included in the Class Hours). Each student is to write a conference report of 1200 words on the ethics of technology. In doing so, they can use the input of the keynote addresses and papers delivered at the conference.

The full description of the conference can be found in the 'classes' folder on the ETF Virtual Campus.

Paper (55 hours)

The student chooses a topic on which he/she wants to write an extensive paper (5000-7000 words). He/she clearly describes the ethical issue he/she wishes to discuss. This is written in the form of an introduction to the paper, but needs to be approved by the professor before continuing research. The paper will further consist out of four parts:

- A) a careful engagement with Scripture and Tradition;
- B) the input from dogmatics and Christian tradition;
- C) a discussion regarding methodology (Matrix Model);
- D) a critical evaluation and conclusion
- if relevant: with a pastoral advice
- for the advanced student in the teacher program: in the context of the *PEGO leerplan* and the *vakoverschrijdende eindtermen*.

Guidelines for paper:

- The personal impression of the student is important, but needs to be formulated with care.
- The paper can be written in English or Dutch.
- The paper will be evaluated on form (language, structure, Turabian format, length) as well as content (clarity of argumentation, quality of arguments). It is important in this paper that the student shows a careful selection of resources.

The paper needs to be handed in in word format on the ETF Virtual Campus (assignments folder) no later than June 15, 2019.

Exam

There is a short written exam about the content of the classes, the textbooks and articles.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature and preparations exam	60 hours
• Conference report	5 hours
• Paper	55 hours

Grading

• Paper	40%
• Conference report	10%
• Participation	10%
• Written Exam	40%

❖ **Early Christian Literature [ECL]**

Professor: M. Webber

Department: NT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, seminar

Examination form: presentation, paper

Academic year: 2020-2021

Semester:

Course description

Introduction to the writings of the first two centuries that document the unity as well as the diversity within Early Christianity. Interaction with recent reconstructions of the life setting of Early Christianity. A designated document will be discussed extensively and will serve as an example and a test case. The lecture method will be used in the classroom with ample room for discussion, taking the primary texts as a starting point. The student should make critical use of the content of the lectures as a thought frame for independent further reading. The student is responsible to:

- secure a coherent picture of the subject matter that is introduced in class (ca. 10 h.);
- select and read the relevant primary literature (mainly in translation) (ca. 35 h.);
- select and read the relevant secondary literature (ca. 35 h.);
- be ready by the second last hour of the course to present his or her topic in ca. 5 minutes.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student:

- is aware of the most relevant primary sources shedding light on early Christianity, and their general content;
- is aware of the relevant secondary sources on early Christianity and the literature it produced;
- recognizes the main alternatives within early Christianity with regard to Orthodoxy;
- comprehends the origin and defines the status of orthodoxy within early Christianity.

Practical objectives

At the end of this course the student is able to

- trace and access specific primary sources for early Christianity;
- trace and interpret specific secondary sources for early Christianity;
- evaluate the primary and secondary sources and interact with them;
- use objective criteria to estimate the spread and the influence of opinions in the history of Christianity;
- write a scholarly paper on one chosen topic within the field.

Required reading

- Grant, R. M. *Second-Century Christianity: A Collection of Fragments*. 2nd ed. Louisville: Westminster John Knox Press, 2003.
- Holmes, M. W. *The Apostolic Fathers: Greek Texts and English Translations*. 3rd ed. Grand Rapids: Baker Academic, 2007.

Recommended reading

- Aune, D. E., ed. *The Westminster Dictionary of New Testament and Early Christian Literature and Rhetoric*. Louisville: Westminster John Knox, 2003.
- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Berger, K., and C. Nord. *Das Neue Testament und frühchristliche Schriften*. Neuauflage. Frankfurt am Mai: Insel, 2000.
- Bovon, F. and P. Goeltrain, eds. *Ecrits apocryphes chrétiens*. 2 volumes. Bibliothèque de la Pléiade 442, 516. Paris: Gallimard, 1997, 2005.
- Moreschini, C. and E. Norelli, eds. *Early Christian Greek and Latin Literature. A Literary History. Volume One. From Paul to the Age of Constantine*. Translated by M. J. O'Connell. Peabody, MA: Hendrickson, 2005.
- Robinson, J. M., R. Smith, and Coptic Gnostic Library Project. *The Nag Hammadi Library in English*. 4th ed. Leiden: Brill, 1996.

Evaluation

Write a paper of ca. 4000 words on a chosen topic within early Christian literature, working primarily with primary sources and interacting with the secondary literature (ca. 40 h.). Due date for the paper is the first day of the semester's exam period.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature and writing paper	120 hours

Grading

• Paper	100%

❖ Eastern Orthodoxy: Protestant Perspectives [EOPP]

Professor: A.J. Beck (titular), V. Lytvynenko	Teaching method: lecture, discussion
Department: HT	Examination form: presentation, written exam
Educational Level: Master	Academic year: 2019-2020
Periodicity: biennially	Semester: 2
Study points: 5	

Course description

This course alerts students to the differences between the Eastern and Western Christian mindsets and the influence of those mindsets on the way each group approaches Scripture and Christian life. Using selections from appropriate primary sources, students study the teaching of the Eastern Orthodox Churches on the relation between Scripture and tradition and on God, humanity, and salvation. Students are encouraged both to learn from the insights of Eastern Christendom and to evaluate and critique Orthodox theology in light of Scripture.

Course content

- Introduction; Eastern and Western Cultural Mindsets;
- Authority vs. Tradition; The Role of the Church in Orthodoxy;
- Expressions of Tradition;
- God, Humanity, Creation, and the Fall;
- Incarnation, Atonement, Theosis;
- Communion of Saints, Popular Orthodoxy

Objectives

Cognitive objectives

By the conclusion of the course, students should:

- recognize the influence of cultural mindsets on the way a given group of people understands Christian theology and life;
- recognize and be able to explain at least six major differences between Eastern and Western cultural mindsets;
- be able to articulate the difference between the Western understanding of authority and the Eastern understanding of tradition;
- be able to explain the significance of the different approaches to the doctrines of God, creation, and fall in East and West;
- be able to grasp the Orthodox idea of theosis and the relation of saints and icons to salvation in Orthodoxy;
- recognize and enumerate the major differences between official and popular Orthodoxy.

Practical objectives

By the conclusion of the course, students should:

- have gained experience in evaluating both Orthodoxy and evangelicalism on the basis of Scripture;
- be better equipped to communicate Christian truth to people influenced by an Eastern Orthodox mindset;
- be equipped to utilize the valuable aspects of Eastern theology to minister among evangelicals.

Attitudinal objectives

By the conclusion of the course, students should:

- be able to appreciate the fact that Orthodoxy has much to teach the Western Christian world;
- be willing to learn from that which is true in Eastern Orthodoxy;
- be willing to look critically at their own expressions of faith, where it is appropriate to do so.

Required reading

Prior to the beginning of the course, students will read the indicated pages in the texts listed below. At the time of the exam, students will submit a signed statement that they have completed this reading. (It is highly recommended that students read the texts in the order they are listed.)

- Clendenin, Daniel, ed. *Eastern Orthodox Theology: A Contemporary Reader*. 2nd ed. Grand Rapids: Baker, 2003. Read chapters 1-11 (pp. 11-192).
- Schmemmann, Alexander. *The Historical Road of Eastern Orthodoxy*. Translated by Lydia Kesich. Crestwood, NY: St. Vladimir's Seminary Press, 1997. Read the whole book.
- *The Way of a Pilgrim* (You may read it in Russian or in any translation.)
- Ware, Kallistos. *The Orthodox Way*. Rev. ed. Crestwood, NY: St. Vladimir's Seminary Press, 1995. Read the whole book.

Recommended reading

- Fairbairn, Donald. *Eastern Orthodoxy through Western Eyes*. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 2002. (Reading this book will help the student follow the lectures more easily.)
- Ladouceur, Paul. *Modern Orthodox Theology*. London: T&T Clark, 2019 (This is the most comprehensive introduction to modern Eastern Orthodox theology)
- Lossky, Vladimir. *Essai sur la théologie mystique de l'église d'orient*. Paris: Aubier, 1944; English translation: *The Mystical Theology of the Eastern Church*. Crestwood, N.Y.: St. Vladimir's Seminary Press, 1997. (This is the most significant Orthodox theological work of the 20th century, but it is more difficult to read than the required texts.)
- Nassif, Bradley, Michael S. Horton, Vladimir Berzonsky, George Hancock-Stefan, and Edward Rommen. *Three Views on Eastern Orthodoxy and Evangelicalism*. Counterpoints. Grand Rapids: Zondervan, 2004. (This book is very uneven in quality, but the sections by Nassif and Horton are quite significant.)
- Payton, James R., Jr. *Light from the Christian East: An Introduction to the Orthodox Tradition*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2007.
- Vigen Guroian, *The Melody of Faith: Theology in an Orthodox Key* (Wm. B. Eerdmans: Grand Rapids, 2010).

Evaluation

- Presentation. During the course, students will work in small groups to prepare oral class presentations on questions related to Orthodoxy. The professor will explain these questions early in the seminar, and the presentations will come toward the end of the course.
- Written Exam. After the end of the course, students will prepare for a two hour written examination covering the material of the course. The examination will consist of several essay questions and will be given on the last day of the course.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	120 hours

Grading

• Presentation	50%

- Written Exam 50%

❖ Ecumenical Dialogue in the 21st Century [ED21]

Professor: J. Creemers	Teaching method: lecture, seminar
Department: ST	Examination form: presentation, oral exam
Educational Level: Master	Academic year: 2019-2020
Periodicity: biennially	Semester: 2
Study points: 5	

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the “diploma van leraar” (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Prerequisite knowledge

Students are expected to have a general knowledge of the main ecclesial traditions which constitute Christianity, as has been offered in the ETF Bachelor’s course “Ecclesiology & Oecumene.” Those who have insufficient background knowledge are encouraged to prepare for the course by readings from Veli-Matti Kärkkäinen, *An Introduction to Ecclesiology: Ecumenical, Historical & Global Perspectives*. Downer’s Grove, IL: IVP, 2002, and Peter Neuner, *Théologie Œcuménique – La quête de l’unité des Églises chrétiennes*, Paris: CERF, 2005.

Course description

This course will consider the theological foundations for the unity of the Christian Church and the ecumenical work of different ecclesial traditions with a focus on the ecumenical challenges of the 21st century. An overview of key theologies of ecumenism characterizing the main participants of the ecumenical movement will provide useful tools for critical thinking. An analysis of important unilateral, bilateral, and multilateral ecumenical documents of the last century will allow the students to specify various hermeneutical principles customary in ecumenical discussions today. This will help the student to be critically engaged in formulating a broadly evangelical theology of ecumenism today.

Objectives

Cognitive objectives

At the end of the course the student should:

- have an understanding of key theological issues both uniting and dividing the Christian church at large;
- be able to critically discuss various questions of ecumenical progress or stagnation.

Practical objectives

At the end of the course the student should:

- have gained insight into ways of reasoning characterizing different ecclesial traditions;
- be able to discuss theological strengths and weaknesses of leading participants and theologies of ecumenism;
- be able to critically discuss the possibility of an evangelical theology of ecumenism and its value among various ecclesial traditions;
- be able to evaluate ecumenical dialogues, notably among younger and older churches;

- be able to contribute to a broadly evangelical theology of ecumenism today;

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student should:

- appreciate different expressions of the Christian Church, with a view to enter into constructive dialogue with Christians holding different understandings of ecclesiology;
- be encouraged to appreciate his/her own tradition, while submitting it to critical analysis with a view to ongoing ecclesiological re-formation.

Required reading

- Creemers, Jelle. "Dance to the Beat of your Own Drum: Classical Pentecostals in Ecumenical Dialogue." *Journal of the European Pentecostal Theological Association* 35 no. 1 (2015): 57-67.
- Pierce, A. "Talking to the Hand: Towards a Theological Dialogue with Religious Fundamentalism." In *Ökumene des Lebens als Herausforderung der wissenschaftlichen Theologie*, ed. B. J. Hilberath and Ivana Noble, 49-60. Frankfurt am Main: Lembeck, 2008.
- Neuner, Peter. *Théologie œcuménique: La quête de l'unité des Églises chrétiennes*. Paris: CERF, 2005 (or alternative).
- Optional: Evans, G. R. *Method in Ecumenical Theology: The Lessons So Far*. Cambridge: UP, 2008.
- Optional: Volf, Miroslav. *After Our Likeness: The Church as the Image of the Trinity*. Grand Rapids: Eerdmans, 1998.
- Optional: Creemers, Jelle. *Theological Dialogue with Classical Pentecostals: Challenges and Opportunities*. Ecclesiological Investigations 23. London: Bloomsbury, 2015.
- Selected unilateral, bilateral, and multilateral ecumenical documents (TBA).

Recommended reading

- Burkhard, John J. *Apostolicity then and now. An Ecumenical Church in a Postmodern World*. Minnesota: Liturgical Press, 2004.
- De Chirico, Leonardo. *Evangelical Theological Perspectives on post-Vatican II Roman Catholicism*. Bern: Peter Lang, 2003.
- Dulles, Avery. *Models of the Church*. New York: Random House, 2002.
- Haight, Roger. *Christian Community in History*. 3 vols. New York: Continuum, 2004.
- Heller, Dagmar. *Baptized into Christ. A Guide to the Ecumenical Discussion on Baptism*. Geneva: WCC Publications, 2013.
- Kärkkäinen, Veli-Matti. *Spiritus Ubi Vult Spirat: Pneumatology in Roman Catholic-Pentecostal Dialogue (1972-1989)*. Helsinki: Luther Agricola Society, 1998.
- Lossky, N, a.O. (eds.), *Dictionary of the Ecumenical Movement*, Geneva: WCC Publications, 2002 (second ed.).

- Mannion, Gerard, Mudge, Lewis (eds.), *The Routledge Companion to the Christian Church*. New York: Routledge, 2008.
- Vondey, W. *Pentecostalism and Christian Unity. Ecumenical Documents and Critical Assessments*. Eugene, OR: Pickwick, 2010.

Evaluation

- Obstacles on the way: critical paper on the literature. Deadline: before mid-semester
- Milestones on the way: 6 research statements. Deadline: before mid-semester.
- Evangelicals on the way: paper. Deadline: Start of exam period.
- Ecclesiology & Ecumenism in depth: reading or paper. Discussion in exam period.

Study load

• Contact hours	20 hours
• E&E in depth: reading or paper	40 hours
• Evangelicals: reading & essay	25 hours
• Milestone docs: reading & statements	25 hours
• Reading & paper Neuner/Kasper	30 hours

Grading

• Paper 1	25%
• Statements	20%
• Essay	20%
• Reading or Paper 2 (incl. oral exam)	35%

❖ Greek Patristics [GRP]

Professor: M. Verhoeff, B. Matz

Department: n.a.

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, discussion

Examination form: presentation, research paper

Academic year: 2019-2020

Semester: 2

Prerequisite knowledge

A knowledge of Church history, historical theology, and Greek.

Course description

This course focuses on a specific historical/theological issue from the realm of Greek patristics and deals both with the way this issue was understood in its original context and with the way it may be received in contemporary Christian communities. Part of the course involves close analysis of Greek patristic texts relevant to the issue under consideration. This year (2019-20) the course will concentrate on the use of scripture in texts on social ethics, particularly those concerned with wealth and poverty, in Late Antiquity.

Objectives

Cognitive objectives

By the conclusion of the course, students should understand

- the historical, theological, and philosophical context of patristic thought;

- the influence of historians' context and theology on the way they view the history of wealth and poverty;
- the differences in the ways the patristic understandings of social ethics may be received and appropriated in contemporary Christian communities;
- the nature and detailed content of one particular issue in patristic teaching (in this case, its teaching on social ethics).

Practical objectives

By the conclusion of the course, students should gain experience in

- identifying important passages from patristic writings for careful analysis;
- reading and analyzing selected passages from patristic texts;
- deciding among competing scholarly interpretations of a patristic idea or doctrine;
- analyzing patristic use of Scripture;
- identifying how to use patristic teaching in our own proclamation of the gospel and how to translate patristic formulations into terms appropriate for our context.

Attitudinal objectives

By the conclusion of the course, students should appreciate

- the way our understanding of the history of patristic teaching influences our understanding of Scripture;
- the importance of patristic thought in helping us to understand Scripture more fully;
- the usefulness of precise, careful theological thought for the effective proclamation of the gospel today.

Required reading

(to be read completely before the seminar begins)

- Rhee, Helen, ed.. *Wealth and Poverty in Early Christianity*. Ad Fontes. Philadelphia, PA: Fortress Press, 2017. ISBN: 9781451496413.
- Course Reader that includes journal articles, chapters from monographs, essays from edited volumes and a selection of patristic texts. Available on ETF Virtual Campus.

Recommended reading

- Gonzalez, Justo. *Faith and Wealth: A History of Early Christian Ideas on the Origin, Significance and Use of Money*. San Francisco: Harper & Row, 1990.
- Countryman, L. William. *The Rich Christian in the Church of the Early Empire: Contradictions and Accommodations*. Texts and Studies in Religion. New York: Edwin Mellen Press, 1980.
- Leemans, Johan, Brian Matz and Johan Verstraeten, eds. *Reading Patristic Texts on Social Ethics: Issues and Challenges for 21st Century Christian Social Thought*. CUA Studies in Early Christianity. Washington, D.C.: Catholic University of America Press, 2011.
- Ferngren, Gary. *Medicine and Health Care in Early Christianity*. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, 2009.

Evaluation

Presentation

During the course of the seminar, students will study (the use of scripture in) selected patristic texts and the relevant secondary literature. Students will present to the class both a

summary of this larger study and the results of their study of one, selected patristic text. These oral presentations will be graded.

Research Paper

Following the oral presentation, students will incorporate the feedback of the students and professors to write a term paper of approximately 4,000 words that carefully analyzes the use of scripture in one, selected patristic text.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	70 hours
• Preparations for oral presentation	10 hours
• Preparations for research paper	40 hours

Grading

• Oral Presentation	40%
• Research paper	60%

❖ Medieval and Post-Reformation Scholasticism [MPRS]

Professor: A.J. Beck, M. Mangold

Department: HT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, seminar

Examination form: class discussion, presentation, paper

Academic year: 2020-2021

Semester:

Prerequisite knowledge

A basic overview of the history of church and theology and the history of philosophy is expected. Students with deficiencies in this regard are required to pursue a guided study.

Course description

This course provides an introduction into the scholastic method and its usage in both medieval and post-reformation scholasticism. There will be some introductory lectures (part I: St. Anselm; Hugo and Richard of St. Victor; Duns Scotus; William of Ockham; part II: history of reformed orthodoxy). In addition, the interpretation of scholastic texts will be exercised by analyzing source texts from Anselm, Thomas Aquinas, John Duns Scotus, Arminius, Gomarus, Voetius and Turretin (to be found in the reader, in Duns Scotus on Divine Love and in Reformed Thought on Freedom). For the sake of better comparisons, this year all texts will focus on the concept of free choice (*liberum arbitrium*), whether in its relation to the divine decrees or not.

During the second week of classes, every student will read a short paper of 2000 words, commenting upon source texts that have been selected in consultation with the instructor(s).

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student:

- has developed a basic competence in the interpretation of scholastic texts;
- has improved her or his understanding of the concept of human free choice;

- realizes that the scholastic method does not necessarily determine the content expressed by scholastic texts.

Practical objectives

At the end of this course the student is able to:

- read and analyze scholastic texts on a (very) basic level;
- trace continuities and discontinuities in the understanding of a central theological or anthropological concept such as human free choice by diverse authors, even if on first sight all authors seem to have the same understanding of it due to the common uses of the scholastic method and strong similarities in expressing their understanding.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- develop an appreciation for a variety of theological perspectives;
- appreciate an important pre-modern type of thinking and to see its limitations;
- take into consideration the academic precision of scholastic theological texts when forming her or his own theological position.

Required reading

- Asselt, Willem J. van, T. Theo J. Pleizier, Pieter L. Rouwendal, and Maarten Wisse. *Introduction to Reformed Scholasticism*. Translated by Albert Gootjes. Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2011. (capita selecta)
- Asselt, Willem J. van, J. M. Bac, and R. T. te Velde, eds. *Reformed Thought on Freedom: The Concept of Free Choice in the History of Early-Modern Reformed Theology*. Texts and Studies in Reformation & Post-Reformation Thought. Grand Rapids: Baker Academic, 2010. (capita selecta)
- Vos, A., H. Veldhuis, E. Dekker, N. W. den Bok and A. J. Beck., eds. *Duns Scotus on Divine Love: Texts and Commentary on Goodness and Freedom, God and Humans*. Surrey, England: Ashgate Pub Ltd, 2003. (capita Selecta; will be provided)
- A Reader with relevant Latin source texts and translations will be provided

Recommended reading

- Asselt, Willem J. Van, and Eef Dekker, eds. *Reformation and Scholasticism: An Ecumenical Enterprise*. Texts and Studies in Reformation and Post-Reformation Thought. Grand Rapids: Baker Academic, 2001.
- Beck, Andreas J. *Gisbertus Voetius (1589-1676): Sein Theologieverständnis und seine Gotteslehre*. Forschungen zur Kirchen- und Dogmengeschichte 92. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2007.
- González, Justo L. *A History of Christian Thought*. Rev. ed. 3 vols. Nashville: Abingdon Press, 1987.
- Muller, Richard A. *Post-Reformation Reformed Dogmatics: The Rise and Development of Reformed Orthodoxy, ca. 1520 to ca. 1725*. 2nd ed. Grand Rapids: Baker Academics, 2003.
- Vos, Antonie. *The Philosophy of John Duns Scotus*. Edinburgh: Edinburgh University Press, 2006.

Evaluation

Paper (2000 [max. 2500] words, commenting upon source texts).

Please note: The read paper/presentation is due by the time of presentation (second week of classes). The definitive version of the paper is due by the first day of the examination period of the second semester (in case of re-exam: the first day of the re-examination period).

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature and preparations exam	120 hours

Grading

• Presentation	30%
• Paper	60%
• Class Discussion	10%

❖ Moral Theology [MT]

Professor: S.C. van den Heuvel, P. Nullens	Teaching method: lecture, seminar, conference
Department: ST	
Educational Level: Master	Examination form: paper, presentation
Periodicity: biennially	Academic year: 2019-2020
Study points: 5	Semester: 2

Course description

The course Moral Theology is aimed at the interaction between dogmatic theology, hermeneutics, spirituality and ethical theory. This fundamental course investigates the Christian worldview as it provides a theological reflection on the interaction between the Trinitarian God, humans as moral beings, and the non-human environment. In particular, this course

Moral theology engages with topics from systematic theology such creation, redemption, salvation, ecclesiology and eschatology. In particular, this course focuses on value personalism and the ethics of responsibility. The course is designed to encourage the moral formation of Christian leaders, enable others to teach Christian ethical values, and provide stimuli for dialogue with people of other (faith) convictions. Through a paper, students will be encouraged to focus on describing the moral theology of one particular 20th or 21st century theology. The moral theology of Dietrich Bonhoeffer will be explicated in class by way of example.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should:

- know how to explain ways in which the Christian worldview relates to value system (God, human beings, and nature);
- have a further developed insight in (the potential of) value personalism and the ethics of responsibility;
- be better acquainted with the moral theology of Dietrich Bonhoeffer;
- understanding of the ethics of an established theologian in its original context and its meaning for today.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- relate systematic theological concepts to Christian ethics in a methodologically responsible way and clarify the inseparable relationship between God and the “good”;
- communicate some of the moral aspects of the Christian faith.

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student should:

- have a deeper commitment to grow in moral responsibility towards God and the neighbors;
- be aware of the unique calling of Christians in society and be able to articulate this;
- awareness of the interrelationship between spirituality and ethics;
- be committed to spiritual and moral growth and enabled to encourage others likewise.

Required reading

- Bonhoeffer, Dietrich. *Ethics*. Edited by Clifford J. Green. Translated by Reinhard Krauss, Charles C. West, and Douglas W. Stott. Vol. 6 of Dietrich Bonhoeffer Works. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2005.
- 200 pages from a classical work on moral theology (post-Enlightenment/20th century). The pages will be selected on basis of the paper assignment.

Recommended reading

- Causse, Jean-Daniel, Denis Mülle, et Dimitri Andronicos. *Introduction à l'éthique: Penser, croire, agir*. Genève: Labor et Fides, 2009.
- Grotefeld, Stefan. *Quellentexte theologischer Ethik: Von der Alten Kirche bis zur Gegenwart*. Stuttgart: Kohlhammer, 2006.
- Grenz, Stanley J. *The Moral Quest: Foundations of Christian Ethics*. Downers Grove: InterVarsity Press, 1997.
- Harle, Wilfried. *Ethik*. Reprint, Berlin: De Gruyter, 2011.
- Meilaender, Gilbert, and William Werpehowski. *The Oxford Handbook of Theological Ethics*. Reprint, Oxford: Oxford University Press, 2005.
- Nullens, Patrick, and Ronald T. Michener. *The Matrix of Christian Ethics: Integrating Moral Philosophy and Theology in a Postmodern Context*. Carlisle, UK: Paternoster Publishing, 2010.
- O'Donovan, Oliver. *Resurrection and Moral Order: An Outline for Evangelical Ethics*. Leicester, England: InterVarsity Press, 1986.
- Ramsey, Paul. *Basic Christian Ethics*. Louisville, KY: Westminster John Knox Press, 1950.
- Schockenhoff, Eberhard. *Grundlegung der Ethik: Ein theologischer Entwurf*. Freiburg im Breisgau: Herder, 2007.
- Verhey, Allen. *Remembering Jesus: Christian Community, Scripture, and the Moral Life*. Grand Rapids: Eerdmans, 2002.

Evaluation

The evaluation consists of the following three elements:

- Participation during the ILSE conference, organized at ETF in the second semester. Based on their participation, students have to write a conference report of 1000 words, in which they critically reflect on the discussion that took place.

- Participation during class. Students will not just be expected to be there, but also to critically contribute to the discussions; they will each present their paper in class.
- The student writes a paper between 4500 words and 5500 words (including notes but excluding bibliography), in which he/she, engages critically with a specific aspect of the moral theology (integration dogmatic/ethic) of a fairly recent (20th-21st century) theologian such as: Karl Barth; Emil Brunner; James Gustafson; Stanley Grenz; Stanley Hauerwas; Richard Hays; Bernard Häring; Jürgen Moltmann; H. Richard Niebuhr; Reinhold Niebuhr; Oliver O'Donovan; Eberhard Schockenhoff; Helmut Thielicke; John Howard Yoder etc.

Study load

• Contact hours	12 hours
• Studying literature and class preparation	80 hours
• Writing paper	40 hours
• Participation conference	8 hours

Grading

• Paper and presentation	80%
• Conference report	10%
• Class participation and discussion	10%

❖ New Testament Exegesis [NTEX]

Professor: K. Kok

Department: NT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, discussion

Examination form: article evaluation, paper, participation

Academic year: 2020-2021

Semester:

Course description

This course focuses on doing New Testament exegesis with an emphasis on methodology and clear argumentation. The NT text for this course will be chosen by the teacher. Before each class meeting, students will carefully study a portion of the Greek text and critically assess the treatment of that passage in a particular academic commentary. During each class meeting we will discuss exegetical questions arising from the assigned passage. Each student will take a turn leading our discussion. Written assignments will consist of a brief review of an academic article to be selected in consultation with the instructor, and an exegetical paper.

Objectives

Practice skills acquired in “New Testament Exegetical Methods”; analyze and improve one’s approach to interpretation of the New Testament; improve research methodology for New Testament exegesis; read the New Testament in Greek against its historical background; understand the structure and message of the epistle; write a short exegetical article.

Required reading

- *Novum Testamentum Graece*, Nestle-Aland, 27th and 28th ed., [2012]

Each student will choose one of the commentaries designated by the teacher to read in conjunction with our class meetings. (An alternate commentary may also be acceptable, but only with approval of the instructor.)

Recommended reading

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Continuation of readings from New Testament Exegetical Methods.
- Current research literature on the designated text and related primary literature (consult print and online bibliographies, recent commentaries and dictionaries).

Study load

• Contact hours	20 hours
• Preparations for class meetings	40 hours
• Studying literature and writing papers	65 hours

Grading

• Article evaluation	25%
• Paper	50%
• Participation	25%

❖ New Testament Theology [NTT]

Professor: K. Kok, M. Webber

Department: NT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, discussion

Examination form: papers

Academic year: 2019-2020

Semester: 2

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the “diploma van leraar” (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Course description

Presentation and analysis of foundational issues for building New Testament Theology including epistemological presuppositions to NT theology, the canon of the NT, recent critical methodologies in NT research, and necessary scriptural background for NT theology. The course will also attempt to address the implications of these themes for ecclesiology and practice of the Christian life.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- theological and methodological foundations for NT theology;
- major issues addressed in the field of NT theology.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- define NT theology;

- articulate and justify a legitimate methodology for NT theology;
- analyse and evaluate current contributions to the field;
- write a scholarly article on a topic relevant to NT theology.

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- integrate theological insights into personal life and ministry;
- appreciate the complexity of the field.

Required reading

- Dunn, J. D. G. *New Testament Theology: An Introduction*. Library of Biblical Theology. Nashville: Abingdon, 2009.
- Matera, C. J. *New Testament Theology: Exploring Diversity and Unity*. Louisville and London: Westminster John Knox, 2007.
- Morgan, R. "New Testament Theology Since Bultmann." *Expository Times* 119, no. 10 (2008): 472-480. (available on ETF Virtual Campus)
- Rowe, C. K. "New Testament Theology: The Revival of a Discipline: A Review of Recent Contributions to the Field." *Journal of Biblical Literature* 125 (2006): 393-410. (available on ETF Virtual Campus)
- Tuckett, C. M., and C. Rowland, eds. *The Nature of New Testament Theology*. London: Blackwell, 2006. (articles)

Recommended reading

- Barth, G. "Über Probleme und Trends bei neutestamentlichen Theologie." *Kerygma und Dogma* 48 (2002): 261-275.
- Caird, G. B., and L. D. Hurst. *New Testament Theology*. Oxford: Clarendon, 1994.
- Carson, D. A. "New Testament Theology." In *Dictionary of the Later New Testament and Its Developments*, edited by R. P. Martin and P. H. Davids, 796-814. Leicester/Downers Grove: InterVarsity Press, 1997.
- Myllykoski, M. "Théologie du Nouveau Testament: Idéologie et identité chrétienne." In *Interpretation of the Bible*, edited by J. Krasovec, 1433-1445. Sheffield: Academic Press, 1998.
- Schnelle, U. *Theologie des Neuen Testaments*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2007. (ET: *Theology of the New Testament*. Grand Rapids: Baker Academic, 2009).
- Via, D. O. *What Is New Testament Theology? Guides to Biblical Scholarship*. New Testament Series. Minneapolis: Fortress Press, 2002.
- Vouga, F. *Une théologie du Nouveau Testament*. Geneva: Labor et Fides, 2001.

Evaluation

Research paper:

Each student will choose a topic appropriate to the field of New Testament Theology (among those presented by the teacher) and write a 10 page (4000 words) paper on that topic. Topics are approved by the professor, meet ETF standards in format, and demonstrate the use of at least 15 secondary sources (including 6 books and 9 articles), due on the first day of the examination period for the semester. Papers are evaluated on the basis of treatment of relevant biblical material, use of sources, exegesis of relevant biblical texts, consistency of argument, and application of research to actual ministry. Students will first present a tentative outline and initial bibliography for the paper the beginning of the 5th week of the semester, and then a progress report (dates to be announced by the teacher). Students of the teacher training will have an evaluative discussion on their functioning afterwards.

Critical review of Tuckett/Rowland:

The first day of class each student will be assigned a chapter from Tuckett/Rowland for which they will write a 2-page reflection paper (800 words). These form the basis for discussions in class.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature and research	72 hours
• Research paper	40 hours
• Reflection paper	8 hours

Grading

• Final version research paper	60%
• Reflection paper	40%

❖ Old Testament Exegesis [OTEX]

Professor: M.-J. Paul, K. van Bekkum

Department: OT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture

Examination form: presentation, paper

Academic year: 2019-2020

Semester: 1

Prerequisite knowledge

- Seminarie Hebreeuws 3 (3 ECTS)

Course description

An application of the methodology of Old Testament exegesis to law texts of the Pentateuch.

- Introduction to the exegesis of law texts in the Old Testament;
- Exegesis of texts from the Pentateuch, with special attention to kingship and prophecy;
- The relations of these texts with the other genres in the Pentateuch;
- Comparison with extrabiblical juridical texts, e.g. Codex Hammurabi;
- Date of the texts (time of Moses and historical-critical proposals);
- Relations between the chosen law texts and the historical books of the OT;

- Relevance of the texts in the time of the NT;
- What do these texts mean for Christians?

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- the importance of these texts in relation to the covenant with Israel;
- the importance of these text for the understanding of the subsequent history of Israel;
- different scientific approaches to the texts;
- the validity of the canonical scientific exegesis;
- the relevant exegetical literature.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- give a class presentation about an aspect of the exegesis of law texts;
- describe and evaluate the modern different scientific approaches of the texts;
- collect and evaluate relevant data for all the steps of the exegesis;
- execute all steps of exegesis (macro and micro exegesis) in a systematic way in a paper.

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student is motivated to

- read further from and about these usually neglected texts;
- apply the texts in the exegesis of later parts of the Old and New Testament;
- think about applying the principles behind these texts in our own culture.

Required reading

- Paul, M. J. *Extended Syllabus - Exegesis of Law Texts of the Bible*. Leuven: Evangelische Theologische Faculteit, 2019.

Recommended reading

- Hallo, William W., and K. Lawson Younger, eds. *The Context of Scripture, Vol. 1: Canonical Compositions from the Biblical World*. Brill: Leiden, 1997; *Vol. 2: Monumental Inscriptions from the Biblical World*. Brill: Leiden, 2000; *Vol. 3: Archival Documents from the Biblical World*. Brill: Leiden, 2002.
- Kitchen, K. A. *The Reliability of the Old Testament*. Grand Rapids: Eerdmans, 2003.
- McConville, J. G. *Deuteronomy*. Apollos OT Commentary. Downers Grove: IVP Apollos, 2002.
- Nissinen, Martti. *Prophets and Prophecy in the Ancient Near East*. Atlanta: Society of Biblical Literature, 2003.
- Westbrook, Raymond, ed. *A History of Ancient Near Eastern Law*. 2 vols. Handbook of Oriental Studies Part 1: Ancient Near East. Leiden: Brill, 2003.
- Wright, Christopher J. H. *Old Testament Ethics for the People of God*. Downers Grove: IVP, 2004.

Evaluation

A presentation and an exegesis of an OT law text.

The student must choose from a list of subjects for classroom presentations (see chapter 2) and from a list of texts from law texts to write an exegesis.

a. Prior orientation to the subject matter, translations of both pericopes, and classroom attendance: 30 hours (10% of grade). The student must read these course materials before attending the lectures. The student is able to read the Hebrew text aloud and to give a translation of a verse from Deut. 17:14-20 and 18:9-22.

b. Presentation (preparation, hand-out, written explanation): 35 hours. (30% of grade). The first draft of the written presentation is for fellow students and the professor. It is possible to make a second draft, to be given to the secretary at the same time as the paper.

c. A paper with an exegesis of a short pericope: 75 hours. (60% of grade). Exegesis in accordance with the 'Structural-Philological Method on Theological-Historical Foundation'. The paper is to be written in accordance with the methodological and formal requirements of ETF. The minimum is 8.000 words or 16 pages and the maximum is 10.000 words or 20 pages.

Assignment (one for the secretary and one in printed form for the professor) is to be given to the secretary before 24 January 2020.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature and writing	120 hours

Grading

• Preparation and classparticipation	10%
• Presentation	30%
• Paper	60%

❖ Old Testament Theology [OTT]

Professor: M. Zehnder

Department: OT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture

Examination form: written exam

Academic year: 2020-2021

Semester:

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the “diploma van leraar” (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Course description

The first part of the course gives a short overview over the history and methodology of the discipline. The second part of the course deals with a structural and canonical approach for an Old Testament Theology, working with the literary structure of the Hebrew canon. The third and main part deals with a number of main themes of OT theology, as seen from different perspectives. The main topics that are covered in the course are monotheism, ethics, suffering and theodicy, cult, and migration.

Objectives

To give the student insight into the phenomenon of the total message of the OT; to enable the student to understand and evaluate different approaches to Old Testament theology, appreciating their positive elements while avoiding possible weaknesses; to give the student insight in the way the Old Testament canon itself presents its theological message.

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Required reading

- Brueggemann, Walter. *Theology of the Old Testament: Testimony, Dispute, Advocacy*. Minneapolis: Fortress Press, 1997, pp. 181–201; 318–332; 417–434; 578–599.
- Carroll R., M. Daniel. "Immigration and the Bible." *Missio Dei* 19 (2010): 1-18.
- Edwards, James R. "A Biblical Perspective on Immigration Policy." www.csi.org (2009).
- Hayes, John H., and Prussner, Frederick C. *Old Testament Theology: Its History and Development*. London: SCM Press, 1985, pp. 5–8; 15–23; 62–66; 98–100; 114–118; 175–176.
- Heiser, Michael S. "Monotheism, Polytheism, Monolatry, or Henotheism?" *BBR* 18 (2008): 1-30.
- Hoffmeier, James K. *The Immigration Crisis: Immigrants, Aliens, and the Bible*. Wheaton: Crossway Books, 2009, pp. 71-96.
- Routledge, Robin. *Old Testament Theology: A Thematic Approach*. Downers Grove: IVP Academic, 2012, pp. 17–80; 94–101; 238–260.
- Steinberg, Julius. "Kanon, Literatur, Theologie: Ein strukturell-kanonischer Ansatz für eine Theologie des Alten Testaments." *Jahrbuch für Evangelikale Theologie* 19 (2005): 93–122.
- Timmer, Daniel. "Is Monotheism Particularly Prone to Violence? A Historical Critique." *Journal of Religions & Society* 15 (2013): 1-15.

Recommended reading

- *Logos Bible Software 8*. Bellingham, WA: 2018.
- Hasel, Gerhard F. *Old Testament Theology: Basic Issues in the Current Debate*. 4th ed. Grand Rapids: Eerdmans, 1991.
- Kaiser, Walter C. *Toward an Old Testament Theology*. Grand Rapids: Zondervan, 1981.
- Lohfink, Norbert, Hrsg. *Jahrbuch für Biblische Theologie 10*. Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1995.
- Rendtorff, Rolf. *The Canonical Hebrew Bible: A Theology of the Old Testament*. Leiden: Deo Publishing, 2005.
- Zehnder, Markus. *Umgang mit Fremden in Israel und Assyrien*. Stuttgart: Kohlhammer, 2005.

Evaluation

The written exam of 2 hours (during exam week) will cover the contents of the course meetings and the required literature.

Study load

- Contact hours 20 hours
- Studying literature and preparations exam 120 hours

Grading

- Written Exam 90%
- Presentation in class 10%

❖ Protestant Theological Systems [PTS]

Professor: R.T. Michener, D. Courey, N. den Bok	Teaching method: lecture, discussion
Department: ST	Examination form: research paper, reading report
Educational Level: Master	Academic year: 2020-2021
Periodicity: biennially	Semester:
Study points: 5	

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the “diploma van leraar” (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Course description

This course will examine similarities and differences among eight major Protestant theological confessions: Lutheran, Anabaptist, Reformed, Anglican, Baptist, Arminian/Wesleyan, Dispensational, and Pentecostal/Charismatic. Consideration will also be given to the common elements within Evangelical Protestant theology today.

Objectives

This course is designed to help the student understand and articulate the distinctives of major Protestant theological persuasions, with an emphasis on their contemporary expressions and variations. The student will learn the internal logic, key themes, and methodological impulses of various theological systems and develop principles of evaluation and correction with respect to their own theological perspectives and backgrounds.

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Required reading

- Buschart, W. David. *Exploring Protestant Traditions: An Invitation to Theological Hospitality*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2006.
- Various article/ book sections posted on the ETF Virtual Campus under this course.

Recommended reading

- Chute, Anthony L., and Christopher W. Morgan, and Robert A. Peterson, eds. *Why We Belong: Evangelical Unity and Denominational Diversity*. Wheaton, IL: Crossway, 2013.
- Peterson, Robert A., and Michael D. Williams. *Why I Am Not An Arminian*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2004.
- Walls, Jerry L., and Joseph R. Dongell. *Why I Am Not A Calvinist*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2004.
- Finger, Thomas. N. *A Contemporary Anabaptist Theology: Biblical, Historical, Constructive*. Downers Grove: InterVarsity Press, 2004.
- Williams, J. Rodman. *Renewal Theology: Systematic Theology from a Charismatic Perspective*. Grand Rapids: Zondervan, 1996.

Evaluation

Research Paper

A 4000-4500 (maximum) word research paper is required comparing/ contrasting a key theme (e.g. sovereignty of God, law/gospel, discipleship) *or* doctrine (baptism, sin, view of atonement, etc.) among three confessional traditions (such as Reformed, Baptist, Pentecostal, etc.). Both primary texts of the particular traditions/ systems as well as significant secondary sources should be considered. The paper should be written clearly and concisely, demonstrating an understanding and integration of the lecture and reading material. Notes and bibliography must be included. Please use Turabian form.

Reading Report

A 1000-1500 word critical reading report on the required book by David. W. Buschart (listed above) is required. This report should concentrate on one's personal analysis rather than providing a complete summary of the book. What are the strengths and weaknesses of this book for a European context? What needs to be further considered or developed and why?

The papers and reading report are to be submitted as unlocked Word documents to mailto:RMichener@etf.edu with a "cc" to the ETF Academic Secretariat mailto:as@etf.edu. The paper will be due the first day of the exam period in the first semester at 11:59pm. *This time will be strictly observed. You are welcome to turn in papers earlier than this date. Late papers will only be accepted for the final exam period of the academic year. Papers submitted for the 2nd exam period must be turned in no later than first day of the exam period in August, 2019 at 11:59pm.*

Study load

• Contact hours	20 hours
• Reading, report and research paper	120 hours

Grading

• Reading report	20%
• Research paper	80%

❖ The European Reformations [ER]

Professor: P. Fisk

Department: HT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Teaching method: lecture, seminar

Examination form: written exam

Academic year: 2019-2020

Semester: 1

Study points: 5

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the “diploma van leraar” (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Course description

Building upon Lindberg’s handbook and using relevant source texts, this course surveys the main themes in the history of Reformation, its doctrine and theology, including the development of articles of faith and theoretical structures. Particular attention is given to methodological questions such as the problem of doctrinal and theological continuity and discontinuity, and to recent research in the field of Reformation studies.

The first part of the course (A) focuses on the formative years of the European Reformations and the origins of Protestant faith, taking into account social and political contexts. The second part (B) discusses theological issues such as the relationship of divine grace and human agency with a focus on medieval scholasticism, Reformation and Reformed scholasticism.

Objectives*Cognitive objectives*

At the conclusion of the course the student should:

- understand and evaluate the development of the Reformation of church and theology;
- be informed of the major traditions as viewed in the light of recent research;
- understand the complexity of the interpretation of the history of spirituality, doctrine and university theology;
- understand how changing approaches to the history of doctrine are themselves historically shaped.

Practical objectives

At the end of this course the student should be able to:

- exercise in some measure an analysis and evaluation of relevant historical developments in terms of doctrinal continuity and discontinuity;
- place the (formulations of) doctrines in their historical context;
- read theological texts from a historical perspective;
- evaluate the relevance of classic Christian doctrines to the church in our time.

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student should:

- come to an appreciation of the Christian tradition with the result that theological competence and pastoral effectiveness will increase;

- have developed an appreciation for a variety of theological perspectives;
- translate historic formulations of Christian doctrines into our own contemporary language in order to evaluate their relevance to the church in our times;
- take into consideration the Christian tradition when forming their own theological position.

Required reading

- Eire, Carlos M. *Reformations: The Early Modern World, 1450-1650*. London: Yale University Press, 2016. Pp. vii–xviii, 1–63, and “Epilogue: Assessing the Reformations,” 741–757.
- Lindberg, Carter. *The European Reformations*. 2nd ed. Oxford: Wiley-Blackwell, 2010.
- Handouts

Recommended reading

- Chadwick, Owen. *The Early Reformation on the Continent*. Oxford: Oxford University Press, 2001.
- Kaufmann, Thomas. *Geschichte der Reformation*. Frankfurt a. M./Darmstadt: Verl. der Weltreligionen/Wiss. Buchges., 2009.
- Lindberg, C., ed. *The Reformation Theologians*. Oxford: Blackwell, 2002.
- McGrath, A. E. *Reformation Thought: An Introduction*. Oxford: Blackwell, 1999.

Evaluation

Written exam.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	120 hours

Grading

• Written Exam	100%

4.4.3 Church and Pastoral Ministries

For Contemporary Issues in Christian Ethics and Ecumenical Dialogue in the 21st Century see § 4.4.2 Bible and Theology.

❖ Advanced Homiletics [AHOM]

Professor: J. Barentsen (titular), J. Hansum, C.M.A. van Ekris	Teaching method: lecture, discussion, sermon analysis, preaching exercise
Department: PT	Examination form: written sermon, research paper, research proposal
Educational Level: Master	Academic year: 2020-2021
Periodicity: biennially	Semester:
Study points: 5	

Prerequisite knowledge

Inleiding Homiletiek (or a similar basic bachelor course on preaching).

Course description

This course will explore how the Christian practice of preaching can be related to the challenges the church in Europe is facing in the 21st century. We will analyse and learn from different recent and contemporary homiletical contexts (for instance, urban missional preaching, recent practices of prophetic preaching, new pioneering practices in preaching and the role of visual images in preaching). The student will be enriched with a broad spectrum of homiletical practices, encouraged to become a trustworthy, capable and innovative preacher in this changing context and stimulated to conduct new homiletical research.

Advanced Homiletics continues and deepens the basic skills that were studied and practiced in the initial course (at the ETF: *Inleiding Homiletiek*), and will focus on homiletical text-reading, communal sermon-analysis of *good practices* and student practice in preaching. In addition to wide reading in the homiletics literature, this course also studies a variety of research paradigms. We will discuss, for instance, studies in empirical theology (using the method of Grounded Theory Methodology), as well as the new method of the “four voices in theology” (in which empirical, communal, formal and normative voices in theology are brought into dialogue). The course is intended to be a communal search for what could be called “21st century skills and practices in preaching.”

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- The advanced practical-theological issues in the field of homiletics, such as the significance of the hearer, preaching as praxis, preaching in urban contexts, connecting with a visual culture, and the role of spirituality and the prophetic.
- Various homiletical theories and/or models of 2 or 3 main authors in the field.
- The most important lines of past and current homiletical research, both empirical and theological, within the discipline of practical theology (also with regard to a possible Master thesis).

Skill objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- Situate homileticians in the broader context of developments in the field of homiletics.
- Prepare sermons that incorporate various culturally sensitive homiletical practices.
- Discuss and respond to some current practical-theological issues in the field of homiletics.
- Define areas of research as well as research question for empirical research in homiletics.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- Develop his/her preaching as participation in Christ’s work in church and society, with respect for ecclesial traditions in a challenging postmodern culture.
- Preach with humility and conviction, knowing that in this practice the speaker often represents God’s Word to the hearers.
- Reflect regularly on his/her preaching process as part of a commitment to life-long learning.

Required reading

- Ekris, C. M. A. van. *Making See: A Grounded Theory on the Prophetic Dimension in Preaching. Homiletische Perspektiven.* edited by T. J. Pleizier and Jörg Seip Zürich: Lit Verlag, 2018.
- Immink, Gerrit. *The Touch of the Sacred: The Practice, Theology, and Tradition of Christian Worship.* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2014.
- Long, Thomas G., and Leonora Tubbs Tisdale, eds. *Teaching Preaching as a Christian Practice: A New Approach to Homiletical Pedagogy.* Louisville, KY: Westminster John Knox, 2008.
- Keller, Tim. *Preaching. Communicating Faith in an Age of Skepticism,* New York 2015.
- Cameron, Helen, Deborah Bhatti, Catherine Duce, James Sweeney and Clare Watkins. *Talking about God in Practice: Theological Action Research and Practical Theology.* London: SCM Press, 2010.
- Digital reader on ETF Virtual Campus with selected articles, sermons and book sections.

Recommended reading

- Brueggemann, Walter. *The Practice of Prophetic Imagination: Preaching an Emancipating Word.* Minneapolis, MN: Fortress, 2012.
- Campbell, Charles L. *The Word before the Powers: An Ethic of Preaching.* Louisville, KY: Westminster John Knox, 2002.
- Florence, Anna Carter. *Preaching as Testimony.* Louisville, KY: Westminster John Knox, 2007.
- Jonker, Peter. *Preaching in Pictures: Using Images for Sermons That Connect.* Artistry of Preaching Series. Nashville, TN: Abingdon, 2015.
- Lang, Bernhard. *Sacred Games: A History of Christian Worship.* New Haven, CT: Yale University Press, 2013.
- Lischer, Richard. *The Preacher King: Martin Luther King, Jr. and the Word that Moved America.* Oxford: Oxford University Press, 1997.
- Lischer, Richard. *The End of Words: The Language of Reconciliation in a Culture of Violence.* Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2005.
- Pleizier, Theo T. J. *Religious Involvement in Hearing Sermons: A Grounded Theory Study in Empirical Theology and Homiletics.* Delft: Eburon, 2010.
- Reid, Robert S., ed. *Slow of Speech and Unclean Lips: Contemporary Images of Preaching Identity.* Eugene, OR: Cascade, 2010.
- Thomas, Frank A. *How to Preach a Dangerous Sermon.* Nashville, TN: Abingdon, 2018.
- Walti, Christian. *Gottesdienst als Interaktionsritual: Eine videobasierte Studie zum agendenfreien Gottesdienst im Gespräch mit der Mikrosoziologie und der Liturgischen Theologie.* Arbeiten zur Pastoraltheologie, Liturgik und Hymnologie. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2016.

Evaluation

For their course work, students select a major topic from one of the subjects addressed in class (for instance, on prophetic or missional preaching). On their selected subject, each student completes the following:

- An academic research paper, which investigates this subject from the literature on homiletical research, and which also reflects familiarity with the required reading for the course.
- A full, written out sermon on the same subject or with the same approach.

- A hypothetical research proposal on a specific aspect of the selected subject.

Due date for assignments: Monday of the second week of the (re)exam period.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	60 hours
• Research paper	35 hours
• Writing a sermon	15 hours
• Hypothetical research proposal	10 hours

Grading

• Research paper	60%
• Written Sermon	25%
• Hypothetical Research Proposal	15%

❖ Advanced Liturgy [ALIT]

Professor: A.L. van Ommen

Department: PT

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, discussion, case study, practical assignment

Examination form: research paper, presentation

Academic year: 2019-2020

Semester: 2

This course cannot be taken under exam contract.

Course description

Following the course Introduction to Liturgy in the bachelor's program, this course studies the theology of worship and liturgy. It will study more in depth the historical liturgical backgrounds, both in Protestant churches and in the Roman Catholic Church, in order to create an understanding and appreciation of the various ways in which churches worship. Various approaches to the study of liturgy will be reviewed, in particular liturgy as ritual. Special attention will be given to pastoral aspects of liturgy and worship. Through the lectures and assignments, the students will engage extensively with their own liturgical tradition in relation to the course material.

Basic knowledge of liturgy is presupposed, as well as familiarity with the cycle of practical-theology as proposed by Richard Osmer.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should have advanced knowledge of:

- liturgical practices in Evangelical Christianity;
- the liturgical traditions of both Protestant and Roman Catholic Christianity;
- the primary biblical/theological principles foundational to worship;
- liturgy as theology and ritual;
- the relationship between liturgy and other areas in the life of the faith community, e.g. pastoral care, ethics.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- effectively plan services in a Protestant Evangelical context;
- give liturgical, pastorally sensitive responses to particular liturgical challenges;
- recognize and address worship tensions common in the 21st century.

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student should:

- demonstrate appropriate appreciation for all Christian liturgical traditions;
- appreciate form and structure in the services of the local church.

Required reading

- Barnard, Marcel, Johan Cilliers, and Cas Wepener. *Worship in the Network Culture: Liturgical Ritual Studies. Fields and Methods, Concepts and Metaphors*. Liturgica Condenda. Leuven: Peeters, 2014, pp. 37-48. Available on ETF Virtual Campus.
- Cherry, Constance M. *The Worship Architect: A Blueprint for Designing Culturally Relevant and Biblically Faithful Services*. Grand Rapids: Baker Academic, 2010, pp. 1-121.
- Chapell, Bryan. *Christ-Centered Worship: Letting the Gospel Shape Our Practice*. Grand Rapids: Baker Academic, 2009, pp. 15-155.
- Schattauer, Thomas H. "Liturgical Studies: Disciplines, Perspectives, Teaching." In *International Journal for Practical Theology* 11 (2007) 1: 106-137. Available on ETF Virtual Campus.
- Van Ommen, Léon. "Liturgy and Pastoral Care: Pastoral Worship and Priestly Counseling." In *Studia Liturgica* 46 (2016), 208-221. Available on ETF Virtual Campus.

Recommended reading

- Arnold, Jochen. *Was geschieht Im Gottesdienst? Zur theologischen Bedeutung des Gottesdienstes und seiner Formen*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2010.
- Boersma, Hans, and Matthew Levering. *The Oxford Handbook of Sacramental Theology*. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Engle, Paul E., ed. *Exploring the Worship Spectrum: 6 Views*. Grand Rapids: Zondervan Publishing, 2004.
- Metzger, Marcel. *History of the Liturgy: The Major Stages*. Collegeville, MN: The Liturgical Press, 1997.
- Rienstra, Debra, and Ron Rienstra. *Worship Words: Discipling Language for Faithful Ministry*. Grand Rapids: Baker Academic, 2009.
- Smith, James K.A. *Desiring the Kingdom: Worship, Wordview, and Cultural Formation*. Cultural Liturgies, vol. 1. Grand Rapids: Baker Academic, 2009.
- Van Ommen, Armand L. *Suffering in Worship: Anglican Liturgy in Relation to Stories of Suffering People*. London: Routledge, 2017.
- White, James F. *Introduction to Christian Worship*. Rev. ed. Nashville: Abingdon Press, 1990.
- Webber, Robert E. *Ancient-Future Worship: Proclaiming and Enacting God's Narrative*. Grand Rapids: Baker Books, 2008.
- Wolterstorff, Nicholas. *The God We Worship: An Exploration of Liturgical Theology*. Grand Rapids and Cambridge: William B. Eerdmans Publishing Company, 2015.

Evaluation

Presentation in class
 Research paper
 Applied paper

Study load

- Contact hours 20 hours
- Studying literature and writing papers 120 hours

Grading

- Research paper 60%
- Applied paper 20%
- Presentation 20%

❖ Advanced Pastoral Care and Psychology [APCP]
Professor: J. Barentsen (titular), J. Bryan**Department:** PT**Educational Level:** Master**Periodicity:** biennially**Study points:** 5**Teaching method:** lecture, practice & training session, other educational forms**Examination form:** case and literature study, presentation, essay**Academic year:** 2019-2020**Semester:** 2**Prerequisite knowledge**

An introductory course in pastoral theology (such as the ETF Ba-2 course *Inleiding Pastorale Theologie* that discusses the development and various models of pastoral care).

Course description

The practice of pastoral care has paid attention increasingly to the discipline of psychology as a source of techniques in counselling and therapy. In more recent years, the acknowledgment that the church consists of a community of people and there is a human aspect to all of the church's life has led to a deeper engagement between academic psychology and Christian ministry. The psychological aspect of Christian ministry forms a part of a critical conversation between psychology, theology and the practice of pastoral ministry.

The course is structured in two sections. In the first section the students will be introduced to some of the key concepts and models in academic psychology which inform our understanding of human nature and behaviour. Building on this foundation the students will examine the significance of a number of theories related to personality, emotions and self-esteem for an understanding of spirituality and religious experience. From this they will learn to critically evaluate the contribution that academic psychology can make to the theology of pastoral care. The students will also engage with the way in which a critical conversation can take place between psychology and theology.

In the second section of the course students will apply recent psychological and practical theological research to analyse complex pastoral issues such as guilt and forgiveness, abuse, ageing and mental health. The course will guide the student through current research in this field and equip them for interdisciplinary research and reading. The students will also learn

to draw upon their ability to construct an informed psychological and theological analysis to reflect on their own practice of ministry, examine how to adopt a more reflexive approach to pastoral encounters and manage boundaries and self-care in ministry.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course students should know:

- psychological concepts of human nature and behaviour in dialogue with their theological models and pastoral implications;
- psychological theories of personality, emotions, self-esteem and human development and how they might inform pastoral understanding and practice;
- psychological approaches to complex pastoral issues including ageing, guilt and forgiveness, mental health and abuse, and the theological questions that arise in association with them.

Practical objectives

By the end of the course the student will be able to:

- apply knowledge of the subdisciplines of academic psychology to pastoral care;
- critically engage with the contribution that academic psychology makes to the theology of pastoral ministry and its practice;
- identify leading research areas & research questions in this multidisciplinary approach to theology and ministry.

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student is motivated to:

- engage with the discipline of psychology in order to develop their theological understanding and enhance their practice of pastoral care;
- continue the personal study of psychology as well as pastoral theology to safeguard the quality and appropriateness of their pastoral care.

Required reading

Selected chapters from:

- Bryan, J. *Human Being: Insights from Psychology and the Christian Faith*. London: SCM Press, 2016.
- Watts F. *Theology and Psychology*. Aldershot: Ashgate, 2002.
- Watts F., Nye R., and Savage S. *Psychology for Christian Ministry*. London: Routledge, 2002.
- Willows, D. & Swinton, J., eds. *Spiritual Dimensions of Pastoral Care*. London: Jessica Kingsley Publications, 2000.
- Reader with journal articles available on ETF Virtual Campus.

Recommended reading

- Cherry, S. *Healing Agony*. London: Continuum, 2012.
- Collicutt, J., *The Psychology of Christian Character Formation*, London: SCM Press, 2015
- Dykstra, Robert C., ed. *Images of Pastoral Care: Classic Readings*. St. Louis, MO: Chalice Press, 2005.

- Geary, B & Bryan, J., eds. *Pastoral Challenges and Concerns*, Stowmarket: Kevin Mayhew, 2018.
- Herbst, Michael. *Beziehungsweise: Grundlagen Und Praxisfelder Evangelischer Seelsorge*. Neukirchen: Neukirchener Verlag, 2012.
- Jeeves M.A. *Human Nature: Reflections on the integration of Psychology and Christianity*. London: Templeman Foundation Press, 2006.
- Oliver, Gordon. *Holy Bible, Human Bible: Questions Pastoral Practice Must Ask*. Using the Bible in Pastoral Practice: Readings in the Place and Function of Scripture in the Church, edited by Paul H. Ballard and Stephen R. Holmes. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2006.
- Roberts, R. C. *Spiritual Emotions: a Psychology of Christian Virtues*. Grand Rapids: Eerdmans, 2007.

Evaluation

A research paper of 3000 words, extending the student's understanding of a particular contribution of psychology to the practice of pastoral care, utilizing scholarly work in both theology and psychology.

A psychological and theological reflection on a pastoral scenario in 2500 words, applying the course content to a particular case study.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	65 hours
• Research paper	40 hours
• Reflection on pastoral scenario	15 hours

Grading

• Research paper	60%
• Reflection	40%

❖ Field Study Project [FSP]

Professor: J. Creemers (titular), J. Barentsen

Department: PT, RM

Educational Level: Master

Periodicity: yearly

Study points: 5

Teaching method: seminar, practicum

Examination form: colloquia, oral exam

Academic year: 2019-2020

Semester: 1+2

Prerequisite knowledge

TSRM is required, and can be taken simultaneously with FSP.

This course builds on basic empirical research skills as taught in GSP ("Godsdienstsociologie in de praktijk", translated: "Sociology of Religion in Practice"). Students who have not taken this course or a similar one, thus without prior knowledge and experience in social scientific field research should study Verhoeven, *Doing Research* (see recommended literature below).

Course description

This course enables students to gain theoretical knowledge of social scientific, qualitative research methods, to implement it in empirical research, and to develop competencies in recognizing pitfalls and solving problems in research practice.

Each student conducts an individual empirical research project in a church or mission setting. The student designs a qualitative research plan, collects field data, summarizes and analyzes these data, presents them in oral and written forms, and provides recommendations.

The course is organized in colloquia so that students present and discuss their projects and progress with supervisors and fellow students (learning the act of 'peer review'). Colloquia are compulsory and mostly student-driven. Interaction with the supervising professor in between the colloquia is expected and necessary for adequate progress.

The student chooses a research topic within the third research program of the ETF, entitled "Religion, Church and Secular Society". It may be designed as pilot project for the master thesis.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- the basic principles of empirical research in the field of theology and religious studies;
- the difference between quantitative and qualitative research in a field study setting;
- how to set up a qualitative research plan for a specific empirical research project.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- recognize relevant relationships between theology/religious studies and church or mission practice;
- analyze these relationships and to discuss the outcome of this field research with professionals in the field;
- map problematic situations and propose a strategy for solutions based on the analysis of empirical data.

Attitudinal objectives:

At the conclusion of the course the student is motivated to:

- consider practical theological or missiological questions first within an observational and empirical framework;
- study empirical data in a church or mission context;
- evaluate sociological statements in news media from a theological perspective.

Required reading

- Bryman, Alan. *Social Research Methods*. Fifth edition. Oxford: Oxford University Press, 2016 (other editions of this handbook are also acceptable).
- Cameron, Helen and Catherine Duce. *Researching Practice in Ministry and Mission*. London: SCM Press, 2013.
- Boersema, Pieter. *Manual for an ETF Field Study Research Project*. Version 1.3. Leuven: Evangelische Theologische Faculteit, 2013. (Available on ETF Virtual Campus)

Recommended reading

- Cameron, Helen, Philip Richter, and Douglas Daries, eds. *Studying Local Churches: A Handbook*. Norfolk, England: SCM-Canterbury Press, 2005.
- Creswell, John W. *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. 3rd ed. Thousand Oaks, CA: Sage, 2009.
- Scharen, Christian. *Fieldwork in Theology: Exploring the Social Context of God's Work in the World*. The Church and Postmodern Culture. Grand Rapids, MI: Baker, 2015.
- Silverman, David. *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*. 3rd ed. London: Sage, 2010.
- Verhoeven, Nel. *Doing Research: The Hows and Whys of Applied Research*. Translated by B. Reed. 4th ed. Den Haag: Boom Lemma, 2015.
- Verschuren, Piet and Hans Doorewaard. *Designing a Research Project*. Translated by M. J. Mellion. 2nd ed. The Hague: Eleven International Pub., 2010.
- Yin, Robert K. *Qualitative Research from Start to Finish*. New York, NY: Guilford, 2011.

Evaluation

At the end of semester 1, at colloquium #3, students present and discuss their Research Plan. Deadline for the final written Research Plan is the second Monday of the exam period of semester 1. The presentation and written document will be graded.

At the end of semester 2, at colloquium #6, students present and discuss their Research Report (oral exam). Deadline for the final written Research Report is the second Monday of the exam period of semester 2. The presentation and written document will be graded.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	20 hours
• Field research work	60 hours
• Analyzing and writing the reports	40 hours

Grading

• Evaluation Research Report (+participation in colloquia)	30%
• Evaluation Research Report	70%

❖ Issues in Pastoral Theology [ISPT]

Professor: J. Barentsen	Teaching method: lecture, seminar, workshop
Department: PT	Examination form: essay, presentation, research paper
Educational Level: Master	Academic year: 2019-2020
Periodicity: biennially	Semester: 1
Study points: 5	

Prerequisite knowledge

Orientation Practical Theology (familiar with PT method as presented in Osmer, *Practical Theology: An Introduction*, 2008).

Inleiding Pastorale Theologie (familiar with various models of pastoral care, as presented in Ganzevoort en Visser, *Zorg voor het verhaal*, 2007).

Course description

The discipline of pastoral theology has moved from a focus on the care of souls by those set apart for it by ordination and profession to a broader concern with pastoral action as care and advocacy by various agents (pastor, Christian leaders, layman, Christian businessmen, theologians, etc.) in various settings (church, neighborhood/city, civic society, politics, etc). This course studies the contributions of various pastoral and practical theologians to this development, from classical pastoral theology, to hermeneutical and liberationist views, and to more recent contributions on embodiment, power and identity as key issues in the field of practical theology. The course instills a deep sense of need to listen intently to faith practice and to engage closely with Christian action through theological field work. Finally, the course encourages students to develop their own practical-theological view of pastoral action as a caring and advocacy mode of Christian discipleship, including reflection on Christian spirituality and formation, and theological education.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know:

- the main issues in current pastoral theological thinking;
- some key pastoral theologians and their contribution to the current debate;
- how specific pastoral theological perspectives impact views of pastoral action and Christian discipleship.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- discern between different types of pastoral theological reflection;
- identify the major issues in church and society that are the focus of current pastoral theological reflection;
- reflect on the impact of these current developments on their own view of pastoral theology.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student should be motivated to:

- integrate new types of pastoral theological reflection into their own concept of pastoral action and Christian discipleship;
- listen deeply to and engage closely with faith praxis in theological fieldwork, in addition to careful Biblical-theological thinking;
- act in pastoral contexts with specific pastoral theological frames of reference.

Required reading

- Regarding pastoral and practical theological method:
- Graham, Elaine L., Heather Walton and Frances Ward. *Theological Reflection: Methods*. Theological Reflections 1. London: SCM, 2005 (selections).
- Scharen, Christian. *Fieldwork in Theology: Exploring the Social Context of God's Work in the World*. The Church and Postmodern Culture. Grand Rapids, MI: Baker, 2015 (entirely).
- Reading key pastoral theologians (Gerkin and Graham entirely, the rest selections):
- Bass, Dorothy C. and M. Shawn Copeland, ed. *Practicing Our Faith: A Way of Life for a Searching People*. The Practices of Faith Series. San Francisco, CA: Jossey-Bass, 2010.

- Gerkin, Charles V. *Living Human Document*. Nashville: Abingdon, 1984.
- Graham, Elaine L. *Transforming Practice: Pastoral Theology in an Age of Uncertainty*. Eugene, OR: Wipf and Stock, 2002.
- Lartey, Emmanuel Yartekwei. *In Living Color: An Intercultural Approach to Pastoral Care and Counseling*. London: Jessica Kingsley, 2003.
- Purves, Andrew. *Reconstructing Pastoral Theology: A Christological Foundation*. Louisville, KY: Westminster John Knox, 2004.
- Ramsay, Nancy J., ed. *Pastoral Theology and Care: Critical Trajectories in Theory and Practice*. John Wiley & Sons, 2018.
- A digital reader on Virtual Campus

Recommended reading

- Cartledge, Mark J. *The Mediation of the Spirit: Interventions in Practical Theology*. Pentecostal Manifestos. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2015.
- Conner, Benjamin T. *Practicing Witness: A Missional Vision of Christian Practices*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2011.
- Josuttis, Manfred. *Die Einführung in das Leben: Pastoraltheologie zwischen Phänomenologie und Spiritualität*. Gütersloh: Chr. Kaiser, 1996.
- Miller-McLemore, Bonnie J. *Christian Theology in Practice: Discovering a Discipline*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2011.
- Oden, Thomas C. *Pastoral Theology: Essentials of Ministry*. New York, NY: HarperOne, 1983.
- Pembroke, Neil. *Renewing Pastoral Practice: Trinitarian Perspectives on Pastoral Care and Counseling*. Aldershot: Ashgate, 2006.
- Root, Andrew. *Christopraxis: A Practical Theology of the Cross*. Minneapolis, MN: Fortress Press, 2014.
- Swinton, John. *Becoming Friends of Time: Disability, Timefulness, and Gentle Discipleship*. Studies in Religion, Theology, and Disability. Waco, TX: Baylor, 2016.
- Thornton, Sharon G. *Broken Yet Beloved: A Pastoral Theology of the Cross*. St. Louis, MO: Chalice, 2002.
- Woodward, James, Stephen Pattison and John Patton, ed. *The Blackwell Reader in Pastoral and Practical Theology*. Oxford: Blackwell, 2000.

Evaluation

Each student investigates a theologian or particular issue in pastoral theology (to be determined in consultation with the professor), situating it within the history and current discussions of the field of pastoral theology. This research will first be presented in class for interaction and feedback, and will subsequently be worked out in a research paper on the topic, with adequate reference to the required course literature to document the student's familiarity with it. Both the presentation and the paper will be submitted.

Each student will also write an academic essay to develop his or her personal position on pastoral (and/or practical) theology as a mode of Christian discipleship, interacting with at least two of the major course themes, as well as with the role of theological fieldwork.

Due date for assignments: Monday of the second week of the (re)exam period, before 5 PM.

Study load

- Contact hours

20 hours

• Studying literature	70 hours
• Essay	15 hours
• Presentation and paper	35 hours

Grading

• Presentation and paper	65%
• Essay	35%

❖ Philosophy of Christian Education [PHCE]

Professor: M. Lamport**Department:** PT**Educational Level:** Master**Periodicity:** biennially**Study points:** 5**Teaching method:** lecture, seminar, group project, interview**Examination form:** essay, paper, presentation**Academic year:** 2019-2020**Semester:** 2

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the “diploma van leraar” (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Prerequisite knowledge

An introductory course. A basic understanding of scripture and the process of educational practices is suggested. A keen insight into today’s cultural dynamics and the ability for critical thinking is requisite.

Course description

Serves to advance students’ understanding of the nature and mission of how the Church – including local faith communities and parachurch organizations such as schools and missions – best nurtures faith in its adherents. Educational theory and philosophy is applied to the theological task of educating adherents in the Christian faith. Biblical, theological, historical, cultural, and developmental foundations allow students to form a coherent strategy for nurturing the whole faith community.

Objectives*Cognitive objectives*

By the conclusion of the course the student should be able to:

- state five major educational philosophies;
- articulate the generational dynamics at work in four generations within typical congregations, including factors of potential discord and cohesion;
- expound a sound philosophy of education that is distinctively Christian;
- present a cogent understanding of the various socio-cultural factors that impede nurturing faith in the post-modern twenty-first century;
- apply a practical theology approach to investigating issues in Christian education and formation.

Practical objectives

By the conclusion of the course the student should be able to:

- analyse and evaluate the most appropriate educational philosophy for educating in faith in various contexts;
- identify the most relevant academic journals and book resources for learning about issues related to Christian formation;
- present a sound rationale for conceiving of the educational mission of the church in church and parachurch settings;
- evaluate the nature of Christian relationships and religious socialization as a vital means of educating God's people in the Christian faith.

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Attitudinal objectives

By the conclusion of the course the student is motivated to:

- embrace the strategic role of the laity in nurturing congregational faith;
- commit to increasing leadership responsibility in congregational settings for the practices and programs that encourage Christian faith in action;
- appreciate the history of Christian attempts—with its varying levels of (in)effectiveness—to transmit faith.

Required reading

- Foster, Charles. *Educating Congregations*, Abingdon, 1994. This a relatively brief, fast-reading, paperback which helps students see the problems and possibilities of transmitting the Christian faith within a local church setting. The whole book is required reading.
- Groome, Thomas. *Christian Religious Education*, Jossey-Bass, 1999. For some time this volume has been regarded by many as the most thorough and theoretically grounded text in educational ministries. The book is long and dense and requires time and careful attention to detail. We will read various salient sections of the book.
- Osmer, Richard. *The Teaching Ministry of Congregations*, Westminster John Knox, 2005. The contributions of this important book lay the foundation for informed educators in making informed observations and subsequently implementing sound practices in the educational mission.

Recommended reading

- Enzo Biemmi & André Fossion, eds. *La conversion missionnaire de la catéchèse: proposition de la foi et première annonce*. Montreal: Lumen Vitae, 2009.
- Wilhlem Faix, "Der zusammenhang von theologie und pädagogik aus biblischer sicht," *JET* 23 (2009), 163-196.
- Edwin H. Friedman, *Generation to generation: Family process in church and synagogue*. 2nd ed. The Guilford Family Therapy Series. New York, NY: Guilford Press, 2011.
- Paul-André Giguère, . *Catéchèse et maturité de la foi*. Montreal: Novalis, 2002.

- Christian Grethlein. *Religionspädagogik*. Berlin: W. de Gruyter, 1998.
- Richard R. Osmer & Friedrich Schweitzer. *Religious education between modernization and globalization: New perspectives on the United States and Germany. Studies in Practical Theology*. Grand Rapids, MI: Eerdmans, 2003.
- Cornelius Plantinga, *Engaging God's world: A Christian vision of faith, learning & living*, Eerdmans, 2002.
- Friedrich Schweitzer, "Das ganze Gefüge stimmt nicht mehr!" oder: Gibt es eine Krise der Gemeindepädagogik?, *ZPT* 4/00, 347-355.
- John Westerhoff, *Will Our Children Have Faith?* Morehouse, 2000.
- Bäuerle Siegfried & Faix Wilhelm, "Erziehungsaufwurf" <http://www.lza.de/downloads/material/index.php?title=Erziehungsaufwurf>

Evaluation

- Essay: 2000-word paper entitled "Educating in the Christian Faith".
- Team Research Project: teams of three students will select a topic to research and present to the class.
- Critical analysis on the practice of Christian Education.
- Course and classroom engagement.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Reading	34 hours
• Assignments	86 hours

Grading

• Essay	30%
• Team Research Project	30%
• Critical Analysis	30%
• Participation	10%

4.4.4 Religious Studies and Education

For Philosophy of Christian Education and Field Study Project: see § 4.4.3 Church and Pastoral Ministries; for Contemporary Issues in Christian Ethics: see § 4.4.2 Bible and Theology

❖ Contemporary Islam and Christianity [CIC]

Professor: C. Schirmacher

Teaching method: lecture

Department: RM

Examination form: written exam

Educational Level: Master

Academic year: 2020-2021

Periodicity: biennially

Semester:

Study points: 5

This course can be chosen as a part of the curriculum to obtain the "diploma van leraar" (degree for teaching protestant evangelical religious education in secondary schools).

Course description

Main topics of the course are

- Jews and Christians as minorities in the context of Islam; Religious Freedom
- God and Man from an Islamic-theological perspective
- Sin and Salvation as defined by Islamic theology
- The Role of Jesus Christ according to Koran und Tradition

A short overview over the history of early Islam on the Arabian Peninsula after 600 AD and the life of Muhammad will provide us with the necessary background for understanding main features of the position of Jews and Christians as minorities in past and present as well as theological voices from the Middle East on Religious Freedom. The process of the compilation of the Qur'an and the Muslim tradition (the Sunna) as the most authoritative source books of Islam and their meaning for Islamic theology and the religious practice of the Muslim believer will enable us to understand main characteristics of the relationship between God and man as defined by Islamic theology. Central questions of Islamic dogmatics and ethics will be outlined, the concepts of belief and unbelief, sin and forgiveness, hell and paradise defined and interpreted. Taking the dominant role of the prophets in the Koran into consideration, the role of Jesus Christ according to Islamic texts and traditions will be explained. During the course, texts and reference literature will be read and discussed by evaluating differing opinions of Muslims and Non-Muslims, considering possible common ground for a fruitful dialogue between Muslims and Christians in Europe and beyond.

Course Content

- Emergence of Islam
- Jews and Christians on the Arabian Peninsula: Christian Minorities in Muslim-majority countries today
- Theology: God and Man/Sin and Salvation
- Biblical Prophets as described by the Koran
- The Role of Jesus Christ
- The Quran and Muslim Tradition (hadith)
- Ethics and Dogmatics
- Christians and Muslims in Europe

Objectives

The student:

- will understand the specific historical setting of the emergence of Islam
- will understand the position of Christians and Jews as minorities in Muslim-majority countries in past and present
- will get an overview over important issues of Qur'anic dogmatics and ethics and understand the religious duties and rules for daily life
- will come to understand main theological issues like sin and forgiveness as defined by the Qur'an and tradition
- will understand major differences between the two religions Islam and Christianity
- will get insight into different Islamic perspectives on Christianity and the Bible

The student can integrate the content of this course with his/her training as a teacher of protestant-evangelical religious education in secondary schools, and thus develop:

- FG 3: his/her role as a subject expert;
- FG 10: his/her role as a participant in culture.

Aspects of the following roles are integrated as well:

- FG 5: the teacher as researcher/innovator.

Required reading

- Daniel W. Brown. *A New Introduction to Islam. Second Edition.* Wiley-Blackwell: Chichester, 2009.
- Geoffrey Parrinder. *Jesus in the Qur'an.* Oxford University Press: New York, 1977.

Recommended reading

- Bakker, Dirk. *Man in the Qur'an.* Drukkerij Holland N.V.: (Academisch Proefschrift) Amsterdam, 1965.
- Bouman, Johan. *Gott und Mensch im Koran. Eine Strukturform religiöser Anthropologie anhand des Beispiels Allah und Muhammad.* Wissenschaftliche Buchgesellschaft: Darmstadt, 1989².
- Busse, Heribert. *Die theologischen Beziehungen des Islams zu Judentum und Christentum. Grundlagen des Dialogs im Koran und die gegenwärtige Situation.* Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1988 (in English: *Islam, Judaism, and Christianity: theological and historical affiliations.* Princeton: New York, 1998).
- Khoury, Adel Th. *Christen unterm Halbmond. Religiöse Minderheiten unter der Herrschaft des Islam.* Freiburg: Herder, 1994.
- Moucarry, Chawkat. *Faith to Faith. Christianity and Islam in dialogue.* Leiceser: Intervarsity Press, 2001.
- Schirmacher, Christine. *Islamic Views of Major Christian Teachings.* Hamburg: RVB Beese, 2001.
- Neal Robinson. *Christ in Islam and Christianity.* Macmillan Press: London, 1991
- Schirmacher, Christine. *Islam und Christlicher Glaube. Ein Vergleich.* Holzgerlingen: Hänssler, 2006.

Evaluation

A written exam, consisting of four essay questions based on contents of the lecture and required reading list.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	120 hours

Grading

• Written Exam	100%

❖ Issues in Contemporary Jewish Religious Streams [ICJRS]

Professor: E.W. van de Poll, A.-C. Pardon, J. Schouten	Teaching method: lecture, preparative survey
Department: RM	Examination form: assignments,

Educational Level: Master

presentations, essays

Periodicity: biennially

Academic year: 2019-2020

Study points: 5

Semester: 2

Prerequisite knowledge

In order to follow this course the student should have a sufficient level of Hebrew so as to be able to translate written Hebrew texts.

Moreover, the student should have followed the course 'Jodendom' (Judaism) in the Bachelor program.

Preparatory assignment

If this course has not been taken and/or if this prior level of knowledge is lacking, the student should study the subject matter dealt with in the Bachelor course on Judaism. This can be done by reading and studying in depth the following books, in preparation to the course:

- Eliezer Segal, *Introducing Judaism*. London/New York: Routledge, 2009.
- Evert W. Van de Poll, *Messianic Jews and their Holiday Practice*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2015, chapters 1 and 2. The same information is also given in *Sacred Times for Chosen People*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2008, ch. 2 and 3 (out of print, but copies available in the library).

Students should hand in a summary of each book at the beginning of the first lecture of the course.

This summary should list the main points of each book, mention other books and articles on the same subject-matter that the student has read recently, and mention topics that the student would like to develop further.

Course description

This course is a Selective Course at the ETF Master Programme. It is aimed at understanding in depth the current Jewish world, by means of case studies that are representative of the religious, social and political development in the various streams of Judaism and world Jewry today.

During the course, the following issues will be dealt with:

(1) *Judaism(s) and Jewish identity in a secular age*, taught by Jenneken Schouten (2 ECTS).

Central theme of this part is the question how to apply – if at all – *halakhah* (Jewish law) in the context of modernity. The main religious streams – a variety of Orthodoxies, Conservative and Reform Judaism – and their approaches to *halakhah*, modernity and secularization, will be introduced.

Students will study and give presentations of a selected number of articles.

Subjects to be dealt with are illustrative for diversity and unity, continuity and discontinuity in present-day Judaism(s). They include :

- *Mi Yehudi?* Defining Jewish identities
- Rites and the 'Essence' of Religion: Defining Judaism(s) in a Secular Age
- The End of History: Messianism and Zionism

(2) *Religious practice of Jesus-believing Jews*, taught by Evert Van de Poll (2 ECTS).

Jesus believing ('Messianic') Jews find themselves on the crossroads of two relations traditions. They combine Judaic and Christian traditions and new elements, in an endeavour

to situate themselves within the context of the Jewish people and Judaism. The several aspects of this issue will be introduced.

Students will study and give presentations of a selected number of articles.

Subjects to be dealt with include :

- The meaning of the practice of holidays in Judaism;
- Development and characteristics of the practice of Biblical and Jewish holidays among Messianic Jews;
- Its missiological significance;
- Gentile Christian interest in Biblical and Jewish holidays.

(3) *Antisemitism and Christian theology in Nazi-Germany*, by Anne-Catherine Pardon (1 ECTS)

After a short survey of the history of antisemitism and its different forms, this part concentrates on a case-study of the relations between (Protestant) Christians and Judaism in the time of Nazi-Germany. One of the key persons to be studied is Gerhard Kittel, the editor of the famous Dictionary of the New Testament that bears his name. How did he and others combine Christian theology and nationalistic views? And what lessons can we draw for today?

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know/understand:

- how processes of secularization influence the position of Jewish communities in Western societies;
- the different views (pro and contra) on Zionism and the present day State of Israel among the orthodox, ultra-orthodox and Jesus-believing Jews;
- the debate on *mi Yehudi* (who is a Jew), its *halakhic* premises, and its consequences for present-day Jewish communities;
- the various ideological positions on the messianic end of history and the theological appreciation of *galut* (Diaspora), Zionism and the State of Israel;
- the main characteristics of the practice of Biblical and Jewish holidays among Jesus-believing-Jews, in comparison with mainstream Judaism, and in contrast to Christian traditional practice.
- the way in which Christian theology has been a source of anti-Jewish sentiments and prejudices
- how Christian theologians have been supportive of a nationalistic ideology such as Nazism

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- read contemporary Jewish texts and relate these to the various Jewish religious streams;
- contribute to the academic debate on Jewish religious practices from a religious studies perspective;
- apply his insights in the religious practice of Messianic Jews to issues of culture, identity and religion.
- be able to discern the ways in which Christian teaching can play into nationalistic sentiments, as well as anti-Jewish sentiments and prejudices

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student should be motivated to:

- appreciate the variety of religious and theological approaches in contemporary Judaism(s);
- appreciate the specific religious practice and the characteristic theological approaches in the movement of 'Messianic Jews';
- discern the dangers of supporting anti-Jewish sentiments and prejudices through Christian teaching and preaching.

Required reading**Part I**

- Nicole Brackman– "Who is a Jew? The American Jewish Community in Conflict with Israel," *Journal of Church and State* 41:4 (1999): 795-822.
- Andrew Buckser– "Secularization, Religiosity, and the Anthropology of Jewry," *Journal of Modern Jewish Studies* 10:2 (2011): 205-222.
- Aviezer Ravitzky– *Messianism, Zionism, and Jewish Religious Radicalism*. Translated by Michael Swirsky and Jonathan Chipman. Chicago/London: University of Chicago Press, 1996.
- Michael L. Satlow– "Defining Judaism: Accounting for 'Religions' in the Study of Religion," *Journal of the American Academy of Religion* 74:4 (2006): 837-860.
- Bart Wallet– 'Ritual Slaughter, Religious Plurality and the Secularization of Dutch Society (1919-2011)' in: Joachim Duyndam, Anne-Marie Korte, Marcel Poorthuis eds., *Sacrifice in modernity: community, ritual, identity from nationalism and nonviolence to health care and Harry Potter*. Leiden, Boston, Cologne: Brill, 2017.
- Artsroll *siddur (nusach Ashkenaz)*.
- Selected articles, that will be placed on the Virtual Campus
- Selected Hebrew texts, to be handed out in class.

Part II

- Evert W. Van de Poll – *The Messianic Movement and their Holiday Practice. History, analysis and gentile Christian interest*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2014, chapters 3-5, 7-8, 10-11. Note: This book can be purchased at a reduced price at the reception of the ETF. Please indicate when you want to take advantage of this offer.
- Selected articles on Messianic Jewish theology in general and holiday practice in general, that will be placed on the virtual campus

Part III

- Steven Beller, *Antisemitism. A very short Introduction*. Oxford University Press, 2015.
- Selected articles that will be placed on the virtual campus.

Recommended reading**Part I – Judaism and Jewish identity in secular age**

- David Biale (ed.) – *Cultures of the Jews. A New History*. New York: Schocken, 2002.
- Bruce A. Phillips – "Accounting for Jewish Secularism: Is a new Cultural Identity emerging?," *Contemporary Jewry* 30:1 (2010) 63-85.
- Michael Satlow – *Creating Judaism. History, Tradition, Practice*. New York: Columbia University Press, 2006.

- Gershom Scholem – *The Messianic Idea in Judaism and other essays on Jewish spirituality*. New York: Schocken Books, 1995.
- Haym Soloveitchik – “Rupture and Reconstruction: The Transformation of Contemporary Orthodoxy,” *Tradition* 28 (1994): 64-130.
- Ithamar Gruenwald – “Can Messianism Survive Its Own “Apocalyptic” Visions?,” *Journal of Religion* 78:1 (1998): 89-98.
- Chaim I. Waxman – “Messianism, Zionism, and the State of Israel,” *Modern Judaism* 7:2 (1987): 175-192.

Part II – Messianic Jewish Holiday Practice

- Daniel Cohn-Sherbock (ed.), *Voices of Messianic Judaism: Confronting Critical Issues Facing a Maturing Movement*. Baltimore: Lederer Messianic Publications, 2001.
- Richard Harvey – *Mapping Messianic Jewish Theology: A Constructive Approach*, Milton Keynes: Authentic Media, 2009.
- Barry Kasden – *God’s Appointed Times: A Practical Guide for Understanding and Celebrating the Biblical Holidays*, Baltimore: Lederer Messianic Publications, 1993.
- Rich Robinson – *The Messianic Movement: A Field Guide for Evangelical Christians*, San Francisco: Pomegranate (Jews for Jesus), 2005.

Part III – Christian Theology and Antisemitism

- William I. Brustein, *Roots of Hate*. Cambridge: University Press, 2003.
- Léon Poliakov, *The History of Antisemitism*, Vol. 1-4. Philadelphia: Pennsylvania Press, 2003.
- Bart Wallet, *Christendom en Antisemitisme. Tweeduizend jaar confrontatie*. Utrecht: Boekencentrum, 2017.

Evaluation

The course will be evaluated and validated by two essays, one for the first part (4000 words) and one for the second part (max. 4000 words).

Moreover, the student will give presentations of selected articles and book chapters in class, during the course, related to the first and second part.

Finally, they will do an assignment in the form of study questions, related to the third part of the course.

The essays and the assignment have to be handed in at the latest at the first day of the second week of the exam period concluding the semester.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Presentations of articles in class	20 hours
• Essays (2)	75 hours
• Assignment part three	25 hours

Grading

• Essay Part I	30%
• Essay Part II	30%
• Presentation Part I	10%
• Presentation Part II	10%

- Assignment Part III

20%

❖ Missional Theology and Contextualisation [MTC]

Professor: P.R. Boersema

Teaching method: lecture

Department: RM

Examination form: essays

Educational Level: Master

Academic year: 2019-2020

Periodicity: biennially

Semester: 1

Study points: 5

Course description

This course is a specialization course in the Department of Religious Studies and Missiology. The different perceptions of theories and the used practices of contextualization will be explained and reflect upon in different situations in time and places of church history. The new theories about 'Missional Theology' will be used as an implementation of contextualization in a postmodern pluralistic environment. The practice of contextualization is explained by case studies of Christian Migrant Churches in West-Europe.

The first part starts with the theoretical background of contextualization. For a good understanding of the variety of contextualization, there is a comparison of different models. Specific themes that will be considered are: contextualization in religious paintings; the question of the 'in-between zone' with Contextualization and Syncretism; Contextualization and Transformation; Critical contextualization and Reversed contextualization.

In the second part the subject of contextualization is related to the new emerging theory about 'Missional Theology'. The historical developments in different cultural contexts will be discussed including important themes like 'Plurality and Truth', 'Trinity as model for a relational God' and 'Scripture as Manifold Witness'. The academic debate about the background of Missional Theology is discussed and the specific role as mediator between Theology and Missiology will be deliberated.

The third part is about Christian migrant studies. This is contextualization in practice with different examples from the practice of Migrant churches in a Western Society.

Objectives

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should know/understand:

- contextualization in a historic, global perspective;
- the different approaches to models of contextualization;
- the importance of the variables 'time' and 'place' in the discussion of contextualization;
- the implementation and the contextual consequences of Missional Theology as a model for new missionary activities in a post-modern context.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student is able to:

- explain different concepts of contextualization and its practice and describe examples from the history of missions and contemporary developments;
- recognise the theological diversity of contextualization in relation to the differences between church denominations;

- recognise aspects of contextualization in a particular migrant-church setting and can situate them in the domain of 'etic' and 'emic' communication.

Attitudinal objectives

At the conclusion of the course the student should:

- sense his/her own bias in the formulation of theological dogmas towards different churches than their home church;
- have an open mind towards the cultural and theological characteristics of migrant churches in West-Europe;
- develop an attitude in listen to people with a different cultural background and understand religious argumentations based in a different worldview context.

Required reading

- Franke, John R. *Manifold Witness. The Plurality of Truth*. Nashville: Abingdon Press.
- Sugden, Chris. *Gospel, Culture and Transformation*. Regnum publisher, 2nd print 2000.
- Reader on the ETF Virtual Campus e.g. Stephen Bevans, Donald Jacobs, Lamin Sanneh, J. Travis, Paul Hiebert and other authors.

Recommended reading

- Bediako, K. *Theology and Identity*. Oxford: Wipf & Stock Publishers, 1992.
- Bevans, Stephen B. *Models of Contextual Theology*. Rev. ed. MaryKnoll, New York: Orbis Books, 2008.
- Boersema, Pieter. *Culturele normen en religieuze waarden. Een sociaal-culturele analyse van en onderzoeksmodel voor cultuurverschillen*. Antwerpen: Garant, 2018.
- Hervieu-Leger, D. *Vers un nouveau Christianisme? Introduction à la sociologie du christianisme occidentale*. Paris: Editions du Cerf, 1986.
- Jongeneel, Jan A. B. *Jesus Christ in World History: His Presence and Representation in Cyclical and Linear Settings*. Peter Lang, 2009.
- Küster, V. *Theologie im Kontext: Zugleich ein Versuch über die Minjung-Theologie*. Nettetal: Steyler Verlag, 1995.
- Nicholls, B. J. *Contextualization: A Theology of gospel and Culture*. Vancouver, Canada: Regent College Publishing, 1979, 2003.
- Sexton, Jason S. (Ed.). *Four Views on the Church's Mission*. Grand Rapids: Zondervan/Harper Collins, 2017.
- Walls, Andrew, and Cathy Ross, eds. *Mission in the 21st Century: Exploring the Five Marks of Global Mission*. MaryKnoll, NY: Orbis Books, 2008.

Evaluation

Part 1 and 3: Books and articles review about contextualization including the practice in Christian migrant situations to be completed with an analyses and conclusion. 3000 words.

Part 2: Essay of a specific missiological focus related to Missional Theology. 3000 words.

Deadline both assignments: first week in the exam period.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Books and articles review and conclusions	120 hours

Grading

- Review 50%
- Essay 50%

❖ Philosophy of Religion [PHR]**Professor:** J. Creemers (titular), R. Nijhoff**Department:** RM**Educational Level:** Master**Periodicity:** biennially**Study points:** 5**Teaching method:** lecture, discussion**Examination form:** essay, assignments**Academic year:** 2020-2021**Semester:****Course description**

Prominently among the issues of present day philosophy of religion stands out the public role of religion – in society as a whole; in politics in particular. Among the philosophers who contributed to this debate figure John Rawls, Charles Taylor and Jürgen Habermas. After having acquired some historical background we analyse parallels and differences between several proposals. Underlying issues require special attention: the public/private distinction, concepts of ‘public reason’, and the search for ‘common ground’ that adherents of different worldviews share. Looking for a pluralist type of coexistence, philosophically too, we compare the most prominent proposals to ‘faith-based’ reactions and contributions, for example those delivered by the philosophers Nicholas Wolterstorff and Jonathan Chaplin.

Objectives

This course aims:

- To introduce participants to several views of the public/private distinction and of religious presence in the public sphere;
- To teach participants to assess these views by comparing a number of philosophical political visions with a pluralist stamp.

Required reading

- Butler, Judith, et al.. *The Power of Religion in the Public Sphere*. New York: Columbia UP, 2011 (Translation: Judith Butler et al., *De kracht van religie in de openbare sfeer*. Kalmthout: Pelckmans, 2012)
- Chaplin, Jonathan. *Talking God. The Legitimacy of Religious Public Reasoning*. London: Theos, 2008 (online: www.theosthinktank.co.uk)
- Mouw, Richard, and Griffioen, Sander. *Pluralisms and Horizons: An Essay in Christian Public Philosophy*. Grand Rapids: Eerdmans, 1993 (chapter 2 and 3, which will be accessible online)

Recommended reading

- Audi, Robert, and Wolterstorff, Nicholas. *Religion in the Public Square*. London: Rowman and Littlefield, 1997
- Calhoun, Craig, et al.(eds.). *Habermas and Religion*. Cambridge UK: Polity Press, 2013
- Chaplin, Jonathan. *Herman Dooyeweerd. Christian Philosopher of State and Civil Society*. Notre Dame IN: UNDP, 2011

- Murray, Michael J., and Rea, Michael C., *An Introduction to the Philosophy of Religion*. Cambridge/New York: CUP, 2008 [retrievable online]
- Wolterstorff, Nicholas. 'Habermas on Religion and Postmetaphysical Philosophy in Political Discourse', in: Idem, *Understanding Liberal Democracy. Essays in Political Philosophy* (Terence Cuneo., ed.). Oxford: OUP, 2012, 353-376 (written for and published also in: Calhoun et al. (eds.) 2013, 92-111; see above)

Evaluation

Essay: one essay of 6000 words (15 pages double spaced, to be handed in by the first day of the exam period)

Assignment: one assignment of 2400-3200 words (6-8 pages, after the first week)

Study load

• Contact hours	20 hours
• Assignments	30 hours
• Studying literature and essay writing	90 hours

Grading

• Essay	60%
• Assignments	40%

❖ Worldviews and the Christian Mind [WCM]

Professor: J. Creemers (titular), J. Choi

Department: RM

Educational Level: Master

Periodicity: biennially

Study points: 5

Teaching method: lecture, discussion

Examination form: research paper, participation, reading

Academic year: 2019-2020

Semester: 2

Course description

This course deals with a consideration of the philosophical understanding of a worldview.

At the first part, special attention is given to the four main questions:

- How has everything begun? (The question of origin)
- What is the basic problem? (The problem of evil)
- Is there any remedy for that? (The ultimate solution)
- What would happen in the future? (The final destination)

The second part is more philosophical approach. Critically examining the transcendental critique of a famous Dutch philosopher Herman Dooyeweerd, we will discuss the following seven points:

- What is the transcendental critique of theoretical thought at all?
- Would it have been possible for Dooyeweerd to apply his transcendental critique as a cultural critique?
- Have there been critical responses to this transition in question?
- What is the significance of his transcendental critique in the post-modern culture of the West?

- How has this transcendental critique as both thought and cultural critique been developed?
- Is it feasible to make a case study of Oriental (especially Korean) thought and culture as a way of testing the universal validity of Dooyeweerd's transcendental criticism?
- What can we say about the pros and cons of Dooyeweerd's transcendental critical method in general?

Objectives

This course should help the student to understand the origin, process and final destination of the world from the biblical perspective and to apply it to every sphere of their lives, evaluate and discern various other worldviews from the biblical standpoint; and transform the world from the perspective of the Kingdom of God.

Cognitive objectives

At the conclusion of the course the student should:

- explain the significance of a worldview and four basic elements of worldview;
- explain the issue of origin and the position of man in reality;
- understand the problem of evil and its cosmic significance;
- discern the basic solution of the problem of evil;
- perceive the theme of final destination of world;
- understand the content of Dooyeweerd's transcendental critique;
- explain the relationship between thought critique and culture critique;
- evaluate Dooyeweerd's transcendental approach from the Oriental (Korean) context.

Practical objectives

At the conclusion of the course the student should be able to:

- analyze and reflect on the elements of the student's own worldview;
- discern underlying components that contribute to the formation of worldviews on various scales such as religious, social, political, economic, and individual;
- dialogue meaningfully about general and specific ways in which a biblical worldview can/does impact culture;
- think better, more effectively, and Christianly – especially through a biblical worldview lens;
- demonstrate facility with course learning by means of reading reflection, worldview paper, and class participation.

Attitudinal objectives

At the end of the course the student is motivated to:

- increase respect and compassion for adherents of different (Christian and other) worldviews;
- deepen personal confidence in the veracity and value of the biblical worldview;
- embrace the reality of factors contributing to one's own worldview;
- engage in more deliberative and biblically/theologically informed thinking, particularly related to worldview considerations.

Required reading

- Goheen, Michael W., and Craig G. Bartholomew. *Living at the Crossroads: An Introduction to Christian Worldview*. Grand Rapids: Baker Academic, 2008.

- Middleton, J. Richard, and Brian J. Walsh. *Truth Is Stranger than it Used to Be: Biblical Faith in a Postmodern Age*. Downers Grove: InterVarsity Press, 1995.
- Sire, James W. *The Universe Next Door: A Basic Worldview Catalogue*. 5th edition. Downers Grove: InterVarsity Press, 2009.
- Wolters, Albert M. *Creation Regained: Biblical Basics for a Reformational Worldview*. 2nd edition. Grand Rapids: Eerdmans, 2006.

Recommended reading

- Choi, Yong-Joon. *Dialogue and Antithesis: A Philosophical Study on the Significance of Herman Dooyeweerd's Transcendental Critique*. Cheltenham: The Hermit Kingdom Press, 2006. Also on internet: <http://www.dooy.info/papers/choi/index.html>
- Marshall, Paul A., S. Griffioen, and Richard J. Mouw, eds. *Stained Glass: Worldviews and Social Science*. Lanham: University Press of America, 1989.
- Naugle, David K. *Worldview: The History of a Concept*. Grand Rapids: Eerdmans, 2002.
- Newbigin, Lesslie. *The Gospel in a Pluralist Society*. Grand Rapids: Eerdmans, 1989.
- Sire, James W. *Naming the Elephant: Worldview as a Concept*. Downers Grove: IVP, 2004.
- Walsh, Brian J., and J. Richard Middleton. *The Transforming Vision: Shaping a Christian World View*. Downers Grove: IVP, 1984.

Evaluation

1. In-class participation

Each student should prepare a ppt presentation for one subject of which she/he thinks as an important worldview such as, for instance, post-modernism, new age, economism, technicism, scientism, Buddhism, Islam, Confucianism, shamanism, etc. (Method: brief introduction what it is, critique from Christian standpoint and discussion points are presented. Presentation order should be arranged in advance so that the first student might start on the first day of the session.)

2. Term Paper

Write a 15-20 pages term paper (exclusive of title page, outline and bibliography, double-spaced, typed with 11 point font) which students address the following topic: Contemporary society is a so-called pluralistic one in terms of worldviews. Various worldviews exist together with Christianity. Explain what you consider to be the importance of a worldview in this context. Describe your worldview briefly and defend how your worldview can overcome the weak points of other worldviews. You can concentrate on a special issue as an example. Due: will be decided after discussing with students.

Study load

• Contact hours	20 hours
• Studying literature	100 hours
• Preparations for presentation	20 hours

Grading

• Participation	20%
• Paper	80%

4.5 Lerarenopleiding

❖ Algemene Didactiek [AD]

Docent: J. de Kock (titularis), G. Gevaert	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: SLO	Toetsvorm: werkstuk, stageverslag, schriftelijk examen
Opleiding: Master	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1
Studiepunten: 5	

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.

Inhoud

- In het opleidingsonderdeel Algemene Didactiek wordt ingegaan op de verschillende componenten van het didactisch proces. De algemene didactiek wil door systematisch onderzoek de leerkracht helpen bij het lesgeven. Wanneer de leerkracht de principes van de algemene didactiek goed beheerst, zal zowel leerkracht als leerling daar baat bij hebben: de leerkracht kan zijn doelen beter realiseren; de leerling kan de leerinhouden gemakkelijker verwerken.
- Om dit te realiseren wordt de cursus deels praktisch ingevuld: naast twee opdrachten, wordt van de student (SLO ETF) ook een oriëntatiestage verwacht. Na afloop heeft de student een academische kennis van didactiek verworven.
- In dit opleidingsonderdeel staat volgend functioneel geheel centraal:
- *FG1: leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen*
- Aspecten van volgende functionele gehelen worden eveneens behandeld:
- *FG2: Leraar als opvoeder;*
- *FG4: Leraar als organisator;*
- *FG5: Leraar als innovator – de leraar als onderzoeker;*
- *FG7: Leraar als lid van schoolteam;*
- *FG9: Leraar als lid van de onderwijsgemeenschap.*

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student kan:

- de correcte regels van het algemeen Nederlands toepassen;
- methodieken voor taalondersteuning en taalgerichtheid kunnen verwoorden; basisprincipes van de taaldidactiek uitleggen;
- het didactisch proces beschrijven en de componenten onderscheiden;
- de fasen van het leerproces onderscheiden;
- de kenmerken van een productgerichte en een procesgerichte onderwijsvisie uitleggen;
- de verschillen tussen een productgerichte en een procesgerichte onderwijsvisie uitleggen en een gefundeerd standpunt innemen;
- de componenten vanuit een productgerichte en een procesgerichte onderwijsvisie verklaren;
- acht didactische principes uitleggen, illustreren en herkennen in een lesfragment;
- de leeractiviteiten van Kolb uitleggen, illustreren en herkennen in een lesfragment;
- verschillende types doelstellingen onderscheiden, formuleren en beoordelen;

- aangeven van waar lesdoelen vandaan komen;
- het belang van de beginsituatie bepalen, verdedigen;
- de verschillende leerling-, onderwijs- en omgevingskenmerken beschrijven en het belang hiervan aantonen;
- de volgende begrippen uitleggen en illustreren: curriculum, nulcurriculum, verborgen leerplan, leerplan, eindtermen, schoolwerkplan, pedagogisch project, beroepsprofiel;
- leerinhouden als middel en als doel onderscheiden;
- vakgericht en thematisch onderwijs onderscheiden en een beargumenteerd standpunt over dit thema innemen;
- cursorische en exemplarische ordening illustreren;
- de aard, de kenmerken en de voor- en nadelen van verschillende werkvormen onderscheiden;
- redenen voor de verbreding van de leraarstaak motiveren;
- de taak van leraar als opvoeder beschrijven en illustreren;
- methoden voor affectieve vorming onderscheiden;
- het hedendaagse mediagebruik aan het huidige maatschappijbeeld relateren;
- het verband tussen leerfuncties en media illustreren;
- het gebruik van een geselecteerd medium beargumenteren;
- het belang van elektronische media beargumenteren en illustreren;
- het belang van evaluatie van leerlingen beargumenteren;
- evaluatie in een product- en procesvisie situeren;
- formatieve en summatieve evaluatie onderscheiden en illustreren;
- de fasen van het evaluatieproces onderscheiden en illustreren.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student kan:

- presentaties en werkstukken in het algemeen Nederlands verzorgen;
- taalvaardig les geven en de taal bijschaven waar nodig;
- methodieken voor taalondersteuning en taalgerichtheid toepassen;
- gevolgen van onderwijsvisie m.b.t. tot het didactisch handelen formuleren;
- een persoonlijke invulling geven aan de begrippen 'subjectieve onderwijstheorie' en 'professioneel zelfverstaan' en hierover reflecteren;
- voorkennis, cognitieve-, metacognitieve – en affectieve vaardigheden en leerstijlen bij leerlingen identificeren;
- kenmerken van een klasgroep, leraar en omgeving identificeren;
- goede leerboeken selecteren;
- een adequate leeromgeving realiseren;
- een goede toets opstellen;
- op zinvolle wijze feedback geven.

De student kan bij het maken van een lesvoorbereiding:

- een les didactisch verantwoord opbouwen;
- rekening houden met de beginsituatie;
- lesdoelen formuleren;
- gepaste didactische werkvorm kiezen;
- gepaste media kiezen;
- extra aandacht besteden aan het aanbieden van taalondersteuning en taalgerichtheid.

Attitudedoelstellingen

De student is gemotiveerd om:

- zijn taal te verzorgen en zijn taalvaardigheid bij te schaven waar nodig;
- aandacht te hebben voor de verschillende componenten van het didactisch proces bij zijn onderwijsactiviteiten;
- de verschillende didactische taken van een leerkracht op te nemen;
- te blijven denken over wat goed onderwijs is;
- diens onderwijsactiviteiten didactisch te onderzoeken en indien nodig bij te sturen.

Verplichte literatuur

- Bogaert, Nora, en Kris Van Den Branden. *Handboek taalbeleid secundair onderwijs..* Leuven: Acco, 2011. *Capita selecta*.
- Huizinga, H., en R. Robbe. *Basiskennis taalonderwijs*. Houten: Noordhoff: 2013. *Capita selecta*.
- Standaert, Roger, Firmin Troch, Inge Peeters, Ilse Stroobants. *Leren en onderwijzen: Inleiding tot de didactiek*. 7de editie. Leuven/Voorburg: Acco, 2018.
- CVO Limlo, Module Didactische Competentie Algemeen. *Hoofdstuk 2: Kijkwijzers*. Schooljaar 2013-2014.
- Literatuur voor opdrachten.
- Eventuele kopies van de docent (achtergrondinformatie).

Aanbevolen literatuur

- Daems, Frans, Kris Van Den Branden, en Lieven Verschaffel. *Taal verwerven op school: Taaldidactiek voor basisonderwijs en eerste graad secundair*. Leuven: Acco, 2004.
- Huizinga, H., en R. Robbe. *Taalonderwijs ontwerpen*. Houten: Noordhoff, 2009.
- Marzano, Robert J., Debra J. Pickering, and Jane E. Pollock. *Classroom Instruction that Works: Research-based Strategies for Increasing Student Achievement*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, 2005.
- Moust, Jos H. C., Peter A. J. Bouhuijs, Henk G. Schmidt, en Willem S. de Grave. *Probleemgestuurd leren: Een wegwijzer voor studenten*. 4de druk. Groningen/Houten: Wolters-Noordhoff, 1997.
- Valcke, Martin. *Onderwijskunde als ontwerpwetenschap: Een inleiding voor ontwikkelaars van instructie en voor toekomstige leerkrachten*. Gent: Academia Press, 2007.
- Van den Broeck, Herman. *Opvoeden in de klas: Wegwijzer voor leerkrachten*. 4de druk. Tiel: Lannoo, 2002.

Evaluatie

Opdracht lesvoorbereiding

De studenten bereiden een les voor en noteren dit in een lesvoorbereidingsformulier. Doelgroep en lesonderwerp wordt nog meegedeeld. Bij de lesvoorbereiding is aandacht voor elk van de componenten van het didactisch basisschema. Hiernaast formuleert de leerkracht drie mogelijkheden om taalondersteuning en taalgerichtheid aan te bieden in deze les, gemotiveerd vanuit de theoretische kaders. Op de ETF Virtual Campus is een uitgebreidere beschrijving van de opdracht te vinden.

Paper "Product- en procesgericht onderwijs"

De studenten schrijven een paper op basis van het gebruikte cursusmateriaal over "Product- en procesgericht onderwijs." De mening van Standaert et al. wordt vergeleken met die van

andere onderzoekers, populaire literatuur en de actuele situatie in het PEGO. Op de ETF Virtual Campus is een uitgebreidere beschrijving van de opdracht te vinden.

Oriëntatiestage

De studenten observeren acht lessen in het secundair onderwijs (geen levensbeschouwelijk vak). De observaties worden besproken op basis van de componenten van het didactisch basisschema. Tevens wordt een reflectie gemaakt over hoe de leerkracht omgaat met taalheterogeniteit, nl. in welke mate taalondersteuning en taalgerichtheid wordt aangeboden in de lessen. Op de ETF Virtual Campus is een uitgebreidere beschrijving van de opdracht te vinden.

Schriftelijk examen

Op basis van het cursusmateriaal. Het gebruik van één A4 – bladzijde is toegestaan.

Studiebelasting

• Contacturen	20 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	45 uur
• Opdracht lesvoorbereiding	30 uur
• Paper "Product- en procesgericht onderwijs"	20 uur
• Oriëntatiestage	25 uur

Becijfering

• Lesvoorbereiding	25%
• Paper	15%
• Oriëntatiestage	20%
• Schriftelijk examen	40%

❖ Algemene Onderwijskunde [AO]

Docent: J. de Kock (titularis), G. Gevaert

Vakgroep: SLO

Opleiding: Master

Frequentie: tweejaarlijks

Studiepunten: 5

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Toetsvorm: werkstuk, mondeling examen

Academiejaar: 2019-2020

Semester: 2

Inhoud

In het opleidingsonderdeel Algemene Onderwijskunde wordt de student ingeleid in het Vlaamse onderwijssysteem. Daarbij komen dimensies op zowel macro-, meso- als microniveau aan bod. In thema één bespreken we het Vlaamse onderwijs in al zijn facetten (onderwijsstructuur, kwaliteitszorg, vakoverschrijdende eindtermen, voorzieningen, loopbaan van de leerkracht). In thema twee staat het onderwijsfilosofisch perspectief in de kijker. Beide thema's gaan vooral over het macroniveau van het onderwijs.

Daarna wordt ingezoomd op het meso- en microniveau van het onderwijs. In thema drie maakt de student kennis met interactie- en communicatietechnieken, leiderschapstijlen en groepsdynamische aspecten. Thema vier spitst zich toe op diversiteit (o.a. GOK, taalheterogeniteit, ...). Ten slotte wordt een inleiding gegeven in leerlingbegeleiding a.d.h.v. casuïstiek.

Na het afronden van de cursus is de student ingeleid in aspecten van volgende functionele gehelen:

- *FG1: Leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen;*
- *FG2: Leraar als opvoeder;*
- *FG4: Leraar als organisator;*
- *FG5: Leraar als innovator – de leraar als onderzoeker;*
- *FG6: Leraar als partner van ouders of verzorgers;*
- *FG7: Leraar als lid van schoolteam;*
- *FG8: Leraar als partner van externen.*

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De student kan:

- een beargumenteerde positie innemen in het debat over de verhouding tussen ontwikkeling, leren en vrijheid in de onderwijsfilosofie;
- uitleggen welke visies op “onderwijs als vorming” bestaan en een beargumenteerde positie in het debat innemen;
- de opdracht van het onderwijs uitleggen en kritisch zijn/haar eigen rol daarbinnen positioneren, daarbij rekening houdend met de vakoverschrijdende eindtermen;
- de onderwijscontext van Vlaanderen uitleggen in relatie tot de politieke eigenheid van België en Europa;
- de eigenheden van het Vlaamse onderwijs uitleggen en verklaren (leerplicht, onderwijssubsiëring en -financiering, vrijheid van onderwijs, autonomie, rechtspositie personeel, organisatie schooljaar, participatie);
- de organisatie van het Vlaamse onderwijs uitleggen en mogelijke trajecten uitstippelen en verhelderen;
- aangeven hoe het Vlaamse onderwijs ondersteund wordt door de overheid;
- uitleggen hoe de kwaliteitsbewaking en -bevordering van het onderwijs in Vlaanderen werkt;
- de initiatieven om de overgang onderwijs-arbeidsmarkt te overbruggen identificeren;
- maatschappelijke ontwikkelingen met betrekking tot onderwijs (zoals diversiteit) identificeren en aangeven hoe het onderwijs en individuele leerkracht hiermee kan omgaan;
- de volgende aspecten van communicatie verklaren en uitleggen hoe ze zich tot elkaar verhouden: waardering, perceptie, inhoud en relatie;
- de communicatieprincipes van Watzlawick uitleggen en illustreren;
- de principes van de Roos van Leary uitleggen en de gevolgen van die principes voor de eigen onderwijspraktijk identificeren;
- groepsdynamische processen omschrijven;
- toelichten welke hulpverlening er bestaat binnen en buiten de school;
- aangeven wat verantwoordelijkheid van leerkracht is m.b.t. het omgaan met probleemgedrag.

Vaardigheidsdoelstellingen

De student kan:

- kritisch kijken naar de rol van onderwijs in de samenleving op basis van de verhouding tussen leren, ontwikkelen en vrijheid;
- op gepaste wijze omgaan met onderwijswetgeving en -administratie;
- rekening houden met diversiteit (cultuur, sociaal-economische status ...) in de klas;

- bij het maken van een lesvoorbereiding en in de omgang met leerlingen, collega's en partners rekening houden met de principes van interactie en communicatie;
- gebruik maken van een aantal communicatietechnieken (spreken, luisteren, structureren, duiden, non-verbale communicatie ...);
- werken en overleggen in teamverband op basis van de geziene principes over werken in team;
- informatie verzamelen over onderwijsgerelateerde problemen (pesten, ADHD, spijbelen, kansarmoede, autisme, misbruik, slechtnieuwsgesprek met ouders ...) en die informatie als lid van een schoolteam, partner van ouders en lid van de onderwijsgemeenschap verwerken;
- onderwijsgerelateerde problemen op klasinteractieniveau oplossen of correct doorverwijzen op basis van eigen gegevensverzameling.

Attitudedoelstellingen

De student is gemotiveerd om:

- het leraarschap niet enkel als iets methodisch te bekijken, maar op zoek te gaan naar zijn/haar innerlijke drijfveer om les te geven;
- de deontologische code van de leerkracht te volgen;
- zijn/haar vaardigheden bij te schaven om het eigen beroepsprofiel te verbeteren;
- zijn/haar organisatievermogen, zin voor samenwerking en verantwoordelijkheidszin ontwikkelen;
- zich in te zetten voor de school(/scholengemeenschap) en het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs.

Verplichte literatuur

- De Muynck, A. *Christelijk leraarschap tussen presentatie, vorming en werkelijkheid*. Gouda: Christelijke hogeschool de Driestar. (beschikbaar op ETF Virtual Campus)
- Van Crombrugge, Hans. *The call to teach: An Exploration within the Christian Tradition on the Spirituality of the Teacher's Vocation as 'Contemplative Practitioner'*. *Studies in Spirituality* 23, 277-298, 2013.
- Van Crombrugge, Hans. *Denken over opvoeden: Inleiding in de pedagogiek*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant, 2006. *Capita selecta*.
- Van den Broeck, Herman. *Opvoeden in de klas*. Tielt: Lannoo 2015. *Capita selecta*.
- Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming. *Onderwijs in Vlaanderen: Een brede kijk op het Vlaamse onderwijslandschap /2008*. Brussel: Vlaamse Overheid, 2008. (Wordt door de docent aangeboden.)
- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. *VOET @ 2010: Nieuwe vakoverschrijdende eindtermen voor het secundair onderwijs*. Brussel: Vlaamse Overheid, 2009. (Wordt door de docent aangeboden.)
- CVO Limlo, Module Begeleiding. Schooljaar 2012-2013. *Capita selecta*.
- CVO Limlo, Module Groepsmanagement. Schooljaar 2013-2014. *Capita selecta*. Literatuur voor opdrachten.
- Kopieën van de docent.

Aanbevolen literatuur

- Smeyers, Paul, en Bas Levering, ed. *Grondslagen van de wetenschappelijke pedagogiek: Modern en postmodern*. Amsterdam: Boom, 2002.

- Standaert, Roger. *Vergelijken van onderwijssystemen*. Leuven: Acco, 2003.
- Van Crombrugge, Hans. *Algemene en fundamentele pedagogiek*. Gent: Academia, 2002.
- Vlaams Ministerie van Onderwijs. *Kinderrechten en onderwijs: Een driedubbele opdracht*. Brussel: Vlaamse Overheid: 1999.
- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. *Je verdiende loon: Info en tips voor een vlotte start van je onderwijsloopbaan*. Brussel: Vlaamse Overheid, 2008.

Evaluatie

Opdracht casuïstiek

De student selecteert een probleem waarmee hij als leerkracht geconfronteerd kunt worden in de klas (ASS, spijbelen, ADD, faalangst, pestgedrag, kansarmoede ...). De student verdiept zich inhoudelijk in deze problematiek en werkt een aanpak uit volgens behandelde kaders mbt leerlingbegeleiding. De student maakt een lesvoorbereiding en geeft een volledig lesuur les over dit onderwerp aan de medestudenten (inhoud problematiek en aanpak). De beoordeling gebeurt vooral op inhoud, maar heeft ook aandacht voor vorm. Meer informatie over de opdracht is te vinden op de ETF Virtual Campus. De deadline wordt in de klas afgesproken.

Paper onderwijsfilosofie

De student schrijft een paper over de vormende functie van het PEGO op basis van literatuur van Van Crombrugge en Bram de Muynck. Meer informatie is te vinden op de ETF Virtual Campus. De opdracht wordt in geprinte vorm ingediend in het postvakje van Greet Gevaert én in digitale vorm bij "Opdrachten" op de virtual campus. Beide versies worden ingediend op de eerste dag van de examenperiode tweede semester, voor de tweede zittijd is dat de eerste dag van de tweede examenperiode.

Mondeling examen

Op basis van het cursusmateriaal, behalve wat al verwerkt is in de paper (dus niet de handboeken van Van Crombrugge en van Bram De Muynck).

Studiebelasting

• Contacturen	20 uur
• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	60 uur
• Opdracht casuïstiek	30 uur
• Opdracht onderwijsfilosofie	30 uur

Becijfering

• Opdracht casuïstiek	30%
• Opdracht onderwijsfilosofie	30%
• Mondeling examen	40%

❖ Assessment LIO-baan [LIO]

Docent: J. de Kock (titularis), G. Gevaert

Werkvorm: stage, praktijkseminarie

Vakgroep: SLO

Toetsvorm: stageverslag

Opleiding: Master

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 1+2

Studiepunten: 30

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.

Vereiste voorkennis

- Algemene Didactiek (5 ECTS)
- Vakdidactiek Secundair Onderwijs (5 ECTS)

Inhoud

- Bij de LIO-baan, bereidt de leraar-in-opleiding eigen lessen voor en geeft in het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs: vijfhonderd (effectieve) lessen (of lestijden of uren leraar). Het is mogelijk (en het wordt zelfs aangemoedigd) een deel van deze uren te vervangen door medewerking aan een vakoverschrijdend project.
- De lesvoorbereidingen kunnen worden besproken in de supervisies, met de inspectie of met een ervaren leerkracht. Dit gebeurt deels op vraag van de SLO en deels op initiatief van de leraar-in-opleiding.
- De ervaringen van de leraar-in-opleiding worden weergegeven in het portfolio waarin wordt aangetoond dat hij/zij in voldoende mate beantwoordt aan de basiscompetenties van een leraar. De inhoud hiervan wordt deels vastgelegd door de SLO en deels door het initiatief van de leraar-in-opleiding.
- Op vijf gezamenlijk afgesproken tijdstippen worden administratieve, pedagogische, didactische en vakinhoudelijke problemen besproken die de studenten hebben ontmoet tijdens hun stage: de supervisiegesprekken.
- In dit opleidingsonderdeel komen de volgende functionele gehelen aan bod:
 - *FG1: Leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen;*
 - *FG2: Leraar als opvoeder;*
 - *FG3: Inhoudelijk expert;*
 - *FG4: Leraar als organisator;*
 - *FG5: Leraar als innovator – de leraar als onderzoeker;*
 - *FG6: Leraar als partner van ouders of verzorgers;*
 - *FG7: Leraar als lid van schoolteam;*
 - *FG8: Leraar als partner van externen;*
 - *FG9: Leraar als lid van de onderwijsgemeenschap;*
 - *FG10: Leraar als cultuurparticipant.*

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De studenten kunnen

- wat ze geleerd hebben tijdens de voor de lerarenopleiding specifieke opleidingsonderdelen, in de praktijk en zelfstandig toepassen;
- bij het kritisch reflecteren teruggrijpen naar de theoretische inhoud van de SLO.

Vaardigheidsdoelstellingen

De studenten kunnen

- op gepaste wijze de geziene theorie integreren in het onderwijsgebeuren, zowel op nano-, micro-, meso- als macroniveau;
- kritisch reflecteren over het eigen functioneren, zowel wat betreft het proces als wat betreft het product.

Attitudedoelstellingen

De studenten zijn bereid om kritisch na te denken over het eigen functioneren en het handelen waar nodig bij te sturen.

Studiebelasting

• LIO-baan	830 uur
• Supervisiegesprekken	10 uur

Becijfering

• LIO-baan	100%

Extra informatie

Een uitgebreidere uitleg is te vinden in de handleiding voor het portfolio die te vinden is op ETF Virtual Campus. Daarin staan concretere doelstellingen en details over de inhoudelijke verwachtingen van het portfolio en de formele eisen voor de LIO-baan. Data voor supervisie worden in overleg afgesproken. Hetzelfde geldt voor de deadline van de onderdelen van het portfolio: die worden afgesproken bij het eerste contactmoment.

❖ **Onderwijspsychologie [OP]**

Docent: J. de Kock (titularis), G. Gevaert, K. Van der Heyden	Werkvorm: hoor- en werkcollege
Vakgroep: SLO	Toetsvorm: werkstuk, schriftelijk examen
Opleiding: Master	Academiejaar: 2020-2021
Frequentie: tweemaaljaarlijks	Semester:
Studiepunten: 5	

Inhoud

- Aangezien de lerarenopleiding voorbereidt op het secundair onderwijs, gaan we in eerste plaats in op de leefwereld van adolescenten. Zoals gezien in andere cursussen, is het belangrijk om de kenmerken van deze doelgroep te begrijpen, zodat we hier als leerkracht zo goed mogelijk op kunnen inspelen. We richten ons daarom op de ontwikkelingspsychologie van de adolescent. We staan ook stil bij een aantal problemen die zich in deze ontwikkeling kunnen voordoen.
- Hiernaast verdiepen we ons in een aantal aspecten van de leerpsychologie, zoals leertheorieën, waarneming, geheugen, denken, intelligentie, motivatie en leerproblemen.
- Ten slotte worden een aantal sociaal psychologische concepten aangereikt die relevant zijn voor de onderwijscontext.
- Door de vaardigheden die de student in dit vak leert, kan hij een krachtige leeromgeving ontwikkelen en zijn taak als opvoeder opnemen.
- In dit opleidingsonderdeel staan dus volgende functionele gehelen centraal:
 - *FG1: Leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen;*
 - *FG2: Leraar als opvoeder.*
- Aspecten van deze functionele gehelen worden eveneens behandeld:
 - *FG4: Leraar als organisator;*
 - *FG6: Leraar als partner van ouders of verzorgers.*

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De studenten kunnen:

- biologische ontwikkeling uitleggen en belang en implicaties voor onderwijspraktijk toelichten;
- cognitieve ontwikkeling bespreken en belang en implicaties voor onderwijspraktijk toelichten;
- morele ontwikkeling uitleggen en belang en implicaties voor onderwijspraktijk toelichten;
- sociaal-affectieve ontwikkeling bespreken en relevantie en implicaties voor onderwijspraktijk toelichten;
- identiteitsontwikkeling uitleggen en belang en implicaties voor onderwijspraktijk toelichten;
- de eigenschappen en symptomen van probleemgedragingen identificeren: zoals bijvoorbeeld schoolweigering, depressie, suïcidaal gedrag, eetstoornissen, seksueel misbruik, angststoornissen en alcohol-, tabak- en drugsgebruik, ...;
- leertheorieën, nl. behaviorisme, cognitivisme en (sociaal-) constructivisme met elkaar vergelijken wat betreft leermechanismen, praktische bruikbaarheid en beperkingen;
- kenmerken van waarnemingspsychologie toelichten en voorbeelden geven voor de klascontext;
- geheugen bespreken, nl. soorten, organisatie, werking en factoren die geheugen beïnvloeden, en didactische implicaties hiervan voor onderwijspraktijk weergeven;
- fasen in het denken uitleggen en het belang weergeven voor het lesgeven;
- verschillende benaderingen van intelligentie verwoorden en de implicaties voor klascontext toelichten;
- soorten motivatie bespreken en aangeven welke factoren deze beïnvloeden;
- het verschil tussen primaire en secundaire leerproblemen omschrijven, gevolgen verwoorden en relevantie voor klaspraktijk weergeven;
- de belangrijkste concepten m.b.t. sociale perceptie en sociale beïnvloeding uitleggen a.d.h.v. voorbeelden en herkennen in situaties.

Vaardigheidsdoelstellingen

De studenten kunnen:

- inspelen op de ontwikkelingspsychologie van jongeren;
- een genuanceerd beeld vormen van conflictsituaties binnen een gezin en op gepaste wijze reageren;
- (al dan niet in teamverband) de volgende probleemgedragingen identificeren en er gepast op reageren: bijvoorbeeld schoolweigering, depressie, suïcidaal gedrag, eetstoornissen, seksueel misbruik, angststoornissen en alcohol-, tabak- en drugsgebruik;
- leertheorieën tegenover elkaar afwegen en een beredeneerde keuze maken voor de onderwijspraktijk;
- een aangereikte situatie m.b.t. leerling of leerkracht bespreken vanuit ontwikkelingspsychologische, leerpsychologische en/of sociaalpsychologische aspecten.

Attitudedoelstellingen

De studenten zijn gemotiveerd om:

- aan te sluiten bij de ontwikkelingspsychologie van de adolescent;

- zich te verplaatsen in de denk- en belevingswereld van de adolescent met het oog op een goede begeleiding;
- kennis en inzicht uit aspecten van de leerpsychologie te integreren in de lespraktijk.

Verplichte literatuur

- CVO Limlo, *Module Psycho-pedagogische competentie*. Schooljaar 2013-2014.
- de Wit, Jan, N. Wim Slot, en Marcel van Aken, red. *Psychologie van de adolescentie: Basisboek*. 25e druk. Baarn: HBUitgevers, 2014. *Capita selecta*.

Aanbevolen literatuur

- Ben Driss, Redouane, Koen Baeten, Hans Van Crombrugge, en Meryem Kanmaz. *Vaders, zonen en islam: Migreren tussen Oedipus en Abraham*. Brussel: Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen, 2012.
- Roediger, Henry L. III, Elizabeth Deutsch Capaldi, Scott G. Paris, Janet Polivy, C. Peter Herman, Marc Brysbaert. *Psychologie: Een inleiding*. 2de ed. Gent: Academia Press, 2001.
- Schwartz S. J., K. Luyckx, and V. L. Vignoles, eds. *Handbook of Identity Theory and Research*. New York: Springer, 2011.
- Vandenbroeck, Michel. *De blik van de Yeti: Over het opvoeden van jonge kinderen tot zelfbewustzijn en verbondenheid*. Utrecht: SWP, 1999.
- Vandereycken, W., C. Hoogduin, en P. Emmelkamp, red. *Handboek Psychopathologie: Deel 1*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 1998.
- Verhofstadt-Denève, Leni, Paul van Geert, en André Vyt. *Handboek ontwikkelingspsychologie: Grondslagen en theorieën*. 5de druk. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 2003.
- Vincke, John. *Sociologie: Een klassieke en hedendaagse benadering*. Gent: Academia Press, 2002.

Evaluatie

Observatieopdracht

De student observeert een jongere (12-18j) en reflecteert over de observaties op basis van de ontwikkelingspsychologie van de adolescent. Hij kiest drie domeinen (bijv. biologische ontwikkeling, morele ontwikkeling, ...) waarin hij zich verdiept. Een gedetailleerde omschrijving van de opdracht is te vinden op ETF Virtual Campus.

Schriftelijk examen

Op basis van de verplichte literatuur is er een openboek examen. Alle verplichte literatuur en de notities van de student mogen meegenomen worden op het examen. Het gebruik van computer/tablet is uiteraard niet toegestaan.

Studiebelasting

• Bestudering literatuur en collegestof voor examen	70 uur
• Contacturen	20 uur
• Opdracht	50 uur

Becijfering

• Observatieopdracht	50%
• Schriftelijk examen	50%

❖ Stage [STAGE]

Docent: J. de Kock (titularis), G. Gevaert	Werkvorm: stage, praktijkseminarie
Vakgroep: SLO	Toetsvorm: stageverslag
Opleiding: Master	Academiejaar: 2019-2020
Frequentie: jaarlijks	Semester: 1+2

Studiepunten: 30

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.

Vereiste voorkennis

- Algemene Didactiek (5 ECTS)
- Vakdidactiek Secundair Onderwijs (5 ECTS)

Inhoud

- Bij de stage bereidt de stagiair eigen lessen voor en geeft in het protestants-evangelisch godsdienstonderwijs: tachtig (effectieve) lessen, waarvan:
- min. tien in ASO (incl. eerste graad), min. tien in BSO (of B-stroom), min. tien in TSO (of KSO);
- min. tien in eerste graad, min. tien in tweede graad, min. tien in derde graad;
- een eerste groep van losse uren, een tweede groep meer gegroepeerd, een derde groep minstens een volledige week.
- Het is mogelijk (en het wordt zelfs aangemoedigd) een deel van deze uren te vervangen door medewerking aan een vakoverschrijdend project.
- De lesvoorbereidingen kunnen worden besproken in de supervisies, met de inspectie of met een ervaren leerkracht. Dit gebeurt deels op vraag van de SLO en deels op initiatief van de stagiair.
- De ervaringen van de stagiair worden weergegeven in het portfolio waarin wordt aangetoond dat hij/zij in voldoende mate beantwoordt aan de basiscompetenties van een leraar. De inhoud hiervan wordt deels vastgelegd door de SLO en deels door het initiatief van de stagiair.
- Op vijf gezamenlijk afgesproken tijdstippen worden administratieve, pedagogische, didactische en vakinhoudelijke problemen besproken die de studenten hebben ontmoet tijdens hun stage: de supervisiegesprekken.
- In dit opleidingsonderdeel komen de volgende functionele gehelen aan bod:
 - *FG1: Leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen;*
 - *FG2: Leraar als opvoeder;*
 - *FG3: Inhoudelijk expert;*
 - *FG4: Leraar als organisator;*
 - *FG5: Leraar als innovator – de leraar als onderzoeker;*
 - *FG6: Leraar als partner van ouders of verzorgers;*
 - *FG7: Leraar als lid van schoolteam;*
 - *FG8: Leraar als partner van externen;*
 - *FG9: Leraar als lid van de onderwijsgemeenschap;*
 - *FG10: Leraar als cultuurparticipant.*

Doelstellingen

Cognitieve doelstellingen

De studenten kunnen

- wat ze geleerd hebben tijdens de voor de lerarenopleiding specifieke opleidingsonderdelen, in de praktijk en zelfstandig toepassen;
- bij het kritisch reflecteren teruggrijpen naar de theoretische inhoud van de SLO.

Vaardigheidsdoelstellingen

De studenten kunnen

- op gepaste wijze de geziene theorie integreren in het onderwijsgebeuren, zowel op nano-, micro-, meso- als macroniveau;
- kritisch reflecteren over het eigen functioneren, zowel wat betreft het proces als wat betreft het product.

Attitudedoelstellingen

De studenten zijn bereid om kritisch na te denken over het eigen functioneren en het handelen waar nodig bij te sturen.

Studiebelasting

• Stage-uren	80 uur
• Supervisiegesprekken	10 uur
• Voorbereiding en reflectie stage	750 uur

Becijfering

• Stage	100%

Extra informatie

Een uitgebreidere uitleg is te vinden in de handleiding voor de stage die te vinden is op ETF Virtual Campus. Daarin staan concretere doelstellingen en details over de inhoudelijke verwachtingen van het stageverslag en de formele eisen voor de stage. Data voor de supervisies worden in overleg afgesproken. Hetzelfde geldt voor de deadline van de onderdelen van het stageverslag: deze worden afgesproken bij het eerste contactmoment.

❖ Vakdidactiek Secundair Onderwijs [VD]

Docent: J. de Kock (titularis), E. Voskuil

Werkvorm: hoor- en werkcollege

Vakgroep: SLO

Toetsvorm: stageverslag, werkstuk, paper

Opleiding: Master

Academiejaar: 2019-2020

Frequentie: jaarlijks

Semester: 1

Studiepunten: 5

Dit opleidingsonderdeel kan niet onder examencontract afgelegd worden.

Vereiste voorkennis

- Algemene Didactiek (5 ECTS). Opmerking: Vakdidactiek kan in hetzelfde semester gevolgd worden als Algemene Didactiek.

Inhoud

- Deze cursus biedt de student de specifieke uitwerking van de basiscompetenties voor het ambt van godsdienstleerkracht en inzonderheid voor dat van leerkracht Protestants-evangelische Godsdienst (PEGO), een van de in België erkende eredienssten. Te midden

van de paradigmatische discussie met betrekking tot de levensbeschouwelijke vakken in het algemeen wordt het statuut van het vak PEGO besproken. De student maakt kennis met de leerplannen PEGO (incl. de interlevensbeschouwelijke competenties) en leert zich voor te bereiden op de onderwijspraktijk in overeenstemming met de basisprincipes uit de algemene didactiek.

- In dit opleidingsonderdeel staan volgende functionele gehelen centraal:
- *FG1: Leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen;*
- *FG3: Inhoudelijk expert.*
- Aspecten van volgende functionele gehelen worden eveneens behandeld:
- *FG2: Leraar als opvoeder; FG4: Leraar als organisator; FG 5: Leraar als innovator – de leraar als onderzoeker; FG6: Leraar als partner van ouders of verzorgers; FG 9: Leraar als lid van de onderwijsgemeenschap; FG 10: Leraar als cultuurparticipant.*

Doelstellingen

De student kan

- de domeinspecifieke academische kennis, vaardigheden en attitudes integreren in de onderwijspraktijk;
- de eigen vakdeskundigheid aanvullen en de verworven vakdeskundigheid actualiseren, uitbreiden en verdiepen;
- verbanden leggen tussen inhouden uit het eigen vakgebied, verwante vakgebieden en vakoverschrijdende inhouden;
- kennis nemen van het aanbod van vakspecifieke studiedagen, tijdschriften en media en deze kennis implementeren in de onderwijspraktijk;
- een motiverende leeromgeving creëren met aandacht voor de heterogeniteit van de groep;
- zijn taalgebruik aanpassen aan het verwerkings- en taalniveau van de leergroep;
- leerinhouden en leerervaringen selecteren op basis van het leerplan, rekening houdend met de beginsituatie, de beschikbare tijd en hulpmiddelen;
- voor leerlingen met specifieke behoeften in het kader van het leezorgbeleid differentiëren, remediëren, compenseren en dispensereren;
- de leerinhouden structureren en vertalen in leeractiviteiten, rekening houdend met de kerkelijke achtergronden van de leerlingen en gekaderd in het geheel van het aanbod van het PEGO en de andere levensbeschouwelijke vakken;
- werkvormen, groepeeringsvormen en leermiddelen kiezen en aanpassen aan de lespraktijk van het PEGO, in overeenstemming met de leerplannen van het PEGO;
- vanuit een vakoverschrijdende invalshoek projecten opzetten, uitbouwen en realiseren;
- samenwerken met het schoolteam en inzonderheid met de vakgroep Levensbeschouwelijke Vakken projecten uitwerken en realiseren in het kader van de Interlevensbeschouwelijke Competenties;
- discreet omgaan met leerlinggegevens en op gepaste wijze communiceren met ouders of verzorgers;
- participeren in maatschappelijke debatten over onderwijskundige thema's en dialogeren over de maatschappelijke relevantie van een godsdienstleerkracht;
- verantwoordelijkheid opnemen als opvoeder, rekening houdend met de positie van een godsdienstleerkracht;
- vernieuwende inzichten uit de opleiding, uit de samenleving of uit onderwijsonderzoek aanwenden in de onderwijspraktijk;

- reflecteren over het eigen functioneren;
- de deontologie van het PEGO toepassen in het functioneren als godsdienstleerkracht;
- op basis van de geschiedenis van het PEGO en het statuut van de levensbeschouwelijke vakken het eigen vak situeren;
- zich documenteren over de rechtspositie van de godsdienstleerkracht en die van de leerlingen.

Attitudedoelstellingen

- De student wil een kritische ingesteldheid en leergierigheid ontwikkelen;
- De student wil zich inzetten voor zijn scholen en voor het PEGO;
- De student gaat gedisciplineerd om met de administratieve eisen van de scholen;
- De student toont zich bereid zichzelf als leerkracht te evalueren en bij te sturen.

Verplichte literatuur

- Leerplannen Protestants-evangelisch Godsdienstonderwijs secundair onderwijs, uitgave inspectie - begeleiding PEGO onder verantwoordelijkheid van Comité PEGO.
- Vademecum 2010 (update 2018 of recenter), uitgave inspectie - begeleiding PEGO onder verantwoordelijkheid van Comité PEGO.

Bovenstaande documenten zijn terug te vinden op <http://www.pegosite.be>

- De Cocker, Marie-Ann (red.). *Laat duizend bloemen bloeien. Inspiratiegids voor projecten die interlevensbeschouwelijke competenties nastreven in het officieel en het vrij niet-confessioneel SO*. Gent: SKRIBIS, 2017.
- Pollefeyt, D. "Religious Education and the Opportunities and Challenges of Interreligious Learning." In: *Interreligious Learning*, red. D. Pollefeyt, xi-xxv. BETL 201. Leuven: Peeters, 2007.
- Lindner, Heike. *Kompetenzorientierte Fachdidaktik Religion. Praxishandbuch für Studium und Referendariat*. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 2012.
- Pollefeyt, D. "Het leven doorgeven. Religieuze traditie in de katholieke godsdienstpedagogiek. Ontwikkelingen en perspectieven." In: *Pedagogiek en traditie, opvoeding en religie*, red. H. van Crombrugge en W. Meijer, 133-149. Tiel: Lannoo, 2004.
- Kuindersma, H. en S. Miedema. "Tussen traditie en integratie. Protestants godsdienstonderwijs in ontwikkeling." In: *Pedagogiek en traditie, opvoeding en religie*, red. H. van Crombrugge en W. Meijer, 151-170. Tiel: Lannoo, 2004.
- Met betrekking tot het statuut van de levensbeschouwelijke vakken en de discussie daarrond 60 pp. naar keuze uit de lijst artikelen die terug te vinden is op ETF Virtual Campus.

Aanbevolen literatuur

- Alii, E. T. *Godsdienstpedagogiek. Dimensies en spanningsvelden*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009.
- Adam, G., R. Lachmann. *Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht I. Basisband*. Göttingen: V&R, 2010.
- Baumann, Ulrike e.a. *Religions-Didaktik. Praxishandbuch für die Sekundarstufe I und II*. Berlin: Cornelsen Scriptor, 2005.
- Denys, Kris, en Frie Van Camp (red.). *Levensbeschouwelijke vakken. Nieuwe doelen, nieuwe middelen?* Brussel: Politeia, 2018.

- Hilger, Georg, Stephan Leimgruber en Hans-Georg Ziebertz. *Religionsdidaktik: ein Leitfaden für Studium, Ausbildung und Beruf*. München: Kösel, 2007.
- Kaspari, Tobias. *Das Eigene und das Fremde: phänomenologische Grundlegung evangelischer Religionsdidaktik*. Leipzig: Evangelische Verlagsanstalt, 2010.
- Loobuyck, Patrick. *Meer LEF in het onderwijs. Levensbeschouwing, Ethiek en Filosofie voor iedereen*. Brussel: VUB-Press, 2014.
- Pollefeyt, Didier (red.). *Leren aan de werkelijkheid. Geloofscommunicatie in een wereld van verschil*. Leuven: Acco, 2003.
- Roebben, Bert. *Godsdienstpedagogiek van de hoop. Grondlijnen voor religieuze vorming*. Leuven: Acco, 2008.
- Schröder, Bernd. *Religionspädagogik*. Tübingen: Mohr Siebeck, 2012.

Evaluatie

Paper

Analyse van theoretische kaders voor algemeen of specifiek levensbeschouwelijk onderwijs.

Opdracht leerplan

Het samenstellen van een thematisch overzicht op basis van het handboek.

Opdracht lesvoorbereiding

Lesvoorbereidingen maken voor een achttal opeenvolgende lessen.

Observatiestage

De stage is gericht op het observeren van PEGO in het secundair onderwijs. De student reflecteert over deze observaties vanuit opgedane kaders binnen de opleiding. De stage bestaat uit het observeren van 11 lessen in het PEGO. Deze observaties gebeuren bij minstens twee verschillende leerkrachten, in minstens twee verschillende onderwijsniveaus (ASO, TSO/KSO, BSO of BuSO), in minstens twee verschillende graden (eerste, tweede of derde). Concretere instructies over de inhoud en de verslaggeving vindt de student op ETF Virtual Campus.

Studiebelasting

• Contacturen	20 uur
• Bestudering literatuur	40 uur
• Observatiestage	28 uur
• Overzicht leerplan	20 uur
• Lesvoorbereidingen	32 uur

Becijfering

• Paper	30%
• Opdracht overzicht leerplan	20%
• Lesvoorbereiding	30%
• Observatiestage	20%

5. Overige regelingen en bijlagen

5.1 Academische kalender 2019-2020

Datum	Activiteit	Tijd	Dag
18 sep 2019	Administratief overleg	12:00 - 13:00	woensdag
18 sep 2019	Doctoraatscommissie	14:00 - 16:00 uur	woensdag
20 sep 2019	Beroepsprocedure examencommissie (art. 43 (ex.))	9:00 uur	vrijdag
21-23 sep 2019	Introductieweekend nieuwe studenten Bachelor en Master		za t/m ma
23 sep 2019	Begin collegeperiode 1ste semester		maandag
23 sep 2019	Opening academiejaar 2019-2020	20:00 uur	maandag
23 sep 2019	Eerste inschrijfdag - sluitingsdatum (her)inschrijving onderwijsprogramma's 1ste semester		maandag
24 sep 2019	Tweede inschrijfdag		dinsdag
1 okt 2019	Informatiebijeenkomst voor toekomstige Erasmusstudenten	13:40 - 14:40 uur	dinsdag
2 okt 2019	Vergadering WG Spiritualiteit	13:30 - 15:00 uur	woensdag
7 okt 2019	Onderzoekscommissie	11:00 - 13:30 uur	maandag
7 okt 2019	Onderwijscommissie	14:00 - 16:30 uur	maandag
8 okt 2019	Uiterlijke datum voor opgave voor een Erasmusuitwisseling tijdens het 2de semester van het academiejaar 2019-2020		dinsdag
8 okt 2019	Meet & Greet Master	10:50 - 11:50 uur	dinsdag
8 okt 2019	Brugoverleg (studentenraad, onderwijscie. en directie)	13:40 - 15:10 uur	dinsdag
9 okt 2019	Meet & Greet Bachelor 1	10:50 - 11:50 uur	woensdag
11 okt 2019	Informatiemoment Bachelorscriptie	WNM	vrijdag
11 okt 2019	Trainingsdag ETF Open University Bachelor	09:00 - 18:00 uur	vrijdag
11 okt 2019	Informatiebijeenkomst studenten Bachelor 3 ivm stage voorjaar 2020	WNM	vrijdag
12 okt 2019	Trainingsdag ETF Open University Master	09:00 - 18:00 uur	zaterdag
14 okt 2019	Sluitingsdatum inschrijving opleidingsonderdelen ETF en andere universitaire instellingen		maandag
16 okt 2019	Open Dag	10:00 - 16:00	woensdag
23 okt 2019	Faculteitsraad	14:00 - 17:00 uur	woensdag
30 okt 2019	Administratief overleg	14:00 - 15:30 uur	woensdag
1 nov 2019	Wettelijke feestdag (Allerheiligen)		vrijdag
6 nov 2019	ETF-kapel; officieel informatiemoment door directie en studentenraad	12:00 - 12:50 uur	woensdag
9 nov 2019	Diploma-uitreiking (plechtige proclamatie)	14:00 - 16:00 uur	zaterdag
11 nov 2019	Wettelijke feestdag (Wapenstilstand)		maandag
12 nov 2019	Informatiebijeenkomst Bachelor 3 i.v.m. instroom Masterprogramma + lerarenopleiding	13:40 - 14:40 uur	dinsdag
13 nov 2019	Raad van Bestuur	15:00 - 19:00 uur	woensdag
20 nov 2019	Open Dag	10:00 - 16:00 uur	woensdag
20 nov 2019	Doctoraatscommissie	14:00 - 17:00 uur	woensdag
22 nov 2019	Studienamiddag ETF - BEZ/ECV/VEG/VVP	14:00 - 19:00 uur	vrijdag
27 nov 2019	Stafontmoeting	10:00 - 12:00 uur	woensdag
28 nov 2019	Pastorale trainingsdag (vakgroep PT, studentenraad)	WNM	donderdag
29 nov 2019	Trainingsdag ETF Open University Bachelor	09:00 - 18:00 uur	vrijdag

29 nov 2019	Open Dag (ETF OU)	09:00 - 18:00 uur	vrijdag
30 nov 2019	Trainingsdag ETF Open University Master	09:00 - 18:00 uur	zaterdag
30 nov 2019	Open Dag (ETF OU)	09:00 - 18:00 uur	zaterdag
10 dec 2019	Brugoverleg (studentenraad, onderwijscie. en directie)	13:40 - 15:10 uur	dinsdag
11 dec 2019	Training didactische kwaliteiten academisch personeel	14:00 - 17:00 uur	woensdag
16 dec 2019	Onderzoekscommissie	11:00 - 13:30 uur	maandag
16 dec 2019	Onderwijscommissie	14:00 - 16:30 uur	maandag
18 dec 2019	Kerstviering	17:00 uur	woensdag
21 dec 2019	Einde collegeperiode 1ste semester		zaterdag
22 dec 2019 - 5 jan 2020	Kerstvakantie België		zo t/m zo
25 dec 2019	Wettelijke feestdag (Kerstdag)		woensdag
1 jan 2020	Wettelijke feestdag (Nieuwjaar)		woensdag
6-11 jan 2020	Studieweek 1ste semester		ma t/m za
13 jan - 1 feb 2020	Examenperiode 1ste semester		ma t/m za
22 jan 2020	Faculteitsraad	14:00 - 17:00 uur	woensdag
29 jan 2020	Administratief overleg	14:00 - 15:30 uur	woensdag
3-8 feb 2020	Lesvrije week		ma t/m za
3 feb 2020	Sluitingsdatum inschrijving onderwijsprogramma's 2de semester		maandag
5 feb 2020	Doctoraatscommissie	14:00 - 17:00 uur	woensdag
10 feb 2020	Begin collegeperiode 2de semester		maandag
10 feb - 3 apr 2020	Stageperiode Bachelor 3		
11 feb 2020	OER-commissievergadering	11:00 - 13:00 uur	dinsdag
12 feb 2020	Raad van Bestuur	15:00 - 19:00 uur	woensdag
14 feb 2020	Trainingsdag ETF Open University Bachelor	09:00 - 18:00 uur	vrijdag
14 feb 2020	Informatiebijeenkomst studenten Bachelor 2 ivm stage in Bachelor 3	WNM	vrijdag
15 feb 2020	Trainingsdag ETF Open University Master	09:00 - 18:00 uur	zaterdag
17 feb 2020	Onderzoekscommissie	11:00 - 13:30 uur	maandag
17 feb 2020	Onderwijscommissie	14:00 - 16:30 uur	maandag
18 feb 2020	Brugoverleg (studentenraad, onderwijscie. en directie)	13:40 - 15:10 uur	dinsdag
19 feb 2020	Open Dag	10:00 - 16:00 uur	woensdag
19 feb 2020	Vergadering WG Spiritualiteit	13:30 - 15:00 uur	woensdag
22 feb 2020	Uiterlijke datum voor opgave voor een Erasmusuitwisseling tijdens het 1ste semester van het academiejaar 2020-2021		vrijdag
26 feb 2020	Stafontmoeting	10:00 - 12:00 uur	woensdag
2 mrt 2020	Sluitingsdatum aanvraag studiebeurs		maandag
2 mrt 2020	Sluitingsdatum inschrijving opleidingsonderdelen ETF en andere universitaire instellingen		maandag
10 mrt 2020	Informatiebijeenkomst voor wie interesse heeft om een FWO-aanvraag in te dienen in 2021	13:40 - 14:40 uur	dinsdag
11 mrt 2020	Faculteitsraad	14:00 - 17:00 uur	woensdag
16 mrt 2020	Sluitingsdatum indienen voorlopige versie proefschrift voor promotie september 2020		maandag
18 mrt 2020	Open Dag	10:00 - 16:00 uur	woensdag
25 mrt 2020	Administratief overleg	14:00 - 15:30 uur	woensdag
5 - 19 apr 2020	Paasvakantie studenten		zo t/m ma
9 apr 2020	Raad van Bestuur	11:00 - 13:00 uur	donderdag
9 apr 2020	General Assembly	14:00 - 18:00 uur	donderdag
13 apr 2020	Wettelijke feestdag (2de paasdag)		maandag
21 apr 2020	Doctoraatscommissie	14:00 - 17:00 uur	woensdag

22 apr 2020	Stafontmoeting	10:00 - 12:00 uur	woensdag
22 apr 2020	Paaskapel en -lunch	12:00 - 14:00 uur	woensdag
22 apr 2020	Training didactische kwaliteiten academisch personeel	14:00 - 17:00 uur	woensdag
24 apr 2020	Trainingsdag ETF Open University Bachelor	09:00 - 18:00 uur	vrijdag
24 apr 2020	Open Dag (ETF OU)	09:00 - 18:00 uur	vrijdag
24 apr 2020	Infomoment Bachelor Scriptie 2020-2021	WNM	vrijdag
24 apr 2020	Stageterugkombijeenkomst voor studenten Bachelor 3	WNM	dinsdag
25 apr 2020	Trainingsdag ETF Open University Master	09:00 - 18:00 uur	zaterdag
25 apr 2020	Open Dag (ETF OU)	09:00 - 18:00 uur	zaterdag
28 apr 2020	Brugoverleg (studentenraad, onderwijscie. en directie)	13:40 - 15:10 uur	dinsdag
1 mei 2020	Wettelijke feestdag (Dag van de Arbeid)		donderdag
4 mei 2020	Onderzoekscommissie	11:00 - 13:30 uur	maandag
4 mei 2020	Onderwijscommissie	14:00 - 16:00 uur	maandag
6 mei 2020	Open Dag	10:00 - 16:00 uur	woensdag
6 mei 2020	Symposium PAAP	16:00 - 22:00 uur	woensdag
7 mei 2020	Informatiebijeenkomst Bachelor 3 i.v.m. instroom Masterprogramma + lerarenopleiding	13:40 - 14:40 uur	dinsdag
13 mei 2020	vergadering WG Spiritualiteit	9:00 - 10:30 uur	woensdag
13 mei 2020	Doctoraatscommissie	14:00 - 17:00 uur	woensdag
14 mei 2020	Informatiebijeenkomst studenten Bachelor 1 i.v.m. keuze afstudeerrichting	13:40 - 14:40 uur	dinsdag
15 mei 2020	Sluitingsdatum inleveren masterproeven 1ste examenperiode		vrijdag
20 mei 2020	Faculteitsraad	14:00 - 17:00 uur	woensdag
21 mei 2020	Wettelijke feestdag (Hemelvaart)		donderdag
27 mei 2020	Administratief overleg	12:00-14:00 uur	woensdag
27 mei 2020	ETF-kapel/slotbijeenkomst	16:00 - 17:00 uur	woensdag
27 mei 2020	BBQ studenten en personeel	17:30 - 21:00 uur	woensdag
30 mei 2020	Einde collegeperiode 2de semester		zaterdag
1-6 jun 2020	Studieweek 2de semester		ma t/m za
1 jun 2020	Wettelijke feestdag (Pinkstermaandag)		maandag
5 jun 2020	Retraïte stafleden	08:30 - 19:30 uur	vrijdag
8 - 27 jun 2020	Examenperiode 2de semester		ma t/m za
11 jun 2020	Raad van Bestuur	15:00 - 19:00 uur	donderdag
17 jun 2020	Doctoraatscommissie	14:00 - 17:00 uur	woensdag
24 jun 2020	Stafontmoeting	10:00 - 12:00 uur	woensdag
3 jul 2020	Deliberatie en proclamatie 1ste examenperiode	9:00 - 17:00 uur	vrijdag
10 jul 2020	Sluitingsdatum indienen definitieve versie proefschrift voor promotie september 2020		vrijdag
10 jul 2020	Beroepsprocedure examencommissie (art. 43 (ex.))	9:00 uur	vrijdag
10 jul 2020	Sluitingsdatum inleveren masterproeven 2de examenperiode	12:00 uur	vrijdag
10 jul 2020	Sluitingsdatum inschrijving 2de examenperiode		vrijdag
13 jul - 9 aug 2020	ETF gesloten voor vier weken		ma t/m zo
21 jul 2020	Wettelijke feestdag (Belgische nationale feestdag)		dinsdag
10-15 aug 2020	Summer colloquium 2020		ma t/m za
10-29 aug 2020	2de examenperiode BA en MA		ma t/m za
15 aug 2020	Wettelijke feestdag (Maria Tenhemelopneming)		zaterdag
17 aug 2020	Vervangende feestdag		maandag
24-29 aug 2020	Jonathan Edwards Conferentie 2020		ma t/m za
2 sep 2020	Doctoraatscommissie	14:00 - 16:00 uur	woensdag
7-11 sep 2020	Examenperiode doctoraat		ma t/m vr

7-11 sep 2020	Doctoraatsweek 2020		ma t/m vr
7 sep 2020	Doctorale faculteitsvergadering	16:45 - 18:00 uur	maandag
14 sep 2020	Deliberatie en proclamatie 2de examenperiode	9:00 - 17:00 uur	maandag
16 sep 2020	Administratief overleg	12:00 - 13:00	woensdag
16 sep 2020	Doctoraatscommissie	14:00 - 16:00 uur	woensdag
19-21 sep 2020	Introductieweekend nieuwe studenten Bachelor en Master		za t/m ma
21 sep 2020	Beroepsprocedure examencommissie (art. 43 (ex.))	9:00 uur	maandag
21 sep 2020	Begin collegeperiode		maandag
21 sep 2020	Opening academiejaar 2020-2021	20:00 uur	maandag
21 sep 2020	Eerste inschrijfdag		maandag
22 sep 2020	Tweede inschrijfdag		dinsdag

5.2 Onderwijsconcept

Versie 5 maart 2013

Inleiding

Het onderwijsconcept verwoordt *de visie van de ETF rond onderwijzen met het oog op de ontwikkeling van een academisch werk- en denkniveau van de student*. Dit concept dient in de praktijk vertaald te worden naar verschillende niveaus, van de organisatie van de gehele opleiding tot en met de vormgeving van individuele colleges.

Verwante documenten

Missie ETF en Opleidingsdoelstellingen ETF

Algemeen

(1) De ETF wil *gemotiveerde studenten* rekruteren; hiertoe is voorzien in een aanmeldingsprocedure, die een schriftelijke aanmelding met referenties en een intakegesprek of vergelijkbare communicatie inhoudt. Bij goedkeuring en inschrijving wordt uitgegaan van een wederzijds contract in engagement.

(2) De ETF benadrukt het belang van *persoonlijke en sociale contacten*. Belangrijk is dat de persoon in zijn geheel wordt gevormd. Dit betekent dat er gelegenheid is voor persoonlijk contact met de docenten en medestudenten, zowel intra- als extracurriculair. Studenten kunnen zich steeds richten tot een studentenpastor. De toename van wetenschappelijke kennis bij de student mag niet los komen te staan van de persoonlijke (geestelijke) groei van de student. Met het oog hierop voorziet de ETF in een bijbehorend kader (o.a. commissie spiritualiteit, studentenpastoraat).

(3) De ETF benadrukt het belang van het verkrijgen van *wetenschappelijk verantwoordelijkheidsbesef voor kerk en maatschappij*. Dit blijkt onder meer daaruit, dat aandacht wordt gegeven aan de koppeling van de lesstof met ethische aspecten van aandachtsvelden die aan de praktijk zijn gerelateerd.

Didactische fundamenteen

De ETF vertrekt vanuit zes vakgroepen die het terrein van theologie en godsdienstwetenschappen zo goed mogelijk omvatten. In de vakgroepen zijn de

wetenschappelijke competenties met betrekking tot relevant wetenschappelijk onderzoek en theorievorming aanwezig en dit vormt de basis van het onderwijs. Hierbij is een goed evenwicht tussen kennis, vaardigheden en attitudes het vertrekpunt, zoals dit weerspiegeld wordt in zowel de opleidingsdoelstellingen als de doelstellingen van de afzonderlijke opleidingsonderdelen. De combinatie van deze drie aspecten wordt gekoppeld aan hedendaagse, theologisch gerelateerde maatschappelijke vraagstukken die zowel vanuit de docent, de student als het werkveld worden aangeleverd. Deze vraagstukken zijn representatief voor de complexe en gespecialiseerde contexten waarin de student moet leren functioneren. De student leert om zelfstandig een mogelijke oplossing op deze vraagstukken te formuleren. Kennis, vaardigheden en attitudes worden op deze manier competenties die niet enkel bijdragen tot de zelfstandigheid van de student, maar de student ook kwalificeren voor het opnemen van verantwoordelijkheden in de maatschappij. Dit impliceert dat de vakgroepen niet in eerste instantie beogen de diverse disciplines zo volledig mogelijk af te dekken, maar veeleer een exemplarische en methodische benadering hanteren met de nodige aandacht voor inzicht en toepassingen.

Om de student maximaal te ondersteunen bij het bereiken van deze doelstellingen wordt gekozen voor een brede diversiteit in activerende onderwijs- en evaluatievormen (o.a. hoorcolleges, werkcolleges, stages, veldonderzoek, papers, mondelinge en schriftelijke overhoringen, studentenpresentaties, online discussiefora). De gebruikte werkvormen sluiten aan bij zowel klassieke als nieuwe/digitale leeromgevingen. Het is dan ook belangrijk dat de docent niet alleen een vakinhoudelijke expert is, maar ook voldoende didactische vaardigheden ontwikkelt. Hieraan wordt aandacht gegeven door middel van de cursevaluaties, functioneringsgesprekken, input van de studentenraad en de didactische training van het onderwijzend personeel, zoals door de interne kwaliteitszorg gewaarborgd wordt.

Studiebegeleiding

In het eerste jaar Ba is er specifieke aandacht voor de nieuwe student op het gebied van studie en opzoekingswerk, persoonlijke ontwikkeling als zelfstandige student en het leren geven van presentaties e.d. In het eerste jaar Ma maakt een verdieping van deze onderwerpen deel uit van het programma.

De ETF kent het systeem van mentoren voor de meer algemeen persoonlijke begeleiding en van vakdocenten voor de academische begeleiding van de studie, inclusief het schrijven van scriptie en thesis waar er onder meer sprake is van één-op-éénbegeleiding.

Opbouw van het programma

Belangrijke krijtlijnen zijn:

(1) De opleiding kent een *graduele opbouw*. De studenten krijgen naarmate de jaren vorderen meer verantwoordelijkheid voor het individuele leerproces. Verder is er sprake van een graduele progressie van inleidende kennis naar zelfstandig wetenschappelijk onderzoek. Dit komt terug in de sequentiële opbouw van de opleidingsonderdelen per vakgroep, zoals bijvoorbeeld: Ba 1: 'Oriëntatie', Ba 2/3: 'Verdieping', Ba 3: 'Seminarie' en Ma 4/5: 'Verdere specialisatie.' Daarnaast is er ook aandacht voor de integratie van competenties die de vakgroepen overstijgen, zoals bijvoorbeeld door: Ba 3: 'Stage' + 'Scriptie' en Ma 5: 'Masterproef.'

(2) De ETF hecht belang aan *diversiteit*, zowel in docenten als in visies. Vanuit verschillende landen zijn er vakexperts in dienst die de studenten begeleiden. In de diverse disciplines

worden verscheidene modellen aangereikt met als voordeel dat het kritisch denken wordt gestimuleerd en de student zijn of haar eigen standpunt leert te bepalen.

(3) Het didactisch uitgangspunt is het concept van leren in *dialog*: er wordt een theoretische basis gelegd en er is ruimte voor gesprek rond bepaalde thema's, dit zowel binnen de college-uren als er buiten.

Bij consequente toepassing van deze drie krijtlijnen verwerven de studenten een theoretische basis en kunnen ze tegelijkertijd concrete toepassingen ervan integreren. Aangereikte hulpmiddelen hierbij zijn colleges, presentaties, opzoeken, werkstukken en stages.

Dit alles draagt er ook toe bij dat de studenten gestimuleerd worden tot een attitude van *levenslang en levensbreed leren*. Hieraan wordt verder invulling gegeven door de toenemende flexibilisering in studietraject, het uitbouwen van afstandsonderwijs (ETF Open University) en het onderwijsaanbod dat buiten het officiële curriculum valt (ETF studiedagen, Heverleeconferenties, e.d.).

Onderwijs en onderzoek

Als academische opleiding wil de ETF zoveel mogelijk het onderwijs relateren aan wetenschappelijk onderzoek, zo mogelijk eigen ETF-onderzoek. Gezien haar protestants-evangelische identiteit, relateert de ETF haar onderzoek in sterke mate aan thema's die relevant zijn voor de evangelische beweging in binnen- en buitenland.

Verder werkt de ETF aan het verbreden van haar onderzoek en onderwijs, onder meer door meerdere nationale en internationale samenwerkingsverbanden met universiteiten, hogescholen en andere relevante partners, en door multidisciplinair onderzoek.

Studenten worden gestimuleerd om in het wetenschappelijk onderzoek te participeren, waarbij in de latere jaren van de studie de studenten een zelfstandige onderzoeksrol kunnen krijgen in een team waarbij de docent de rol van coach vervult. Verder worden studenten aangemoedigd om, naast het onderwijs door meerdere internationale docenten, ook zelf gelegenheden voor verdere internationale ervaring op te zoeken, door een deel van de studies aan een buitenlandse universitaire opleiding (bijv. Erasmus) te volgen of hun stage in het buitenland te doen.

5.3 Mentoraat en studiebegeleiding

5.3.1 Situering en definities

Mentoraat draagt op een eigen manier bij tot het academische en spirituele klimaat aan de ETF, zoals ook de wekelijkse kapel, studentenkringen, het opleidingsonderdeel "Christelijke Spiritualiteit," de spirituele momenten in diverse vakken, het persoonlijk contact tussen staf en studenten en de beschikbaarheid van studentenpastores. *Studiebegeleiding* wordt deels in het mentoraat aangeboden, en vormt verder ook een belangrijk onderdeel van de begeleiding van de stage, van de Bachelorscriptie en Master Thesis. Elke student wordt ook aangemoedigd om betrokken te zijn bij een kerkelijke gemeente waar oog is voor de *geestelijke vorming* van de student.

Binnen dit intellectuele en geestelijke klimaat biedt het mentoraat aan de ETF coördinerende ondersteuning van het studieproces en de geestelijke ontwikkeling van deelnemende Ba en Ma studenten. De mentor geeft persoonlijke aandacht aan zijn/haar mentoranten, is vertrouwenspersoon en een aanspreekpunt voor academische of geestelijke vragen. De mentor kan de student in administratieve of onderwijskundige aangelegenheden (bijv. tijdens de deliberatie van de examencommissie) bijstaan.

Indien intensievere hulp nodig blijkt, zal de mentor doorverwijzen, bijvoorbeeld naar de studentenpastor bij pastorale kwesties, naar het onderwijssecretariaat bij onderwijskwesties, of naar de voorganger van de gemeente waartoe de student behoort, afhankelijk van de hulpvraag.

5.3.2 Vormgeving mentoraat

Elke student krijgt de gelegenheid om aan een staflid te worden verbonden als mentor.

- Tijdens het eerste studiejaar aan de ETF krijgt elke residentiële student (Ba-1, en sommige Ma-1) een mentor toegewezen, die onder meer groepsbijeenkomsten organiseert (Ba of Ma groep) waarbij deze studenten geacht worden aanwezig te zijn.
- Voor ETF OU studenten in hun eerste jaar functioneert de ETF OU coördinator als mentor, echter zonder groepsbijeenkomsten.
- Tijdens of na het tweede jaar aan de ETF kunnen zowel residentiële als OU studenten een mentor kiezen uit beschikbare ETF stafleden die hen voor de rest van hun studie aan de ETF begeleidt.
- De mentor neemt initiatief om tenminste een paar keer per jaar de student te spreken (op een plek naar keuze, naar vrije invulling van mentor en mentorant).
- De mentor toont persoonlijke belangstelling in de geestelijke, persoonlijke en academische ontwikkeling van de studenten, bidt regelmatig voor hen, en is in staat om tijdig door te verwijzen naar andere hulpverleners, indien nodig.
- De student kan tussendoor initiatief nemen voor begeleiding en neemt ook zelf af en toe contact op met de mentor om het contact goed te onderhouden.

5.3.3 Ondersteuning kringen

Verder wil de staf de studentenkringen stimuleren en ondersteunen.

- Elke student wordt gestimuleerd in een kring deel te nemen die door studenten zelf wordt gevormd en georganiseerd.
- Stafleden kunnen worden uitnodigd voor een kringbijeenkomst, bijv. om hun persoonlijke getuigenis te delen, of iets over een praktisch thema uit hun geestelijke leven of hun bediening te bespreken.
- Op uitnodiging van studenten kan een staflid ook deelnemen aan een dispuut of een presentatie over een praktisch onderwerp verzorgen.

5.3.4 Omgaan met studievaardigheidsproblemen

Specifieke studie gerelateerde thema's (faalangst, leerstijlen, planning, uitstelgedrag, concentratiestoornis, examenvrees, enz.) verdienen zorgvuldige aandacht.

- De coördinator mentoraat overziet dit gebied van zorg en maakt een lijst van hulpbronnen op dit gebied beschikbaar.
- Tijdens de bachelor 1 of master 1 mentorkring wordt een aantal relevante onderwerpen besproken als het thema van een groepsbijeenkomst, met als doel studenten met deze onderwerpen vertrouwd te maken, zodat problemen tijdig gesignaleerd kunnen worden.
- Verder kan een thema worden besproken in een themakring of tijdens een trainingsmiddag met externe specialisten, op basis van intekening.

5.4 Sociale vorming

De ETF hecht grote waarde aan een aantal activiteiten die het christelijk karakter van de ETF versterken en bijdragen aan de instandhouding van de instelling. Hieronder vallen: "spirituele activiteiten", "mentoraat/pastoraat" en "praktisch werk". Deze activiteiten behoren niet tot het academisch curriculum.

Spirituele activiteiten

De ETF organiseert activiteiten om de geestelijke vorming te versterken. Er wordt onder andere wekelijks een dienst/viering in de kapel (woensdag om 12:00 uur) georganiseerd door en voor de studenten en stafleden.

Mentoraat/pastoraat

De ETF heeft mentoraat en pastoraat beschikbaar voor de studenten. Eerstejaarsstudenten worden toegewezen aan een mentor, die met enige regelmaat met hen samenkomt tijdens het academiejaar om te praten over de studie en alles wat daarbij komt kijken op organisatorisch en geestelijk vlak. Daarbij is de mentor ook hun eerste aanspreekpunt en vertrouwenspersoon voor privé- en studie-gerelateerde vragen. Ouderejaars kunnen opteren voor begeleiding door een mentor. Voor specifieke geestelijke zorg en ontwikkeling is er studentenpastoraat beschikbaar.

Praktisch werk

Van elke student wordt ook verwacht dat hij/zij per academiejaar praktisch werk verricht. Praktisch werk, uitgevoerd door studenten, maakt al sinds het begin van de ETF deel uit van het vaste programma.

De ETF ontvangt beperkte subsidie van de overheid, heeft te maken met lage studiegelden, en ontvangt door haar interdominationele karakter geen ondersteuning van een specifiek verbonden kerkverband. De ETF is voor een deel afhankelijk van giften, vrijwilligers en zendelingen. Het werk dat de studenten doen drukt de kosten en maakt het mogelijk om de huidige studieprijzen te hanteren. Zonder praktisch werk is het noodzakelijk personeel in te huren om werkzaamheden te verrichten. Denk daarbij aan assistenten van de docenten, bibliotheekpersoneel, personeel bij ETF-activiteiten en de receptie. Het praktisch werk creëert een nauwere betrokkenheid met alle verschillende facetten en het personeel van de ETF. Het vraagt van de student een praktische, dienende en collegiale inzet.

Dit betekent concreet het volgende:

Voor bachelorstudenten in het residentiële programma:

- a) drie uren per week per student
- b) één evenement per academisch jaar
- c) 16 uur in het kader van een ETF-activiteit (meestal ten behoeve van jongerenwerk, zoals een jeugdweekend)
- d) vijf dagen in de kerstvakantie, paasvakantie of zomerperiode.

Voor studenten die minder dan 36 studiepunten hebben opgenomen, vrijstellingen en uitzonderingen, of meer specifieke uitleg rond het praktisch werk en periodes: zie document 'praktisch werk 2019-2020' op Ad Valvas.

Voor masterstudenten:

4 uur bibliotheekwerk per week per student voor studenten die min. 36 studiepunten hebben,

Voor studenten die minder dan 36 studiepunten hebben opgenomen, vrijstellingen en uitzonderingen, of meer specifieke uitleg rond het huishoudelijk werk: zie document 'praktisch werk 2019-2020' op Ad Valvas.

- **ad a.** Mogelijkheden voor dit praktisch werk zijn o.a.: assistentschap docenten, PR, receptie, fotografie, studentenraad, en onderhoud (gebouw & tuin). Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de vorige opleiding of speciale vaardigheden van een student. De werkzaamheden zullen zijn vanaf de eerste lesweek tot en met de laatste week voor de zomervakantie. Exacte periodes, uitzonderingen, zie document 'praktisch werk 2019-2020' op Ad Valvas.
- **ad b.** Onder een evenement verstaan we de diverse bijeenkomsten, conferenties en feesten georganiseerd door de ETF of een activiteit waarvoor de ETF via ons Leuven Center for Christian Studies als gastheer optreedt (o.a. ETF-conferentie, kerstfeest, diploma-uitreiking, opening academiejaar, slotbijeenkomst). Het is de bedoeling dat de student, zo nodig, een hele dag beschikbaar is om bij te dragen aan het slagen van de activiteit. Het werk zal met name bestaan uit facilitaire ondersteuning.
- **ad c.** Als instelling willen we op verschillende manieren de kerken en de jongeren in met name Vlaanderen dienen. Daarom wordt er jaarlijks een 'ETF-activiteit' geselecteerd waar de student aan mee werkt dat meestal specifiek bedoeld is voor jongeren. Dit kan een evenement zijn, maar kan bijvoorbeeld ook het schrijven van een theologisch artikel ten behoeve van een Vlaams jongerenblad zijn. De begeleiding is hier dermate dat het tegelijk ook een leerzame ervaring is.
- **ad d.** De eerstejaars-, tweedejaars-, zendingsjaars-, tussenjaarsstudenten en studenten in het schakelprogramma (zwaartepunt in de bachelor, totaal aantal studiepunten 36 of meer) werken in de zomervakanties volgend op het eerste en tweede jaar (of tijdens de kerst- en/of paasvakantie of studieverlofweek (= 1^e week van februari)) telkens vijf aaneensluitende dagen (35 uur totaal). Dit werk kan zeer divers zijn.

Voor meer specifieke informatie kunnen studenten het 'Praktisch Werk 2019-2020' document vinden op Ad Valvas.

5.5 Financiën

5.5.1 Kosten bij verblijf op de campus

Kamers

De campus wordt bestuurd door de pedacommissie, welke valt onder de directie van de ETF. De dagelijkse leiding is in handen van de conciërge en de gangverantwoordelijken.

De voorwaarden van het verblijf in de campus zijn vastgelegd in een contract en in het huishoudelijk reglement. Nieuwe studenten ontvangen automatisch een inschrijvingsformulier. Voor ETF-studenten is het niet verplicht om een kamer in de campus te huren.

Er zijn kamers in verschillende prijsklassen, afhankelijk van de grootte en de geboden faciliteiten. De student mag zijn/haar voorkeur opgeven. Vervolgens beslist de pedacommissie of de student wordt toegelaten en welke kamer wordt toegewezen. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de voorkeur van de student. De kamers worden steeds voor 10 of 12 maanden gehuurd. Bij ondertekening van het contract betaalt men een borgsom van één maand huur alsook € 70,- voor de collectieve voorzieningen (wasmachine, afvalophaling, gemeenschappelijke ruimten).

Het is mogelijk om een kamer met zijn tweeën te huren na toestemming van de pedacommissie. Elke student betaalt dan de helft van de huurprijs met een minimum van 210 euro.

Het is mogelijk om de kamer tijdens de zomervakantie door te huren.

Maandelijkse huurprijs (contracten van 10 maanden)

• Kamer tot 16 m ²	€ 302,00
• Kamer tot 20 m ²	€ 381,00
• Studio tot 20 m ² + duplex 9 m ² excl. elektriciteit	€ 491,00
• Studio tot 34 m ² + duplex 9 m ² excl. elektriciteit	€ 558,00

Contracten van 12 maanden hebben een huurvermindering van 5% .

De student is verantwoordelijk voor het schoonhouden van zijn/haar kamer. Voor het schoonmaken van de gemeenschappelijke ruimten (gang, toiletten, douches, ontspanningsruimten) zijn alle bewoners samen verantwoordelijk. Bij het begin van het semester wordt iedere student door de gangverantwoordelijke op de hoogte gebracht van zijn/haar taak hierin.

Maaltijden

De student zorgt zelf voor alle maaltijden. Men mag op de kamer eten maar niet koken. Elke gang heeft wel een microgolfoven, koelkast en diepvrieskist. Zowel tijdens de week als in weekenden en verlofperiodes staat bij de refter een gemeenschappelijke keuken ter beschikking van de campusstudenten.

Herziening prijzen

Aanpassing van de prijzen gebeurt jaarlijks volgens de inflatie. Extra aanpassingen alleen bij zwaarwegende redenen. Volgende aanpassing is in juli 2020.

5.5.2 Werkelijke kostprijs per student

Hoewel de diploma's van de Evangelische Theologische Faculteit erkend worden, ontvangen we geen volledige subsidies van de overheid. Andere scholen en universiteiten worden door de Vlaamse Gemeenschap gesubsidieerd. Achtentwintig procent van de begroting van Vlaamse Gemeenschap gaat naar onderwijs. Reguliere universiteiten ontvangen steun tot wel € 10.000,- per student per jaar. Daarbovenop ontvangen de opleidingen de studiegelden die de student betaalt.

De ETF ontvangt ongeveer 3.900,- subsidie per student. Gemiddeld kost een ETF student ruim 9.000 euro per jaar. De kleinschaligheid van onze opleiding komt de kostprijs zeker niet ten goede. Hoewel we over de hele lijn zuinig trachten te zijn, blijft ook voor ons onderwijs geen goedkope aangelegenheid.

Het is duidelijk dat de subsidies van de ETF heel wat lager liggen dan bij de gemiddelde opleidingen in Vlaanderen. Dankzij de giften van vele christenen hoeft de Vlaamse of Nederlandse student niet de werkelijke kostprijs te betalen. We willen ons ten volle inzetten om zoveel mogelijk giften te ontvangen voor onze opleiding.

Voor studenten uit andere landen wordt er naar andere wegen gezocht. Er wordt onderscheid gemaakt naargelang een student afkomstig is uit Europa, Oost-Europa, USA of uit de Derde Wereld. Aarzel niet om ons hierover informatie te vragen. De ETF zal alles in het werk stellen om de student te helpen.

5.5.3 Betalingsregeling studiegeld

In het begin van het academiejaar ontvangt de student per e-mail een rekening voor het verschuldigde studiegeld.

De rekening dient binnen de veertien dagen betaald te worden door overschrijving op de financiële rekening van de ETF. Betalen met VISA of Paypal is niet mogelijk. Wie betalingsmoeilijkheden heeft, neemt vóór de vervaldatum van de rekening contact op met de boekhouding. In overleg kan de betaling gespreid worden. In elk geval dient vóór eind mei het volledige studiegeld betaald te zijn.

Studenten die niet aan hun betalingsverplichtingen hebben voldaan, verliezen hun recht tot deelname aan examens. Reeds afgelegde examens worden in dit geval beschouwd als niet-afgelegd.

Wie niet tijdig betaalt of het overeengekomen afbetalingsplan niet volgt en nagelaten heeft de boekhouding te contacteren:

- a) Ontvangt per e-mail een eerste aanmaning met een waarschuwing voor administratieve sancties.
- b) Bij niet-betaling volgt na twee weken een tweede aanmaning met de waarschuwing voor een nakende schorsing en administratieve sancties. Deze aanmaning wordt zowel per e-mail als per brief verstuurd. Voor deze tweede aanmaning wordt een administratieve vergoeding van €30,- in rekening gebracht.

- c) Bij niet-betaling wordt na nogmaals twee weken de student in gebreke gesteld en geschorst. Op dat ogenblik:
- verliest men het recht op onderwijs en begeleiding;
 - wordt de toegang tot ETF Virtual Campus afgesloten;
 - worden geen attesten of creditbewijzen meer afgeleverd;
 - verliest men het recht tot deelname aan de examens. Reeds afgelegde examens worden in dit geval beschouwd als niet-afgelegd;
 - is een administratieve vergoeding van 60 euro verschuldigd;
 - is een nalatigheidinterest verschuldigd van 4%;
 - komt het overeengekomen afbetalingsplan te vervallen en wordt het nog verschuldigde studiegeld ineens ingevorderd.
- d) Deze sancties blijven van kracht zolang de schorsing niet herroepen wordt.

Voor *doctoraatscontracten* gelden volgende bepalingen:

Facturen met betrekking tot het studiegeld voor het doctoraatsprogramma hebben een betalingstermijn van 90 dagen. Studenten die niet de volledige som binnen de termijn van 90 dagen kunnen betalen leggen, binnen de 14 dagen na ontvangst factuur, een betalingsvoorstel ter goedkeuring voor aan de boekhouding.

Wie niet tijdig betaalt of het overeengekomen afbetalingsplan niet volgt en nagelaten heeft de boekhouding te contacteren:

- a) Ontvangt per e-mail een eerste aanmaning met een waarschuwing voor administratieve sancties.
- b) Bij niet-betaling volgt na twee weken een tweede aanmaning verstuurd door de coördinator van het doctoraatsprogramma met de waarschuwing voor een nakende schorsing en administratieve sancties.
- c) Bij niet-betaling wordt na nogmaals twee weken de student in gebreke gesteld en geschorst. Op dat ogenblik:
- verliest de student het recht op supervisie;
 - verliest de student het recht tot deelname aan de examens hetzij examinering van opleidingsonderdelen uit het ETF curriculum, hetzij het afsluitende examen van de examenfase (het doctoraatsexamen) of de verdediging van de dissertatie;
 - mag de student niet deelnemen aan de doctoraatsweek;
 - kan de student geen provisionele of definitieve dissertatie indienen;
 - kan de student zich niet voor een volgend academiejaar inschrijven;
 - is de student een nalatigheidinterest verschuldigd van 4%;
 - komt het overeengekomen afbetalingsplan te vervallen en wordt het nog verschuldigde studiegeld ineens ingevorderd.
- d) Deze sancties blijven van kracht zolang de schorsing niet herroepen wordt. Wanneer de student niet reageert vóór 1 september van het lopende academiejaar kan de schorsing definitief worden, zonder het recht op re-registratie.

5.5.4 Belgische beursstudenten

De Vlaamse gemeenschap kent het systeem van studietoelagen. Via www.studietoelagen.be kan een aanvraag worden gedaan voor dit statuut. Indien de student dit statuut heeft en studietoelage ontvangt, kan de student aan de ETF studeren aan het beurstarief. Indien er geen studietoelage ontvangen wordt van de Vlaamse Gemeenschap omdat het referte-inkomen te hoog is, maar als het referte-inkomen niet hoger ligt dan 3000 euro boven de maximumgrens wordt de student als bijna-beursstudent beschouwd en betaalt hij/zij het tussentarief. In alle andere gevallen betaalt de student het niet-beurstarief.

Bij het beurstarief betaalt de student enkel een verlaagd inschrijftarief en geen kosten per studiepunt. Bij het bijna-beurstarief betaalt de student het gewone inschrijftarief en een verlaagde kost per studiepunt.

Voor het aanvragen van het beurstarief dient het statuut overlegd te worden bij de boekhouding. In het geval dat een bijna-beurstarief in aanmerking komt, dient de student het referte-inkomen te overleggen.

De ETF financieert dit uit het George en Dora Winstonfonds dat opgericht is om Belgische studenten een financiële ondersteuning te geven. Middels particuliere giften aan dit fonds wordt aan de wettelijke regeling voor Belgische studenten voldaan.

5.6 Bepalingen m.b.t. wijzigingen/stopzetten studies

Uitschrijven kan enkel middels het formulier "Stopzetten studies," dat te vinden is op de ETF Virtual Campus. Het stopzetten van de studies heeft de volgende financiële gevolgen:

- a) Beëindiging van een contract ontslaat de student niet van de verplichting het studiegeld te betalen. Een *examencontract* kan niet stopgezet worden, het volledige studiegeld is dus altijd verschuldigd. Voor *diploma- en creditcontracten* gelden volgende bepalingen:
 - Stopzetting ingediend vóór 31 oktober: 10% van het studiegeld met een minimum van 242,80 euro is verschuldigd;
 - Stopzetting ingediend vóór 16 februari: 50% van het studiegeld met een minimum van 242,80 euro is verschuldigd;
 - Stopzettingen na 16 februari: het volledige studiegeld is verschuldigd.

Voor *doctoraatscontracten* gelden volgende bepalingen:

- Stopzettingen ingediend binnen de 30 dagen na het ondertekenen van de "Progress Sheet" aan het begin van het academiejaar: 10% van het studiegeld is verschuldigd.
- Stopzettingen ingediend voor 16 Februari: 50% van het studiegeld
- Stopzettingen die daarna ingediend worden: het volledige studiegeld is verschuldigd.

Deze bepalingen gelden ook bij een 'Leave of absence'.

- b) In geval van een openstaand saldo betreffende het studiegeld kunnen geen bewijs van stopzetting of andere documenten uitgereikt worden. Een nieuwe inschrijving kan geweigerd worden.
- c) Terugbetaling van teveel betaalde studiegeld gebeurt binnen de 30 dagen op voorwaarde dat er geen enkele financiële verplichting tegenover de ETF meer bestaat (bijvoorbeeld kamerhuur).

Het is belangrijk zich goed bewust te zijn van andere gevolgen van een uitschrijving:

- a) Bij uitschrijving verzaakt de student aan nog eventuele examenkansen.
- b) Bij uitschrijving wordt de toegang tot ETF Virtual Campus afgesloten.
- c) Bij uitschrijving dient de studentenkaart te worden ingeleverd.
- d) Stopzetten van de studies kan ook gevolgen hebben voor de kinderbijslag- en de studiebeursuitkeringen.

Nota Bene: Bovenvermelde bepalingen met betrekking tot het verschuldigde studiegeld gelden ook in geval van uitschrijving door de instelling (*consilium abeundi*) op basis van redenen vermeld in het OER (art. 5 onderwijsreglement).

5.7 Register van opleidingsonderdelen

Bachelor of Arts godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen

- Aziatische Religies [AZR], 148
- Bachelorscriptie [BASCR], 166
- Christelijke Ethiek en Moraal filosofie [CEM], 102
- Christelijke Spiritualiteit [CS], 72
- Ecclesiologie en Oecumene [EOE], 104
- Gemeenteopbouw [GOPB], 182
- Gemeentepedagogiek [GPED], 135
- Geschiedenis van de Westerse Wijsbegeerte [GWW], 73
- Godsdienstige Ontwikkelingspsychologie [GOP], 75
- Godsdienstsociologie: Praktijk [GSP], 137; Theorie [GST], 139
- Hermeneutiek [HERM], 77
- Historische Theologie 1 [HT1], 106
- Historische Theologie 2 [HT2], 155
- Inleiding Grieks [IGR], 79
- Inleiding Hebreeuws [IHEB], 81
- Inleiding Homiletiek [IHOM], 184
- Inleiding in de Methodiek van de Bijbelexegese [IMBE], 83
- Inleiding Liturgiek [ILIT], 141
- Inleiding Pastorale Theologie [IPAT], 143
- Interdisciplinair College [IC], 109
- Islam [ISL], 190
- Jodendom [JD], 149
- Kerk, Cultuur en Samenleving [KCS], 192
- Kerkgeschiedenis v/d Nederlanden (Reformatie) [KGN], 111
- Kerkrecht: Geschiedenis en Actualiteit [KGA], 145
- Nieuwe Testament 1 [NT1], 113
- Nieuwe Testament 2 [NT2], 157
- Nieuwe Testament in Context [NTC], 123
- Oecumenica, Evangelisatie en Dialoog [OEED], 151
- Oriëntatie Godsdienstwetenschappen en Missiologie [OGM], 85
- Oriëntatie Historische Theologie [OHT], 88
- Oriëntatie Nieuwe Testament [ONT], 90
- Oriëntatie Oude Testament [OOT], 92
- Oriëntatie Praktische Theologie [OPT], 94
- Oriëntatie Systematische Theologie [OST], 97
- Oude Testament 1 [OT1], 115
- Oude Testament 2 [OT2], 159
- Oude Testament in Context [OTC], 125
- Seminarie Bijbelwetenschappen [SEMBW], 170
- Seminarie Godsdienstwetenschappen en Missiologie [SEMGM], 193
- Seminarie Grieks 1 [SEMGR1], 127
- Seminarie Grieks 2 [SEMGR2], 129
- Seminarie Grieks 3 [SEMGR3], 172
- Seminarie Hebreeuws 1 [SEMHEB1], 131
- Seminarie Hebreeuws 2 [SEMHEB2], 133
- Seminarie Hebreeuws 3 [SEMHEB3], 174
- Seminarie Historische Theologie [SEMHT], 176
- Seminarie Praktische Theologie [SEMPT], 186
- Seminarie Religie en Spiritualiteit [SEMRS], 162
- Seminarie Systematische Theologie [SEMST], 179
- Stage [STAGE], 167
- Studie- en Onderzoeksmethoden [SOM], 99
- Systematische Theologie 1 (Dogmatiek) [ST1], 118
- Systematische Theologie 2 (Dogmatiek) [ST2], 164
- Wetenschapsfilosofie [WF], 120
- Zendingsgeschiedenis en Actuele Ontwikkelingen [ZGAO], 196

Master of Arts godgeleerdheid en godsdienstwetenschappen

- 19th & 20th Century Theologies [1920CT], 219
- Advanced Homiletics [AHOM], 257
- Advanced Liturgy [ALIT], 260
- Advanced Pastoral Care and Psychology [APCP], 262
- Approaches to New Testament Study [ANTS], 220
- Approaches to Old Testament Study [AOTS], 222
- Aramaic [ARA], 225
- Church in a Multireligious Society [CMRS], 199
- Contemporary Discussions in Systematic Theology [CDST], 227
- Contemporary Islam and Christianity [CIC], 271
- Contemporary Issues in Christian Ethics [CICE], 232
- Early Christian Literature [ECL], 235
- Eastern Orthodoxy Protestant Perspectives [EOPP], 236
- Ecumenical Dialogue in the 21st Century [ED21], 239
- Field Study Project [FSP], 264
- Greek Patristics [GRP], 241
- History of Christian Doctrine [HCD], 202
- Issues in Contemporary Jewish Religious Streams [ICJRS], 274
- Issues in Pastoral Theology [ISPT], 266
- Medieval and Post-Reformation Scholasticism [MPRS], 243
- Missional Theology and Contextualisation [MTC], 278
- Models of Christian Leadership [MCL], 204
- Moral Theology [MT], 245
- New Testament Exegesis [NTEX], 247
- New Testament Exegetical Methods [NTEM], 206
- New Testament Theology [NTT], 248
- Old Testament Exegesis [OTEX], 250
- Old Testament Exegetical Methods [OTEM], 208
- Old Testament Theology [OTT], 252
- Philosophy of Christian Education [PHCE], 269
- Philosophy of Religion [PHR], 280
- Postmodernism, Philosophical Hermeneutics and Theology [PPHT], 211
- Protestant Theological Systems [PTS], 254
- The European Reformations [ER], 256
- Theological & Sociological Research Methodologies [TSRM], 213
- Thesis [THESIS], 215
- Thesis Colloquium [TC], 216
- Worldviews and the Christian Mind [WCM], 281

Lerarenopleiding

- Algemene Didactiek [AD], 285
- Algemene Onderwijskunde [AO], 288
- Assessment LIO-baan [LIO], 291
- Onderwijspsychologie [OP], 293
- Stage [STAGE], 296
- Vakdidactiek Secundair Onderwijs [VD], 297

Evangelische Theologische Faculteit, Leuven

Fides
quaerens
intellectum

Sint-Jansbergsesteenweg 97
3001 Leuven
+32 16 20 08 95

